

Caelii Augustini Curionis Sarracenicae historiae libri iii. : In quibus Sarracenorum, Turcaru[m], Aegypti Sultanorum, Mamalucorum, Assassinorum, Tartarorum, Sophianorumq[ue], qui in Perside regnant, origines & incrementa, septingentorumq[ue] ; annorum res ab illis gestae, breuissime? explicantur. His accessit Volfgangi Drechsleri, rerum Sarracenicarum Turcicarumq[ue] Chronicon, auctum, & ad annum M.D. LXII usq[ue] perductum. Cum rerum & uerborum in hisce praecipue? memorabilium copioso indice.

<https://hdl.handle.net/1874/425969>

2

CAELII
AVGVSTINI CV^{III}
RIONIS SARRACENICAE
HISTORIAE LIBRI III.

IN QVIBVS
Sarracenorum, Turcarū, Aegypti Sultanorum,
Mamalucorum, Affasinorum, Tartarorum, So-
phianorumque, qui in Perside regnant, origines
& incrementa, septingentorumq; annorum
res ab illis gestæ, breuissimè ex-
plicantur.

His accessit VOLFGANGI DRECHSLERĪ,
rerum Sarracenicarum Turcicarumq; Chroni-
con, auctum, & ad annum M.D.LXVII
usq; perductum.

*Cum Rerum & uerborum in hisce præcipuè memo-
rabilium copioso INDICE,*

BASILEAE, PER IOAN-
nem Oporinum.

D I V O
IMP. CAES. MAXIMILIANO II.
DIVI FERDINANDI, D. CAROLI V. FR.
F. D. MAXIMILIANI I.
PRONEPOTI:

D. FRIDERICI III. D. D. D. ALBERTI I. ET
II. ET RODOLFI ABNEPOTI:
AVSTRIACO, BOHAEMICO, PANNO-
NICO, ALSATICO, SVEVICO,
DALMATICO, ETC.
PIO, FELICI, INCLITO, VICTORI
ET TRIUMPHATORI SEM-
PER AVG.

CÆL. AVGVSTINVS CVRIO, PERPE-
TVÆ OBSERVANTIÆ ERGO HAS EXI-
GVI AGELLI ET LABORVM SVO-
RVM PRIMITIAS
DICAVIT ET CONSECRAVIT.

CAEL. AVGVSTINI CVR
RIONIS IN SARRACENICAM
Historiam

PROOEMIUM.

AEPE & multum mecum ipse cogi-
tans, scire cupiui, quid illud esset, quod
maxima & potentissima quæque re-
gna euertisset, uicissimque multos te-
nuissimos & obscurissimos homines
ad summos honores & potentiam e-
uexisset. Nam cum & Romani Imper-
rij Christianeq; Reip. detrimenta considero, & maximo-
rum regnorum ueteres animo calamitates colligo, non
10 minimam uideo per luxum, ambitionem & discordiam,
inuectam esse partem incommodorum. Cum autem res
ab nostra memoria propter uetustatem remotas, ex Hi-
storiarum monumentis repetere instituo, multa Imper-
ria constituta, plurimas gentes subactas, diuturna regna
& tutissimam tranquillitatem intelligo populis cum tem-
perantia, tum etiam facilius ciuili concordia partam. Ac
me quidem diu cogitatem, ratio ipsa, & exempla in hanc
potissimum sententiam ducunt, ut existimem, opes, di-
uitias, robur, rei militaris peritiam, sine concordia & po-
20 pulorum beneuolentia, obesse plerunque, prodesse ferè
nunquam: consensum uerò & beneuolentiam, etiam si-
ne diuitijs & opibus plurimum ualere. Quare qui po-
pulorum suorum salute, tranquillitate & commodis,
quibus beneuolentia & conciliatur & alitur, neglectis,
prorsus ambitioni dediti, omne studium in potentia in-
ter suos augenda consumpserunt, potiusq; ab illis quam
ab hostibus timeri uoluerunt: illi tandem inutiles sibi, &
perniciosi patriæ fuere. Qui uerò ita sese suorum ciuium
& populorum charitate armarunt, ut suis chari, patriæ
30 autem hostibus formidolosi essent: illi & suis & publicis
rationibus optimè consuluerunt. Ac si uolumus anti-
quissimam regnorum omnium originem quærere, illo-
rumq; considerare principia, reperiemus ea omnia quæ

diu floruerunt, honestissimis artibus parta, atque optimis rationibus constituta fuisse. Nam satis constat, initio Regium nomen, quod semper sanctissimum fuit, ijs attributum fuisse, qui optimè de hominum uita meriti uidebantur, populis sibi ob communem utilitatem reges creantibus. Cum enim nondum diuinæ religionis, aut humani officij ratio ulla coleretur, cum nemo legitimas uidisset nuptias, certos ue inspexisset liberos, nec ius æquabile quid utilitatis haberet accepisset: ac propter errorem atque inscitiam, cæca atque temeraria animi domina Cupiditas ad se explendam uiribus abuteretur: cuius potuit tanta uis esse, ut dispersos homines in agris & in tectis syluestribus abditos congregaret, & ad ea quæ ipse iussisset facienda induceret? profectò id non ui, sed sapientia, æquitate, iusticia, beneficijsq; in omne genus hominum collatis, quæ populos in sui admirationem traherent, communi quodam beneuolentiæ uinculo colligarent: & primò propter insolentiam reclamantes, deinde propter beneficia accepta & æquitatem studiosius obsequentes, in unamquamq; rem inducerent, utilem atq; honestam, factum necesse est fateri. His artibus Saturnus, antiquissimus Romanæ arcis conditor, prius in Armenia regnauit, & Babylonæ regum potentissimorum insidias, uimq; nulla re magis quam equitate, & populorù suorum in se beneuolentia fretus, effugit: iisdemq; nouum sibi in Italia regnum, Iouis arma fugiens, comparauit. Hæc uia Romulus, alter urbis cõditor, ex pastorali & inope uita, & Numa cum Tarquinio Prisco, ex peregrinis ac priuatis, ad regium fastigium ascendere. Tali suorum in se beneuolentia, Alexander ille Magnus totum domuit Orientem. Concordia, Græcorum res creuere: Concordia, Carthaginensium respub. potentissima est facta: eadem Romanos Concordia terrarum omnium dominos, & gentium domitores effecit. hoc uinculo iuncti Sarraceni, primò imbecilles & tenues, Romani Imperij prouincias innumeras occuparunt: hoc eodem Turcarum potentia creuit: cum insolentia, ambitio & discordia, regna

omnia

omnia potentissimaq; Imperia & amplissimas resp. euer-
 terit. Vbi enim principes, artibus ijs relictis, quibus regna
 initio sunt constituta, regnorum fundamentum ac ner-
 uum pecunias & opes esse arbitrantur: occultis inter illos
 & populos odijs gliscentibus, & illo charitatis uinculo dis-
 soluto, facile cuius & se & populos suos præde obijciunt.
 Nam sic natura comparauit, ut eadem ratione qua alios
 in nos ipsos affectos sentimus, & nos erga illos affecti si-
 mus: notissimumq; est Platonis illud, Quales in Respubli-
 ca principes essent, tales ciues & populos esse solere. Ex
 10 quo nemini mirum uideri debet, Principes, qui sua ipso-
 rum commoda & rationes publicis anteferunt, à populis
 non amari: & omnes qui sub illis degunt, eodem exem-
 plo publicas rationes priuatis postponere: sic studijs homi-
 num in uaria distractis, rempublicam pessundari. His
 de causis Imperium primùm à Chaldæis ad Assyrios, ab
 Assyrijs ad Medos, à Medis ad Persas, ac tandem à Persis
 ad Macedonas translatum est. Discordia summum illud
 Alexandri Magni Imperium, successoribus eius inter se,
 20 dum nemo suis finibus contentus est, de monarchia dimi-
 cantibus, euertit: discordia Græcorum res potentiamque
 fregit: discordia & ciuilibus bellis Romana Resp. cõcidit:
 iterumq; Græcorum dissidia, Byzantinũ Imperium bar-
 baris prædæ dederunt. Discordia Sarracenorum nomen
 extinxit, ut in hac nostra Historia patebit: eademq; pestis
 hodie Christianam remp. ita exagitat, ut uerendum sit, ne
 tandem (sed nolim quidquam malè ominari) ea quoque
 uel deleta, uel oppressa, ni resipiscamus, nobis sit lugenda.
 Quid igitur facimus? cum tantorum malorum semper
 30 causa fuerit ambitio, & ex ea nata discordia? Cur tã præ-
 cipites in ferrum, mutuamq; perniciem ruimus? Cur ciui-
 libus bellis, & nostrorum cæde gaudemus? Quin potius,
 ò cæcæ hominum mentes, odijs depositis, controuersijs-
 que sopitis, quæ non ui & armis, sed æquitate, DEI que
 lege dijudicari debent, arma in communes Christiani no-
 minis hostes, in omnis humanitatis, religionis, literarum-
 que euersores conuertimus? arma inquam ista, quæ in ua-
 a 3 rias par-

rias partes disiuncta atq; distracta, & in se inuicem conuer-
 sa, omnem Christianam remp. in exitium tandem tra-
 hent: quibus coniunctis, Byzantium Romano iterum
 Imperio restitui: Græcia ac tot Christianæ gentes in per-
 petuo luctu uitam agentes, intoleranda tyrannide libera-
 ri: impurissima Turcarum gens tota Europa pelli posset,
 & uera CHRISTI religio propagari. At forsan, ut olim,
 longè quærendus est hostis, maria trananda, Europa uni-
 uersa metienda, in Asiam Syriamq; per loca ardua, regio-
 nes suspectas, & ferocissimas gentes transeundum? Atqui
 pro foribus & in ipso limine est, arrogantia tumidus, ultro
 nobis insultans, dissidijs nostris gaudens, fortunis inhians.
 O secula, o mores. Potuit olim Petrus eremita, tenuis for-
 tunæ uir, trecenta mortalium millia contra Sarracenos
 sola oratione armare, & innumeros nobiles ac proceres
 cum multis legionibus in eosdem concitare, in Asiam us-
 que perducere: ubi regna multa Sarracenis ademerunt.
 nam tunc populi ipsi per se nullo stipendio adducti, sed so-
 la pietate impellente, longissimas peregrinationes sus-
 cipiebant: & regibus ipsis uel ocio ac luxui deditis, uel ci-
 uilibus bellis occupatis, arma in remotissimas terras con-
 tra impios ferebant. Nunc autem, cum potentissimus,
 idemq; immanissimus hostis, ceruicibus nostris immine-
 at, Christianas prouincias alias occupet, alias oppugnet &
 uastet: habeatq; Christiana resp. D. MAXIMILIANVM
 Imperatorem sapientissimum: quorundam nihilominus
 prauis consilijs nos mutuò conficimus. Quod cogitans,
 & mecum ipse Christianæ Reip. statum lugens, ut cum
 unum & uiribus imbecillis, ægroq; corpore, nil efficere
 possem rebus gerendis: saltem multis alijs, qui possent, 30
 animos ad commune periculum propulsandum excita-
 rem: exemplisque, quæ Historiarum lectio suppeditat,
 ad consulendum Reip. saluti accenderem: me ad Sarrac-
 enorum, Turcarumque res alta uetustatis caligine im-
 mersas, ordine scribendas contuli: ut quibus artibus illi
 creuerint, & quibus uitijs nostræ uires imminutæ sint,
 uidentes, ea uitare possimus. Hanc autem Historiam
 totam

totam breuissimè comprehensam, & cum ex multis Græcorum, Byzantinorumque & Latinorum uoluminibus, tum ex Arabum, Maurorumque annalibus collectam, in tres libros partiti sumus: sic, ut Primus Muamedis & Sarracenorum originē, imperijque incrementa, ad summum usque fastigium, per ducentorum annorum spacium contineat: Secundus, à prima eius inclinatione, ad eiusdem excidij initium, totidem annorum spacio: Tertius, excidiū ipsum ac Turcici (quod Sarraceno successit) imperij originem ad Othomanum usque, trecentorum uidelicet annorum res gestas breuissimè complectatur. Ita ut hæc omnis Historia, ab anno post CHRISTVM Seruatorem natum DLX, quo natus est Muamedes, ad MCCC perueniat. Othomanorum autem Imperatorum res omnisimæ, quod à multis alijs seorsim scriptæ fuere: cum de his, quæ nos his tribus libris complexi sumus, nemo uel Latinorum, uel Græcorum, quod sciam, separatam Historiam fecerit. Quem meum laborem, si bonorum & doctorum iudicio comprobati sensero, ad maiora me deinceps accingere audebo.

CAEL. AVGVSTINI CVRIO=

NIS SARRACENICAE HISTORIAE

Liber primus:

Quo origo illorum, & Imperij incrementa continentur.

SARRACENORVM res tum in Oriente, tum in Occidente gestas scripturus sum: primùm, quia magnæ, & toto terrarum orbe peruagatæ fuerunt, & diuina atq; humana cuncta permiscuerunt: deinde, quia ex Christianorum disidijs coaluerunt: ut inde exemplum capientes discamus, quantum disidia nostra uirium Christiani nominis hostibus & audaciæ addant: ne ue amplius hac ratione ijs qui nihil magis quam sanguinem nostrum appetunt, iugulum præbeamus. Etenim primùm omnium illud satis constat, Imperium Romanum, quod concordia, temperantia & fortitudine intantam magnitudinẽ creuerat, ut cunctis penè mortalibus leges daret, ubi ocio & ingentibus opibus partis luxus Imperiorumque cupiditas ciuium animos inuasit (que res ipsam iam sua mole labantem, dum plures pro Imperij fastigio dimicant, deiecerunt) à nullo tantã cladem, quam ab Sarracenis, accepisse. Nam etsi Gotti, egregijs uirtutis atque amplitudinis Romanæ monumentis immani rabie deuastatis, primi hominum de domitore gentium populo triumpharint: & Attila Hunnorum rex, à Riphæis montibus ad Pyrenæos cuncta rapidissimi torrentis more prostrauerit: & Longobardi maximam Italiæ partem occupassent, ut & Franci ex Germania in Galliam irrupentes fecerant: illorum tamen alienis in terris uel non diuturna fuerunt imperia, uel tandẽ sub mitiori cœlo degentes mores mutarunt, religionemq; & Cæsarum summum Imperium agnouerunt. Verùm Sarraceni, ut Romanum Imperij simul & Christianæ religionis euerfores uiderentur, ex Arabia erumpentes, nobilissimas Asiæ partes, quæ tantis immanissimarum gentium inundationibus inta-

intactę fuerant, uastarunt, omnibus bonarum literarum,
 ingenuarumq; artium studijs, & (quod maximum est) re-
 ligionis uerę cultu in ijs extinctis: & non solum Asię pro-
 uincias, sed & Africam penę totam, ac Hispanię maxi-
 mam partem barbaris ritibus, ignorantię tenebris, im-
 piaq; & nefanda religione foedarunt: indeque crebris in-
 cursionibus Italiam, Gręciam, & Galliam maximis ca-
 lamitatibus afflixerunt: & tale Imperium constitue-
 runt, ut hodie (qui est annus à Christi Seruatoris natali
¹⁰ M.D.LXVII.) nongentesimo uidelicet postquam natum
 est anno, ceruicibus nostris imminere uideatur, toti que
 Christianę Reip. sit formidabile. Nam Turcę qui hodie
 reru potiuntur, quasi hæredes ab illis & religionem & re-
 gna acceperunt: & adhuc in Africa Sarracenoru reliquę
 quędam uigent. Sed priusquam ad res gestas illoru ex-
 plicandas ueniamus, sunt nobis pauca de origine, & sectę
 autore dicenda. Arabia omnis in tres partes est distribu-
 ta. quarum una Petreia, à Petra uetustissimo oppido dicitur:
 altera, Deserta: tertia, Fœlix siue Sabęa. Petreiam ab Aegy-
²⁰ pto, cui ad Orientem est Casius mons, & inde uastę solitu-
 dines dirimunt: à Septentrione Iudęam & Palęstinam hæ-
 bet: qua sol oritur, desertam Arabiam: & qua ad meri-
 diem uergit, Arabici sinus interiorem partem. Deserta,
 in qua urbs Scene erat, alio nomine etiam Scenitis appella-
 ta: à meridie montibus Arabię felicis cincta est, à septen-
 trione Mesopotamiam habet, & Euphratem fluuium ab
 ortu. Arabia fœlix, inter duos sinus Arabicum & Persi-
 cum, ueluti peninsula excurrit: Petreiam & Desertam
 habet à septentrione, ab occasu Arabicum sinum: ab ortu
³⁰ Persicum, & à meridie Rubrum mare. Has regiones à
 quatuor populis habitatas fuisse inuenio, nempe ab anti-
 quissimis Arabibus, ab Arabo, Sabo & Petreio, Curetis fi-
 lijs, & Chami nepotibus oriundis: à quibus & tres Arabię
 cognomen acceperunt, nempe Arabia deserta ab Arabo,
 Sabęa (quę & Fœlix) à Sabo thurifero, Petreia à Petreio
 (Beroso Chaldęo autore) deinde ab Ismaelitis, quorum
 generis conditor fuit Ismael, Abrahami & Agaris ancillę
 b filius,

10 SARRACENICAE HISTORIAE
filius, à quo & Ararena regio & Agranum oppidum, à
Strabone corruptè, pro Agarena & Agareno nuncupata,
originem habuerunt: ut Petreia regio à Nabathæo, Naba
thæa, & Cedrei populi à Cedar eiusdem Ismaelis filijs dicti
sunt. Tertij populi fuerunt ex Chæturæ, secundæ Abra
hæ coniugis, filijs oriundi, qui magnam Arabiae felicitatis par
tem occuparunt, eam præsertim quæ ad Rubrum mare
pertinet: & in Libyam quoque colonias deduxerunt, un
de postea (Iosepho authore) ab Ophre Mandanes filio, &
Abrahami ex Chætura coniuge nepote, Africa dicta est. 10
Quartum genus, ab Esau Isaaci filio originem traxit, qui
Iudææ proximas Petreiae Arabiae partes incoluit, unde
Sarraceni populi in Arabia Petreia à Plinio & Ptolemæo
nominantur. nam Isaacus Esau pater, Abrahami ex Sara
filius fuit. Dicti autè sunt Sarraceni, ut simul se à domina,
non autem à serua, quemadmodum Ismaelitæ, oriundos
testarentur: & ab Iudæis distinguerentur, qui & ipsi ijs
dem parentibus orti erant. Inter hos omnes fortissimi &
bellicosissimi erant Scenitæ, Desertam Arabiam incolen
tes, sic ἀπὸ τῆς σκηνῶν dicti, quòd Nomadum more uagi & 20
sine ædificijs in tentorijs habitaret: qui sese antiquissimos
esse gloriabantur, & cum cæteris omnibus de nobilitate
contendebant. horum opera sæpe in bellis Romani Impe
ratores utebantur. Instituta multa Arabes, & ritus Hebræ
orum institutis similes semper habuerunt, & hodie reti
nent: nam semper, ut etiam Herodotus atque Diodorus
antiquissimi scriptores testantur, circumcissione usi sunt:
ac tribuum, ut Iudæi, familiarumq; ordinem seruarunt: &
alterius tribus familiæ ue fœminam uiro nubere, aut ui
rum uxorem ducere nefas ducunt, generis nobilitatē in- 30
corruptissimam seruantes, ita ut nobiliores semper apud
eos regnarent: nec unus omnibus, sed quælibet tribus re
gem suum haberet: eiq; non filius succederet, sed primus
qui postquam rex esset salutatus, ex nobilissimo uiro ac
muliere nasceretur, in spem regni alebatur: homines pas
sim (ut qui sub torrenti sole degunt, plerunque solent)
furtis ac rapinis dediti. Religio apud eos uaria erat .alij
enim

enim Christum colebant: quorum etiam eo tempore, à quo nos Historiam nostram ordimur, ut & in alijs locis omnibus, uarię erant sectę. alij Iudeorum ritus seruabant: alij solem & lunam, alij arbores quasdam, alij serpentes, alij turrim Alcaba dictam, quam ab Ismaele edificatam putabant, & alij aliud uenerabantur. In hac igitur tanta religionum uarietate, ac tam rudi populo, Muamedes patrum genus à Core Esai, uel (ut alij uolunt) ab Cedar Ismaelis filio trahens, cuius pater Abedela, & mater Enima uocabatur, gente Iudęa, Itraripi Meccę urbis agri oppido, in Arabia deserta tenui fortuna natus est, Anno salutis Christianę (ut ipsi tradūt) DLX, mense Febuario. unde à parentibus primis annis & Hebręorum ritibus, & gentium cultu est imbutus. Parentib. uerò, cum adhuc tenera etate esset, defunctis, Salutalebi patruī tutelę fuit commissus. deinde cum iam adultam etatem attigisset, ab Scenitis, ferocissimis (ut diximus) eius prouincię populis, uitam per latrocinia ducentibus, captus, Abdimonēpli Ismaeliticī generis ditissimo mercatori uenditus fuit. qui eius ingenio cognito, eum sepiissime ob mercaturę negocia ex Palestina, in qua habitabat, in Aegyptum mittebat. quę negocia, cum Muamedes per multos annos exercuisset, apud Hebręos, Christianos & gentiles magnam sibi gratiam conciliauit. Erat enim Muamedes, statura mediocri, capite magno, facie subfusca, colore uiuido, barba prolixa, nec tamen cana: quia caniciem, s. quę fortę incipiebat, unguentis celabat: aspectu graui, & maiestatem quandam cum comitate prę se ferenti: cruribus optima proportione factis, motu corporis suauis, leniq; ac (ut aiunt) fluminis suauiter delabentis cursum imitanti: in sermone benignus, magnaq; animi & corporis uir: ingenio acri, sed (ut de Catilina tradit Salustius) malo, prauoque: audax, & periculorum contemptor. Cuius res exemplum hoc adferunt, quòd cum aliquando equo ferocissimo, ac prorsus indomito, amicis aliquot spectantibus, insideret, cum ita agitauit, ut omnes qui spectabant, de eius salute uehementer solliciti rogarint, ut ex equo

descenderet. quibus ille placidissimè respondit: equum il-
 lum mari similem esse, ut se ea agitatione, non secus ac si
 nauì ueheretur, oblectari intelligerèt. Itemq; uariùs erat,
 ut leges ab ipso innumeræ inter se pugnantès, latæ indi-
 cant: quæ res in ipsius religione sectarum uarietatem in-
 duxit. nec non cuiuslibet rei simulator ac dissimulator,
 sed naturà facundissimus. Vastus eius animus, immode-
 rata incredibiliaq; cupiebat. Hunc tanta sectarum uarieta-
 te cognita, cupiditas maxima inuaserat, unius religionis
 constituendæ, & imperij simulq; diuini honoris sibi uin-¹⁰
 dicandi. Cuius rei spem illi faciebant Christianorum dis-
 sidia, mores corrupti, & militaris disciplina amissa. His
 accessit Sergij monachi (qui ob Arrianam sectam Byzan-
 tio pulsus, in Arabiam fugerat, & Abdimoneplis Muame-
 dis heri domum frequentabat, Muamedemque ob inge-
 nium ualde diligebat) consilium. Itaque hero sine liberis
 mortuo, Hadigia uxor uidua quinquagenaria, omnium
 mariti bonorum hæres, hunc sibi uirum capit. Is igitur,
 ut qui comitiale morbum pateretur, cum sæpe corpo-
 re prostratus, in alienationem mentis ueniret, idque uxor²⁰
 ualde ægrè ferret: id sibi ex ipsius Dei spiritu, qui se cor-
 riperet, & quædam nunciaret, quæ per ipsum circa Mosis
 Christi que legem populis essent indicanda, accidere
 dixit. Corpora etenim corruptioni obnoxia, numinis in-
 tuitum ferre non posse: ideoque corpus tunc penè animo
 destitui. quibus uerbis uetula, ut quæ formæ eius atq; æta-
 tis amore capta erat, fidem adhibens, nō iam ut maritum
 amare, sed ut diuinum hominem & uatem colere, ac ue-
 nerari cœpit: eiusque sanctitatem inter æquales prædica-
 re, adeò ut decedens non modò fortunis diuitem relique³⁰
 rit (hæredem enim eum ex asse instituit) uerùm etiam
 sanctitatis apud rudem illum populum opinione cla-
 rum. quas ob res Bubacus, eius Arabiæ partis facilè prin-
 ceptus, & ex eadem tribu natus, ipsi iam trigésimum æta-
 tis annum ingressus, Aissam filiam nuptui dedit. Qua af-
 finitate & opibus sibi à priore uxore relictis fretus, ausus
 est se apertè Dei nuncium & uatem profiteri, & nouam
 quandam

quandam religionem docere, ex omnium sectarum erroribus conflata. Præcipiebat enim circumcisionem simul & sacri fontis lauacrum, porcinæq; carnis & vini abstinentiam. Ieiunium mensem continuum seruari uolebat, tantumq; noctibus cibum capi. Tres tantum uates fuisse, Mosem & Christum, Christumq; minimè Deum esse: & talia huiusmodi impia dogmata innumera, quæ in ipsius Alcorano continentur. Quæ dogmata initio quidem à multis deridebantur, & illorum causa pro mente capto habebatur. Verùm cum iam affines omnes & Bubiaci familiam, quæ potens erat, multosq; ex plebe in sectam suam pertraxisset, Meccæ magistratus, id Reipublici citò huius hominis audacia reprimeretur, perniciosum fore animaduertentes (apertè enim in principes inuehebatur) manus illi iniicere, ut supplicio afficerent, sunt conati. qua de re certior factus Muamedes, Mecca profugit: eumq; multi propinqui, affines, amici & clientes, quibus iam eum talem esse, qualis haberi uolebat, persuasum erat, sunt sequuti: & ab hoc anno, qui fuit post Christum Seruatorem natum D XC III, Arabes suos annos numerant: huncque annum Legiræ, id est fugæ annum uocant. Hac igitur multitudine uisa, magis quàm antea uiribus suis fidens, talem ad eos habuit orationem.

Quantoperè semper cupiuerim legem, quæ mihi per Dei opt. max. nuncium Gabrielem mortalibus præcipienda tradita fuit, promulgare, & ipse Altissimus nouit, & uos amici mihi testes estis. nulli enim unquam labori perpci, nulla pericula, nullas ærumnas subterfugi, ubi me communi hominum saluti consulere, & munus mihi diuinitus iniunctum exequi placidè posse sperarem: ut homines à flagitiosa uita ad sanctam reuocarem: atque ex orco, in quem præcipites ruunt, in cœleste regnum retraherem. In hoc uidelicet Dei ipsius, cuius legatione in terris fungimur, benignitatem imitantes. qui cum omnes Adami culpa mortales, in immanis inferni tyranni manus cecidissent: uoluit tamen populum suum, sicuti Abrahamo parenti nostro promiserat, seruare, lege nempe illi propo

sita, per quam uitam sempiternam adipisceretur. ideoq;
 primùm Mosem misit, qui initia quædam & fundamen-
 ta iâceret huius doctrine, & homines sempiternarum
 poenarum metu ad saniores uitam reuocaret. Sed cum
 ea ratione parum Mosis lex profecisset, Iesum Christum
 misit, qui mitiore quadam uia mortales deliniret, ac Deo
 obsequentes redderet. Nunc autem humano genere ita
 rursus deprauato, ut nulla sit certa & constans religio,
 nulla disciplina, nulli probi mores: mihi, quem iam ab i-
 psa mundi origine ad hoc destinârat, id muneris iniunxit,¹⁰
 ut extremis malis extrema remedia adhiberem: & ferro
 atque igne, quicquid prauum esset, uel sese huic legi oppone-
 re auderet, rescinderem: ac regnum Dei, augustioremq;
 in terris, quàm ulla antehac fuerit, Rempub. constitue-
 rem. Nam quis non uidet, nisi nos, quibus à Deo id mune-
 ris est iniunctum, obuiam tantis malis eamus, omne mor-
 talium genus breui periturum? Non enim potest huma-
 na natura sine lege (quæ in tanta uarietate & uiuendi li-
 centia, nulla constare potest) non grauissimè labi & pec-
 care: legem autem, quomodo salutarem inuitis & sper-²⁰
 iussa exequi satagimus, contumelijs affecerint, uos amici
 uidistis: non secus ac feras, ad necem nos persequuntur.
 Sed uos felices ac beatos, quos Deus mihi ministros &
 adiutores ad tantas res gerendas delegit: & non solum æ-
 ternæ foelicitatis mecum participes esse uoluit, uerùm e-
 tiam in terris ingentibus diuitijs locupletare: quib. profe-
 ctò, si fortes & in fide constantes fueritis, breui innumeris
 gentibus subactis, & ditissimis regionibus populatis frue-
 mini. Ea enim omnia Deus uestra esse uult, quæ iniustè³⁰
 impij homines, qui huic legi aduersabuntur, possident.
 Hæc autem omnia sic futura, cum aduersariorum scelera,
 quæ Deus diutius impunita esse nō patietur, & uestra (ui-
 ri fortissimi) præclara uirtus ac fides, tum Dei opt. Max.
 certissima oracula, nobis spondent: quamobrem, si & cœ-
 lestis regni, & tantarum opum atque gloriæ participes
 esse uultis, decet uos mihi iusiurandum præstare.

Quibus

Quibus auditis, multitudinis principes, ac inter primos Zaid filius Zuzaræ, Aomar, & reliqui omnes ordine, strictis gladijs, iureiurâdo grauissimo promiserunt: se nullam aliam, præter eã quam Muamedes ferret, legem probaturos: & pro ea tuenda propagandaq; uitã & sanguinẽ, ubicunq; opus foret, profufuros. His peractis, Muamedes rursus silentio multitudini imposito, ubi aliquandiu precanti similis genibus flexis stetit, alta uoce dixit:

Nunc, uiri fortissimi, uos armis & animis ad pugnam accingite: certissimã uictoriam in manu habemus. en illa quæ sepe optastis: diuitiẽ uidelicet, decus, gloria, perpetua foelicitas, in oculis sita sunt. Deus ea omnia uobis uictoribus præmia posuit: uirtus uestra, causa ipsa, & superiora omnia, uos magis, quã oratio mea, hortari debent.

His dictis, decem duces ex nobiliorib. potentioribusque, & sibi affinitate iunctis multitudini præfecit, eamq; in cohortes & centurias distribuit. Ducum hæc erant nomina: Vbequar, Omar, Ozmen, Alifre, Talaus, Azuberrus, Zadinus, Zaedinus, & Abuobeid. & sic Meccam instructo agmine perexit. Quo audito, Meccæ magistratus exercitum contra eum misit: cum quo Muamedis copiẽ congressæ, inferiores fuerunt. Quamobrem quatuor annorũ spacio ab oppugnatione urbis abstinuit: populos tamen interea semper suis cõcionibus, quas in agris & uicis habebat, ad seditionem accendens: quibus etiam inter Scenitas, qui Romanis Imperatoribus parebant, motus quosdam excitauit. Deinde iterum uiribus auctus, Meccæ oppugnationem frustra tentauit: & biennio post tertio eundem conatum irritum est expertus. Interea Heraclius Imp. Scenitarum iuuentutem ad seditionem spectare animaduertens, ut eam placaret, per speciem militiæ, magnam partem procul ablegauit. Regnabat tunc in Persia Cosdroes rex, qui Mauricij Cæsaris filiam nomine Mariam uxorem duxerat, & in eius gratiam sacri fontis lauacrum sumpserat: Christianorumque omnium, quãdiu socer uixit, amicissimus fuerat, ac in eisdem beneficus. Sed eo post à Phoca, qui ei in Imperio successit,

successit, prodicione interempto, eorum qui tam nefarium hominem domini sui cede pollutum, sibi principem constituerant, quasi illius sceleris & occultae societatis reorum perfidiam detestatus, ut soceri necem uxore incitante ulcisceretur, Heraclij (nam Phocas breui fuit interemptus) qui, cum Italiam & Romanum Imperium undique barbari uastarent, in ocio desidebat, ignauia audacior factus, in Imperij fines cum exercitu irruerat: & tota Asiae ora quae ad meridiem uergit, armis subacta, Aegyptum ingressus Alexandriam occupauerat: & inde ulterius progressus, Carthaginem, & omnem Africam subegerat. Deinde prouincia praesidijs firmata, per Alexandriam reuersus, Syriam & Iudaeam uastabat. Heraclius, a barbaro hoste tantis affectus cladibus, pacem petijt: quam non impetrata, potius coactus quam sponte, exercitum comparat: & Arabas istos Scenitas (cum quibus sunt qui uelint Muamedem fuisse, & praelio, quo Cosdroae res conciderunt, a milite quodam nomine Turco uulneratum fuisse) sibi adiungit: & cum Cosdroa multis praелиjs congressus, tandem eum uicit, adeo ut is ultra Tigranem fluuium fugiens, Medarsem filium (altero filio maiore natu, praecclare indolis adolescete, qui Sirochis uocabatur, praeterito) regni consortem declararet. Qua contumelia grauissimè irritatus Sirochis, occultè cum Heraclio conuenit, ut patre simul & Medarse fratre, quem pater sibi praetulerat, cum omni regia gaza proditis, deductisque praesidijs ex omnibus Rom. Imperij prouincijs, ipse Persarum regnum obtineret, paxque inter utrunque Imperium esset: nec magis puduit Heraclium, Christianum uidelicet principem, regnum, quod iam tot praелиjs aduersis debilitatum, si uictoriae cursum sequi, & fortuna uti sciuisset, in manu sua, rege praesertim fugiente habebat, parentis simul ac fratris impio nefarioque proditori tradere, & ignauam ignominiosamque pacem tanto scelere mercari: quam barbarum illum & impium iuuenem, regnum sibi, tam nefario facinore parare. tantum in hoc ualuit regnandi dira cupiditas, & in illo ocij desiderium.

rium. Itaque Cosdroas cum Medarse & uxoribus ex fuga retracti, in uincula conijciuntur: nec multo post ambo Syrochij iussu interfecti, fortunæ uarietatis exemplum crudele fuerunt: quo moneri debent reges, quid ipsis in successore declarando sit cogitandum, ne fortioribus præteritis ignauiores eligant. Nulla enim acrior indignatio est, in feroci præsertim pectore, quàm uirtutis à suismet contemptæ. Rebus igitur Persicis hoc fœdere pacatis, Syriaque & Hierosolyma reliquisque prouincijs Romano Imperio restitutis, ab hoc bello redeuntem Heraclium Muamedes regio comitatu & pompa stipatus conuenit, & regionem ad habitandum petijt, atque obtinuit. Cum autem militibus stipendium daretur, quererenturq; Arabes se merito stipendio fraudari: questor imprudenter nimis atq; arroganter, uix esse respondit, quod Græco & Romano militi daretur, nedum huic canum turbe. Quæ uerba breui toti ferè Christianæ Reip. exitio fuere, & adhuc in capita nostra illius iniuriæ uindicta redundat: tot sæpe mala ex unius imprudentia oriuntur, cum præsertim uiri fortes & militares iniuria afficiuntur. Hac enim contumelia ad iram accensi, Arabes in Syriam secessere, seque Muamedis assæclis adiungere. Quamobrem Muamedes his uiribus auctus, quartò Meccam summo conatu oppugnaturus petit. Perceperunt hunc conatum Meccæ magistratus: & ideo maiore quàm antea apparatu, & copijs, uniuerfa penè ciuitas ad impetum hunc reprimendum ei occurrit: cum quibus ille ad Bredinum amnem prælio congressus, trecentis Meccæ patricijs, præter ingentem aliam multitudinem, cæcis superior euasit, adeò ut eo prælio penè omnis Meccæ nobilitas fuerit extincta, & sic Muamedes uictor Meccam est ingressus: præsidioq; imposito, Hunaimum cum exercitu petijt: eaq; urbe expugnata, prædam, quæ opima fuit, militibus distribuit. Inde Tarsum obsidione cinxit. qua urbe per mensem frustra oppugnata, in Arabia interiora rediens, Itraripum siue Ietripum primò, deinde Medinam urbem diuitibus Iudæis refertam occupauit: &

c præ

præda militibus concessa diripuit : Iudæos uerò omnes
 qui tum ibi, tum in alijs Arabiæ locis erant, ut qui maxi-
 mè ob diuinæ legis peritiam instituto suo aduersarentur;
 summo odio persequens, undecim prælijs penitus dele-
 uit. Inde Itraripum reuersus, Azeibum Meccæ præfe-
 ctum constituit, qui cum magna Arabum siue Sarrace-
 norum manu urbem est ingressus. erat enim tunc Mecca,
 & adhuc est, totius Arabiæ, tum ob uetustatis opinionem,
 ut quæ ab Ismaele, uel ab Abrahamo ipso condita credi-
 tur, tum etiam ob magnitudinem urbis populiq; frequen-¹⁰
 tiam nobilissima. Deinde rursus eodem anno Azeibo
 inde moto, Moadum, Gadelis filium, eidem urbi præfe-
 cit: cum huiusmodi mandato, ut se humanis exempto le-
 gem suam tueretur; & à populis seruari curaret: interea
 uerò Meccensibus ius diceret. Deinde rebus in hunc mo-
 dum constitutis, Tambicum castra mouit: ibiq; templum
 condidit, quod adhuc uisitur. Inde Zalidum & Melidum
 legatos suos, cum copiarum parte contra Alozaidam, Al-
 mathaliphi filium, Aliendeli regem misit. quem illi armis
 uictum, uectigalem ipsi fecerunt: & sic Arabia tota suba²⁰
 cta, Eubocaram, dum ipse Itraripi ageret, cum exercitus
 parte Meccam ire iussit: & ut neminem in ea uiuum re-
 linqueret, aut aliunde uenientes, nisi qui ipsius legi parè-
 rent, ac doctrinæ crederent, ingredi pateretur, iniunxit.
 uolebat enim Meccam, quemadmodum effecit, religio-
 nis atque imperij sui sedem esse. & sic Mecca breui tem-
 pore ijs tantum qui Muamedem colerent, est repleta:
 nec sola Mecca, uerùm etiam Arabia tota eius errores (ut
 sunt illi populi naturâ creduli, & rerum nouarum admi-
 radores) est amplexa. Deincepsq; omnes qui se ei secte de-³⁰
 derent, tum quòd ex Sarracenorum gente is error esset
 ortus: tum etiam Muamede, ut ipsis omnia à Deo promif-
 sa uiderentur, quæ in Sacris literis Abrahamæ semini pro-
 mittuntur, sic persuadente, Sarraceni sunt appellati. Quo-
 rerum successu elatus, legationes ad uicinos reges misit:
 quibus monebat eos, ut & ipsi religionem hanc amplecte-
 rentur, cum literis argenteo signo, cui hæc uerba erant
 inscri-

inſcripta, **MVAMEDES DEI NVNCIVS**, obſignatis; nempe ad Cæſarē Constantinopolitanū, ad Perſarū, Aegypti, aliōſq; reges. Poſtea creauit quatuor tribunos militum, vulgò Admirantes appellatos, quibus ſingulis multos duces & centuriones attribuit: eoſque quatuor acutos Dei gladios nuncupauit, & iuſſit diuerſos in quatuor orbis terrarum partes ire, ac omnes qui legem ſuam non amplecterentur trucidare. Quorum hæc erant nomina: Ebubezer, Omar, Ozmenus, & Ali Salutalebi patruipſius filius: cui etiam Fatemam, ſuam ex priore coniuge priuignam, uxorem dederat. Ex quibus Ebubezer, ab alijs Vbequar, & alijs Bubacus uel Eubocara appellatus, Muamedis ſocer, Palæſtinam petijt: ibique oppidum Muchea nomine oppugnauit, cui Theodorus Begarius Cæſaris nomine præerat. is uiribus ſuis collectis, repente Sarracenos tanto impetu eſt adortus, ut multis ex illis cæſis, reliqui fuga ſibi conſuluerint. Quo tempore, III Idus Martij, obiit Muamedes: Anno ſalutis Chriſtianæ DC XXXVII. cum decem annos regnaſſet, ac in domo Aſiæ coniugis Mednię, eo ipſo in cubili in quo quieſcere ſolebat, abſq; ullo regio ornatu, corpore ſolummodo triplici candido panno inuoluto, ferrea in arca conditus fuit: ubi poſt templum magnificum latericio opere extruxerunt propinqui eius, & fornicem in eo magnete lapide ita cruſtatum fecerunt, ut arcam in qua Muamedis corpus iacet, in altum ſubleuatam ſuſtineat, ex quo locus is à toto Oriente magna religione colitur. Tradunt illum, dum exularet à patria, in Mauritaniam Tingintanam ſemel peregrinationis gratia profectum, in Hispaniam quoque traieciſſe. Sed cum intellexiſſet, Iſidorum epiſcopum ſibi inſidias parare, mox inde reſceſiſſe. Moriens autem Muamedes Alim generum ſucceſſorem ſuum declarauit: & Califam, id eſt, pontificem ſectæ ſuę eſſe uoluit, eiq; unà cum filia corporis ſui curam commiſit. Sed Eubocara ſocer id uetuit, æquum eſſe inquiens, ut cum Muamedes apud ſe deceſiſſet, ſuoque favore & opibus quæcunq; adeptus erat, acquiſiuiſſet, ipſe ei ſuccederet

prior. Cui Alis se opponere non potuit, quia potens erat, adhærebantq; illi Homar & Ozmenus propinqui ipsius, uiri fortes, & factione pollentes: qui cum ad se quoque, quòd Muamedi rebus gerendis semper adfuissent, regni administrationem iure spectare arbitrarentur, malebant Eubocarã, qui senex erat, & ipsis sanguine iunctus, regnare, quàm Ali iuuenem: qui tamdiu regnare poterat, ut ipsis nulla regni post illum obtinendi ex naturæ ordine spes relinqueretur, & nulla ipsos sanguinis affinitate contingebat. Quamobrem Eubocara Muamedicæ sectæ pontifex creatus est: qui statim cum ingenti exercitu finibus suis egressus, Romanum præsidium fudit: & uictor in Arabiam rediens, regni sui anno tertio nõ expleto, nec sine ueneni suspicione, mortuus est, & prope Muamedem absque regio ornatu conditus. Huic successit Homarus, quem eius propinquũ fuisse diximus. Hic Bosram, totius Arabiæ caput, cum multis alijs expugnauit, & Gabatam usque cuncta subegit: quo Sarracenorum successu uehementer commotus Heraclius, Theodorum fratrem cum magno exercitu contra eos misit. Qui cum Homare prælio congressus & uictus, Emessam confugit. Quo tristis nuncio accepto, Heraclius Baanem cum maioribus copijs ad eandem expeditionem misit. qui cum prope Emessam castra haberet, Sarracenos in se impetum facientes fudit, adeò ut illi in Damascenorum fines concesserint: & castris ad Bardanes fluuij ripam positis, tam ualidis excursionibus uicinos agros populabantur, ut nemo reprimere eos posset. Quamobrem Heraclius uiribus suis diffusus, & sibi, si diutius in ea prouincia mansisset (erat enim tunc Hierosolymis, unde post Persicum foedus nunquam discesserat) timens, preciosis omnibus Hierosolymitani templi ornamentis secum, ne barbaris prædæ essent, acceptis, Byzantium redijt. Sequenti uerò anno Sarraceni Damasco castra admouerunt. qua re motus Baanes, qui eam urbem Cæsaris præsidio tenebat, Theodorum Sacellarium, iterum Cæsaris in Assyria legatum, ut sibi cum copijs auxilio ueniret, rogauit. quod cum ille
facere

facere properaret, à Saracenis in itinere fractus fuit. milites uerò, qui cum Baane erant, ducem summa cum potestate habere cupientes, eum Imperatorem salutârunt: sed qui cum Sacellario Sarracenorum ex pugna manus euaserant, Heraclio fidem seruare uolentes abiuerunt. Baanis milites numero quatuor millia erant, & Sacellarij ferè totidem. Hoc igitur dissidio, quod inter Romanos milites ortū erat, cognito, Sarraceni promotis castris Romanos sunt adorti. cumq; uētus aduersus Romanorū aciem spiraret, qui in sicca & sabulosa regione puluerem attoltebat, quo Romanis & oculorum usus, & respirandi facultas adimebatur: Sarraceni hac occasione usi, eos fuderūt. qui per præcipitē uiam fugientes, penè omnes in Ermeta amne submersi interierunt. Qua uictoria elati Sarraceni, Damascum petierunt: eaq; urbe expugnata, totam Phœniciam subegerunt. Deinde, cum expeditionem in Aegyptum molirentur, id audientes Romani, qui eam prouinciam obtinebant, Cirum episcopum Alexandrinum sibi ducem constituerunt: qui legatis ad Sarracenos missis, pacem ab illis ducentis aureorum nummūm millibus in singulos annos promissis impetrauit. Et sic trium annorū spacio nullam ab eis molestiam acceperunt. Sed Heraclius ea re cognita, hoc fœdus sibi ignominiosum ratus, Ciro Byzantium reuocato, Emanuelem Armenum Aegypto præfecit: qui apertè promissam à Ciro pecuniā Sarracenis denegauit. Quare illi uehemēter indignati, in Aegyptum cū maximis copijs irruperunt: Emanuel uerò cum paucis se Alexandriam recepit. At Heraclius, serò fidem etiam hostibus seruandam suo malo edoctus, cum uires ad bellum cōtra tam ualidos hostes gerendum non haberet, Cirum ad Sarracenos misit: quò, si fieri posset, eos ita mitigaret, ut deductis ex Aegypto copijs priori fœderi stare uellent. Cui id eis persuadere satagenti, Sarraceni responderunt, Num marmoreā columnam deuorare posset? quod cum ipse fieri posse negaret: non magis se Aegypto discedere posse dixerunt. & sic præsidij Romanis pulsus, eam prouinciam occuparunt. Deinde Homar

Hierosolymam petens, eam ualida obsidione cinxit: & duorum annorum spacio obsessam, tandem deditioe cæpit. qua occupata, facile Assyriam uniuersam suo subiecit imperio. Postea unum ex suis ducibus nomine Iaidum, cum magna copiarũ parte in Mesopotamiã misit: cui tum prouinciæ Cæsaris nomine præerat Iohannes cognomento Catea, qui Ozroenæ sedem habebat. Hic Iaido, mille auri pondo in singulos annos, modò ne Mesopotamiam ingrederetur, promisit: ac Edessam profectus, ei, Cæsare inscio, prioris anni uectigal misit.¹⁰ quo cognito Heraclius eo in exilium relegato, Ptolemæum equitum magistrum Mesopotamiæ præfecit. Iaidus uerò, ubi id resciiuit, Eufrate fluuio traiecto, Edessam urbem obsidione capit. deinde Cõstantiam & Baram diripuit, Mesopotamiamque uniuersam subegit. Et Muauia Aegypto, ubi Cairum oppidulum prope Memphis ruinas ædificauit, & communiuit, ac prouincijs omnibus inter Nilum & Euphratem amnes sitis, præposito, in Arabiam redijt. Et post duos annos Sarraceni Persas iam tot aduersis rebus debilitatos bello petierunt. In Perside,²⁰ ut suprà diximus, Syrochis Cosdroæ successerat: eiq; intra annum defuncto, Adhiseris filius: quo breui extincto, Persæ Hormisdam sibi regem creauerant: qui in pugna contra Sarracenos perijt. & sic Persæ acie uicti, non solum imperiũ, sed nomen etiam amisere. Sarraceni deinceps, pro Persis appellati. Perside occupata, Homar populos suum agnoscentes imperium recensuit. Et Hierosolymis habitauit, ibique templum Muamedi ædificauit, post regni sui anno decimo, à Persa quodam seruo suo, nomine Almigira, submisso, dũ precaretur, fuit interfectus. Fuit Homar³⁰ uir bellicosus & ferox, ut innumera bella ab illo gesta, & prouincię subactæ testantur. nec minus prudens, quàm fortis. Muamedis scripta colligi, & in unum uolumen componi curauit: & in eos qui eum laborem sumpserunt, liberalissimus fuit. Nam Muamedes, cum esset literarum prorsus ignarus, nullum uolumen confecerat: sed ut quæq; res in mentem ueniebat, eam per hunc aut illum ex suis

ex suis familiaribus in schedula scribi iubebat: ex quo factum est, ut eorum quæ prius scribi iussisset, oblitus, sæpe pugnancia diceret. Hic etiam primus legem tulit, ut in omnibus templis, Mescithas ipsi uocant, per totum Septembrem mensem supplicationes fierent, & post totum Muamedæ legis uolumen publicè legeretur. Erat Homar statura procerus, colore subfusco, capite caluo, barba minimè densa, & albicante. sepultus & ipse fuit prope Muamedem. Sed priusquam moreretur, sibi ex uulnere moriendum sentiens, successorem eligi uoluit Ozmenum: qui & ipse Muamedem in rebus omnibus iuuerat, eiusque gener bis fuerat. duas enim eius filias uxores duxerat: quæ tamen ambæ Muamede uiuente, sine liberis decesserant. ad quod eum largitio iuuit: nam Homaris pecunia ab eius ærarij præfecto accepta, eam unà cum paternis bonis in milites distribuit. Fuit igitur tertius post Muamedem pontifex creatus Ozmenus, qui sequenti anno maximum exercitum Hucba duce in Africam aduersus Gregorium patricium, qui imperium in ea prouincia occupauerat, misit: eoque prælio uicto, & Carthagine deleta, totam illam prouinciam Sarraceno subiecit impetio. sed post repentinum aliquod bellum, ab Europa, si Carthagine moraretur, metuentes, Tunetum urbem in interiore Goletæ sinu sitam, se transtulerunt: ibique sedes aliquantisper ponentes, eam ualde auxerunt. Verum post mandato ab Ozmeno, ne ulla maritima loca incolerent, quia sic cum Imperatore conuenerat, accepto, XXXVI M. P. à mari & circiter centum ab Tuneta recedentes, urbem sibi condiderunt, Cairoanum appellatam. Deinde tertio huius regni anno Muatias, quem Aegypto præpositum fuisse diximus, cum mille & septingentarum, uel (ut alij uolunt) cum septingentarum tantum nauium classe Cyprum petijt: & urbe nobilissima Constantia capta, totam insulam populatus est. Sed Carcozirim, Constantis Cæsaris ministrum, magna cum classe aduentare, certior factus: inde, ne quid incommodi pateretur, recedens, urbem in eadem insula Aradum appellatam, frustra oppugnauit.

gnauit. Deinde Damascum in hyberna exercitum reduxit. Interea Ozmenus, schedas Muamedis ab Homare colligi iussas, in meliorem ordinem redigi, in capita distribui, ex ijsq; librum qui Alcoranum uocatur componi curauit, in quo omnia Muamedicæ sectæ dogmata & instituta continentur. Vere postmodum redeunte, Muauias maiore quàm antea classe, Aradum Cypri urbem petijt. quam post multas oppugnationes tandem cepit: & incolis, quocunq; uellent, sine alia iniuria abire iussis, penitus deleuit, atq; insulam uniuersam habitatoribus spoliauit, ¹⁰ uastauitq;. Eodem quoq; tempore alius Sarracenorum exercitus Busurro duce, in Isauriæ regionis fines irrumpeus, regionem totam ferro flammaq; uastauit: & quinq; mortalium millibus ex ea in seruitutē abductis, domum redierunt. His tot tantisque gladibus acceptis, Constans Cæsar duorum annorum inducias à Muauia petijt: quibus non impetratis, dum Muauias ingentem classem aduersus Romani imperij prouincias apud Tripolim Syriæ urbem parat, duorum fratrum uirtute conatus ille aliquantisper irritus est factus: qui carceribus, in quibus ²⁰ ingens Christianorum numerus erat, effractis, omnes in libertatem uindictarunt: adeò ut repentè impetum in Sarracenos facientes, innumeros ex illis cæciderint. & reliquis fugatis, uictores ad naues accurrerunt: ex quibus, ijs sumptis quæ ipsis erant necessariae, reliquas incenderunt, & ipsi in Thraciam uenerunt. Sed Muauias nihil hac clade territus, aliam maiorem classem comparauit & instruxit, cum qua Phœnicem Lyciæ portum petijt, ubi Constans cum classe erat: eumq; adortus, tantam Romanorum stragem edidit, ut mare illorum sanguine ruberet. Constans ³⁰ uerò uili veste indutus, paruo nauigio cum paucis Byzantium fugit. qua uictoria elatus, Muauias Rhodum cepit: & Solis colossum, quem Plinio authore Chares XII annorum spacio trecentis talentis fecerat, demolitus est: cuius statuæ æs à Iudæo quodam Emeffano emptum, noningenti cameli extulerunt. Neque hanc solùm statuam, quæ septuaginta cubitorum erat, inde Sarraceni tunc a-
sporta-

sportârunt, uerùm etiã innumeras alias: cum Plinius præter hunc Solis colossum septuaginta tria millia signorum, & centum colossos ea in insula fuisse testetur. Rhodo autem populata, per Aegæum delati, pari clade Cycladas afflixerunt. Hoc ipso etiã tempore laidus, alterius Sarracenorum exercitus dux, Armeniæ fines ingressus, ad Caucasum montem usque omnia depopulatus est. & Muauias Rhodo reuersus, classẽ in Siciliam misit: quẽ illam ferro & igni totam uastauit. cum qua congressus Olympius Italiæ exarchus (sic enim tunc uocabantur, qui pro Constantinopolitano Cæsare Italiam prouinciã gubernabant) cruentissima uictoria adeptus eos expulit: qua pugna defatigatus, in morbum incidit, quo paulo post obiit. Ipse autem Muauias terrestri exercitu comparato, in Capadociam ad Cæsaream eius prouinciæ caput oppugnandam duxit. Sed prius quã aliquid memoria dignum ibi gerere posset, Ozmeni Califæ morte audita, quia illi succedere cupiebat, exercitum reduxit. Ozmenus duodecimo pontificatus sui anno, Sarracenorum, qui Ali Califam uolebant, turba domum, ut ipsum interficeret, obsidente, sibi ipsi mortem consciuerat, ne in illorum manus ueniret. Hic anulum Muamedis, quem omnes Califæ ante ipsum gestauerant, casu quodam amisit. aliumq; item argenteum sibi comparauit, in quo hæc uerba scribi iussit: O' PERTINACES, O' POENITENTES. Colore erat albus, aspectu grauis & humanus, barba proluxa, statura mediocri: fuitq; semper, & antequã sectam hanc amplecteretur, & post, multitudini charus. ex mercatura magnas sibi diuitias comparauerat: quamuis semper liberalis, imò magnificus fuerit: quas (ut diximus) post militibus, ut pontificatum adipisceretur, elargitus erat. Vixerat annos LXXXVII. noctu sine ulla pompa sepultus est, quia se ipsum interfecerat. Itaq; eo defuncto, magna inter Sarracenos de nouo pontifice eligendo est orta contentio. alij enim Alim uolebant, alij Muamadum Ozmeni filium, alij Muauiam. Sed Alis armis contra Muamadum obtinuit, adeò ut omnium præterquam Muauiaẽ

d confen-

26 SARRACENICAE HISTORIAE
consensu, pontifex crearetur. Muauias uerò militibus
Aegyptijs atque Assyrijs, quos secum tot bellis exercita-
tos habebat, fretus, arma contra eum, Ozmeni cædis ul-
ciscendæ causam prætexens, mouit: & cum uterque cum
exercitu ad Eufratem fluuium uenisset, Muauias rei mili-
taris peritior, & qui militem ueteranum haberet, castra
prope amnem & Babylonem urbem uallo ac fossa com-
muniuit sic, ut neque ad pugnam cogi posset, neq; aqua
(cuius in ea regione magna est penuria) & commeatu
destituerentur, ac nullus impetus à tergo esset metuen- 10
dus: cum interea Alis exercitus magna aquarum penuria
laboraret. & sic per undecim menses militem intra ca-
strorum munimenta continens, leuioribus tantum præ-
lijs rē agendo, hostem fatigauit: donec tandem sacerdo-
tibus & alijs Muamedicæ legis peritis intercedentibus ef-
fectum est, ut causa tota duorum senum iudicio permit-
teretur. hi autem fuerunt delecti, ab Ali Alascates, & ab
Muauia Alascius: qui cum Algendelum oppidum, in quo
de tota causa cognoscere debebant, uenissent, alter exil-
lis Alim pontificatu deponendum, alter uerò eo dignissi 20
mum esse censuit: quamobrem rē per eos nec ritè dijudi-
cata, nec composita, Alis & Muauias in castra quisque sua
redierunt: nec desierunt excursionibus crebris se mutuò
utriusque partis milites interficere, & agros populari, do-
nec tandem Alis in templo quodam prope Cufam Ara-
biæ urbem, Muauia insidijs trucidatus fuit, ibiq; sepultus:
& ob id nunc locus ille Massadale, id est, Alis domus uoca-
tur. Is in annulo hanc habebat inscriptionē: CORDE SIN-
CERO DEVM DOMINVM VENEROR. Corpore breuis e-
rat, barbam habebat prolixā, brachiaq; & crura uillosa, in 30
incessu nunquam oculos attollebat. Ali mortuo, Cufæ &
Arathæ ciues Alhaccemum, eius ex Fatema coniuge, Mua-
medis filia, maximum natu filium, pontificem creârunt:
qui auum maternum forma omnino referebat. Hic exer-
citu contra Muauiam ducto, quum acies ambæ ad pu-
gnam instructæ, & fronte opposita starent, siue prælij
euentum metuens, siue (ut alij tradunt) naturæ bonita-
te ui-

te uictus, ne tanta humani sanguinis strages sua causa edere-
 retur: Muauiam supplex adiit, eumq; superiorem agno-
 uit. & sic pace inter eos facta, simul Cufam petierunt: &
 magna ibi accepta pecuniæ uelut, Ietribum inde iuerunt, ubi
 Muauias Alhacemum propria manu regio diademate or-
 nauit, regemq; appellauit, quia non diu uicturum sciebat.
 Nam sexto pontificatus sui mense nondum expleto, uene-
 no quod illi Muauias dederat, obijt. Symbolum eius, quod
 in annulo gestabat, fuit: Solus Deus potens est. Et sic Mu-
 uias solus emulis sublatis regnauit. Reb. in hunc modum
 constitutis, in Imperij Romani fines irrupit. sed post Con-
 stantio petenti pacem, dedit, ea lege, ut quotidie ab eo de-
 cem auri pondus, & seruum cum equo acciperet. Dama-
 scus his temporibus Sarracenorum Imperij sedes & ca-
 put erat. Verum in tanta foelicitate orta sunt inter eos
 dissidia, ob religionem ex Muamedis rescriptorum uarietate
 & repugnantia. Persæ namq; iam (ut diximus) Sarra-
 ceni facti, longè diuersa ab ijs qui in Syria erant, Homaris
 Alcoranum sequentibus dogmata habebant. quamob-
 rem Muauias exercitu in Persidem ducto, sectam illam
 depressit, & suam quæ in Syria uigebat extulit: constituit-
 que, ut suæ sectæ militibus ducenti denarij in singulos dies
 numerarentur, Persis uerò solum triginta. Deinde Cili-
 ciæ fines ingressus, totam ferro & flamma est depopula-
 tus. Cumq; Damascum rediisset, Sapor locorum, quæ
 adhuc Romanum imperium in Perside agnoscebant, Præ-
 tor, qui ab Imperatore defecerat, Sergium equitum ma-
 gistrum ad eum misit, rogatum, ut se ad Constantinopo-
 litanum Imperium occupandum iuuaret. quo hæc cum
 eo tractante, uenit pariter ad Muauiam Andreas Cæsaris
 minister, magna & ampla dona promittens, si Saporis re-
 bus non fauisset. quibus Muauias respondit: Cum utrunq;
 pro hoste haberet, se illi auxilio futurum, qui plus dedisset.
 atq; sic Sergio maiora dante, foedus cum eo iniit. Andreas
 uerò discedens, Sergium in Persidem redeuntem insidijs
 structis cepit, & in crucem sustulit, eo cui fides data erat
 sublato, Muauiam retentis muneribus se promissis solu-

tum cauillaturum sperans : sed maior fuit in barbaro fides , quàm Græcum ingenium capere posset . Muauias enim fidem sine fuce seruare uolens , Arabicas copias Fadala duce Saporis auxilio misit : eoque equi casu mortuo , Fadalæ supplementum Iazido filio suo duce , quo cœptum bellum sustinere posset , dedit : quibus copijs Chalcedonia ualde afflictæ fuit , & Armariæ Phrygiæ ciuitas capta : ac quinque millium Sarracenorum præsidio imposito (quia hyems instabat) in Syriam cum exercitu redierunt . Interea Cæsar , quamuis hyemiam adesset , omniaque niuibus tecta essent , Andream cum parua manu ad præsidium illud pellendum , & Armariam recuperandam misit . Itaque Græci scalis repente ad mœnia applicatis , absque ullo impedimento in ciuitatem irruerunt : & Sarracenos , qui nihil tale suspicantes , cum ingens esset frigus , domibus inclusi erant , ut tot clades ab illis acceptas ulciscerentur , omnes trucidarunt . Postea Constantio , qui in Italiam ex Græcia , & Romam profectus , ubi omnia diligenter circumspexit , ad prædam conuersus , quicquid antiqui operis fuit ex ære aut marmore , & quicquid oculos delectare potuit , sublatum , & in naues delatum Neapolim primum , ac inde Syracusas in Siciliam secum transtulerat , adeo ut plus ornamentorum ipse septem dierum spacio , quàm tot barbaræ gentes CCLVIII annorum (tot enim à Romani imperij prima inclinatione intercesserant) urbi detraxerit . ibi dum tributum Italiae urbibus & insulis imperatum (quod tam auarè & crudeliter exactum fuit , ut multi fortunis simul & coniugibus ac liberis spoliarentur) molliter & libidinosè uitam agens expectat , à suis met trucidato , & Constantino eius filio imperante , eum imbellem uidentes , Sarraceni classem occultè comparant , Thraciam & Græciam , si quid Byzantij tumultuatum esset , inuasuri . Verum quia pacata ibi erant omnia , Siciliam Romanorum tunc & totius Italiae spolijs refertam petierunt : atque Syracusas,

fas, quæ nullo præsidio tenebantur, repentina uî cæpe-
 runt. Cumque ibi ob Italiæ propinquitatem tutò esse
 non possent, Romanæ urbis ornamentis omniq̃ Sy-
 racusana gaza nauibus imposita, opima præda onusti,
 Aegyptum repetierunt. Non desunt tamen, qui tra-
 dant, Constantinum Constantij filium patris cæde au-
 dita in Siciliam nauigasse, & spolia inde Byzantium
 asportasse. Pòst alius Sarracenorum ingens exercitus A-
 fricam ingressus, incredibili successu omnem mariti-
 mam oram (nam mediterraneorum iam magnam par-
 tem possidebant) octingentis mortalium millibus in-
 seruitutem abductis populatus est: & ab alia parte Mu-
 uias maximum exercitum Muamade & Caise ducibus
 emisit, qui Lydiam & Ciliciam Romanorum prouin-
 cias subegit. Ac paulo pòst, ut Byzantium oppugna-
 re posset, huic alium Sæuo duce submisit: quo prio-
 ri coniuncto, Byzantium ambo petierunt, eumque
 obsidione cinxerunt. Hisque classem etiam ingentem
 addidit, quæ ab Hebdomi occiduo promontorio ad
 Cyglobium omnia cingebat: ac sæpius oppugnationem
 tentârunt, sed irritus fuit illorum conatus. Durauit
 hæc obsidio à mense Aprili ad Septembrem. Inde Cyzi-
 co urbe capta, eò in hyberna concesserunt. Vere deinde
 ineunte, rursus in aciem prodierunt: sicque multis illa-
 tis & acceptis cladibus, bellum hoc circa Byzantium in
 septimum annum produxerunt. Tandem uerò Chri-
 stianorum rebus prosperè succedentibus, multis militi-
 bus atque etiam nauibus amissis, deiecti animo, mari in-
 de recesserunt: cumq̃ hyems esset, tanta eos tempestas
 in mari corripuit, ut nauibus ad Chium Aegæi maris insu-
 lam fractis, magna illorum pars submersa perierit. &
 fortuna tunc mirum in modum Christianorum rebus
 fauente, paulo pòst Constantinus cum Susia, Muauia-
 nepote, prælio in Asia feliciter commisso: & trecentis Sar-
 racenorum millibus in eo cæsis, eos sibi uectigales fecit:
 fœdere cum eis per Iohannem Pizigaudam patricium,
 d 3 quem

30 SARRACENICAE HISTORIAE
quem ad hoc in Arabiam ad Muauiam Constantinus mi-
sit, in triginta annos his legibus ic̄to, ut Romanorum Im-
peratori quotannis auri pondo ter mille, octonos seruos,
totidemq; præstantissimos equos tributi nomine darent:
& præterea ex captiuis Christianis, qui apud eos erant,
quingenta, quos Cæsar petiuisset, libertate donarent.
Fuerunt autem & alia, quæ Sarracenos ad hoc foedus im-
pulerunt. Nam his cladibus in Syria cognitis, quidam Sar-
racenicarum nauium præfectus, Calinicus nomine, ani-
mo ex illorum aduersis rebus sumpto, naues omnes quæ¹⁰
ibi erant incendit, & post Byzantium confugit. Et in Ae-
gypto quoq; eadem fortuna res illorum affixit. Pestilen-
tia enim tantopere ibi tunc sæuijt, ut Sarracenorum ge-
nus in ea prouincia penè extinctum fuerit. & Constanti-
nus paulo antè, ut conatus illorum quauis ratione repri-
meret, consilio non satis prudenti Caspasia claustra, ab
alijs Caspia errore dicta (quæ ab Alexandro magno occlu-
sa ueteres semper, montanorum, simul ac Septentriona-
lium populorum ferocitatem metuentes, magis clausa &
septa uoluerant, unde post Turcas egressos ferunt) aperu-²⁰
it: & populos quosdam intra eos montes latentes, Mardai-
tas appellatos, euocauerat. qui speculis omnibus mon-
tium à Tauro, qui hodie Maurus dicitur, ad Libanum oc-
cupatis, Sarracenis formidabiles facti erant. quibus enim
graue erat Sarracenorum iugum, omnes se ad hos in mon-
tes transferabant: & inde crebris excursionibus subiectos
agros populantes, omnia illis infesta reddebant. quibus
tot tantisque cladibus Arabum uires ualde imminutæ e-
rant: & unica tantum illis classis reliqua erat, quæ tunc
Fadala & Cadallo ducibus Cretam uastabat. His autem³⁰
successibus uisa est nonnihil Rom. Imperij maiestas reui-
rescere. Sed Muauias pace, quæ Christianis (quia tunc po-
terant Sarracenorum iam ita fractæ & conquassatæ ui-
res, si non magis præsens ocium, quàm diuturna Reipub.
tranquillitas, quæ nulla ratione diuturnior tutiorq; cum
barbaris, quàm perfecta uictoria paratur, Cæsari tunc cor-
di fuisset, penitus opprimi ac deleri) præniciosissima fuit
adepta,

adepta, vires aduersus Mardaitas conuertit: ijsq; de specu-
 lis illis & montibus quos infederant deiectis ac deturba-
 tis, ad religionis suæ, in qua iam multæ sectæ erant obor-
 te, controuersias componendas animum applicuit. Ideo-
 que concilium siue Synodum suæ sectæ indixit, ad quam
 edicto promulgato doctos omnes, qui ue aliquod Mu-
 medis aut superiorum pontificum rescriptum haberent,
 suum agnoscentes imperium, uenire, & scripta secum ad-
 ferre iussit. Celebrata fuit Synodus hæc Tartarica Dama-
 sci. cumq; ibi ob sententiarum pugnantium uarietatem
 nihil statui posset, sex omnium sapientissimos ex eo nume-
 ro communi consensu seligi iussit: & sic delecti fuere
 Mulcinus, Boarius, Buora, Anoecius, Atermindus & Da-
 uid. his in unã domũ, cũ omnib. scriptis quæ allata fuerãt
 inclusis, ut singuli ex illis scriptis omnia Muamedis facta
 & dicta, quæ uerisimilia uiderentur, in unum uolumen
 colligerent, iniunxit. Cumq; illi sex uolumina fecissent,
 reliqua omnia scripta in flumen proijci curauit: quæ tot
 fuerunt, ut illis ducenti cameli fuerint onerati. Deinde le-
 ge lata grauem eis pœnam proposuit, qui secus crede-
 rent, facerent, dicerentq;, quàm in ijs sex Alcoranis præ-
 scriptum esset. Ex quibus sex uoluminibus ortæ sunt po-
 stea quatuor Sarracenorum sectæ, quæ Melici, Afafij, A-
 lambeli & Buanifi uocantur. Afri enim, Melici: Arabes
 & Damasceni, Afafij: Armeni & Persæ, Alambeli: Ale-
 xandrini & Assyrij, Buanifi. In Cairo uerò, maxima Ae-
 gypti urbe, omnes sectæ, nemine repugnante, uigent. His
 peractis Muauias Damasci, ubi sedem habuerat, obiit: i-
 bidemq; sepultus fuit. Hic primus Sarracenorum ducum,
 unã cum Ozmeno, Homare regnante, Romanas prouin-
 cias cum exercitu est ingressus: primusq; imperij Sarrace-
 nici fines ad Occidentem, in Aegyptum scilicet atq; Afri-
 cam, ad Orientem in Mesopotamiam, & ad Septemtrio-
 nem in Asiam promouit, & primus sibi certam regiam-
 que sedem constituit Damasci: cuius urbis ager omnem
 alium ubertate, cœliq; suauitate superat. & seruis regio
 more, atq; eunuchis, qui coram se aperto capite starent,
 usus

usus est. fuit enim uir prorsus militaris, & in rebus geren-
 dis prudens: colore albus erat, facie iucunda & graui, oculo
 uarij coloris, statura mediocri, barba semper nigra:
 quia ubi canescere cœpit, tingebat eã. Vixit an. LXXVII.
 regnauit XXIII. Sigillum gestabat cum hoc symbolo:
 O' DEVS IGNOSCE MIHI. Literas nullas, & ne scribere
 quidem norat: cū tamen magno esset alioqui ingenio, un-
 de ferunt Muamedem aliquando in conuiuio (ut co-
 ram hominibus solebat) orantem dixisse: O' Deus doce
 Muauiam scribere & numerare, eundemq; à periculis li-
 bera. quibus uerbis uir callidus, qui Muauiaë ingenium a-
 cre & ferox norat, duo uoluit indicare. Primùm, illum, si
 aliquid literarum didicisset, potuisse sectam suam uehe-
 menter adiuuare. nam qui scribere norunt, ij etiam lege-
 re possunt, & inde prudentiores fieri. Deinde, quia ob fero-
 citatem multis sese periculis obiecturum uidebat, nume-
 randi artem ei à Deo precabatur, qua tempora metiri &
 obseruare posset, occasionesq; rerum gerendarum capta-
 re. eandemq; ob causam à Deo, ut eum periculis eriperet,
 petebat: sed uiro per se & natura callido, nihil his opus fu-
 it. Muauia defuncto, statim Iezidus, eius filius, pontifex &
 rex fuit salutatus: qui nihil adeò memoratu dignum ges-
 sit. erat enim ocio & luxui deditus, nec corpore satis fir-
 mo: nisi quòd multos ex Arabum nobilitate interfecit:
 sororem suam libidinosè adamauit, & literis atque poeti-
 ce delectabatur, multaq; carmina faciebat, legis Muame-
 dicæ & cuiusuis religionis maximus contemptor. hoc re-
 gnante, Mutar, quem ipse Persidi prouinciæ præfecerat,
 eius ignauia cognita, se uatem esse prædicans, tyrannidem
 in ea inuasit: ab eoq; Persarum reges, qui hodie Sophiani³⁰
 uocantur, originem ducunt. Iezidi symbolum fuit: DEVS
 EST MEVS DOMINVS. regnauit annos tres: obiit autem
 Arrani, ætatis suæ anno XL. cum paulo antè Cufæ ciues
 Hocemū, Alis filium, pontificē creaturi uocassent: quem
 Abdalamus, Iezidi filius, in Carbalensibus campis prope
 Cufam insidijs oppressum interemit: ibiq; sepultus fuit. in
 cuius rei memoriam, ad eius sepulchrum ciuitas postea
 fuit

fuit condita Carbala, de campi in quo est nomine appella-
 ta. Hocemus duodecim filios mares reliquit, Zeinalum
 uidelicet Abadinum, Zeinalum Muamedem, Baguerum
 Muamedem, Giafarum Cadenegum, Giafarum Musam,
 Cazinum Musam, Hali Muceratium, Alle, Muamedem
 Taguinum, Muamedem Halinaguinum, Alle Hacemum
 Asquerinum, Hacemum Muamedem Mahadinum. qui
 uarijs in locis sepulti sunt, nempe alij prope Muamedem
 abauum, alij Bagadati, alij Herini: solum Muamedem
 10 Mahadinum Persæ nondum obijisse dicunt, quem equo
 infidentem ad legem cunctis gentibus declarandam uen-
 turum, & omnes gentes conuersurum, id autem in Mas-
 sadale urbe, ubi Ale aui eius corpus iacet, incoaturum a-
 iunt. Ideoq; semper ibi equum pro illo paratum habent:
 quem, cum sacra fiunt, facibus accensis ad templum dedu-
 cunt: & quodam anni die apud eos solenni hunc equum
 quàm maxima possunt pompa ad templum, in quo Ale
 sepultus iacet, ferunt, rogantes eum, ut hunc suum nepo-
 tem, quem ipsi expectant, quàm citissimè mittat. ad quod
 20 festum ingens ex uarijs partibus accurrit hominum mul-
 titudo. Itaq; Hocemo interfecto, & Iazido mortuo, Mar-
 uanus quidam pontificatum est adeptus, qui non plus
 quàm nouem menses regnauit: quoniam Abdalamus, la-
 zidi filius, eum regno expulit, eoq; annum unum ipse po-
 titus est. quo tempore Arabes concilio in Cufa interioris
 Arabiæ urbe habito, Abdimelicum pontificem creârunt
 adhuc iuuenem. aduersus quem motus excitauit etiam
 quidam alius, nomine Dadacus. Sed Abdimelicus Cai-
 fam consanguineum suum ad Abdalanū persequendum
 30 misit (erat Abdalanus ex Eubocare stirpe oriundus, quam
 stirpem Arabes Maraunionam uocant) & ut ex ijs quæ
 narrata sunt patet, multos annos per uim pontificatum
 obtinuerat: ideoq; Sarracenis, qui Alis stirpem, quæ à Mua-
 mede recta ferè linea originē trahebat, magis amabant,
 erat exosa. Abdimelicus uerò ab Ali genus ducebat, quod
 illi Abazionem uocant: ipse uerò Abdimelicus cum alte-
 ro exercitu Dadacum est persequutus. Abdalanus tunc
 e fortè

fortè in Mesopotamia nouum Califam ibi exortum dele-
 uerat, & cum exercitu uictor Damascum redibat: cum
 eum Ciafas ad Eufratem fluuium offendit, & commisso
 praelio cruenta uictoria est potitus. Damascenus Califa
 Abdalanus Damascum confugit: unde ibi, quia tyrannicè
 imperium exercuerat, nō admissus, Cairū tunc nō magnā
 urbem ad Nilum, nō procul ab Memphis amplissimæ ur-
 bis ruinis sub Homare à Muauia, ut Nili transitum in sua
 potestate haberēt, conditam, & præsidio munitam (quæ
 pōst ita creuit, ut nunc inter maximas orbis terrarum nu-
 meretur) petijt. & ibi quoq; à præsidio quo tenebatur ex-
 clusus, atq; à suis omnib. ob sc̄uitiem, qua in secunda fortu-
 na uicissitudinis humanæ parū memor, usus fuerat, deser-
 tus, in Græciā nauigare cum unico seruo uoluit: sed uentis
 in insulam quandam, in qua notus erat, delatus, ibi trucidatus
 fuit: & sic Califorum, qui Damasci regnauerant, ge-
 nus interijt. Ciafas uerò Damasco potitus, lazidum Cali-
 fam iam ante multos annos sepultum extrahi, eiusq; ossa
 cremari, & cineres in flumen proijci iussit: & in omne ge-
 nus Maraunium ferro ac flamma sæuijt, cadauera illorū²⁰
 feris dilaceranda proijciens, ut Hocemi & aliorū ex Aba-
 zia familia ab ipsis interfectorum iniurias ulcisceretur. e-
 rat tunc quidam ex Maraunia stirpe homo diues & po-
 tens, nomine Abedramon, cuius maiores Damasceni Cali-
 lifæ fuerant: & sunt, qui eum tradant Muauie filium fuisse.
 Hic Abdimelechi & Ciafæ immanitatē, qua genus suum
 persequebantur, uidens, sibiq; talia metuens, magno ami-
 corum, propinq̄orum & clientum numero collecto, in-
 extremas Mauritaniæ Tingitanę partes penetrauit: ubi,
 tum quòd ex Damascenorum pontificum familia esset,³⁰
 tum ob uirtutē fortitudinemq;, magno honore ab ijs Sar-
 racenis qui illic erant (nam multi iam Romanis, mariti-
 ma quæ ad Mediterraneum spectant loca tantum defen-
 dentibus, eò uenerant, ibiq; sedes posuerant) acceptus fu-
 it: qua potentia & sectę opinione elatus, primus omniū se
 Miralmuminum, quæ uox Arabica lingua credentium
 principem significat, ausus est appellare: quem pōst nostri
 historici

historici corruptè Miramulinum uocauère . itemq; Maro
 ci urbem maximam & nobilissimam prope Athlantis ra
 dices, ad Agmeti portas condidit, & regni sui metropolim
 constituit : quamuis multi à Iosippo, Tesfina filio, & alij
 ab alio conditam uelint. Contra hunc autè Abdimelicus
 tum quia illum rebus suis, cum aliò arma conuerteret,
 quò ipse Asiæ rebus intentus spectare non poterat, nihil
 obesse uidit : tum quia multis alijs molestijs affligebatur,
 nihil tentauit. nam etsi Dadaco cum sua factione deleto
 10 uictor Damascum & ipse uenisset, non tamen diu ea læti
 cia frui potuit : quia & seua pestilentia grassari cœpit, quæ
 Sarracenicã gentem penè ad internecionẽ deleuit : & cum
 peste, dira etiam fame affligebantur in omnib. suis regio
 nib. & Mardaitæ môte Libano iterũ occupato, fines suos
 Hierosolymã usq; promouerant, & Persidis à Mutare oc
 cupatę res animũ eius angebant. Quibus aduersę fortunę
 fluctibus agitatus Abdimelicus, ne quo maiori infortunio
 obrueretur metuens, per legatos à Iustiniano, qui tunc an
 nos natus XVI imperium erat adeptus, pacis, quam Mua
 20 uias cum Constantino pepigerat, confirmationẽ rogans,
 ut Mardaitæ Libano amouerentur petijt : quod si fieret,
 se Romanis quotidie decem auri pondo, seruum & equũ
 ex iniã pulchritudinis tributi nomine daturũ polliceba
 tur. & insuper pacis cõfirmatione impetrata, quo melius
 Cæsar posset Mardaitas, qui iam nõ ultra XII millia erãt,
 Libano môte amouere, mediam Cypri Armenië & Ibe
 riæ annuorũ tributorũ partẽ ei concessit. Deinde hac pa
 ce confirmata, & Mardaitarũ ferocissimorũ hominũ me
 tu liberatus, Ciafam aduersus Mutarẽ, qui sub religionis
 30 specie tyrãnidem in Persia occupauerat, cũ magnis copijs
 misit. quę expeditio infelicẽ & ipsa exitũ est sortita : quoniã
 Mutarus cũ exercitu occurrẽs fregit eũ, ac fudit. unde ma
 iorẽ sibi quàm antea existimationẽ comparauit. Abdime
 licus, ut ex propinquiore loco Persicas res spectaret, in Me
 sopotamiam transit : ubi rursus multis simul calamitati
 bus iactatus fuit. quoniam Iustinianus Sclauis partim in
 deditioem acceptis, partim armis domitis, delectis ex ea
 e 2 gente

gente iuuenū fortissimorū circiter XXX milib. legiones
 cōscripserat: quib. fretus, pretextu ex eo sumpto, quòd mo-
 neta annui tributi non Romanorū signū, sed nouū Arabi
 cū haberet, foedus fregit: & Leōtio patricio cū his nouis le-
 gionib. in Asiam missō, Iberiam, Albaniam, Ircaniā & Me-
 diam, quæ regiones Sarracenorū parebant imperio, sube-
 git. Eodemq; tēpore Saidus quidā seditionē contra Abdi-
 melicū excitauit: aduersus quē cū exercitu profectus Ab-
 dimelicus, ita eū terruit, ut supplex ueniā peteret. cui Abdi-
 melicus simulans cōdonauit: sed paulo pōst clām interfici iō
 iussit. Excitatus etiā est hoc ipso tēpore inter Sarracenos
 & alius tyrānus, nomine Abdala Zubir, qui Musubum fra-
 trē cōtra Mutarē in Persiam misit: ab eoq; Mutarus & ui-
 ctus & trucidatus fuit, sed eius uictorię fructu frui nō po-
 tuit. Abdimelicus enim, totis uirib. aduersus eū collectis,
 prēlio uictū cū exercitu deleuit: ac inde in Persidem pro-
 fectus, totā illā prouinciā subegit. quo successu territus Ab-
 dala Zubir, Meccā cōfugit. ad quē persequendū Abdimeli-
 cus Cagianum cū magno exercitu misit, qui Mecca capta
 Zubirū interfecit, & antiquissimū eius urbis idolum cū tē 20
 extinctis, solusq; Sarracenicarū rerū potitus, cū sæpius Ro-
 manū Imperatorē frustra obtestatus esset, ne foedus uiola-
 ret, uires aduersus Gręcos, bellum cōtra iura omnia huma-
 na atq; diuina inferētes, Muamate duce conuertit: quib. a-
 pud Sebastopolim inuētis, foederis tabulas instar uexilli ha-
 stæ appēdit: ac Deum (cuius illę numine interposito cōfir-
 matę erāt) uindicē implorās, acie instructa in eos impres-
 sionē fecit: Sclauis tamē prius pecunia corruptis, quorum
 statim, ubi prēlium est initū, circiter XX millia ad Sarrace 30
 nos defecerūt. quę res adeò Gręcos perculit, ut nullo labo-
 re fusi fuerint. quos illi persecuti, ferē omnes ceciderūt: &
 Impator Iustinianus (nā & ipse huic prēlio interfuit) tur-
 pi fuga cū paucis cōseruatus, ubi ad Leucatē peruenit, re-
 liquias Sclauicę illius & nouæ militiæ omnes trucidari, &
 cadauera in mare præcipitari iussit. Vnde Sarraceni pōst
 impunē nō modò sua recuperârūt, uerū etiā reliquas Ro-
 manas

manas prouincias inuaserūt: & Sabatius patricius, Armeniæ prætor Romanorū clade cognita ad eos se cōtulit, eisque Armeniā tradidit: neq; illi Oriētē uniuersum uastare, & Christianos in seruitutē abducere desierunt. nā etiā illa Persidis pars, quæ adhuc Romanū agnoscebat impiū, à Cagiano subacta fuit: & Muamates cū Sclauis q̄ ad eū trāsfererāt, Thraciā prouinciā ingressus, eā ferro & flāma uastauit: Romano impio interea ciuilib. discordijs ac intestinis odijs ita dilacerato, ut nemo illorū audaciā reprimere posset. Leontius enim patricius, Iustiniano in Cherfonē insulā relegato, Imperiū occupauerat: statimq; Ioannē patricium cū classe ad Sarracenorū Africanorū, q̄ ex mediterraneis quæ illis ex fœdere ad inhabitandum erant cōcessa, denuō maritimā orā inuaserāt, uim inhihendā miserat: qui Sarracenos acie uictos, Romanorū finib. expulerat. Sed cū opes illorū in Syria totoq; Oriente formidolosæ essent, & maiores copias ijs qui in Africa degebāt Sarracenis ab Abdimelico auxilio submitti crebris rumorib. nunciaretur: Ioannes se nimis paruū exercitū ad eam prouinciā tutādam habere ratus, Byzantiū, ut nouas à Leontio in supplementum copias acciperet, exercitu in Africa relicto petijt. Sed dum hæc nimis lentè à Leontio comparantur, Abdimelicus suorum qui in Africa erāt statū cognito, iacturāq; iniquo ferēs animo, classē ingentē mittit ad prouinciā recipiendam: cui cū Romana clāsis impar esset, inde recessit: cumq; in Cretā peruenisset clāsis, principes partim turperati Africa amissa, & hostib. cōcessa reuerti: partim ira in Imperatorē, qui tam segniter bellicas res tractāret, commoti, clāsiarios ad defectionē cōcitāt, ac ut Absimarū Imperatorē saluent suadent, quæ & Tyberiu nominārunt. is cum copijs Byzantiū cōfestim profectus, Leontiū imparatū offendens, statim urbe est potitus, & Leontiū trūcis narib. in uincula cōiecit. Sarraceni uerò Africā totā Romanis undiq; præsidijs pulsus occupārūt. erāt aut̄ qui tūc Africæ maritima loca habitabant, magna ex parte Gottici generis. Hic Tyberius statim ubi imperio potitus est, Heracliū fratrem suū cū maximis copijs in Asiā cōtra Sarracenos misit.

qui in Syriam irrūpens, Samosata usq; progressus est: finitimaq; loca omnia populatus, circiter ducēta millia illorū cecidit: captiuisq; plurimis, & ingenti pręda parta, magnū eis terrorē iniecit. & eodem tēpore Armeniae principes, Sarracenos omnes qui in Armenia erāt, per seditionē trucidarunt: ac legatis ad Absimarū missis, Romanos denuō in prouinciā receperunt. quā Muamates magnis copijs adortus, iterum Sarracenco subiecit imperio, ac principes populi uiuos cremauit. dein Ciliciā quoq; inuasit, totā eā uastans: nō tamē sine magno suo malo. quoniā Heraclius cū eo cōgressus, magnā eius exercitus partē deleuit, ceteris captis: quos Cōstantinopolim ad Imperatorē uinctos misit. quo tēpore obiit Abdimelicus, regni sui an. XXI. Diximus supra, Abedramonē quēdam ex Maraunia stirpe initio Abdimelici pōtificatus in Mauritaniā secessisse, & tātā sibi existimationē apud suā gentem & sectā conciliaffe, ut quasi alterū Califam, uel etiā Califa maiore illum, quotquot Sarraceni in ea prouincia degebant, uenerarentur: sed quia bellicis rebus se nō immiscebat, & remotior erat, Abdimelicus eū ut alios nō est persecutus. uerum tamen eius nomē etiā in Arabia magnum fuit. is moriens filium reliquit Vlitū nomine, qui Abdimelico in pontificatu successit, Miralmuminus & ipse appellatus, An. Salutis Christianę DCCVIII. quo imperāte, Armenia Sarracenis pulsiterū sub Romanorū redijt imperiū: & Arabes in Romanas prouincias irruptiōe facta, Mistā urbem cū multis castellis cæperūt, atq; opima pręda onusti domū redierūt. Deinde rursus Abatio duce in Galatiā irruperūt, eamq; totā deprędati sunt: & Iustiniano Cęsare à Trebellio Bulgarorū rege in imperiū restituto, Sarraceni horū motuū occasione multo maiore quā unquā antea apparatu ex Aegypto profecti, Libyā uniuersam ad Oceanū usq; occuparūt. Libyam nūc dico, quia prius Africā ab illis captā ostendi, quę Libyę pars est: ut intelligatur, me nō de parte tantū loqui, quę iam capta erat, sed de tota. nā cū Libya siue Africa uniuersa instar peninsulæ à Septentrione nostro mari, ab Occasu & Meridie Oceano Athlātico, ab Ortum mari

Eoo, Rubro & Arabico sinu clauditur, paruo ibi isthmo inter Arabici sinus extremum & nostrum mare Asię coniuncta: Aegyptus tamen, quę prouincia circa Nilum fluuiorum maximum ab eius cataractis ad ostia patet; unā cum Aethiopia quę supra illum est, à plerisque ueterum, atq; etiam recentiorum scriptorum Africę non adnumeratur. & ut Nilus fluuius huius peninsulę Orientalem partem, hoc est Aegyptum atq; Aethiopiam, in qua Preteiannes latissimè regnat: sic Niger amnis ijsdem (ut multi tradunt) fontibus oriundus, ac ut ille à Meridie in Septentrionem, sic iste ab Ortum in Occasum atq; in Athlanticum Oceanum defluens, Nigritarum ditissima regna ab illa diuellit: adeò ut Lybia (de qua nos intelligimus) Nilo & Nigri fluminibus, Oceano Athlantico & nostro mari contineatur: quam totam, quanta ab Occasu in Ortum patet, Athlas maximus mons mediam fecat: hodie in tres partes distributa, Barbariā, Numidiam & Lybiam. Lybia, quę Arabicè Sarra, id est deserta uocatur, Nigritarum regnis à Meridie, à Septentrione Athlante monte, ab Ortum Nilo flumine, & ab Occasu Oceano. Numidia, apud Arabes Biledulgerid, hoc est, palmifera regio nuncupata, ab Aegypti finibus ad Oceanū protensa, Athlantis australe latus occupat: Barbaria uerò ab Ortum in Occasum ijsdem contenta finibus, quicquid Athlantem inter & nostrum mare iacet, comprehendit. Hęc autem rursus in quatuor prouincias est distributa: Mauritianiam Tingintanam, quę Marrocci & Fessæ regna continet: Cęsariensem, in qua Telenfini regnum est: tertia pars Africa propriè & olim & hodie dicta, in qua olim Carthaginenses floruerūt, hodie Africa urbs, & Tunes atque Tripolis. hanc sequitur Cirenes, quę Bugiæ regno comprehenditur. Prima igitur irruptione, quę Ozmeno imperante in hanc prouinciam facta est, Sarraceni ex Aegypto progressi, Cyrenaicam & Africam occuparunt. sed cum post pace cum Imperatore inita, à maritima ora recedere iussi sunt, in Numidiam & Lybiam fines promouerunt: & Muauia regnante rursus in Carthaginen-

40 SARRACENICAE HISTORIAE
ginensium fines irrupentes, maritimam Africae oram
lubegerunt. Nunc uero armis promotis utramque Mau-
ritaniam inuadunt, & sic imperij fines Oceanum & Ni-
grim amnem constituunt. Cui provinciae Vlitus pon-
tifex Mucam summa cum potestate, Admirantem di-
ctum, praefecit. Veruntamen in ea adhuc partem illam
Tingintanae, quae ad fretum Herculeum est, obtine-
bat Hispaniae rex Rodericus Visigottus. Gotti enim
tunc rerum tota Hispania, Romanis praesidijs pulsis, iam
a trecentis ferme annis potiebantur, unicum Roderi-¹⁰
cum regem agnoscentes: qui non modo citeriori &
ulteriori Hispaniae imperabat, uerum etiam omnia ad
fretum posita in Mauritania Tingintana possidebat. Ha-
bet autem fretum in Africa tria promontoria, duos si-
nus efficientia: & in Hispania totidem promontoria, to-
tidemque sinus. Vrbes ad fretum nobiles erant, in Hi-
spania quidem Carteia, ad Calpe promontorium sita, quae
post Tarifa dicta fuit: in Africa Tingis, unde Mauritania
Tingintana nomen habet, ad Abylae promontorium posi-
ta: & Cepta, Ptolemaeo Esilissa nuncupata. Hispaniam²⁰
Romani uniuersam in duas provincias diuidebant, duos-
que proconsules aut propraetores in eam mittebant: quo-
rum alter Citeriori, Ulteriori alter imperabat. Sed haec par-
tes non semper eandem magnitudinem habuerunt. nam
cum nondum tota Hispania potirentur, citerior Hispania
flumine Ibero & Pyrenaeis montibus continebatur:
quicquid uero ultra Iberum erat, ad Ulteriorem specta-
bat, quae Carthagenensium erat. Sed postquam Punicis
praesidijs undique pulsis, totam Hispaniam, quae nostro
mari ab Ortu & a Meridie, ab Occasu Oceano Athlanti-³⁰
co, a Septentrione Cantabrico & Pyrenaeis montibus in-
star peninsulae clauditur, occuparunt: praeter Lusitaniam
& Beticam, quicquid terrarum in Hispania est, Citerio-
rem uocarunt: illas uero quas Anas fluuius diuidit, & O-
ceanus ad Astures usque ambit, ulteriorem hanc quidem
quae ad fretum est, Beticam, quae nunc Vandalusiam &
Granatae regnum continet: illam uero quae ab Ana flu-
mine

mine ad Duriam amnem pertingit, Lusitaniam & ceteriorem totam Tarraconensem uocantes. quam diuisionem tripartitam Geographi tradiderunt. His igitur tribus prouincijs, ac præterea Asturibus & Cantabris, qui cis Pyrenæos ad Oceanum Septentrionalem sunt, nec nõ prouinciæ Narbonensi ad Rhodanum usque, quæ tunc Gottica Gallia uocabatur, imperabat (ut diximus) Rodericus Visigottus, cum Sarraceni imperij fines in Africa ad Oceanum promouerunt, Anno Salutis Christianæ DCCXII. Is Iulianum Ceptæ comitem, genere Visigottum, uirum fortissimum, quiq; magnas opes in Hispania habebat, & insulæ cuidam quæ nunc Viridis uocatur, in ipso freto sitæ, multisq; alijs tum in Hispania, tum in Tingintana locis imperabat, Beticæ, & ijs quæ in Tingintana possidebat, præfecerat: eiq; Hispaniæ ab illa parte à Sarracenis tutandæ, ac freti custodiendi curam commiserat. Habebat hic filiam Cabam nomine, forma præstantem: adeò ut eius forma Hispaniæ non minus perniciosa fuerit, quàm Helenæ Troianis. nam eius amore captus Rodericus, siue ui, siue fraude (nam utrumq; fertur) pudicitiam eius uiolauit: quod illa quamprimùm potuit, parenti indicauit. qui iniuriam dissimulans, & ulciscendi cupiditatem celans, impetrauit à rege, ut sibi Ceptam migrare liceret, quòd se inde melius Sarracenorum conatus reprimere posse diceret: sicque omni suppellectile sua collecta, cum uxore se Ceptam contulit. Deinde, ubi peruenit, coniugem suam grauitè ægrotare fingens, regem rogauit, ut Cabam ad matrem, quæ fortasse esset moritura, uisendam ire pateretur. Nam Caba cum alijs principum filiabus (ut moris erat) in aula degebat. Deinde hoc pignore recepto Mucam (quem ab Vlito toti Libyæ præpositum fuisse diximus) adit, secessionis suæ causam narrat: seq; Hispaniæ eum dominum facturum, si modò id aggredi auderet, pollicetur. Mucas rem totam Vlito proponit, cuius uoluntatem præterire in re incerta nõ audebat. à quo responsum accepit, rem difficilem esse quæ proponebatur: nec in tam graui negotio temerè homini callido, & ab ipsorum

religione alieno, credendum. Sed tamē ut Comitis fidem
 experiretur, paruo ei militum numero tradito: cui si res i-
 nitio bene succederet, postea maiores copiae submitti pos-
 sent: tentari posse. Mucas igitur, etsi Comitis oratione ita
 permotus fuisset, ut rē omnino benè cessuram crederet:
 non ausus est Vliti mandatum præterire. quamobrem du-
 cem quendam ex suis, nomine Tarifem Auenzarcam,
 cum centum equitibus & quadringentis peditibus Iulia-
 no tradidit. qui omnes, quatuor nauibus, in insulam par-
 uam, in sinu illo quem Calpe mons facit, sitam transuecti
 sunt, quæ post ab hoc Tarife duce Gelzira Taref dicta fu-
 it: quò Iulianus amicos suos & propinquos omnes aduo-
 cavit, & cōmodis quę ipse regi sua opera, laboribus ac peri-
 culis dederat enumeratis, eiusq; ingratitude & filiae stu-
 pratę iniuria indicata, animum suum eis aperuit: addens
 etiam, eum iniustè illud regnum obtinere, quod ad Vitize
 filios hæreditario iure spectaret: idcirco rogare se illos, ut
 sibi in tam iusta causa adesse uellent, seq; totis uiribus iu-
 uarēt, uenturū proximo anno cum exercitu ad rem per-
 ficiendam idoneo. Quib. rationib. permoti omnes illi, cū
 tempus foret, suam operā sunt polliciti: & hoc animo do-
 mum quisq; suā redijt. Iulianus uerò, ut belli initium face-
 ret, Gades insulam in exteriori Oceano prope fretum si-
 tam petijt, quæ post Alzira Dalfrada est dicta: eamq; to-
 tam ferro & flamma hominibus in seruitutem abductis
 uastauit. inde Lusitaniæ ac Beticæ oram pari clade affli-
 xit, & spolijs oneratus in Africam redijt. Quo uiso Mucas
 id satis bonum initium ratus, ei duodecim millia Sarrace-
 norum eodem Tarife duce adiecit, cum quibus ille ad Cal-
 pes promontorij radices appulit classem: qui mons postea
 ob id Gabel Tarif, id est mons Tarifus est appellatus, &
 nūc Gibel terra nuncupatur: & copijs expositis Carteiam
 urbem, quæ post ad nostram usq; ætatem Tarifa dicta fu-
 it, cæpit. cuius rei rumore per Hispaniam diuulgato, Iu-
 liani comitis propinqui quàm maximis potuerunt uirib.
 collectis, se ad hos Sarracenos repellendos ire fingentes,
 eò contenderunt, seq; illi adiunxerunt: & sic uiribus con-
 iunctis

iunctis, Betis fluminis, qui hodie Guadalouir uocatur, oram, Andalusia, siue à Vandalis Vandalusia uocatam, magna ex parte ferro & flamma sunt populati. Interea Rodericus quanta potuit celeritate maximo exercitu collecto, Ignicum, patruelem suum, contra hos misit: qui sæpius infelicitè cum illis congressus, tandem etiam cum suis omnibus deletus fuit. Sarraceni uerò magna popolatione facta, præda onusti, ingentemq; mortalium multitudinem in seruitutè abducentes, in Africam redierunt. Quo
 10 tempore Vlitus in Asia, dum se ad bellum Constantinopolitanum parat, obiit. & post illum factus est pontifex Zulciminus, Abdimelici filius: quo regnante, Sarraceni Byzantium secundò obsederunt. Statim enim, ubi pōtificatum est adeptus, Malsanam cum terrestribus copijs, & Aumarem cum nauali classe Byzantium uersus misit: ipse autem cum maiori exercitu subsequutus est. Sed hunc tam ualidum conatum aliquantisper repressit Leo, Armeniæ prætor: quem dum ipsi fallere nituntur, ab eo decepti fuerunt. qui locis opportunis occupatis, transire eos non
 20 est passus. Interea Mucas ex Africa ad Zulcimum nouum pontificem salutandum ueniens, ei Hispaniæ res narrauit: quamobrem ille imperij in immensum propagandi cupiditate accensus, ut Tarifem rursus cum maioribus copijs in eam prouinciam mitteret, illi iniunxit. Mucas igitur in Africam reuersus, sequenti anno cum ingenti exercitu, Richila, Tingis urbis comite, Iuliani propinquo, cui parum fidebat, obside retento, in Hispaniam traiecit. quibus copijs in proximam oram expositis, Rodericus quanta potuit celeritate proximarum prouinciarum copias collegit, & Gottalaniæ (quæ nunc Catalonia uocatur) populis olim Laccetanis appellatis: nec non Iberiæ, quæ nunc Tarracon, siue Aragon uocatur: atque Cantabris, qui hodie in regno Nauarræ sunt: & ijs qui Gotticam Galliam incolebant, in qua sunt urbes Tolosa & Nîmis, ad Rhodanum usq; non expectatis eis ad Bedalacem fluium, qui à ueteribus Betis dictus fuit, prope Xerez oppidum, occurrit. Sarraceni tunc in ea fluminis parte, in

qua Andalusia est, castra habebant: & rex in altera parte,
 in qua Castiliae regnum est, metatus erat. Betis enim flu-
 uius ex Ortospeda monte, in Tarraconensium finibus o-
 riundus, in Oceanum freto proximum decurrens, An-
 dalusiam & Granatae regnum à Castilia diuidit: medi-
 amq; Beticam, quam Anas fluuius ex eodem monte o-
 riundus terminat, interfecat. Lusitania uerò, Tarraco-
 nensis prouinciæ Occidentale latus claudens, ab Anasi
 ostio recta linea ad Duriam ducta excurrit, & Castulo-
 nensium fines ab Asturibus Pisguerra fluuius dirimit. In ¹⁰
 hoc igitur loco primùm cum illis, quarto Nonas Se-
 ptembris, qui dies Domino erat consecratus, Anno
 D C C X I I I I, praelium iniit. Pugnatum est ferocif-
 simè pro transitu fluminis: dum hi transeunt, illi prohi-
 bere conantur, pari ferè utrinque fortuna. quamuis Hi-
 spania iam duos annos annonæ penuria & pestilentia af-
 flicta, non eæ uires adessent exercitui, quæ antea sole-
 bant: & homines qui iam centum quinquaginta anno-
 rum spacio nulla bella uiderant, ocio eneruati, penè om-
 nem disciplinam militarem, & armorum usum amisif- ²⁰
 sent, & armis insuper carebant: quoniam Vitiza, qui Ro-
 dericum præcesserat, immanissimus tyrannus, arma om-
 nia populo adempta frangi curauerat: nec eo solum die
 pugnatum est, sed per totam hebdomadam ad alterum
 Dominicum diem usque, quotidie acerrima praelia fue-
 runt: octauo autem die, qui fuit XI Septembris, duobus
 Vitizæ regis filijs, qui præcedenti nocte cum Tarife, re-
 gnum eis paternum promittente, conspirauerant, cum
 suis agminibus quos ducebant, se pugnae subtrahenti-
 bus, cum Mucas copias omnes traduxisset, uicta fuit ³⁰
 Gottica acies: & Rodericus, qui primo die, quo præ-
 lium est initum, patrium, hoc est Gotticum morem
 seruans, aurea toga indutus, auream item coronam,
 & calceos aureos, omniaque gemmis & margaritis præ-
 ciosissimis ornata habens, in eburnea lectica duobus præ-
 stantissimis equis ferentibus, in aciem prodierat. quòd
 idcirco faciebant in prælijs Gotti, ut milites regem fuga
 euade-

euadere non posse scientes, sibi pariter aut eo in loco moriendum, aut omnino uincendum esse scirent. Turpe enim fuisset regem deserere. Quem morem secutę multę liberę Italię ciuitates, quę simul fœdere iunctę erant, quandam quasi curulem sellam, cui infixæ erant sociorum omnium uexilla, ad belli usum adornârunt. quam in prælijs boues multi, ne qua exercitui honestę fugę ob bouum tarditatem spes foret, trahebant: easque sellas Carocios appellârunt. Hoc igitur modo Rodericus rex in prælijs, quę per septem dies commissa sunt, lectica ferebatur, summa cum pompa. Octauo autem die rem ad extremum perductam uidens, ipsemet cum alijs pugnare statuit: ideoque equum conscendit generosissimum, Oreliam appellatum, & militibus suis uehementissima oratione cohortatis pugnam iniit. Sed ubi aciem suam inclinare uidit, in proximum montem secedens, regias uestes insigniaque exiit. ac inde suorum stragem uidens, pœnitentia commotus, quod se tantorum malorum causam esse sciret: amictu mutato, in quendam Lusitanię locum desertum confugit, ubi uirum sanctum solitariam uitam agentem inuenit, cum quo reliquum uitę suę tempus transegit. Nam quod illum stellam, siue Dei nuncium ducem secutum esse traditur: id quidem fieri potest, & alijs quoque accidit. uerum id, etiam de occulta quadam stella, uoluntatem ipsam mouente atque ducente, intelligi potest. Quod uerò dicunt, à sancto illo uiro cum serpente bicipiti in fouea inclusum fuisse, qui eum bidui spacio totum corroserit: id ut simpliciter intelligatur, minimè est uerisimile. Nam quę sanctitas, quę religio, quę denique pietas, iubet pœnitentem, & solatium afflictæ animi, institutionemque meliorem quærentem, diris cruciatibus & inaudito supplicij genere interimere? Quamobrem & illud mysticè dictum crediderim: & bicipitem serpentem esse malè sibi consciam mentem, quę non secus ac Furia, eos qui aliquod magnum scelus perpetrârunt, exagitat, ut

46 SARRACENICAE HISTORIAE
poetae de Oreste atque alijs finxerunt. Eo igitur in loco o-
bijt: & post aliquot annos Visei, in Lusitania, sepulchrum
eius fuit inuentum cum hac inscriptione:

HIC IACET RODERICVS, REX GOTTORVM
MALEDICTVS, FVROR IMPIVS.
IVLIANI QVIA PERTINAX.
ET INDIGNATIO QVIA DVRA.
VESANVS FVRIA, ANIMOSVS INDIGNATIONE.
IMPETVOSVS FVRORE, OBLITVS FIDELITATIS.
IMMEMOR RELIGIONIS, CONTEMPTOR DIVINITA¹⁰
CRVDELIS IN SE, HOMICIDA IN DOMINVM. (TIS.
HOSTIS IN DOMESTICOS. VASTATOR IN PATRIAM.
REVS IN OMNES.
MEMORIA EIVS IN OMNI ORE MARCESCET.
ET NOMEN IN AETERNVM PVTRESCE¹⁰T.

Hoc praelio Gotticus equitatus omnis extinctus fuit, &
totius Hispaniae vires fractae: eorum uero qui ex Gottica
acie ceciderunt, numerus fuit infinitus, ex Sarracenis aut
tantum viginti millia: quia cum illis erat Iuliani factio, quae
totius Hispaniae arma habebat. & ingens erat illorum mul²⁰
tudo: & qui pro rege pugnabant, penes omnes erant iner-
mes. pauci quidam fuga, quod quoenque fors ducebat, sibi con-
suluerant: & qui ex remotioribus provinciis auxilio regi ue-
niebant, hac clade audita, illis qui Egiciam confugerat con-
iuncti, Sarracenis iam instructa acie uictoriae cursum per-
sequentibus sese opposuerunt: & summa ferocitate non se-
cus ac leones, quibus catuli sint erepti, pugnantes, primam
acie fuderunt. Sed cum Iuliani legionem sustinere non pos-
sent, sese in urbem receperunt. Tarifes uero, ubi fons est ho-
die Tarifus appellatus, castris positus, & inde oppugna-³⁰
tionem aggressus, statim urbe est potitus. Deinde Iulia-
ni consilio exercitum in multas partes distribuit, quibus
singulis duces erant assignati: ut priusquam Christiani
consilium aliquod capere possent, aut vires colligere, o-
mnes simul ubicunque essent, opprimerentur, Vitizae
filijs & Opasio episcopo eos ducentibus. Itaque exercitus
unus

unus Malaccam, quæ hodie Malega dicitur, Beticæ ad no-
 strum mare portum, quem citò capere magni intererat,
 petijt: alter Cordubam, cui præerat quidam Christianus
 Sarracenus factus, Mageitar nuncupatus, ipse Tarifes cum
 tertio exercitu Menteliam petijt urbem, ei Aquitaniæ par-
 ti quæ Pyrenæis contigua, Gienna appellatur, proximâ: &
 illa urbe, quæ excindi quàm Sarracenicū iugum accipere
 maluit, deleta, Toletū: inde Guadalagiarā atq; Medinā Al-
 meidæ expugnauit. quæ urbs à mensa quadam satis ma-
 gna, quæ unica gēma uiridi instar smaragdi cōstabat, in ea
 reperta, nomē accepit. Inde Amaiam urbem munitā cæ-
 pit, in qua ærarium erat in belli usum cōparatum. Pòst re-
 gionē Gottici campi appellatā ingressus, Asturricā & Ge-
 gionem, quæ hodie Gigion uocatur, urbes Mugnuza duce
 Gotto tradente cæpit: & Mugnoce, qui Gottus & ipse e-
 rat, Cerdanię regulo adiuuāte, Gottalaniā subegit. quam-
 obrem Sarraceni eum locis Cerdaniæ finitimis præfece-
 runt: alter exercitus Granata occupata, Murtiam & Hori-
 huelam petijt, ubi cruentum prælium inter nostros & Sar-
 racenos in campis qui hodie ob id Sangonerij uocātur, fu-
 it cōmissum: in quo cum Sarraceni uicissent, ciuitas dedi-
 tionem fecit. Pòst idem exercitus Valentiam petijt: & Va-
 lentinis qui ad pugnam egressi erant fuis, cum urbem
 uiderent muro ac fossa munitam, deditionem eam accē-
 perunt ea lege, ut Christiani in ea templum unum ad habi-
 tandum haberent, quod erat sacrum D. Basilij collegium,
 hodie Bartholomæi templum appellatum. reliqua om-
 nia Muamedi consecrârunt, præter illud templum quod
 in Ficario foro erat, ubi Vincentius martyr interfectus fu-
 it, quod pòst Christianorum diuersorium fuit. Ciuitatem
 Mauri repleuerunt, ludæis tamē in ea manentibus: & pau-
 cis quibusdam Christianis, qui Basilij collegium inhabitâ-
 runt. Quod audientes qui Puigum, Enesę oppidum, inco-
 lebant, ubi erat aliud Basilij collegium, campana magna
 cū marmoreo quodā simulacro in tēplo, in reditus spem
 sepulta, inde omnes aufugerunt: quò pòst Sarraceni colo-
 niam Cebola duce miserūt. unde oppidum illud pòst Pui-
 gum

48 SARRACENICAE HISTORIAE
gum, Cebole dictum fuit: à quo & aliud eiusdem nominis
paruum oppidum fuit conditum. & hoc pacto Valentia,
Sogorbes, Tortosa, Lerida, Barcinon & Sarragotia, cum
tota Hispania, in Sarracenorum potestate uenerunt. Tar
raconem uerò, quia diutius obstitit, penitus deleuerunt:
quæ post à Bernhardo Toleti metropolitano, Urbani II.
Rom. pont. iussu, anno M X C, iterum fuit ædificata. Hoc
modo quatuordecim mensium spacio subacta fuit Hispa
nia tota: quod illis facile fuit factu, populo præsertim ar
mis & ducibus spoliato, & Opasio Sibiliæ metropolitano¹⁰
populos ad deditiõem cohortante, ac ipsi & religionem
& iura omnia quibus antea fruebantur, integra fore pro
mittente. quod tamen nisi in paucis quibusdam locis ser
uabatur, ut Valentia, Sibiliæ ac Toleti, in quibus templa
quædam reliquerunt Christianis inhabitanda: unde ad
huc hodie Toleti in augustissimo urbis templo, in sacel
lo quodam sacra Mozarabica, id est cum Arabico mixta,
appellata celebrantur, quæ ab eius temporis antistitibus
iuxta D. Leandri institutum fuerunt comprobata. Post
has uictorias quotidie Sarracenorum numerus in Hispa²⁰
nia crescebat, adeò ut nõ solum religionem Hispani tunc
mutarint, & mores: sed & linguam corruperint, & ur
bium, oppidorum, montium, fluuiorum, aliorumq; loco
rum omnium nomina sint mutata. Multi tamen in Gal
liam, Angliam, Italiam, Græciamq; ad opem ab alijs Chri
stianis principibus implorandam confugerunt: alij illam
Pyrenæorum partem, quæ in Astures instar brachij pene
trat, & intra Oceanum Aquitanicum extenditur, in sede
runt: & qui cum Sarracenis manserunt, ubique antisti
tes atq; pastores, uiros sanctitate claros habuerunt. Sed³⁰
in Asturibus primùm Hispaniæ salus nata est: quæ regio
nõ modo à barbaris intacta fuit, uerùm etiam prima cur
sum illorum est remorata: ibidemq; & antiqua Hispaniæ
lingua est conseruata. quod, ut qua ratione factum sit,
melius intelligatur, est nobis totus Pyrenæorum tractus
breuiter describendus. Hispaniam Cheronesi siue penin
sulæ formam habere diximus, cuius Borealis pars isthmo
Galliæ

Gallię coniungitur, & Pyrenęi montes ab Ortū hyberno ad Occasum ęstium porrecti instar muri eam claudunt. Isthmi latitudo est circiter CCLXX. M. P. Sed Pyrenęi in maiorem longitudinem extenduntur. nam ubi ad Oceani Cantabrici angulum, & quasi sinum, qui Hispanię Septentrionale latus claudit, peruenerunt, quasi brachiū quendam intra eum sinum rectā in Occasum æquinoctialem immittunt: quod Cantabricum mare à Septentrionali Hispanię parte arcens, in apertum Oceanū usq; porrigitur, qui occiduum Hispanię latus claudit. hi montes quā Galliam spectant, prorsus steriles sunt: quā uerò Hispaniam, arboribus pleni, & oppidis ac uicis frequentes. Horum igitur descriptionem ab Oceano ordiemur, ubi in Hispania Guipuzquę regioni coniunguntur, in Gallia uerò Vasconum finibus adhærent. Ab Hispania Stephani uallis est, supra quam Besaca & Guciutha sunt, Vardulorum oppida, Nauarrę regioni quę Cantabriam & Asturiam continet finitima: hinc colles ex Pyrenęis manantes, Bassam, & Squa, quę Rocida siue Ronus ualles appellatas efficiunt: ab Gallia uerò, prope Vasconum fines, Ioannis Pedeperti fanum, locus munitus. Prope Rocidam uallem, brachium illud quod diximus, ab his intra Oceanum immittitur, per Galiciam siue Gallecos & Astures, ad mare magnum usque porrectum. Sed post Rocidam uallem in Ortum progredientes, Salazari uallem, in qua est Ociogauia oppidum, efficiunt: inde Roncalis uallem, in qua est Isaua: & Tarraconensis atque Nauarrę, quę olim Nagiera uocabatur, regnorum fines. ab Gallia Bearnię oppida sunt. Sequitur deinceps Camfranci iugum: cui in Gallia finitimus est Peiranerę ager, & Vrds: in Hispania, Villa noua, antiqua urbs & nobilis, Iaca, Christinę fanum, & Iohannis Pignię fanum: & in eodem tractu inferius, mons Aragoni. Hosca, à qua Ocsetani, & Cæsaraugusta, hodie Saragotia appellata. Ex monte qui Christinę fano imminet, oritur Aragon fluuius. & quia ex Roncalię uallis montibus oritur alius paruus fluuius Aragon minor, siue

50 SARRACENICAE HISTORIAE
nor, siue Subordam nuncupatus, hic Aragon maior uoca-
tur: & regio interiecta, ab ijs Aragonia dicta fuit. Sequi-
tur in Pyrenæis Gauas mons, ab Gallia Larunti Biggero-
num, ab Hispania Teniæ agro finitimus: quo in agro op-
pida sunt Salentû, Helenæ fanum, & Biesca. Ex Gauasij iu-
go oritur Gallecus amnis, qui per Teniam uallem descen-
dens, prope Cæsaraugustam in Iberum influit. Dehinc se-
quitur Horcæ iugum omnium asperrimum, cui ab Gallia
finitimus est Aruntis ager, & ab Hispania eadem Tenia
uallis. tum Tarlæ iugum, ex quo oritur Ara fluuius, qui 10
post Cnicæ amni prope Inzam oppidum commiscetur:
ab Hispania Broti, ab Gallia Votiam Guiennæ ualles
habens. In Broti ualle sunt hæc oppida: Torla, Bro-
tum, Oto, Linares, Faulum, Bressa, Sarbise, Aierue,
Laresitalla, Scartinum & Giasa. Sequitur Bielsæ iugum,
ex quo Cnicæ fluminis pars oritur, & Bioi uallis: infra
uerò in hoc ipso tractu, Sobarbria regio: tum in Py-
renæis, Gistau uallis: ex cuius montibus oritur alter
Cnicæ fluminis ramus, qui Sobarbriam regionem ir-
rigans, Segrem amnem prope Scarpum excipit, & 20
in Iberum prope Meschinentiam labitur. In Gista-
ui ualle nobiliora oppida sunt hæc: Gistainum, Se-
nias, Serbetum, Ioannis Caraueli fanum, Plaunium,
Poma, Gistaina, Cerquetum, Lamiana, Catalui-
gna, Badainum. Post hæc in Pyrenæis Bonasia ual-
lis, & Ribagorgiæ tractus, in quo sunt Gabalaria, Grau-
sium, Benauarrium, Peralta & Paniellum. Inde ca-
stri Leonis iuga, quibus subiacet Arani, siue Fiscalia ual-
lis, quæ hæc oppida habet: Biollam Fiscalem, Lar-
dies, Voraltrium, Iusti fanum, Ligarrium, Aretisa, 30
Sciabierre, Olaliæ fanum, Acortum, Tricassium, A-
besum, Planiesum, Felicis fanum, Sason, Silues, Spi-
erlum, Ascasum. & infra est Solana uallis. Rursus
in Pyrenæis sequuntur Petræ Blaniæ, Altalauaccæ,
ubi transitus est, Torri, & Pimorentis atque Pallasij
comitatus oppidorum iuga. his subiacet Henui uallis,
in qua sita est Valentia, Pallasia: tum Andoria iuga, ubi
transi-

transitus ex Hispania in Galliam est, cum eiusdem nominis ualle, cui eregionè in Gallia est Azachfium in Aquitania. Hactenus Nauarræ loca. Dein per Cerdaniam mons Bellamir, uallis Bibesia, mons Liuia, & Persæ iugum. Post Rocilionis agrum ingrediuntur, eregionè Puigualedij, Caudiesij, Arotonij, Galamij fani, Perapertasæ, Eitori & Leocatæ oppidorum, ubi ad mediterraneum mare definunt. in quorum fine in Hispania est Salfes arx munitissima, copiosissimum intus fontem habens: ubi olim Gerunda fuit, & eregionè in Gallia Veneris templum. His eregionè in Gottalania respondent alij montes, qui minores Pyrenæi, uel Antipyrenæi nuncu pari possunt. hi ad locum Cobliure dictum, à mediterraneo incipientes, Pertusium, ubi Bella guarda est oppidum Darnilsium, Campredum & Canigum excurrunt, montem præstigijs dæmonum celebrem. inde ad Nurixæ uirginis fanum: ubi Segrius amnis, qui Leridam alluit, oritur. Iunonis collem, Pandisium, Cadium, Vansam, Organam: quam Segrius amnis iam magnus, qui in Gottalania Nauualis aqua uocatur, alluit. atq; ibi rursus alius mōs incipit, qui ad Setcomelsium oppidum usq;, & Callagatium porrigitur: ubi Nogera, Pallaresiæ fluuius, montes hos terminat, quib. in montib. multa sunt oppida. ex hac igitur descriptione, quæ nam horum montium pars tunc in Sarracenorum potestatem uenerit, facile patebit: & quæ illis obstiterit. Nam cum diximus, Mugnocem Cerdaniæ principem sese Sarracenis dedidisse: sciendum est, totam Cerdaniam regionem eis subiectam fuisse, quæ Pyrenæorum partem mediterraneo mari proximam, ubi Salfes nunc est, ad Arani uallem usq;, totumq; Lampurdanum, Puigcerdanū, Rocilionensem & Pallasium agrum comprehendit. Sed tamen quia tractus hic ualde alpestris est, multi Christiani in his montib. & syluis manserunt, clam in oppida ad cōmeatum capiendum irrumpentes, & Sarracenos semper ex opportunis locis infestantes. Contra quos exercitum duxit Mugnoces, uir immanissimus: qui quòd regionis & locorum peritus esset, magnis eos

cladibus afflixit. Nec non in ea Pyrenæorum parte, in
 qua Benacum est, Ribagorram, Camfrancum, & totum
 eum tractum ad Gistauum & Bielsæ ualles usque occupâ-
 runt. nec ulterius sunt progressi, castellis & munitis lo-
 cis, tum quæ prius ibi erant, tum quæ tunc temporis in
 hunc finem ædificata fuerunt, impredientibus: cuiusmo-
 di erant in Sabarbria regione, Arcussa, Castellacium,
 Castellum Monclusij, Scaniella, Clamosa, Abizanla,
 ubi Sobarbriæ regis arx est: & in altera parte Builium,
 Buesa, Vicieni fanum, Castellones, & pleraque alia. quo in ¹⁰
 tractu conseruati sunt Christiani illi, qui Garziam Scime-
 nesium Tarraconensium regem creârunt: & apud eos
 mansit lingua illa qua Gotti tunc in Hispania utebantur
 incorrupta. In ea uerò Pyrenæorum parte quæ Oceano
 propinquior est, hoc est in Roncalia, Salazaria, Squala,
 & Stephani fani uallibus, hisque finitimis locis, ut Alaba,
 Cantabria, & alijs huius oræ, Christiani tam ab Sarrace-
 norum iniurijs tuti & remoti degebant, quàm prius ab
 Romano imperio intacti permanferant: linguam etiam
 suam antiquissimam ad hodiernam diem conseruantes, ²⁰
 quæ ab Armenica corrupta est: nec non & montes illi
 rectà ad Oceanum Occidentalem intra finem porre-
 cti, quos Astures incolunt, ab Sarracenorum tyranni-
 de liberi manserunt. & ij quoque Gotticam linguam re-
 tinuerunt, nonnihil tamen immutatam. Qua in parte
 primùm Hispaniæ uires simul colligi cœperunt. Pela-
 gius enim, cuius patrem Fafilam Vitiza rex, ut uxore
 eius ad libitum frueretur, interemerat, Vitizæ infidias
 metuens, in Logroniam urbem, quæ olim Cantabria di-
 cebatur, confugerat: ibique apud Petrum Cantabriæ ³⁰
 ducem simul cum sorore, quam habebat, formosissi-
 ma degebat. Sed Roderici clade, & Sarracenorum in-
 uictoriâ persequenda celeritate audita, unâ cum sorore
 se Gigionem contulit, eum locum tutiorem ratus: cum-
 que Mugnuza, Gigionis dux, contra spem ipsius se Sar-
 racenis coniunxisset: Pelagius nihilominus simulans a-
 pud

pud eum ducem mansit, donec Magnuza sororis ipsius
 amore captus, ut ea liberè potiretur, Pelagium Cor-
 dubam ad negocia quædam cum Sarracenorum prin-
 cipibus tractanda misit. & post illo absente, sororem eius
 falsis matrimonij promissis deludens stuprauit. Qua
 de re Pelagius statim, ubi redijt à forore, certior factus,
 cum illa in alpestria loca secessit. quòd ægrè ferens Mu-
 gnuza, Tarifæ dixit, Pelagium aliquid contra Sarrace-
 nici imperij maiestatem moliri. Quamobrem Tarifes
¹⁰ ducem unum, cum cohorte militum, ad Pelagium, si
 posset, comprehendendum misit. Iamque milites Bre-
 tum, quo in oppido Pelagius erat, peruenerant: cum
 ipse à Christiano quodam, qui cum illis erat, & confi-
 lia illorum nouerat, admonitus, equum conscendit: &
 ad Pioniam fluuium currens, eum (quia magnus e-
 rat) transnatauit. Quod cum, qui persequiebantur, fa-
 cere non auderent, manus illorum effugit, & in Ca-
 nicam uallem mœstus peruenit: ubi Dei prouidentia
 obuios habuit multarum Cantabriæ & Asturum ciui-
²⁰ tatum atque oppidorum magistratus ac optimates, qui
 ad sese cum suis ciuitatibus Sarracenis dedendos ibant.
 Ex quibus cum itineris causam cognouisset, talem ad eos
 orationem habuisse traditur.

Equidem horum temporum calamitatem non sum
 opere deplorare non possum: & nisi id impium foret, fata
 accusarem, quæ ortum meum in ea tempora distulerunt,
 quibus tot meæ gentis strages, & (quod maius est) tan-
 tam ignominiam, tantumque Dei contemptum uiderem.
 nam à quibus nunc magis Dei honor & gloria contem-
³⁰ natur, non facilè possum dijudicare: à barbaris ne,
 qui in tenebris, quas mentibus illorum dæmon ille Mua
 medicus offudit, degentes, & uerum Deum, eiusque
 cultum ignorantes, templa, in quibus Deo immortalī
 honores haberi solebant, eiusque cultui dicata propa-
 nant: infantes, quos Christus ad se duci iussit, in pri-
 ma ætate impijs ritibus & religione imbuunt, nefandisque
 g 3 sacris

sacris initiāt : uirgines ac mulieres uerā religionem agno-
 scentes decipiunt, rapiunt, & concubitu suo non secus ac
 demones foedant: mortalesq; cunctos, quos semel in pote-
 statem habuerint, dira seruitute premūt: nec solum fortu-
 nis, coniugibus ac liberis captiuos spoliant, corpora duro
 seruitio affligentes, uerū etiam omnem cultū adimunt,
 & deniq; impia religione Dei gloriam obscurant, & ani-
 mas in Tartara detrudunt. an uerò à uobis, qui de benigni-
 tate ac potentia Dei, quē nouistis pro salute uestra sangui-
 nē profudisse, à quo salutē aeternā uobis datam esse scitis, 10
 ac cuius beneficio tot adiuuenta habetis certissimā uobis
 de hostib. uictoriam promittentia, desperantes, ultro im-
 pijsimum iugum ceruicib. uestris imponere uultis? quasi
 nulla amplius spes salutis esset: quasi Deum nullum habe-
 retis, à quo auxilium sperari posset: uel quasi nulla muni-
 menta possideretis: & quasi non longe satius esset, forti-
 ter pugnando breuem hanc fragilemq; uitam cum sempi-
 terna, cui ingens quoque gloria adiuncta sit, commutare,
 quàm ea quæ suprā enumerauī perpeti. & tamen qui Ro-
 manis orbis terrarum domitoribus obstitistis, qui ab o- 20
 mnium mortalium fortissimis uiris, quibus Germania,
 Britannia, Gallia, Hispania, Græcia, & omnium terra-
 rum regina Italia, Europa uniuersa, totaque Africa & A-
 sia parebant, debellari non potuistis: qui optimè insti-
 tuti imperij leges potestatemq; detrectastis: qui denique
 aduersus Gōttos, eiusdem imperij uastatores ferocissimos
 soli inuicti mansistis: uos (inquam) nunc totius Europe uir-
 rib. integris, Hispaniæ tantū apertis locis partim proditio-
 ne, partim Roderici regis imprudentia occupatis, qui fa-
 to eum ad tot nefarijs facinoribus debitum excidium tra- 30
 hente, ijs uiribus quibus patriæ proditorum acies frangi
 poterat non expectatis, temerè cum hostibus congressus,
 & insidijs suorū circumuētus, temeritatis ac flagitiorum
 suorū poenas dedit: quæ tamē à capite (ut necesse erat) in
 reliqua etiam membra redundârunt ultrò, uilissimè, igna-
 uissimæ, simulq; impijssimæ gentis intolerādum iugū su-
 bire & accipere uultis. Si Deus ob nostra flagitia ita auer-
 sus à

sus à nobis effret , ut nullas nostras preces admitteret
 (quod tamen nunquam crediderim, cum pœnitentes, &
 auxilium suum implorantes deserere non soleat) & reli
 quus terrarum orbis Sarracenis parêret, nullaq; munita
 loca nobis superessent : præstaret tamen fortiter mor
 tem oppetere, quàm illa uidere & pati, quæ ab his nobis
 erunt perferenda. Bruta animantia & syluestres feræ, si
 catuli ipsis rapiantur, summo furore raptores persequun
 tur : quos si inuenerint, strictorum gladiatorum acies, mor
 10 temq; pro suorum uindicta contemnentes, se in extrema
 pericula conijciunt : & uos qui uiri estis, quibus natura li
 berorum educationem dedit, non solum ut alijs animan
 tibus procreationem, & nutriendi curam : quiq; eos in
 uero Dei cultu, ut uitam inde sempiternam consequan
 tur, instituere debetis, eos sponte accersetis, qui post libe
 ros uestros à uobis & simul à Dei cultu abstrahant. Vbi
 nunc est illa antiqua fides, pietas & religio, cum pueri
 nōdum pubertatis annos ingressi, & sanctæ uirgines dira
 omnia perpeti, quàm deos illos colere, quos (quamuis
 20 falsos) fortissimæ & sapientissimæ gentes passim cole
 bant ac uenerabantur, maluerunt ? Vbi illi qui pro liberta
 te tot bella gesserunt ? Fornaces, eculei, gladij, secures, om
 nia suppliciorum genera olim pueros ad idolorum cul
 tum flectere non poterant : & nunc uiri adulti, & uiri
 omnium gentium fortissimi, & ciuitatum principes, qui
 bus sacrosancti Euangelij lux affulsit, Sarracenorum no
 men horrent, supplices illos nullis armis uisis uel auditis
 adeunt. At fortasse speratis, mitius uobiscum, si spon
 te uos dedideritis, actum iri, religionem iuraque om
 30 nia integra fore, coniuges ac liberos inuiolatos. huius
 modi enim promissis decipere solent miseros popu
 los nefarij illi, & scelesti patriæ proditores : quasi fi
 des ulla in ijs esse posset, qui dominos, qui patriam, qui
 amicos & propinquos, qui Deum ipsum prodiderunt.
 scilicet Valentiam urbem munitissimam, maritimam, &
 clarissimam, deditione acceperunt, eadem promittentes :
 & tamen statim ubi ingressi sunt, omnes aut eiecerunt,

aut trucidarunt, aut in suam sectam coegerunt. Toleti idem factum, idemq; Sibilæ, & tot alijs claris urbibus, quæ hac spe, & his ueneficis orationibus deceptæ, sese illis dederunt. Hæc exempla uos docere possunt, longè satius esse fortiter mori: quod quanto magis faciendum est rebus nondum ita desperatis? Habetis montes arduos, & in ijs multa inaccessa loca, & munitissima oppida, quibus freti pauci ingentes sæpe exercitus fuderunt: & uos uiri, quos cœli ac terræ natura fortes fecit, laboribus assuetos, & hactenus inuictos. multi etiam sub Sarracenis degunt, qui si uos caput extollere uiderint, accurrent undiq;. Est à tergo Gallia, hodie armis & uiris florentissima, unde haud dubiè auxilia præstò erunt. neque enim ferent Galli hanc ignauam gentem, quæ iam ad mediterraneum ultra Pyrenæos transgressa est, tam liberè in regni sui fines debacchari: & Deus ipse (si modò ad eum conuersi, uitam corrigamus) nobis adierit, quo adiuuante uel centum impiorum millia singulis non sunt timenda.

Qua oratione permoti (erat enim Pelagius ualde uehemens in dicendo, & magnæ ob prudentiam & uitæ sanctitatem apud illos populos existimationis) domum redierunt, populisq; conuocatis reditus causas eis indicârunt: Pelagium uidelicet, cuius uirtus & sanctitas iam illis omnibus nota erat, cum (ut supra ostendimus) diu apud eos uersatus esset, miraculo ex impiorum manibus ereptum, ipsis quasi diuinum aliquem nuncium obuiam factum, quantum scelus committeret, quamq; perniciosum consilium cæpissent, ostendisse. Quamobrem cum & ipse tum concionibus, tum priuatis colloquijs populos ad constantiam & pietatem accendere nõ desisteret, communi populorum consensu rex est Cantabriæ & Asturum creatus, anno Salutis DCCXVII. Deinde omnes Aufeuam montem conscenderunt. Cuius rei fama per Hispaniam diuulgata, omnes Gotti qui ex barbarorum manibus effugerere potuerunt, spem magnam concipientes, armis arripitis ad eum uenerunt: & qui id statim facere non poterant, omnem occasionem attenti obseruabant. Tunc Tarifes

Tarifes Abraemum Adcamacem, cum magno exercitu, & cum eo Opasium, Egicæ regis filium, Sibilæ metropolitanum, quem Iuliani & proditorum patriæ factionem sequutum supra indicauimus, aduersus eum misit. Quod audiens Pelagius, cum se ad tantam multitudinem repellendam parem non esse uideret, paucis ex suis, sed fortissimis selectis, Auseuæ montis specum quendam natura munitissimum cum ijs est ingressus, reliquos ad angustias uiarum tutandas reliquit. Quò cum Sarraceni
 10 perueuerunt, Opasius his qui angustias obtinebant, ut sese Mauris dederent, multis rationibus persuadere est conatus. sed cum labor eius irritus appareret, atrox pugna coepta est. & Sarraceni tot saxa & sagittas in specus fauces iaculabantur, ut de cælo instar nimbi pluere uiderentur. Verùm Deo iacula in eosmet qui iaculabantur prodigiosè retorquente, tot ex illis ceciderunt, aut uulnerati sunt, ut fracti retrocesserint. Tunc Christiani numinis præsentia & ope cognita, gratias Deo agentes, audacter egressi, penitus eos repulerunt. Ceciderunt in hac pugna
 20 Sarracenorum ad uiginti millia: Christianorum uerò uel nulli, uel admodum pauci. nam nihil de eo tradunt scriptores: & qui Sarracenorum ex pugna euasere, cum Abraemo duce in uerticem montis confugerunt: quo uertice terræmotu, diuino miraculo, concusso, ac in Iuam fluuium, qui eius montis radices alluit, corruente, omnes interiêrunt. Opasius uerò & Mugnuza proditores, fugientes (neque enim cum alijs in montem ascenderant) capti sunt: & Mugnuza quidem in loco qui Oglagias appellatur, ab Asturibus statim interfectus: ac Gigion urbs ad Mugnuzæ principis perpetuâ ignominiam
 30 deleta. De Opasio autem quid factum sit, à nullo traditur. Mucas his auditis, Iulianum & cæteros coniuratos occulta cum Pelagio consilia agitare suspicatus, illicò Iulianum, & simul Sisibertum atque Ebasium, Vitizæ filios, obtruncari iussit. & sic proditoris præmium acceperunt. Quo exemplo multi ex ijs qui Iulianum sequuti erant, territi, se ad Astures contulerunt: & ijs qui sub Sar-

h raceno-

racenorum tyrannide degebant, quotidie clam ad Pelagium confugientibus, breui uires eius ita creuerunt, ut qui paulo antè uix sua tuebantur, mox multa ex ijs quæ Sarraceni occupauerant, recuperarint. Statim enim Legio urbs, quæ hodie Leon uocatur, recepta est: nec non Rota, Mansilia, Canicas, quæ uulgò Cangas dicitur, Tineum, & alia eius tractus oppida.

C. AVGVSTINI CVRIONIS
SARRACENICAE HISTO.

riæ Liber Secundus:

Eius imperij declinationem ad Turcici initia usq; continens.

N Oriente Sarraceni apparatus, quem superioribus annis ad Constantinopolis oppugnationem fecerant, irritum fuisse ægrè ferentes: & Leonem, cuius opera conatus ipsorū repulsus fuerat, imperium adeptum esse audientes, ingentibus copijs collectis denuò eandem expeditionem bipartitò sunt aggressi. Malsamas quidem legatus Abydo cum magnis copijs in Thraciam transfectus, magnam eius prouinciæ partem populatus est. impetu in urbem regiam facto, ad Occidentalem urbis partem, ubi Isthmus est, prope mœnia castra posuit, atq; ab ea parte ipse urbem oppugnauit: Zulcinius autem pont. è mari cum trium millium (ut multi tradunt) nauium classe. Est enim Constantinopolis urbs cum maxima atq; ornatissima, tum loci naturâ & arte munitissima, ad Bosphori Thracij, ubi exiguo tantum dirimente freto Europa Asiæ penè coniungitur, fauces, quibus in Propontidem exoneratur, sita: ubi modicus sinus ab Oriente in Occidentem sinuosis portuosus lateribus panditur, ob id etiam Cornu appellatus, quòd septem urbis collib. in eum prominentibus multiplices quasi ramos, ut cerui cornua, habeat. inter hunc sinum & Propontidem mons quidam excurrit, peninsulæ siue Cherronesi formam habens, qui ab Occasu in Ortum circiter XXX. stad. nō tamen admodum in

dum in altum assurgens, qua Propontis est perpetuo iugo eius faucibus obuerso excurrit: à Septentrione uerò, qua in Cornū (quem sinum esse diximus) uergit, septem habet annexos colles, ex quib. quatuor in sinum prominent: & qui Bosphoro alluitur, maximus est, & quasi trianguli basim efficit. nam triquetra est peninsulæ & urbis forma. Habet hic duo promontoria: unum, quod Propontidem intuetur, Occidentale Hebdomi: alterum Septentrionibus obuersum, quod sinus fauces à uentorum iniuria tutas reddit, Chryloceras nuncupatum. à quò si lineam ad septimū & intimum omnium collem, qui sinum itidem ab Occidentali uento tuetur, ducas, Galatæ siue Peræ planiciem intra arcus, quem perpetuum Cherrone si iugum facit, sinum incluseris. Sinus longitudo circiter sexaginta stadiorum est, in cuius intimo recessu Cydri & Barbysæ fluminum ostia sunt: latitudo autem uaria, ubi maxima sex stad. ubi uerò minima trium. Fauces eius angustissimæ sunt. nam & ab Septentrionali parte, in qua Pera est oppidum, promontorium in Meridiem obuersum prominet Metopicum atque Cyclobium: & item aliud ab Asia, medijs sinus faucibus obiectum, Damalicum appellatum. Cherronesus hic ab Occasu, qua in parte continentē Thraciam habet, isthmo sinum hunc à Propontide separat. Isthmi latitudo est, ubi septimum collem & interiorem urbis angulum contingit, L. passuum: ulterius uerò maior. In hac igitur peninsula sita est Constantinopolis, olim Byzantium appellata: cui in altero sinus litore oppositum est Pera oppidum, olim Galata appellatum, quatuor & ipsum promontoria in Cornutum sinum immittens: & in Asia ex opposito, Chalcedon. Sinus siue portus fauces, ubi angustissimæ sunt, catena clauduntur, quæ ab Pharea turri ad Chryloceram promontorium ædificata, ad Galatæ promontorium Metopicū, ubi aliud propugnaculum est, trahitur: urbs ipsa triplici muro, dupliciq; latissima & profundissima fossa, frequentibusq; turrib. ac propugnaculis munita est. nã circū circa planiciem habet. media uerò urbis pars paulum collib. eleuata

confurgit. totus urbis ambitus est circiter XIII. M. P.
 hanc talem & tantam Constantinus, ubi prius Byzan-
 tium erat, aedificauit: Imperijq; sedem & omnia Roma-
 nae urbis ornamenta in eam, non satis sano consilio, tran-
 stulit. nam etsi locus ipse ad Imperij sedem aptissimus ui-
 deatur, coelum tamen & fatum hanc urbem Rom. Im-
 perij sedem esse non patiebantur. Vt enim singulae non
 modò regiones, uerùm etiam urbes sua fata moresq; suos
 proprios & ritus habent: sic illa in alium locum transfer-
 ri non tutò possunt, etiam si homines ipsi & leges transf-
 ferantur. Coeli namque temperies hominum mores mu-
 tat, cum quibus & fata ipsa commutantur. quod sic ef-
 fe, exitus comprobauit. Imperio enim ferè in Asiam transf-
 lato, Imperatores ex ea prouincia legionesq; Romanæ de-
 inceps fuerunt: quæ & Græca leuitate & ambitione in fa-
 ctiões diuisæ, atq; Asiæ mollicie eneruatæ, barbarorū incur-
 siones repellere nō potuerunt: cū interea Italia & Roma,
 orbis terrarū arx, capite carens, atq; militari disciplina a-
 missa omnibus gentibus prædæ esset. Sic imperium illud,
 quod ut arbor bona, in proprio solo optimos fructus fere-
 bat, in alienū cœlū & solum translātū breui interiit. Sed
 ut ad institutam narrationē redeamus: Malsamas eam par-
 tem à terra oppugnandam suscepit, quam in Isthmo esse
 diximus inter Cornu & Propontidem, quæ sola terrestri-
 bus copijs oppugnari poterat: ac ut omnino cōmeatū ob-
 sessis adimeret, simulq; mœnibus instaret, ita metatus est,
 itaq; præsidia undiq; disposuit, ut frons castrorum quasi
 cornu proxima mœnibus esset. indeq; ut sese campi ab I-
 sthmo recedentes magis diffundunt, circa sinū ad fluuiorū,
 quos in sinum exonerari diximus, ostia inflexa per-
 tingerent, nam ingens erat exercitus, adeò ut magnum lo-
 ci spacium occuparet, inde excursionibus totam regio-
 nem uastabant: & oppugnationem cuniculis, turribus,
 omniq; machinarum genere tentabant. Zulciminus ue-
 rò maritima classe totā urbem, qua Propontidem & Bos-
 phorum respicit, ab Isthmo ad Metopicum promonto-
 rium cingebat, adeò ut & Propontis & Bosphorus ex ciui-
 tate in-

tate intuentibus ligno strata uiderentur. nec minus ipse quàm Malfamas instabat operi: & pontibus naualibus in altum eleuatis, tormentis item ijs quæ illa tempestate in usu erant, oppugnationem urgebat. Sed tanta erat propugnatorum uigilantia & uirtus, ut omnes illorum conatus omni ex parte irriti redderentur. Itaque ad diuturnam obsidionem conuersi sunt. Verùm interea Zulciminio hic defuncto, Sarraceni in nouo pont. eligendo seditionibus iactati sunt, ac ob id oppugnatio aliquandiu intermissa. tandem uerò Aumar, Abdimazidi filius, in defuncti locum pontifex creatur, Anno DCCXXI. & hyems tam sæua fuit, ut fluminibus glacie concretis, quamuis commeatus assiduè ex Aegypto in castra uehatur: tamen quia ingens erat hominum & iumentorum multitudo, & frigus immensum, magna illorum pars fame, frigore & morbo perijt: & ingens illorum manus quæ prædæ cupiditate è castris in Bulgariae fines irruperat, à Bulgaris, qui in eam populabundam impressione facta magnam stragem ediderunt, oppressa fuit. ubi quidam triginta millia cæsa tradunt. Et Leo imperator artificio quodam ignis per speculum (ut Archimedes Syracusanus faciebat: cuiusmodi speculum & Alexandriae Aegyptiacæ in Pharea turri fuisse tradunt, quo, cum incolæ uolebant, solis radijs obuerso, hostium naues, uel longè uenientes comburebant) in hostilem classem eiaculandi, quo uel mare ipsum circa naues arderet, ab architecto quodam inuento, classem illorum ita exussit, ut paucae superfuerint naues, quæ à Græcis captæ fuerunt, ipsis præfectis illius ignis metu sese sponte deditibus, & in Græcorum manus confugientibus. Interea uerò cum Mucas & Tarifes, qui Hispaniam subegerant, Aumaro suspecti essent redditi, ambo ad nouum pont. salutandum, & suspicionis causas remouendas uenerant: ubi Tarifes Mucam peculatus in Hispanicarum rerum administratione accusauit atq; redarguit: cuius criminis ad pont. damnatus, mœrore cōfectus obijt. in cuius locum Aumar Gizidum Africæ præposuit: Tarifem uerò

toti Hispaniæ. Itaq; Gizidus trecentarum & sexaginta nauium classe instructa, cum supplemento legionum & com meatu Byzantium uersus iter direxit: sed ignis illius, quo Byzantini naues consumebant, nuncio in itinere accepto ad Bithyniæ littora prædabundus substitit: ubi Romanæ legiones quæ in præsidijs erant, eos aggressæ, multos occiderunt, ac territos repulerunt. Et nihilominus terrestri exercitus oppugnationem urbis non intermittebat: et si tanta fame premeretur, ut nullius animantis cadaueribus abstineret. quin & sterco exsiccatum comedebant, & 10 humanis quoq; carnibus manus admouisse perhibentur: tanta tenebat eos regiæ urbis capiendæ cupiditas. Nec tamen minus interea Byzantij laboratum fuerat, qua in urbe ad CCC hominum millia pestilentia absumpserat. Sed Aumar tot tantarumq; cladum nuncijs territus, literis ad Malsamam datis, ut exercitum reduceret, iussit: quamobrem Malsamas exercitu nauibus imposito discessit. Sed uehementi turbine exorto, omnes, decem tantum nauibus exceptis, perierunt: quarum quinq; à Romanis captæ sunt, reliquæ cladis nunciæ domum redierunt. At in 20 Hispania Abdeluzitus Mucæ nepos, quæ Mucas discedens sibi substituerat, Egilona regina Roderici coniuge sibi matrimonio iuncta, eius consilio Sibiliæ se regem appellari iussit. Quod Sarraceni ægrè ferentes, eum unâ cum coniuge trucidârunt: & in eius locum quendam alium Mucæ propinquum, Aiubum nomine, tamdiu, donec summus ipsorum Pontifex alium mitteret, substituerunt. Hic Aiubus Bilbilis urbem, quæ Martialem poetam clarum olim dedit, eo bello euersam, & nonnullas alias urbes in Hispania instaurauit, ac de suo nomine Calataiub nuncupa 30 uit, quæ nunc Calataiud dicitur. Sed uarij in Hispaniæ partibus regna occupantes, quo minus cogitata sua perficeret, obstiterunt. Nam cû Cordubæ totius Hispaniæ regni sedes & caput esset, reliquarum uerò urbium ac prouinciarum præfecturæ gentis principibus essent distributæ, singuli Abdeluziti factum imitantes, præfecturarum suarum se reges appellârunt. Et sic in multa tunc regna Hispania fuit

nia fuit distributa, ut Sibilæ, Granatæ, Giaenæ, Murtiæ,
 Deniæ, Sciatiuæ, quæ olim Setaba fuit, Valentia, Tor-
 tosiæ, Leridæ, Fragæ, Cæsaraugustæ, & multorum
 præterea locorum quæ his minora sunt. Qui reges dum
 concordēs inter se erant, magnis sæpe cladibus Christiana-
 nam Rempub. affligerunt: ijdemq; seditionibus diuisi,
 Christianis Hispaniæ recuperandæ occasionem præbue-
 runt. Cui rei, quemadmodum suprâ narrauimus, ini-
 tium dedit Pelagius, qui & fortitudine, & prudentia, &
 10 miraculis, & hostium disidijs feliciter usus, multas urbes
 & oppida ab illorum tyrannide liberauit. Huic se adiun-
 xit Alphonfus, Petri Cantabriæ ducis filius, ab Richaredo
 Gottorum rege originem ducens, cui Pelagius Orismun-
 dam filiam in matrimonium dedit: & hi duo simul mul-
 tas ex Mauris uictorias retulerunt. Et in Oriente Auma-
 ro Califa defuncto, successit anno Salutis DCCXXII, Gi-
 zidus Abdimelici filius. quo imperâte excitatus est in Per-
 sidiæ alius Califa Gizidus, & ipse Moalabs appellatus. con-
 tra quem missus fuit cum magno exercitu Masabnacus,
 20 qui eum prælio uicit, Persidemq; subegit: & sic Gizidus,
 Abdimelici filius, solus Sarracenorum omnium Califa
 mansit: qui cum tres annos regnasset, obiit: & post Eueli-
 dus eius filius, Califa est creatus, qui magnis uiribus Ro-
 manas prouincias in Asia atque Europa est adortus: sed
 breui nulla re memoria digna gesta, se ad ocium & uolu-
 ptates conuertit. Verum tamen iterum secundo Imperij
 sui anno Malsamam cum exercitu in Cappadociam mi-
 sit, à quo Cæsarea urbs capta fuit, & ab altera parte Eueli-
 dum in Thraciam, qui ea populata in Syriam redijt. Hoc
 30 tempore prope Asiæ minoris littora, terra in fundo maris
 ita arsit, ut primò fumus ex eo incendio: deinde tanta pu-
 micū accensorū copia, ut mōticuli in mari nati uiderētur,
 supra aquas nataret, quibus pumicib. omnia Asiæ minoris,
 Lesbi, Abydi, & Macedoniæ littora repleta sunt, & mare i-
 psū ijs stratū uidebatur: & traditur tunc insula quædam
 prope Sacrā insulam nata esse. Deinde Euelidus Muauia
 quendam & Amerū duces cū XC Sarracenorū millibus
 ad Ni-

ad Nicæam, Bithyniæ urbem, oppugnandam misit: qua summis uiribus, & omni arte oppugnata, Christianis fortissimè propugnantibus, & illos semper magnâ cum cæde repellentibus: tandem re infecta, nisi quod retrocedentes Ateum oppidulum cæperunt, domum redierunt. Postmodum Gazariæ princeps, Cagani Bulgarorum regis filius, Sarracenis in Armeniæ finibus bellum intulit: & Gradaco Armeniæ ac Mediæ prætore Sarraceno prælio deuictò, atque trucidato, duas illas prouincias rursus Romano subiecit imperio. Et anno DCCXXX Malsamas cum ingentibus copijs Caucasia claustra ingressus cum Turcis, qui & Vnni Teutazites, id est gentiles tunc uocabantur, intra eos montes degentibus ferocissimis populis, cruento utrinque prælio per integrum diem dimicauit, donec tandem nox uictoria adhuc incerta eos diremit. Sed Malsamas in Armeniam (iam enim cum Cagani filio pacem inierat) se recepit. Interea in Hispania Pelagios feliciter aduersus Sarracenos gerente, & Tarraconenses, qui in montibus degebant exemplo Asturum, Gargiam Scimenecium in Iohannis Pigniæ specu, Panouio²⁰ appellato, regem creârunt: & paulo post Pelagius cum regnasset annos XIII, obiit, anno Salutis DCCXXXII cui successit Fasila filius, qui regni sui anno secundo in sylua quadam ab urfis deuoratus, nullos liberos reliquit. hi reges sedem regni Legioni, quæ Leon uocatur, collocârunt, & leonem purpureum in argenteo clypeo depictum pro insigni sumpserunt, non quidem ob urbis in qua sedem habebant, nomen, quæ non à leone, sed à militum legione, quam Nerua Cocceius Imp. ibi collocauit, nomen habet: sed quòd non secus ac ferocissimi leones, pugnae pro patriæ salute desiderio arderent. Hoc Fasila regnante, Sarraceni per eam Pyrenæorû partem, quam ad mediterraneum mare obtinebant, in Galliam transierunt. Galliam tunc Franci, Germanica gens, obtinebant: qui anno Salutis circiter quadringentesimo suis sedibus ad colonias aliò transferèdas moti, ab Actio patricio Romano, qui tum Galliæ prouinciæ prætor erat, eam Sequanorum

norum agri partem, quæ Germaniæ proxima est, ut aliquod aduersus Hunnos, qui Attila duce finibus suis egressi Europam uastabant, si fortè in Galliam uenissent, præsidium haberet, habitandam acceperant, ob id adhuc Franciam appellatam. Erant enim Franci, populi in Germania bellocissimi, eam (ut opinor) regionem quæ adhuc Franconia uocatur, incolentes: & post paulatim finibus promotis, totius Galliæ imperium occupauerant, adeò ut Francorum nomen latissimè patèret. Sed cum

10 Franci reges uoluptatibus & ocio dediti, ab antiqua illa ferocitate degenerassent, nec quidquam per se administrarent, sed omnia per domus regiæ magistratos curarent: quem honorem primus Pipinus, Arnolphi Bauariæ ducis filius, regiarum prouinciarum præfectis, qui regem imbellem uidentes, ad tyrannidem aspirabant, domitis adeptus erat. Tunc autem Theodorico secundo regnante, Caroli Martelli, huius Pipini filij secundi in eo magistratu uirtus inclyta erat in tota Gallia, adeò ut is populi princeps haberetur. Eodem tempore Aquitaniam, quæ tunc

20 Gottica Gallia uocabatur, obtinebat Eudo, Gottus & ipse, qui ei prouinciæ à Roderico rege præpositus, ubi regis sui cladem audiuit, regem se in ea fecerat. Hic Carolo Martello alijs bellis in Germania occupato, cum uicinatorum locorum præfectis Francis, de finibus armis contendere cœperat, eosq; iura sua defendere nitentes multis cladibus affecerat. Quamobrem Martellus arma aduersus eum mouit. & eodem tempore Sarraceni Pyrenæos transgressi, Narbonem cæperant: in eaq; ut eo exemplo cæteris terrorem incuterent, crudelissimè sæuierant. itaque

30 Eudo sibi difficile fore, Francicum simul & Sarracenicum bellum sustinere animaduertens, quia Mugnocem generum habebat, qui multum apud Sarracenos gratia ualebat, cum Sarracenis maluit quàm cum Christianis foedus inire. Quo Mugnocis opera impetrato, illorum auxilijs subnixus, multas Francis clades inferebat: sed cum Sarracenos omnia oppida & urbes, quas ingrediebantur, præfidijs suis munitas sibi retinere animaduerteteret, serò

i errorem

66 SARRACENICAE HISTORIAE
errorem suum agnouit. illi enim iam Nimis siue Nemausium, Monspesulam & Auenionem cum omnibus alijs circumiectis locis occupauerant. Veruntamen Eudo, ut eos repelleret, uiribus suis omnibus collectis, cum eis pugnavit, & fractus fuit: cumq; Mugnoces, cuius opera foedus illud initum fuerat, fidem sibi non seruari quereretur, Abderama, Gottalaniae rex, exercitu in eum ducto, illum in Cerdaniae arce obsedit: ex qua, cum ob aquae penuriam Mugnoces in alpestrina loca profugisset, in aliam Sarracenum manum incidit, qui eum captum obtruncarunt, 19
& caput Abderamae miserunt, una cum eius coniuge, Eudonis filia: sicq; omnes patriae proditores breui miserè interierunt. Itaq; hostibus, qui à tergo timeri poterant, omnibus sublatis, Abderama in Galliam reuersus, flumen Rodanum traiecit, multaq; Christianorum loca uastauit: & tantam stragem Arelati edidit, ut adhuc hodie ossium ille aceruus, qui tunc factus est, ibi extet in loco Alies campi appellato. Inde in Eudonem iterum uires suas colligentem armam conuertit: Tolosam, Gotticae Galliae regiam sedem obsedit: qua in oppugnatione, quia urbs fossa & mœnibus, nec 20 non machinis & omni armorum genere, idoneoq; praesidio ac rebus omnibus ad propugnationem necessarijs optimè munita erat, magnas Sarraceni ex machinis, praesertim peritorum architectorum ingenio excogitatis, & uarijs strategematibus clades acceperunt. capta tamè tunc fuit à Sarracenis Burdegala: & omnes ad unum in ea, etià mulieres cum paruis infantibus cæsi sunt, nec non templa solo equata. Deinde per Pythagorum fines ultra Garumnâ fluuium in Sanctonem excurrerunt: atq; Angolismam, Blaisiumq; euerterunt. inde per Lemouices & Pictauos in Turones deflexerunt, 30 ubi Martini templum donarijs opulentissimum direptum incenderunt. Quibus cladibus afflicto Eudo, cum Martello foedus iniit: & sic cõiunctis uiribus Abderamam in Turonum finibus ante ipsam urbem, trecentis septuagintaquinque milibus Sarracenis cæsis, praelio fuderunt. ex Francis mille tantum & quingenti desiderati. Et ne tunc tota illa Sarracenum manus deleteretur, in causa fuit nox praelio nondum confe-

cōfecto superueniēs. Abderama enim noctu clade sua cognita, sequentis diei fortunā expectare noluit: sed impeditis omnib. in castris hostib. prædæ relictis, maximis itineribus cū ijs reliquijs quę illum sequi potuerūt, ad Pyrenęos, inde in Hispaniā rediturus, fuga cōtendit. Sed Nauari itinerū angustijs occupatis, omnes interfecerūt: sequenti die Martellus statim, ubi sol illuxit, suis ad pugñā instructis, in aciem prodijt: qui hostes fugę se dedisse cōspicati, ad prædam sunt cōuersi, quę in hostium castris opima fuit reperta. Eudone autē defuncto, regni eius partem Martellus suo adiecerat imperio: quamobrem filij eius Hunoldus & Vaifarum Narbonensem provinciā sollicitantes, bellum cū Martello redintegrârūt: & Rhodano transmissio, summa immanitate in oppida, uicos, agros, animantia, & omne genus hominū, omnemq; ætatē & sexum ferro & flamma sæuierunt. quā procellam, præcipuè Allobrogum ea pars quę hodie Delphinatus appellatur, antequā Martellus iusto cum exercitu occurrere posset, sensit. Qui ubi uenit, Visigottus in uastam solitudinem, quam fecerat, recessit: & fœdere cum Sarracenis cautius quàm Eudo fecerat, obsidibus uidelicet datis atq; acceptis, ic̄to, eos rursus in Galliam aduocauit: qui non iam, ut antea, sexu etate ue imbelli armatis intermixta, sed flore iuuetutis, militumq; robore delecto terra mariq;, & cōmeatu instructi, Atino duce in provinciam transierunt: ubi Auinione Mauricij præfecti prodicione capta, eam urbem cum Narbone belli arces delegerunt. Quos liberè uagantes, Childebrandus cum ualidis copijs à Martello præmissus, primo statim aduētū intra Auinioni mœnia cōpulis. Auinio urbs ad Rhodanum sita, tūc mœnibus, frequentibusq; turribus ac propugnaculis munita satis erat: & Atinus, eam se defendēte, nec segniter (ut certè uir fortis, & rei militaris peritus erat) rem administrante, expugnari non posse existimabat. Præsidia enim ubique locis opportunis disposuerat, mœnia, turres & propugnacula, armis, telis, machinis ad saxa in hostes eiaculanda, & ignis fomento, quò in irruentes faces accensæ proijcerentur, propugnatoribusq; com-

pleuerat, portas stationibus fidissimis, excubijsq; firmarat: com meatus quoque magnam copiam introduxerat, & deniq; nihil quod ad propugnationē spectaret, prætermiserat: ducibus singulis ac centurionibus decurionibusq; sua munera & loca adsignârât. Ipse custodias uigiliasq; circumibat, laborum, uigiliarum, inediaeq; patientissimus: exemplo potius quàm pœnarum metu milites in officio continebat, & ad præclara fortiaq; facinora excitabat. Childebrandus castris admotis oppugnationem tentauit: quem Atinus non modò repulit, uerum etiam castra procul ab urbe remouere coegit. Sed ubi Martellus cum suis aduenit, iunctæq; copiae sunt, situ & munitione urbis inspecta, propugnatorumq; uiribus exploratis, omnia maturè & forti consilio agens, non modò erumpentes intra mœnia compulit, sed castra in pristinum locum promota muniuit. Cum enim Martellus rei militaris peritissimus esset, duces ac milites secum habebat tot bellis, quot & quanta gesserat, exercitatissimos, & castrensis disciplinæ, quam sub illo didicerant, obseruantissimos: qui siue metandum, siue castra mouenda, siue acies instruenda esset, singuli signo tantum accepto sua munera locosq; norant. Cum castra erant munienda, statim alij locum ab Imperatore diligenter exploratum, ac indicatum metari, alij uallum & fossam ducere, alij tentoria figere, alij stationes & uigilias collocare, alij extra uallum hostium in laborantes impetum arcere: si uerò mouenda essent castra, singuli uicissim partes officiaque sua norant: si in pugnam prodeundum, ordines singuli, modò qua forma acies esset instruenda indicaretur, certos habebant: & quo loco pugnantes pedem fixerant, ab eo recedere morte peius ducebant, laudis & gloriæ auidi. Si oppidum oppugnandum esset, alij scalas, fasciculos alij, & turre ac pontes, quibus mœnium altitudo superaretur, admouebant: & certatim mœnia conscendebant, nunquam ne in capta quidem urbe ad prædam extra ordines uagantes, neque unquam prædæ auiditate ferro seruire desinebant, dum hostes superant, qui arma non tradi-

tradidissent. Cū huiusmodi igitur exercitu Martellus ubi castra admouit, dum recēs terror erat, & militū animi feruebant, quia gentis suæ naturā norat, quæ primo impetu, dum recēs est iniuria, & animus audacia atq; uictoriæ spe feruet, ferocissima: breui si bellum trahatur, ita mollescit, ut agni uideantur, nulla militi quiete data, nisi ut corpora curare possent, pugnae signum dedit, eorumq; animos huiusmodi oratione accendit.

Nisi mihi uirtus uestra, milites, multis laborib. ac periculis mecum exatlati nota, et si hostis ignotus esset, multis uos uerbis incitare conarer: nūc autē cū uos tot bellis inuictos expertus sim, & hunc ipsum hostē superiorib. annis longē maiorib. uiribus sibi Galliæ imperiū deposcentē, facillimē penē ad internecionē deleueritis: mihi nō multū laborandum esse uideo, ut spem uobis uictoriæ, quā scio uos tot bellorum difficillimorū nostro ductu feliciter confectorum exemplis edoctos, certā in manu habere faciam: nisi quis fortē existimet, difficilius nobis nūc fore hos paucos, qui ut lepores antris, sic ipsi illis mœnib. inclusi latēt, superare: quā in Turonib. fuerit, totius penē Oriētis uires delere. uel quasi mœnia plus ualeant in bellis, quā quadringenta hominū millia, quorū gladij et arma simul in cumulum cōgesta, his mœnib. quæ uidetis altiore crassioreq; agere hāc urbē cingere possent. Ferro, mihi credite, nō mœnib. se tuētur uiri. & qui muris nitunt, ubi eos uirtute superatos uident, puidi ut damē arma abijcientēs diffugiunt, uel ut pecora sternuntur. Accingite igitur uos ad oppugnationē, opima in ea urbe spolia inuenturi, & uilissimū istud genus hominū cauea inclusum opprimite: digna, præter prædā, quæ fortius se gesserint, à me præmia accepturi. Ego ipse nō solū cōsilio, uerū etiā manu (ut soleo) ubi opus erit, uos iuuabo: & uirtutis uestræ ubiq; testis & iudex, periculorumq; particeps adero. ite muro illo transceso, Galliæ bis liberatores conseruatoresq; ab omnib. celebrandi.

Quib. dictis, sublato undiq; clamore mœnia summa ui oppugnari sunt cœpta: scalæ, turre, pontesq; admota. exercitu in tres partes (quarum uni Childebrandus, alteri

Carolomannus Martelli filius, tertiæ ipse Martellus, summi duces præerant) diuiso, tripartitò oppugnationem. sunt aggressi. Sarraceni saxa ingentia, ad id præparata, deuoluentes, scalas frangebant : sagittarum præterea nimbum in oppugnâtes iaculabantur, & picis accensæ ollas in propius accedentes conijciebant, nullum deniq; telorum genus cessabat. Atinus ipse circumcirca discurrens, & omnia prospiciens, periti Imperatoris simul & strenui militis officio fungebatur : multis qui primi murû ascendere uoluerant, audacia necē attulit. Sed Martellus cū scalæ partim ab hostibus, partim ascendentium multitudine grauatæ frangerentur, ut ab aliqua muri parte hostes deturbaret, turrim ligneã erexit, ex qua machinis quibusdam saxa ingentia in eos qui in muro stabânt, iaculabatur: in eademque multi milites sagittarij erant, eosdem sagittis à propugnatione mœnium deturbantes. Hæc turris pontē habebat, qui machinis pariter attollebatur, & uicissim depri-
 mebatur : quem qui in terra stabant, ascendere nullo labore poterant. machina tota corio bubulo tecta erat, ne ignis obesse illi posset. Itaque ea mœnibus admota (rotis enim impellebatur) p̄s muri fastigio appositus, & sic statim murus Francis militibus in illa parte completus fuit. Tūc cū penè par dimicatio esset, uirtus uicit, clamorq; undiq; sublatus alijs per scalas, qui clypeis se quasi testudine facta tegebant, dum in summū uenirent, ascendentibus & cæsis uel deiectis propugnatorib. reliquisq; amissa spe dilabentibus, Atinus cum proceribus nauibus quæ instructæ in Rhodano stabant, secundo flumine aufugit: multi in fuga cæsi, multi aliorū super alios ruentium multitudine obruti: multi, dum nauib. iam discedentib. adnatant, uorticibus absorpti. Atinus in mare delatus, Narbonē urbem munitā, opulentā, & maris auxilijs intromittēdis opportunā, quāq; alia Sarracenorū manus infederat petijt : & Martellus quoq; ad eā oppugnandam cōtendit. Iamq; nō minore utrinq; certamine oppugnabatur defendebaturq; Narbo, quā modò Auinio : cū Amorreus, alter Sarracenorū rex, obsessis opē ferens, Martellum in se cōuertit. Ad Illiberim
 fluuium

flauium signis collatis, pugna atrox cōmissa: sed tandem,
 cum Amorreus in prima acie fortissimè pugnans cecidif-
 set, Francus uicit, hostes fusi cæsiq; sunt, adeò ut ne nun-
 cius quidem cladis domum redierit. qua suorū clade com-
 perta, Atinus, & qui cum eo Narbonæ erant, classe Gallia
 decesserunt. Hoc tempore Mauris tota Aquitania pulsus,
 nouem proceres ex Martelli exercitu, uiri fortes, Sarrace-
 nis in Gottalania bellum intulerunt: & Martellus obiit, ei-
 que successit Pipinus alter filius: in Oriente aut Malsamas
 10 Thraciæ, quæ nunc Romania uocatur, fines populatus,
 Cursianum munitissimum Cappadociæ oppidum occu-
 pavit. Deinde iterū ad Caucasia claustra cū exercitū pro-
 fectus, ea ab Vnnis siue Turcis ita munita reperit, ut cum
 eis congregi nō ausus retrocesserit. Et biennio post altera
 Sarracenorū manus Euelito, Mauniæ filio, duce rursus in
 Thraciæ fines irrupit, magnaq; populatione facta in Syriã
 redijt: qua in prouincia multa Sarracenorū millia morbo
 interiêrunt. Nectamē ideo ab incursionibus in Rom. im-
 perij finibus abstinerūt. Zulciminius enim cum magno
 20 exercitu Armeniã & Thraciam tertio deprædatus est, &
 Sideronium oppidum cæpit: deinde in Cappadociam cū
 LX mil. transijt, eodemq; tempore Melicus & Batalus cū
 centū millibus Sarracenorū quarto in Thraciam irrupe-
 runt. Leo uerò imperator cū exercitu cōtra eos qui Thra-
 ciam uastabant profectus, penè omnes deleuit. Quo tēpo-
 re obiit Euelitus: in cuius locū Gizitus II pontifex, Salutis
 anno DCCXLIII, creatus est. qui, dum Romanū imperiū
 in se diuisum erat, Cōstantino Copronymo, Leonis filio,
 cum Artabafdo de eo dimicante, ad imperij Sarracenicū
 30 res constituendas animum conuertit. & quoniam Cy-
 prus insula tunc bene habitata motus aliquos faciebat, po-
 pulo uniuerso in Syriam trãslato, insulam uacuã reliquit:
 & cum annum regnasset, decessit. Ices post illum, pontifi-
 catus adeptus: quo ante annum expletum defuncto,
 Maruanus pontifex creatus est. In Gallia uerò Pipino II re-
 gnum administrante, Sarraceni denuò Pyrenæos trans-
 gressi, ab eo summoti sunt: & ita mulctati, ut id amplius
 eo uiuo

eo uiuo tentare non sint ausi. Quamobrem Childerico, ad quem Galliae regnum haereditario iure spectabat, de-
 posito, Franci Zacharia Rom. pont. adnitente Pipinum regem salutârunt: atq; cum eo Carolum, qui pòst Magnus cognomento dictus est, eius filium, in regni spem unxerunt. quem, cum pòst multa, propria autoritate, quasi iam rex esset, contra patris uoluntatem gereret, Pipinus in exilium extra omnes regni sui fines abire iussit. quamobrem ille multis ex Francica nobilitate eum sequentibus, se ad Galasium, Toleti regem Sarracenum, contulit: e-
 iusq; opera usus est Galasius in bello, quod tunc contra Marfilium Saragotiae regem, itidem Sarracenum, gerebat. quo in bello Carolus, qui regis Toletani copijs omnibus praerant, fortissimè se gessit, multaq; damna Marfilio regi intulit. Pòst Galianae regis sui filiae amore captus, multa praecleara facinora in eius gratiam patrauit: praesertim uerò aduersus Bramantem, itidem Sarracenum regem: qui ut Galianam in uitis parentibus coniugem haberet, Toletum oppugnabat: quem Carolus, cum ipse Toletani regis milites tum Francos, tum Sarracenos funde-
 mit. Tandem uerò, ea in hortis siue balneis extra Toletum moenia ad Tagi fluminis ripam sitis, qui adhuc hodie Galianae palatia uocantur, rapta, cum illa Burdegalam con- fugit: ubi ei magnificas aedes ad Toletanae regiae similitudinem, quae adhuc extant, & Galianae palatium & ipsae appellantur, aedificauit. In Syria uerò Maruano imperante, multae seditiones inter Sarracenos sunt obortae, & plures tyranni facti: ut Tebidus, Dadacus & Zulciminus. quos armis persecutus Maruanus, Tebidum caepit, atque
 occidit: Zulciminus autem fractus in Persidem fugit. At Dadacus meliore fortuna usus, Maruani filium praelio fudit. Sed non diu ea laetitia frui potuit. breui enim cum ipso Maruano atroci praelio congressus, uictus & trucidatus fuit. Horum inter Sarracenos ciuiliu bellorum occasione Constantinus Copronymus Syriae bello illato, magnam eius prouinciae partem occuparat. Itaque Maruanus Da-

nus Dadaco extincto in Syriam uictoria arma conuertit,
 eamq; magna Christianorū cæde recuperauit: eo autem
 anno paulò antè quàm hæc clades Christianis inferretur,
 Syria, Palæstina, Asia penè uniuersa, Thràcia, Græcia
 atque Italia cum multis alijs regionibus ingenti terræmo
 tu concussæ sunt. Pòst, maiores motus in Perside sunt e-
 xorti. Asmulinus enim eius sectæ, quæ à Mutare, cuius su-
 præ mentionem fecimus, Alim Muamedo maiorem fuisse
 dicente, fuerat excitata, princeps apud Corasenos Persi-
 10 dis populos degens, Catabani cuiusdam consilio seruos
 ad dominos siue insidijs siue aperta ui interficiendos con-
 citauit: quorum deinde diuitijs serui potentes facti, in
 duas factiones sunt diuisi, quorum hæc Caismorum, alte-
 ra Lamonitarum uocabatur. Asmulinus uerò Lamoni-
 tarum dux factus, Caismos deleuit. Inde in Persidem cum
 Lamonitis & Catabano perrexit: cui prouinci proç Mar-
 uano præerat Iblinus quidam, qui cum centum armato-
 rum millib. se Asmulino opposuit. Sed Lamonitæ quam-
 uis inferiores longè numero essent, tamen Asmulini &
 20 Catabani, quos sanctos, & diuino numine plenos existi-
 mabant, promissis freti, fortissimè dimicârunt, adeò ut
 Iblinum fuderint. Deinde tot uictorijs elati, ausi sunt
 etiam cum Maruano, qui trecenta mortalium millia in
 aciem produxerat, prope Zabanum amnem configere:
 eumq; exercitum fuderunt. Maruanus ponte, ne se ho-
 stes persequi possent, rescisso, cum quatuor tantum milli-
 bus in Aegyptum transfugit. Quem persequutus Salin-
 us, Asmulini filius, in Aegypto cruentissimo prælio de-
 leuit: & sic omne Maraunium genus expulerunt. Cu-
 30 ius familiæ, quæ tot annos regnauerat, reliquæ, pars in
 Mauritaniam, ubi fessæ regnum constituuerunt, pars in
 Hispaniam transijt. Et ab Asmulino pòst orta est illa fa-
 milia, quæ hodiæ in Perside regnat, Sophiana nuncupa-
 ta. Mortuo autem Asmulino & Catabano, Abubalanus
 cognomento Muamat, Syriæ & Persidi, Salinus uerò
 Aegypto imperauit: & sic cœpit Aegypti Sultanorum,
 qui Cairi sedem habebant, imperium. Sic enim Aegy-
 k ptij

ptij Califæ appellari uoluerunt, quæ uox summum principem, & regum regem significat. Eodem tempore in Gallia Pipino, defuncto, regnum iniit Carolus eius filius: & in Asturibus Fafilæ successit Alphonfus, Pelagij gener, cognomento Catholicus nuncupatus. is in Gallecis Lucum, Tui & Asturicam, in regione Campi appellata, quicquid Stola, Carrione, Pisquerra, & Duerro fluminibus includitur: in Castulonensibus, Simancas, Duen-gas, Amaiam, Caniciares, Alesanium, Transfineram, Supuertam, & Carraciam: in Lusitania, Bracham, Vi-¹⁰seum & Portum, à quo & Gallecis eiusdem prouinciæ populis Lusitania tota hodie Portogalia appellatur, de Sarracenis recepit. Multa loca muniuit, ut Alabam, Ordugniam, in Cantabria, quæ hodie Biscalia dicitur: in Nauarra, Ruconiam, Sarracecasium, & alia loca usque Pyrenæos: quo, regni sui anno XVIII defuncto, Froila eius filius rex salutatus fuit. Hic Sarracenos, qui Gallecos inuaserant, Omare illorum duce cum quinquaginta milibus cæso, Iosepo Cardubæ rege in fugam compulso, fudit: & Gallecorum regionem totam, hodie Gallicia nun-²⁰cupatam, suo subiecit imperio: quo post à suis interfecto, Aurelius eius patruelis regnum est adeptus: qui nihil memoria dignum contra Sarracenos gessit. & eo quoque breui defuncto, Silo eius frater rex creatus fuit: qui ut Gallecos rebellantes debellaret, pacem cum Sarracenis iniit. Regnauit octo annis: eiq; successit anno Salutis DCCLXXX, Alphonfus II. Froilæ filius, cognomento Castus. Huic, Maurægati eius patruis impulsu, bellum intulerunt Sarraceni. Promiserat illis Maurægatus, se, si illorum opera Legionis regnum, quod maiores ipsius³⁰ obtinuerant, adipisceretur, quotannis eis quinquaginta nobiles, & totidem obscuri generis uirgines tributum nomine traditurum, multaq; alia nefanda. Quamobrem Sarracenis eum summis uiribus adiuuantibus, Legionem cum regno toto occupauit, & quinque annis obtinuit: eo autem uita functo, Vermudeces, Vimarani eius fratris filius, successit: qui post duos annos spontè regnum

regnum Alphonso restituit. quo audito, Sarraceni ingen-
 tem exercitum Muga duce contra eum miserunt: cum
 quibus ille prope oppidum Lutum siue Ledum appella-
 tum, acie congressus, eos, septuaginta millibus cæsis, &
 multis captis, fudit. Dum hæc in Hispania geruntur, Sar-
 raceni in Oriente intestinis seditionibus lacerabantur. A-
 bubalano namq; in Syria imperante, multi motus in A-
 rabia contra eum à Maruani defuncti factione, Marua-
 num nondum obijisse dicente, & ideo arma pro eo redu-
 cendo capiente, sunt excitati: quibus motibus multi mor-
 tales utrinq; ceciderunt, magnæq; populationes factæ. A-
 bubalano mortuo successit Abedela frater: quæ alius qui-
 dam Abedela ad Pontificatum aspirans, insidijs oppres-
 sum interemit, ipseq; regnum occupauit: quo imperante,
 Turcica gens Caucaſijs portis egressa, anno uidelicet Chri-
 stianæ Salutis circiter octingentesimo, Armeniaq; popula-
 ta, in patriam redijt. & sequenti anno iterum magno nu-
 mero egressa, cum Sarracenis pugnavit, donec multis u-
 trinq; cæsis prælium nox diremit. Abedelæ secundo, anno
 imperij sui XVIII defuncto, successit Madi filius: qui
 nulla memorabili re gesta, cum annis nouem regnasset, o-
 bijt, Mosem filium imperij hæredem relinquens. quo
 anno secundo defuncto, creatus fuit Califa in eius locum
 Aaron. Sed ut ad Occidentis res redeamus. Ibnabala
 Cæsaraugustæ rex, ab cæteris Sarracenorum in Hispa-
 nia principibus domo pulsus, ad Carolum in Galliam ue-
 nit, eius opem implorans: & Alphonſi cognomento
 casti, Asturum regis, legati eodem tempore ad Carolum
 uenerunt, quò eum ad Hispanicas res capeſſendas incita-
 rent. Itaque Carolus non modò regni sui uiribus col-
 lectis, uerumetiam externis auxilijs acceptis, inter quos
 fuerunt quidam Danicæ iuuentutis proceres, quos stu-
 dium armorum uirtutisq; ostentandæ perduxerat, cum
 non quidem ingenti, sed iusto selectorum militum ac du-
 cum exercitu Pyrenæos per Ronſcivallem, nemine im-
 pediente transmisit: & Nauarræ fines ingressus, ad Pom-
 pelonem, Cantabrorum regni caput, castra posuit. quam
 k 2 urbem

urbem Sarraceni ualido præsidio communierant. Etiam antiquis Hispaniæ artibus instructi, unius prælij fortuna secus ac antè solerent uitata, bellum trahere decreuerant. Carolus, qui interrogarent, num deditioem facere, an belli fortunam experiri mallent, misit. Illi primò tempus ad deliberandum petebant: & diei spacio accepto, id agebant, ut ad reges socios amicosq; mittere liceret, ut nisi intra quindecim dies auxilio sibi præstò adessent, sese cum urbe dederent. E' re Francorum esse, urbe integra à clade belli potiri: potius quàm à uictore per iram, & à uictò per desperationem euersa: neque hac mora Francum ullius rei iacturam facere. Urbem enim, ut omnes terrores ingruant, uim eo dierum numero laturam. Et Francos, si occurrentibus suis pugna superiores sint, portarum claustra solo uerborum imperio refracturos: idq; eorum dignitate ac utrorumq; commodo esse, ne infontes urbes ad quas liberandas Franci se uenisse dicerent, exempla belli utrinq; paterentur, quæ oppugnationis necessitas insolètiaq; afferat. Carolus ea à barbaris, ut bellum magno impetu cœptum, mora languesceret, cōsenesceretq;, callidè dici animaduertens, hostibus ad belli apparatus tempus dare noluit: quin statim bellum denunciat, iubetq; militem, quæ oppugnandis circumsedendisq; urbibus usui sunt, parare. Oppugnatio per multos dies atrox fuit. hostis assiduus aderat: crebra eruptione, nō Arabico, sed Hispanico more, ferro igneq; armatus, uelox subitusq; omne tempus, omnem locum conatumq; uaria ludificatione intutum, infidum, infestumq; faciens: prius circumfusus, quàm uēturum quis suspicari posset: prius cæde incendi' ue facto ex oculis se proripiens, quàm contrà eundi spacium daretur. Ad portas castrorū primò tumultum trepidationemq; iniecit: deinde oppositis aduersus urbis portas stationibus, ne tunc quidem arceri poterat, quin pari audacia impetū facerēt: nec priusquàm perfectis operibus, circumuallatusq;, claudi mœnib. potuit. Tunc quoq; præstanter non uirtutem muris, sed muros uirtute defendebant. Dumq; obsidio diutius spe trahitur, ceteri barbari
reges,

reges, nō quidem cū exercitu ad pugnandum iusto prēlio
 aderāt: sed per occasiones notis tramitib. leuis armaturæ
 equites submittebant, qui sæpius noctu quàm interdiu ca
 stra perturbarēt. Quædam etiã manus cæsis custodibus,
 perruptisq; munitionib. in urbem penetrans, spe obsessos
 repleuit. Carolus animo infraçto suos adhortatur, admo
 net tolerantia uigilantiaq; uicendum esse. Virtutē bellicã
 non acie tantū clarescere, sed longè magis optima discipli
 na, quæ insomnes maxima ex parte noctes, dies laboribus
 10 plenos, libidinū & luxus abstinentiã, perpetuumq; cū mo
 ra temporis tædioq; certamē poscerēt. Claustra illa quib.
 se impij tutarētur, uel ui refringenda, uel illos pertinacia e
 domãdos. Quamobrē signa inferrent, hostem inclusum
 respirare nō sinerēt. Exin ancipitia munimēta facta, quib.
 castra & à tergo, & à frōte, & à laterib. custodirētur. Mox,
 qui ut antè excurrerant coerciti, & fœdè pulsi, & res ad iu
 stam obsidionē redacta. Pōst oppugnatio atrocior cœpta:
 quæ dies noctesq; summa in alijs post alios in orbem suc
 cedentibus, omni operū, machinarum, tormentorū, scala
 20 rum, pontium, artis uirtutisq; genere cōtinuabatur, adeò
 ut tandem hostis consternatus, per æqua, per iniqua scan
 dentium Francorum uirtute deiectus, cæsus ue sit. In urbe
 quoq; magna strages edita, donec præconiū à rege circū
 missum est, ut inermi parceret. Tū Sarraceni ad eã diem af
 fueti potius mori, quàm dū arma suppeterēt, se dedere, ab
 iectis telis dextras inermes supplicesq; tēdebant. Pōst mœ
 nia diruta, & urbs direpta. Inde Cæsaraugustã, Tarracōnē
 sis prouinciæ caput, præctū: quę hoc exēplo territa, statim
 in cōditiones descendit, ut euangelij cōcionatores admit
 30 terēt, Ibnabalã reciperēt, regemq; agnoscerēt. Pōst in Got
 talaniã transijt, duosq; eius prouinciæ reges q̄ Ibnabalam
 domo eiecisse insimulabantur, Abutaurū & Dēuisfezū in
 castra uenire cū donis coegit, & uectigal pacisci: omnēq;
 Hispaniã nominis sui terrore impleuit. Sed ubi in Galliam
 reuersus est, sunt q̄ addāt, uenisse ex Africa Aigolandū quē
 dam à summo Africanorū Sarracenorū satrape, qui Mar
 roci sedem habebat, cū ingentib. copijs, ad ea quę Carolus

in Hispanijs cæperat, recuperanda missum, cum quo fue-
 rint multi reguli & uiri fortissimi. Cum eoq; Carolum
 ad Baionam, Vasconiaë urbem, postquam aliquot singu-
 laria certamina ex prouocatione facta cruento prælio di-
 micasse: in quo quadringenta Christiani nominis homi-
 num millia ceciderint, & in his Milo Anglerius, Rolandi
 pater, uir fortissimus, qui uniuersum ductabat exercitum.
 restitutã tamẽ rem fuisse Caroli uirtute, per opportunoq;
 auxiliarium copiarum aduentu, quæ tunc ex Italia Gallis
 adfuere, adeo ut Aigolandus occultè fugam præoccupa¹⁰
 uerit. Sed mox reparato exercitu rursus Carolum in Vas-
 coniam exciuisse: Gennumq; urbem, nunc Baiona appel-
 latam, septem mensium obsidione fatigatam: tandemq;
 recedentem in Sanctonum finibus Aigolandum ingenti
 prælio uictũ, in Hispaniam refugisse. Carolum uerò, ut ali-
 quando Hispanicum bellum ad exitum perduceret, ma-
 iore quàm unquam antea exercitu contracto, Hispaniam
 ingressum, Aigolandum post multa leuiora certamina
 ingenti prælio uictum interemisse: indeq; uniuersam pe-
 nẽ Hispaniam perdomuisse: multaque his fabulosa inse-²⁰
 runt, quæ nos ideo prætermittimus. Sed si quis ea uide-
 re cupit, Turpinum Remensem antistitem legat, penes
 quem & horum quæ hîc adieçimus, fidem esse uolumus.
 non enim in ijs quos sequimur, maiore fide dignis scripto-
 ribus, Carolum plusquam semel arma in Hispaniam pro-
 mouisse, neouquam eo regnante Sarracenos in Galliam
 transiuisse, inuenimus. Verùm illud satis constat, cum
 bellum in Hispania contra Sarracenos gereret, Alphon-
 sum Asturij regem, rerum ab eo gestarum, uirtutisque
 fama motum, ut suis popularibus consuleret: quia libe-³⁰
 ris carebat, & maioribus quàm eius regionis uiribus ad
 perpetua cum Sarracenis bella sustinenda opus esse ui-
 debat, clam ei per legatos, si modò sibi aduersus Cor-
 dubæ regem, cum quo tunc bellum gerebat, opem fer-
 ret, Legionis regnum obtulisse. Ea conditione accepta,
 Carolum ei auxilia misisse. Quod ubi regni proceres au-
 diuerunt, gentis finitimæ (ut plerunque solet) odio
 id ægrè

id ægrè ferentes, regem coegerunt à fœdere discedere: nec eo contenti, Carolum, ubi se derisum uideret, hâc iniuriam ulturum metuentes, de eo cum uniuerso exercitu delendo cogitârunt. Itaque omnibus Asturum Cantabrorumque populis ad arma coactis, & Sarracenorum quoque auxilijs accitis, angustias montium qua in Hispaniam per Roncisuallem itur, clam occupârunt (iam enim Carolus in Galliam reuersus erat, & iterum in Hispaniam, ut eam iniuriam ulcisceretur, contendebat) Erat tunc Caroli exercitus ad Pyrenæorum radices, quæ in Galliam uergunt, in ualle quæ adhuc Hospita nuncupatur: cum nunciatum est, Hispanos per uallem Caroli hodie appellatam, quæ planior est, contra se aduentare. Itaq; exercitu Galeronis, siue Gani (ut aiunt) quem hostes pecunia corruperant fraudulento cõsilio, in tres partes distributo: Rolandum (quem uulgus Orlandum uocat) suum ex sorore nepotem, Britannia citerioris ducem, uirum fortissimum, primo agmini præfecit, in eoq; omnes Gallia procures & summos uiros: in secundo innumeros nobiles, equitesq; collocauit: ipse cum tertio agmine, in quo erat Galero, in castris substitit. Et Orlandum cum primo agmine præire iussit. Hispanicus exercitus in Roncisualle uenientes expectabat. In quem ubi primum agmen incidit, ita ab eis tractatum fuit (locum enim illi superiorem, & angustias omnes occupârunt) ut peius habuerint qui illorum manus effugerunt, quam qui pugnando cadebant (hi enim citò moriebantur) illi per saxa de summis scopulis ruentes, membris fractis in summis cruciatibus aliquandiu uersabantur. Et sic Rolandus & alij omnes, ut ex ascensu montis & armorum pondere fessi erant, facilè sunt trucidati: eodemq; modo actum est de secundo agmine, in quo erant Gallia XII uiri, quos Pares siue patres uocât, ut penes quos regis creandi, & omnium grauissimarum rerum potestas est: Carolo semper in ualle, quæ nunc ob id Caroli uocatur, in quam ex Hospita castra mouerant, herente. qui ubi tantam cladem cognouit,

in Gal-

80 SARRACENICAE HISTORIAE
in Galliam summa celeritate se recepit, & Alphonfus per
legatos hæc omnia se inuito & inscio facta excusauit, cum
quo amicitia fœdusq; renouatum est. Inde ad pacis cogi-
tationem conuersus, quam toto terrarum orbi niteba-
tur parare, legatos in Aegyptum Syriamq; misit ad ami-
citiã cum impiorum satrapis contrahendam, quo il-
li melius Christianos sub imperio suo degentes tracta-
rent. quod impetratum est, ad eò ut Aaron summus Per-
sarum & Arabum Calyfa, qui cum CCC hominum mil-
libus Asiæ prouincias, quæ adhuc Constantinopolitano ¹⁰
parebant imperio, paulo antè tumultuose adortus, Nice-
phorum ad pacem auro, quod singulis annis penderet, re-
dimendam compulerat: deinceps non modò Christia-
nos non infestauit, uerùm etiam inopibus, qui sub suo e-
rant imperio, magnam quotannis pecuniæ uim largire-
tur: idemq; legatos cum muneribus ad Carolum misit.
Nam, cum Aaron Tyana, ubi ædem Muamedi dicauit,
alijsq; innumeris oppidis captis, Rom. imperium multis
cladibus afflixisset: Nicephorus rebus suis iam desperatis,
ad Arabem literas pacis impetrandæ causa in hanc sen- ²⁰
tentiam scripsit. Cur tam iniustè, nullà à me iniuria la-
cessitus, mihi bellum inferas, aut quo impulsore id fa-
cias, non uideo: nisi fortasse, quòd cædibus & rapina gau-
des. Nam te id religionis causa facere, causari non potes:
cum Muamedes, uates tuus, Christianos omnes fratrum
loco habere uos iubeat. An existimas Deum opt. max.
omnium rerum opificem, & utrorumq; curam geren-
tem mortalium, quos ipse ad imaginem sui creauit, san-
guine iniustè fuso delectari? absit hoc. neque enim huius-
modi piacula illi exhibere uos iussit Muamedes uester. ³⁰
An fortasse argenti, auri, aliarumq; rerum inopia com-
pulsus, alienas prouincias inuadis? atqui cum earum re-
rum nos egentes simus, preciosissima quæque, & paratu
difficilia apud uos in magna copia sunt. Quin si quare
nostra opus habes, amicè petis: & nos eam ibi illicò amian-
ter exhibebimus. Si genus humanum, & mortalia con-
temnis arma: scito Deum esse memorem fandi atque ne-
fandi.

fandi. Cum enim mortales simus, non decet nos immortalia odia inter nos ipsos exercere: in eaq; dæmonē imitari, qui perpetuum gerit cum genere humano bellum.

His literis, quibus & dona quædam erant adiecta, placatus Aaron, & ipse multa munera Nicephoro misit: & pacem ea lege iniit, ut Imperator ipsi quotannis aureorū nummūm triginta millia, & terna pro suo, totidemq; pro filij capite penderet, ne ue oppida à Sarracenis uastata instauraret. Sed leuior fuit apud Græcum, quàm apud barbarum, fides. Nicephorus enim Sarracenis digressis, statim ea instaurauit atq; munijt: quo cognito, Aaron exercitu rursus in Græciam misso, Thebas cæpit: missaq; in Cyprum classe, templa euertit, & Cyprios expulit. Aarone autem cum annis XXIII regnasset defuncto, Muamates eius filius pontificatum est adeptus: qui cum Haldale fratre hostiliter congressus, ubi suarum partium fortunā inclinare uidit, conuēnit ut ambo eodem titulo equoq; iure imperarēt. inde quatuor tyranni sunt creati: quorum unus Hispaniam, alter Africam, tertius Aegyptum, quartus Syriam & Palæstinam est fortitus. Vnde Sarracenorum potentia declinare cœpit, & aliquandiu Orientis res à Sarracenis pacatæ fuerunt. Syriæ autem Calyfa Muamates nō iam Damasci sedem habere uoluit: sed nouam urbem prope ueteris Babylonis ruinas, Bagadat nomine, condidit, in eaq; pontificiam regiamq; Syriæ & Orientis sedem collocauit. ei enim & Persæ adhuc parebant. Aegyptius Cairi: quam urbem prope Memphis ruinas conditam, suprâ ostendimus. sed post regia sede in ea collocata, ita creuit, ut hodie inter maximas totius orbis terrarū

urbes numeretur: & Africæ sedes Cairoani, quæ urbs in Africa circiter C. M. P. ab Tuneta, & triginta sex à mari, Ottmeno imperante condita fuerat, ab Elaglebo fuit collocata. Hispania uerò etsi pluribus regibus parêret, omnes tamen Marroci pontificem agnoscebant: quæ urbs in Mauritania Tingitana est. Qui uerò Assyriæ imperabat, Calyfa uocabatur: quæ uox successorem significat, quòd is Muamedis successorem se esse gloriaretur. Aegy-

ptius pontifex, Sultanus est appellatus. Caiorani uerò,
 & ipse Calyfa se uocabat: & Marroci antiqua eius urbis
 conditoris appellatione Miralmuminum. Sub his & alia
 minora regna etiam in Africa sunt exorta: ut Tunetæ,
 Tripolis, Algeriæ, Orani, Fessè, & innumera alia his mino-
 ra. ut enim quisque urbi aut prouinciæ alicui præerat, sic
 se eius regem appellabat, idq; quasi hæreditario iure pos-
 sessum, posteris suis per manus tradebat. Sed tamen om-
 nes hi reges aliquem ex his pontificibus agnoscebant: &
 ut quisque huic aut illi adhærebat, sic bellum cum alte-
 rius factionis regibus gerebat: quæ discordiæ & seditio-
 nes, tyrannorumq; multitudo ita Sarracenorum uires
 attriuerunt, ut post hos quos enumerauimus pontifices,
 paulatim ita decreuerint, ut tandem Turcis penè omne
 Sarracenorum nomen cesserit: & res illorum hoc tem-
 pore ita propter summæ regiæ perturbationem obscu-
 ræ fuerunt, ut nulla certa imperij illorum successione
 apud ipsorum quoque scriptores haberi possit. Nos ta-
 men temporum ordine seruato, ea quæ de rebus ab illis
 gestis à uarijs scriptoribus memoriæ tradita sunt, quàm
 breuissimè complectemur. Hoc igitur Muamate Aaro-
 nis filio in Assyria, & Michaeli Nicephori genero, qui
 Leonē Armenium expulerat, Byzantij imperante, Tho-
 mas quidam motus excitauit. de quo duplex fama erat.
 Aliqui enim eum obscuris atq; pauperibus maioribus or-
 tum ferunt, ijsq; barbaris, diuq; in paupertate uixisse, ui-
 ctum labore manuum suarum, nonnunquam etiam ser-
 uilibus ministerijs parantem. Deinde patria relicta Con-
 stantinopolim uenisse, ibiq; apud quendam Senatorij or-
 dinis seruientem, eò libidinis ac fœditatis progressum, ut
 heri quoque lectum polluere ausus sit. Qua re detecta,
 cum ignominiam non ferret, ac poenas talia facinora ag-
 gressis constitutas metueret, ad Sarracenos profugisse.
 Quibus cum se satis probasset, continuisq; & diuturnis
 actionibus fidem confirmasset (annos enim uigintiquin-
 que apud ipsos egerat) sancta Christianorum eiurata re-
 ligione, & Muamedicam impietatem amplexum, ab ijs
 bellicæ

bellicæ cuidam phalangi præfectum, ac contra Christianos missum fuisse, pollicitum se Romanum imperium in illorum potestatem redacturum. Ac Christiane naui fradem struente, ut alienigenæ fidem non haberent, Constantinum sese nominasse, Irenes F. quem ob ingenij morumq; peruersitatem mater iam pridem oculis imperioque orbauerat, morsq; iam tum uiuis exemerat. Alij hunc Thomam quondam affirmant in familia Bardanij, cognomento Turci, unà cum Leone & Michaele fuisse: quum
 10 is Philomelij degens, ac de imperio sibi uindicando cogitans, consilium suum monachò cuidam futurorum peritò, Leone Armeno conscio aperuit. Cui monachus prædixit, si imperium affectaret, & oculis suis & opib. spoliaturi: sed exijs qui equum ipsi adduxissent, primū & secundum diademate potituros, tertium imperatorem declaratum iri: sed quod cupiuerat, minimè consecutum, statim periturū. Primum aut fuisse Leonem, secundum Michaelem, tertium hunc Thomam, quem Leo Imperator fœderatorum cohorti præposuerit: eum ergo Thomam
 20 cum interfectum à Michaele Leonem cognouisset, cum ut eius, cuius beneficentiâ usus erat, necem ulcisceretur, tum ut suum animum expleret (nam inde ab adolescentia ei cum Michaele inimiciâ intercesserant) arma contra Michaelem sumpsisse: & primò Orientales copias, apud quas degebat, concitasse. Sic igitur exercitum minimè imbellem aut exiguum, sed grandem fortemq; collegit ex Sarracenis, Mauris, Indis, Medis, Persis, Assyrijs, Armenis, Chaldæis, Iberis, Zigis, Cabiris atque alijs gentibus. Quorum alij coacti castra eius sequeban
 30 tur: alij beneuolentiã erga eum ducti, nonnulli spe prædæ: quidam etiam odio in Michaelem, qui ob morum peruersitatem omnibus erat inuisus. Nam Thomas etsi alterum pedem mutilum haberet, ac genere barbarus esset: erat tamen ob caniciem uenerandus, & in congressu comis & facilis (quæ gratissima sunt militari multitudini) nec cuiquam corporis robore posterior habebatur. Is ergo Sarracenorum, quibus Constantinopolitanum

imperium promiserat, uiribus & magnis etiam Christianorum copijs sibi adiunctis, Orientem occupauit: & publicorum uectigalium exactorib. in suam redactis potestatem, animi magnitudine & secunda usus fortuna, ex paruo magnus, ex imbecillo potens factus est: à quo tota Asia uastationibus populationibusq; miserè afflictà fuit: urbibus alijs Thomæ se ob metum adiungentibus, alijs quòd fidem Imperatori seruarent direptis, atque incolis in seruitutem actis: adeò ut soli Opficiani & Armeni, quibus Catacellas & Olbianus pro Imperatore præerant, in tota Asia in fide manserint. Quibus ut gratiam referret Imperator, publicum uectigal quod Fumarium dicebatur, remisit. Quo rerum successu elatus Thomas, Imperatoris nomen sibi arrogauit: estq; Antiochiæ, ab eius temporis Antiochenæ ecclesiæ pastore Iobo diademate ornatus: quem ipse uicissim in filium adoptatum, imperij socium adiutoremq; adseiuuit, & nomine mutato se Constantinum Irenes F. appellauit. Quibus cognitis Imperator se quoque ad bellum parauit, & copias nequaquam certamini pares cum duce emisit: quas Thomas penitus fudit. Inde Romana classe in suam potestatem redacta, cum LXXX hominum millibus Abydum, omnia in itinere populatus, inq; cinerem redactis non humilibus modò, sed & loco optimo sitis, ac expugnata difficillimis oppidis, petijt. Ac inde nocte tenebrosissima in Thraciam traiecit, ubi multi quotidie ad eum ex Cæsaris militibus transibant. Et Imperatoris copias, quibus Olbianus & Catacella duces præerant, nec non & instructissimam aliam classem aduersus se comparatam, instar torrentis alto monte decurrentis irruens, terra mariq; profligauit. Urbem ipsam terrestribus simul ac naualibus copijs ferrea catena, qua portus claudebatur, perrupta oppugnauit. Sed cum nihil efficeret, ad obsidionem conuersus, castris optimè comminutis, exercitus partem ad Euxini oppida subigenda misit. Deinde rursus oppugnatione urbis summis uiribus adortus, cum omnes eius conatus propugnatorum uirtus irritos redderet, & classem

sem eius grauis in mari tempestas oborta dissipasset, exercitum in Asiam in hyberna reduxit. Post, ineunte uere ad eandem oppugnationem redijt: sed Michaeliam & maritima classe & terrestribus copijs melius quàm antea instructus, eius militum animis uarijs artibus prius ad defectionem frustra sollicitatis: tandem omnibus portis repente copias in eum nihil tale suspicantem effundens, exercitum eius fudit, classem quoque eodem tempore paruo labore frangens. Quibus rebus permotus Gregorius
 10 quidam, Leonis Imperatoris consobrinus, qui cum magna militum manu Thomæ aderat, ut in gratiam Cæsaris rediret, suos milites statim à reliquis separauit, Thomam à tergo adoriturus. Quod uidēs Thomas, nihil animo deiectus, castris quæ optimè munita erant, ab urbe nō dimittis, cum parte exercitus Gregorium est adortus, prælioq; fufum, & in fuga comprehensum necauit. Inde celeriter in castra reuersus, literis in omnes partes missis, falsò se aduersus Michaellem acie superiorem fuisse iactauit: classemq; quæ Beryti erat, nauibus tum longis, tum onerarijs
 20 CCL constans, statim ueluti rem mari continuo gesturis ad se uocat. Qua re cognita, Romanæ classis præfecti eam noctu in statione adorti, classiarijs subito impetu perterritis, multas cæperunt, quasdam artificioso igni combusserunt: paucis admodum, quæ celeri fuga auertæ, se cum terrestribus copijs coniunxerunt, periculo ereptis. Et dum terrestres copiae leuioribus prælijs circa Byzantium uaria utrinque fortuna sæpius dimicant, huius belli fama per totum terrarum orbem diuulgata: Mortago Bulgarorum rex, etsi Imperator (ut erat natura
 30 fordidissimus) pecuniæ parcens, opem ab ipso oblatam gratijs actis sibi minimè necessariam esse dixisset, tum quòd belli & prædæ cupidus esset, tum uerò ut foedus tricennale cum Leone Armeno pactum confirmaret: contra Thomam expeditionem suscepit, eumque in loco cui Cedocto nomen erat, haud procul Byzantio, sibi obuiam cum omnibus copijs progressum, prælio uicit, magna

magnaque strage edita cum multis captiuis & spolijs amplissimis domum redijt . Qua clade audita , Thomæ classis quam ad obsidionem reliquerat , tota ad Imperatorem defecit . Thomas exercitus sui reliquijs collectis , in campum quendam Diabasis appellatum , aliquot ab urbe stadijs remotum , uerùm excursionibus aptum , & ob aquarum copiam commodum , copias traducit : ibique castra locat : atque inde crebris excursionibus suburbana ædificia , regio luxu facta , omnia uastauit . Imperator autem copijs auctis tripartitò eum adortus , exercitum ipsius (cui ipse , ut prius simulata fuga , post repentè se in hostem conuerterent , manduerat) in ueram fugam compulit , ex quo etiam multi ad Imperatorem transfugerunt . Thomas cum paucis Adrianopolim incolumis peruenit : & Anastasius eius adoptiuus filius , ex fuga Byziae castellum occupauit . Quas statim persequutus Imperator , primò Adrianopolim , ubi Thomas erat , petijt : & ne uicini Scythæ machinarum , quibus urbes oppugnantur , noticiam consequerentur , urbem annonæ penuria ad deditionem compellere statuit : eamq; uallo ac fossa cinctam acriter obsedit , adeò ut obsessi cibarijs omnibus consumptis , occultè cum Michaelè collocuti pactique delictorū ueniam , Thomā arreptum , ipsi tradiderint . Cui , more antiquo Imperatorū usu recepto , primò eius in paui mèto prostrati ceruicē pedib. cōtudit : tum pedib. manibusq; mutilatū , & asino impositum , nihilq; aliud uociferantem quàm (Miserere mei , qui uerus es rex) per castra circumduci iussit . Cumq; is ab Imperatore interrogatus , aliquos ex ipsius familiaribus quasi occulta secum consilia agitassent , accusare uellet , Imperator ab Exambulio patricio , inimicis amicos accusantibus fidem non adhibendam , monitus , eum audire noluit : qui tandem lentis confectus supplicijs , animam emisit . Et qui Byziam confugerant , Adrianopolitanos imitati , Anastasium Imperatori uinctum tradiderunt : qui & ipse supplicio affectus est . Hic finis fuit Thomæ , cuius res gestas nos idcirco minimè prætereundas duximus , quamuis ipse non fuerit Sarrace-

Sarracenus: quia ea omnia Sarracenorum opibus & potentia subnixus gessit, adeò ut Sarracenorum Imperator fuisse uideri possit. Dum hæc in Oriente geruntur, Sarraceni qui in Hispania degebant, per legatos à Ramiro Asturum rege, qui Alphonso Casto successerat, tributum ipsis à Mauregato rege pendi solitum arrogantissimè petierunt: quibus Ramirus ex senatus sui decreto se mori centies, quàm id facere, malle respondit, statimq; cum exercitu ad fines illorum populandos Nagieram usque est progressus. sed cum Sarraceni cruento prælio ad Alueldam cum eo, quod nox diremerat, commisso superiores extitissent: Ramirus noctu cū suis in collem quendam prope Clauigium secessit, ibiq; sequentis diei fortunam ualde timens, cum exercitu uniuerso totam ferè noctem illam preces ad Deum fundens insomnem egit. Tunc aiunt, D. Iacobum apostolum se illi uidendum præbuisse, suamq; ipsi opem pollicitum: & cū sequenti die Ramirus hac diuina ope fretus in aciẽ prodijisset, eundem D. Iacobum equo albo insidentẽ, & rubram crucem gestantem, in pugna uisum fuisse: eoq; prælio septuaginta Sarracenorum millia cæsa fuisse tradunt. Tunc Albaidæ, Clauigiũ, Calagurra, multaq; alia eius tractus oppida, Christianis cesserunt: in cuius uictoriæ præsentis numinis auxilio partem memoriam, D. Iacobi equestris ordo à rege fuit institutus. Et Sarraceni, qui occiduum Hispaniæ finem, ubi Valentia est, accolebant, multitudine hominũ aucti, & terramq; ipsis obtigerat, parũ fertilem & opulentã esse animaduertentes, à summo principe suo qui Marroci in Mauritania Tingitana sedẽ habebat, Amerumẽ appellato, ut coloniã eos aliò deducere pateretur, petierunt: quos princeps rerũ nouarũ cupidus, longarũ nauium classe confestim instructa, simul ut eorũ cupiditatẽ alienis opib. expleret, ac num aliqua ferax insula esset, in quam cõmodè suorũ possẽt deducere coloniã exploraret, ad insulas Orientis misit. ijq; in Corficã uenerunt: sed ab Abdemaro, quẽ Pipinus Caroli Magni filius, Italiæ rex, cū Geneuẽsi classe contra eos misit, repulsi sunt. qua in pugna ipse Abdemarus fortissimè dimicans

dimicans obijt. Inde ad Græciæ insulas, quæ tunc classe,
 quæ ad eas custodiendas destinata erat, Thomam adiu-
 uante præsidio, spoliatae erant, nauigantes, omnes penè di-
 ripuerunt. cumq; inter cæteras Creta eis bonitate atque
 amœnitate præstare uideretur, nauibus omni præda oneratis
 domum redierunt: & sequenti uere nauibus XL, ui-
 ris militaribus oneratis, Cretam rectà secundo uento re-
 petierunt. copijsq; ad promontorium, cui Carax exinde
 nomen est inditum, expositis, ignem nauibus iniecerunt:
 & castra statim ibidem uallo ac fossa munierunt, eiq; loco
 Caudax nomen imposuerunt. Aduersus quos Imperator
 statim Photinum Orientis præfectum, & Damianū cum
 copijs misit: sed Damiano in pugna, quam cum eis com-
 misit, mortuo, reliqui fuga sibi consuluerunt. Tum mo-
 nachus quidam ex insulæ montib. ad eos uenit, docuitq;
 locum quem delegerant, minimè aptum esse urbi cōden-
 dæ: & simul locum Candaces appellatum eis ostendit, o-
 mnibus rebus longè commodiorem. Vbi illi urbem, quæ
 ueluti totius insulæ arx esset, condiderunt, Candia nuncu-
 patam: ex eaq; in totam insulam incursiones faciebant, a-
 deò ut breui omnes penè insulæ totius urbis incolis in ser-
 uitudinem actis occupârint. Quo tempore Cyrillus Gorti-
 nys episcopus, Christum seruatorem inter cruciatus mo-
 riens testatus est. Et alia eiusdem gentis classis eodem ferè
 tempore, iterum Sardiniam & Corsicam occupare est
 conata, quam Carolus Pipini frater, Bucharedi comitis
 ductu quinq; Sarracenorum millibus cæsis circa Sardini-
 am uicit: ac post etiam Corsicam expulit. Pipino cum Ve-
 netis bellum gerente, Sarraceni qui in Hispania erāt, Chri-
 stianorum disidia in suum commodum uertentes, Sardi-
 niam, unde non multo prius fuerant repulsi, cum insigni
 cæde suorum ex improviso inuadunt: indeq; subito a-
 uersi, Corsicam petunt: Aleriaq; urbe direpta, præter e-
 ius antistitem & senes admodum paucos, cæteram multi-
 tudinē inde auerunt. Michael uerò imperator aliam clas-
 sem Cratero, Cybiretarum præfecto duce, contra Sarra-
 cenos Cretam obtinentes, misit: qui cum LXX suis, &

innume-

innūmeris reliquarum insularum biremibus ferox admodum in Cretam appulit: ubi Sarracenos inuenit, nequaquam pugnam subterfugientes. quamobrem prima luce ad meridiem usq; acerrimè utrinq;, & dubio euentu pugnatum est. sed tandem die ad uesperam uergente, Sarraceni superati, fugæ se dederunt: quorum multi in pugna occisi sunt, plures abiectis armis capti: adeò ut etiam urbs illorum eadem die, nisi nox ingruens obstitisset, capi posse uideretur. Quæ quidem nox & uictoria Græcis exitium

10 attulit. dum enim uictoria tumidi, ut qui superstites paucos se postridie nullo negotio in suam potestatem redacturos sperarent, perinde ac si non in hostico, sed domi suæ agerent, potationibus & luxuriæ se dedunt: neque excubiarum aut ullius salutaris rei curam habent, de solo somno ac quiete & socordia facilè omnia euertente cogitantes, à Sarracenis, qui id animaduernerūt, somno uinoque sepulti media nocte opprimuntur, & sic omnes nuncio quidem superstitite cæsi sunt. Solus dux Craterus, mercatorio usus nauigio, salutis suæ consulere est conatus:

20 quem Sarracenorum dux diu multumq; inter cadauera & captiuos quæsitum, cum nō inueniret, ac fuga elapsum perciperet, misit qui eum persequerentur: à quibus in Cretæ insula comprehensus, in crucem actus fuit. Quibus auditis Michael Orypham, uirum prudentem, & rei militaris peritissimum, prætorianam legionem (quæ tum, quòd quadraginta aurei nummi singulis illius legionis militibus penderentur, Quadragenaria uocabatur) colligere iussit. is Sarracenos passim per alias insulas prædatum excurrentes, partim insidijs locatis, partim aperto Marte congressus interemit: & eorum qui Cretam obtinebant, immodicam audaciam repressit, atque inhibuit. Hoc ipso tempore Euphemius, turmæ cuiusdam in Sicilia dux, uirginis, quæ à tenera ætate castitatem uouerat, seq; sacris dicat, impotenti amore captus, eam Imperatoris sui (qui & ipse huiusmodi facinus perpetrarat) exemplo, è sacris ædibus raptam, ad se inuitam traduxit. Cumq; eius fratres eum apud Imperatorem accusassent, Imperator Si-

m ciliæ

ciliae praefecto mandauit, ut (siquidem hoc crimen ue-
 rum esset) Euphemio nasum praecideret . Quod fen-
 tiens Euphemius, coniuratione cum ijs quibus praerat,
 & aliarum turmarum ductoribus facta, ad Ambulacum
 Mauritaniae Sarracenorum pontificem transfugit : eiq;
 promittit, se, modò ab ipso Imperator Romanorù decla-
 retur, omnem ipsi Siciliam subiecturù, magnumq; tribu-
 tum soluturum : qua conditione accepta Ambulacus, eù
 imperatoris Romani titulo insignitum, magno exercitu
 instruit, eiusq; opera Sicilia potitur : sed Euphemius, dum ¹⁰
 Siciliam Imperatoris habitu obit, Syracusis fuit interfe-
 ctus . Inde Sarraceni Calabriã quoq;, & plerasq; alias Ita-
 liae partes incursionibus populationibusq; infestare coepe-
 runt : quorum una classis circa Sardiniam deleta fuit, alte-
 ra (nam duæ emissæ erant) fugienti similis domum est re-
 uersa. quod fecit, ut Ambulacus cum Galliae rege pacem
 inierit . Sed paulo post Bernardo, Pipini filio, in Italia re-
 gnante, Sarraceni Ambulaci pacem aspernati, Corsicam
 inuasere: quos præda onustos alto mari adeptus Ermenga-
 rius, qui pro Italiae rege ex Balearib. in insulis maiorem præ- ²⁰
 sidio tenebat, primo congressu fudit: atq; aliquot nauibus
 ex ea classe interceptis, quingenti Christiani captiui serua-
 ti sunt. Nec tamen ob eã cladem Sarraceni quieuere, quin
 classe circumacta Italiam petunt, Centumcellas in Hetru-
 riæ ora (quod oppidum nunc Ciuitas uetus appellatum)
 repentino impetu adorti occupant : captum oppidum di-
 ripiunt, ferroq; & igni uastant. Narbonensem inde orã po-
 pulati Sardiniam inuadunt, prædeq; & populationis omnia
 cõplent. In quos licentius uagantes Ermengarius, iterum
 cum insulanorù manu repente impetum fecit, fusosq; cū ³⁰
 multa cæde ad mare egit: ubi dū naues tumultuariè ascen-
 dunt, ad hostium satietatem ceduntur: atq; ita grauiter af-
 fecti, magnaq; parte classis amissa, in Africã traiecere. Et
 qui in Sicilia erant, Venetos in Constantinopolitani impe-
 ratoris (cui insula illa tunc subiecta erat) gratiam classem
 contra se mittere audientes, præda onusti abiuerunt. Post-
 hæc Haido, quẽ Ludouicus Galliae rex & imperator, Aqu-
 taniae

taniæ præfecerat, Aufonia urbe dolo capta atq; direpta, Sarracenorū Hispanorum auxilia accersuerat: quibus fretus, tum Aquitaniam, tum citeriorem Hispaniã latè populabatur. quem conatum Ludouicus breui repressit: & Alphonfus cognomēto Magnus, Asturiæ atq; Legionis rex, duos Toletani regis Sarraceni exercitus ad Legionem urbem oppugnandam missos, prope Duerum annē fudit: Coimbrã præterea, quã Sarraceni oppugnabant, obsidione liberauit. Et cum Zamorrã urbem conderet, eosdem

10 Sarracenos Alchama uate, suo duce, cōtra se ueniētes, multis ex ipsis, ac inter ceteros etiã Alchama cęsis, uicit: & Abboalinū magni apud eos nominis ducem cępit, qui se ducentis aureorum nummūm millib. redemit. qua pecunia rex D. Iacobi templum, quod Ouiedi est, ex marmore, cū antea latericium esset, ædificauit. At in Italia Sarraceni Panormū, clarissimã Siciliæ urbem, cęperant: nec quisquã erat qui eorum conatib. obuiam iret, nisi Bonifacius Corsicæ comes, cum Beatrío fratre, & paucis Hetrurię comitib. classe in Africam delatus: ac inter Vticam & Cartha-

20 ginē in terrã egressus, quatuor prælijs tot hostes cæcidisset, ut nō secus ac Pœni olim Annibalem ab Italia, sic Sarraceni tūc suos ex Sicilia reuocare fuerint coacti: & sic Sicilia pestifero bello liberata est. Bonifacius uerò ex Africa uictricem classē reduxit, multa præda onustam. Sed nō diu Sarraceni quieuerunt: quin mox maiore quã unquã antea ui Italiam adorti, Centūcellas iterum capiunt. inde citato agmine Romã petunt, Vaticanū nullis adhuc munitionibus septum facilè adepti: templumq; D. Petri direptum, argenteisq; quas habebat ingentis precij forib. sub-

30 latis, ferro & igni prophanant: ibiq; plures dies commorati, cum urbem oppugnare in animo haberent, audito auxiliarium ex Cisalpina Gallia copiarum aduētū, recedentes, inter Appiam & Latinam uias suburbana omnia uastant. Pauli basilicã Ostiensi uia spoliant, atque igni iniecto magna ex parte absumunt. Inde in Latinã uiam flectentes, populabundi in Cassinensem usq; saltū excurrunt. Cassinense fanum opulentissimum sacra ueste & donarijs spoliāt,

magnaq; ex parte excindunt. Hinc dextra Liris ripa ad mare instar rapidę procellę sese effundunt: ibiq; præda nauib. suis, quæ illic præstò fuere, imposita, in altū abiuere. Et in Hispania Abduramenus Cordubæ rex, Cātabrię fines ingressus, cū Ordonij Legionis & Gartiaę, Ignigenij Cantabrię, regū copijs ferocissimè per diem integrū pugnavit, & fortuna in neutrā partē inclinante recessit. Ordonius uerò fines eius ingressus, Cintiliā oppidum, quod nūc Santiliaria uocatur, euertit. At in Asia Impraelus Syriæ Calyfa, qui Muamati successerat, cū maximis copijs in Imperij¹⁶ Romani fines irrupit. Aduersus quē profectus Theophilus Impator, Theophobi & Manuelis præstātissimorū dū cū uirtute fretus, acie dimicare statuit: quo aduentate Impraelus siue arrogantia ductus, siue quòd prælij fortunā timeret, Abuzachare quodam cū LXXX armatorū millib. ad pugnā relicto, cū parte exercitus discessit. Cōmissio aut prælio, quū Sarraceni uincerent, Theophilus cū prætoria cohorte & duobus Persarū millib. & Theophobo in collem quēdam euasit: quo ab Sarracenis cincto, illis summo conatu Rom. Imperatorē capere nitentibus, his aut Impe²⁰ ratorē suum fortissimè propugnantib. in uesperā usq; acriter est dimicatū. Sed ubi nox uenit, Theophobus Sarracenos arte delusit. Mandauit enim militibus, ut quantū possent, streperent ac cōclamarent, sonitumq; cithararum & chordarum tubarumq; ederent, quasi subsidium ipsis aliunde aduentaret. Quod suspicantes Sarraceni, ne ab hostibus circumdarentur, ad VI. M. P. recesserunt: & sic Imperator cū suis periculo erepti, ad exercitū, qui fugam è prælio fecerat, contenderunt. Quamobrē Imperator Theophobum uniuerso exercitui præposuit: & sequenti anno³⁶ rursus contra Sarracenos expeditione suscepta, eos apud Chasianum prælio fudit, & XXV millia captiuorum secum domum rediens abduxit. Rursusque tertio anno contra eosdem profectus, commissa pugna ab hostibus circumuentus, penè in manus eorum peruenit. quod sentiens Manuelus dux exercitus, animis suorum uehementi oratione collectis audacter eò perripuit: Imperatorem.

ratoremq; iam fatigatum, ac de salute sua desperantem, causantem tamen fuga se suos prodere nolle, & inuitum periculo eripuit: mortem ei, ni se iter aperientem sequeretur, minatus. Et quartò cum copijs utriusque exercitus in aciem progressi, nulla re gesta domum redierunt. Quinto anno Theophilus longè in Syriam uastando ac populando progressus, Sozopetram Impraelis patriam expugnauit. Quare uehementer irritatus Impraelus, copias undique ingentes cõparat, Amorium Theophili patriam

10 petiturus. Copiæ eius Tharsi conuenerunt: ubi cum Impraelus uenisset, filium suum cum parte exercitus ad Romanum exercitum, qui ad Dorylæum tridui ab Amorio itinere castra habebat, tentandum præmittit, eiq; decem Turcarum millia & omnes Armeniæ copias adiungit: qui cum ad Drazymenum esset metatus, Theophilus contra eum progressus, ad locum uenit Anzin appellatum: atq; inde statuit, priusquam manus cum hoste cõfereret, multitudinem hostium speculari. Itaq; à Manuelo in altissimam ductus speculam, hostiles copias (etsi Manuel non multi-

20 tudinem, sed hastarum segetem spectandam moneret) suis robustiores iudicauit. Sed tamen post multam deliberationem prima luce prælium acerrimè est initum: quo in prælio Romanis legionibus fortissimè pugnantibus, Sarraceni fugam se dederunt. Sed Turcis sagittarum nimbo Romanos ab illis persequendis arcentibus, mutata est pugne fortuna. Romanæ enim legiones Turcicarum sagittarum uim non sustinentes, Imperatore deserto fugerunt, ducibus illarum & Persis pro eo summa uim dimicantibus. Verum

30 cœlum tunc Imperatorem iuuuit. pluuia namq; exigua delata, neruos arcuum Turcicorum relaxauit: quo factum est, ut Romani sagittarum metu liberati, salutis parandæ occasionem habuerint. Hac suorum uictoria cognita, Impraelus filij copijs cum suis cõiunctis, Amoriã petijt: eumq; profunda fossa cinctum, omni uim oppugnare cœpit: sed cum nihil efficeret, Amoriensis quidam Batidzes nomine, munibus corruptus, quænam ex parte facilius in muros euadere possent, Sarracenis indicauit: & sic urbs Orientalium

pulcherrima expugnata, deletaque fuit. Qua uictoria elatus Impraelus, Cæsaris legatos ante oppugnationem cum ingentibus muneribus ad se, ut ab incepto desisteret, rogandum missos: & hætenus in uinculis detentos, omnia prius inspicere iussos, cladis nuncios ad dominum remittit. Quos cum Imperator rursus, ut clarioribus captiuis, quorum magnus erat numerus, redimendis agerent, ac pro eis duo millia & quingenta auri pondo offerrent, misisset: barbarus iterum contumeliose remisit, stultum se fore inquiring, si captos ea pecunia redderet, cum ipse eo bello decies tantum impendisset. Cuius cladis mœrore confectus Theophilus, obiit. Huic successit Michael filius, qui & ipse expeditione in Sarracenos facta, Samosata urbem ad Eufratem fluuium sitam, opibus ac robore insignem, obsidione cinxit: sed dum (propterea quòd Sarraceni metum simulantes, intra mœnia se continerent) exercitus securè nimis & sine excubijs degit, tertio obsidionis die, cum milites omnes (erat enim is dies Domino consecratus) ad sacra conuenissent, Sarracenis armatis sese patentibus portis effusis, Romani undique opprimuntur, adeò ut uix ipse Imperator impedimentis omnibus amissis euaserit. Et rursus biennio post Sarracenis imperij Romani fines cum XXX millibus ingressis, Michael ut cladem prius acceptam uictoria resarciret, XLV millibus Thracum atq; Macedonum collectis, eis obuiam it. Sed illi eo cognito, per difficilia loca compendioso tramite eum dissipatum in itinere repentè adoriuntur, atq; in fugam conijciunt: & tunc quoq; Michael em in hostium potestatem uenturum fuisse tradunt, nisi Manuel phalange perrupta eum eripuisset. Deinde biennio post Mamumo, Impraelis filio, Calyfa Syriæ imperante, Sarraceni XL millium exercitu coacto, Armeniã & maritima populati uastârunt. Quo quidem tempore imitatũ tũc Calysam Xerxis factum ferunt, qui mare flagris cædi iusserat, quòd ulterius sibi ad libitũ progrediendi facultatem ademisset. quod grauiter ferens Michael, Petronam auunculum suum, qui tunc Thraciæ prouin-

prouinciæ præerat, cum magnis copijs contra Mamu-
 mum misit: qui in loco quodam Lalacæon nuncupato
 metatus, insidijs undiq; positis, Mamumum ad pugnam
 prouocat: qui instar feræ indagine cinctus, deq; exitu an-
 xius, de regionis lociq; in quo castra posuerat, ac præterla-
 bentis fluuij nomine, quendam è captiuis Romanis per-
 conctatus, cum audiisset regionis Lalacæonis, loci Pto-
 fontis, amnis Gyris nomen esse (ut erat Græcarum La-
 tinarumq; literarum non ignarus, & philosophiæ studijs
 10 deditus) statim nomina illa sibi copiarum cladem, easq;
 in gyrum à Romanis inclusum iri denunciare dixit. Suos
 tamen monet ne desperent, sed fortiter se ad pugnam pa-
 rent. Itaque sequenti die, ut dies illuxit, se undique in-
 clusum sentiens, per eam partem quam Petrona statio-
 ne tenebat, exitum quærere statuit, hostesq; ingenti sub-
 lato clamore inuadit: sed conatum suum irritum cer-
 nens, paulùm se recipit: rursusq; inde impetum fac-
 cit, idq; sæpius iterans: tandem desperata salute in aduer-
 sos hostes uehementi cum impetu irruit, ibiq; & ipse ca-
 20 dit, & exercitus eius ad internecionem deletur. Et filius
 eius cum parte copiarum populatum missus, cladis nun-
 cio accepto, statim fuga Melitonam petit. Sed eum qui
 Charfianis angustijs præerat insecutus, captum Petronæ
 tradidit. Fuit Mamumus uir certè multis præclaris
 uirtutibus ornatus. nam cum ipse doctus esset, uiros e-
 tiam doctos uehementer amabat, magnoque honore
 afficiebat: cuius rei præclarum exemplum hîc narrare
 lubet. Erat Byzantij insignis quidam philosophus, Leo
 appellatus: qui cum Thessalonicensium esset episcopus,
 30 inde ob imaginum controuersiam, quæ tunc Latinam
 & Græcam exagitabat ecclesiam, pulsus, Byzantium
 se contulerat: ibique uili quadam in domo degens, qui-
 bus quisque uellet artibus homines instituebat; unde
 multi ex eius priuata schola insignes in artium & philo-
 sophiæ studijs prodierunt: ac inter cæteros iuuenis qui-
 dam summam ex eius disciplina Geometriæ peritiã
 adeptus, à Sarracenis in bello captus fuit, & in serui-
 tutem

tutem cuiusdam clari inter eos uiri uenit : quem cum Mamumus Mathematicis disciplinis instructum audi-
 uisset , coram se fisti iubet : cumque certamine pro-
 posito is Arabas geometras eatenus uicisset , quod qua-
 rum rerum illi solum usum habebant , ipse etiam cau-
 sas & rationes adferebat : Mamumus uehementer ad-
 miratus (putabat enim artem illam apud solos Arabas
 uigere) à quo ea didicerit , & num præceptor eius ad-
 huc uiueret , quærit . Respondet ille : Leonem sibi fuisse
 præceptorem , inopem adhuc uitam agentem , & nulli a-
 lij rei quàm studijs deditum . Statim ergo ad Leonem lite-
 ras in hanc sententiam Mamumus scribit : Vt ex fructu ar-
 bor iudicatur , sic nos ex discipulo præceptorem cognoui-
 mus . Ergo tu , qui tanta rerum ornatus scientia , ignotus
 tuis ciuibus , nullum sapientiæ fructum percipis , ne dedi-
 gneris ad nos uenire , tuèq; nos doctrinæ participes facere .
 Quòd si feceris , omne Sarracenicum genus tibi colla sub-
 mittet : ijsq; diuitijs & donis cumulaberis , quibus nemo
 unquam hominum . Has literas iuueni libertate & multis
 muneribus donato , Byzantium perferendas tradit . Qui-
 bus literis acceptis , Leo rem totam ad Imperatoris fami-
 liares refert : sicq; Imperatori innotuit , qui eum ditatum
 publicè docere iussit . Mamumus autem Leonis ad se ad-
 uètu desperato , Geometricas aliquot , Astronomicasq; &
 aliarum scientiarũ quæstiones ei discutiendas mittit : qui-
 bus à Leone optimè solutis , & insuper signis quibusdam
 ad futura prædicenda adscriptis , cum eas Leonis literas
 legisset , summo eius desiderio ardens fertur exclamasse :
 O beatos illos , qui tua , diuine Leo , consuetudine fruun-
 tur . Inde statim legatos cum donis ad Imperatorem misit ,
 eiq; in hunc modum scripsit : Statueram (ut candidum
 amicum decet) ipse ad te uenire : sed cum à Deo , cuius
 summa est potestas , mihi commissum imperium , popu-
 lusq; subditus ferocissimus , id nõ concedant : peto ut Leo-
 nem , uirũ philosophia alijsq; scientijs præstantem , quem
 habes , ad me mittas , quo exiguum tempus mecũ degens ,
 suæ me doctrinæ , cuius amore flagro , participem faciat .

Neque

Neque ob religionis & gentis diuersitatem hoc differas : sed mecum amicè agas rogo. quod si præstiteris, tibi mille auri pondo dabimus, pacemque & fœdus perenne tecum inibimus. Cui petitioni Imperator, ne scientiæ quarum causa Romani cunctis gentibus admirationi erant, barbaris proderentur, non annuit : quin potius Græcus ipse, & Christianus, à barbaro impioq; homine uirtutem colere didicit. quod utinam & nostri principes hoc exemplo edocti facerent. Is enim Leonē deinceps magnis diuitijs locupletatū, summo in honore habuit, Thessalonicensiq; iterū ecclesiæ pastorē dedit : ubi & summopere, propterea quòd Thessalonicensem agrū in summā sterilitatē redactū, adeò ut incolis aut fame moriendū, aut aliò migrādum esset, suo ingenio, & scientiarū quas callebat ope ad frugē cōuertisset, fertilemq; reddidisset, eū omnes uenerabantur. Sed tempus est, ut ad Occidentis res redeamus. Mauritani Sarraceni ex Sicilia, in qua iam diu multa oppida obtinebant, Saba duce in Italiam trajicientes, Tarentum oppugnabant : cum Græca & Veneta classis simul

10 iunctæ in Calabriam delatæ sunt, ad eam urbem obsidione liberandam. quo audito, Saba timorem, ut hostem incertamē traheret, fingens, soluta obsidione uitabundo similis, concessit in Crotoniatem sinum : ubi non multo post prælio commisso, & Græcorum agmine statim in fugam uerso, omnis Sarracenorum uis in Venetos fortius dimicantes uersa est : pauciq; à tam ualida classe circumuenti, partim cæsi, partim fluctibus merfi, Veneti ad unum eo prælio periêre. Qua uictoria elatus Saba, Ionij maris ora celeriter enauigata, Illyricum petit : cuius pro-

20 uinciæ oram dum populabundus legit, ad Venetarum nauium, quæ Syriaca onusta merce aduentabat, famam, in Tergestinum sinum classem celeri cursu contrahit : unde naues ex insidijs adeptus diripit, negociatores & socios nauales remigesq; omnes incredibili Veneti nominis odio trucidat. Hinc transgressus, Anconem, nobilem Picæni urbem, & pulchro portu celebrem, ui capit : captam diripit, & incendio absumit, paucis oppidanorum captis. o-

mnes enim ferè repentina trepidatione dilapsi, in medi-
 terranea se receperant. Paulo pòst alia eiusdem gentis clas-
 sis, urbis Romæ oppugnandæ consilio ad Hetruriæ oram
 appulsa est : cuius repentinus aduentus cum totã urbem
 terrore repleuisset, Leo III pont. populo ad concionem
 conuocato, in hanc sententiam uerba fecit : Quid uos filij
 trepidare uideo? aut cur tãtus timor animos uestros occu-
 pauit? nihil numine inuito, in scio' ue, aut nobis immeren-
 tibus accidit. Tum nos pauere & formidare decet, cū in-
 numeris flagitijs Dei opt. max. iram in nos prouocamus : 10
 cum ciuilib. discordijs odijsq; accēsi, arma in nostros met-
 sumimus, cum frater in fratris necem conspirat. Omnes
 enim Christum seruatorē confitentes, fratres sunt. Tunc
 (inquam) hęc, uel his deteriora nobis erant ab irato numi-
 ne speranda. nã si existimatis, has barbarorum impiorum-
 que hominum manus nō diuinitus in nos immitti, longè
 fallimini. Id enim & diuina oracula passim testantur, & e-
 xempla omnia docent, ipso Deo dicēte, se impijs & nomi-
 nis sui hostibus ad infidos perduellesq; persequendos usu-
 rum. scimus enim, Gręcorum dissidia atq; flagitia huic pe- 20
 stiferę genti in Christianos sæuendi occasionem dedisse:
 & in Hispaniam quoq; non ne Gotorum & Roderici re-
 gis scelera eos traxerunt? quibus fractis atq; multatis, ubi
 in bonos & sanctos uiros arma conuerterunt, à paucis re-
 pulsi, fusi, cæsiq; sunt. Ergo hanc ignauissimã gentem ma-
 gis quàm Deum ipsum opt. max. timemus? cum eius iram
 singulis horis & horarum momentis in nos prouocare,
 cum in eum conuicia iacere, eiusq; maiestatem lædere nō
 dubitemus: huius uerò gentis solo nomine audito, trepide-
 mus? quasi mortalia arma magis sint timenda, quàm sem- 30
 piternæ pœnę. Vbi nunc sunt antiquæ illæ & Romanorū
 propriæ uirtutes, fortitudo, laborum tolerantia, & a-
 nimus in rebus aduersis inuictus? Maiores nostri prius-
 quam orbi terrarum Christi nomen innotuisset, cum ad-
 huc sub falsa religione degerent, nullam hostium uim ti-
 muerunt, & parua sæpe manu ingentes hostium copias
 fuderunt. Galli, gens ferocissima, & nunc ipso aspectu
 ob cor-

ob corporum magnitudinem formidabilis, imperij Romani adhuc angustis finibus, & urbe non ita magna, animis hominum potius repentino ferocissimæ gentis, & maximi exercitus atq; hominum inusitata specie aduentus terrore perculsis, urbem hanc nulla tunc arte munitam cæperunt quidem: sed tamé Capitolium nunquam capere potuerunt, & mox, unius exulis Romani uirtute, insigni cum clade repulsi sunt: & tamen non tantæ tunc erant Romani imperij uires, quantæ nunc sunt. Neque enim imperium latius quàm Romanus ager patebat: nūc autem cum maxima Italiæ pars Romano sit subiecta imperio, & urbs ipsa frequentissima, & non iam unicum Capitolij arcem, sed præterea etiam integrum oppidum nostra opera urbi adiectum, & omni arte munitum sit, cum tot principes uiros habeatis maximis bellis exercitatos, & sacrosanctæ religionis sedem: non Gallos, gentem nobilissimam, non Gottorum ingentes copias, non denique Hunnos nobilissimarum urbium euersores, sed ignauissimã Asiæ gentem, uel Mauritaniæ prædonum impijssimorum conténendam manū formidatis. Capitoline arcis humanum caput in ea inuētum, eiusmodi fatum dedit, ut à nulla gente capi potuerit. An existimatis Capitolium Saturni sede tutius sanctiusq; olim fuisse, quàm nūc, uera religionis arce adiecta? Nunquam, mihi credite, in hac urbe Sarraceni, uel ulla alia impia gens, quæ Christi nomē auersetur, sedem ponet. Eo sidere condita urbs Roma est, ut perpetuum habeat imperium: eoq; fato hoc nouum oppidum adiectum est, ut religionis sedes sit, quod Apostolorum principis basilica augustissima promittit. Sed fortasse putatis, Deum peccatis nostris irritatum, eis in nos grafsandi potestatem dedisse. fateor quidem nos hæc & maiora commeruisse, & non sine diuino numine hanc procellam in nos immitti, ut his cladib. moniti, ad frugem redeamus: & tam diu illos potestatem in nos habituros, quam diu nos in peccatis pertinaces erimus. Sed ubi ad Dei Christi-que misericordiã conuersi, pœnitentiã agentes, opẽ eius implorauerimus, statim impia gēs nobis cedit; ingetemq;

eius stragem edemus, iniurias superioribus annis ab illa & nobis & diuino numini, cuius templa prophanârunt, illatas ulciscentes. Nisi fortè arbitramini, Astures, Cantabros & Francos, qui hanc gentem sæpius ingenti strage profligârunt, uobis meliores fuisse. Non erant, mihi credite: neq; enim Deus antea actam uitam nostram magis quàm præsentem mentem animumq; respicit. Sed Pelagio, & aliorum sanctorum uirorum sermonibus admoniti, ad Deum conuersi opem eius implorârunt, qui se ex animo rogantes nunquam deserit. Resipiscite igitur, & cogitate nitendum uobis esse, ut pietate & fide nulli genti cedatis. Et pristinae uirtutis nominisq; Romani memores, arma audacter, uel me duce ac præeunte, in hostem ferte, certissimam (si modò, ut dixi, feceritis) de barbaro hoste uictoriam relaturi: & ij quos in pugna cadere continget, præter gloriam, uitam quoque sempiternam statim consecuturi.

His dictis omnes qui ad militiam erant apti, arma ceperunt: eumq; Ostiam sequuti sunt, hostem in littus egredientem prælio excepturi. Vbi cum hostem in cõspectu haberent, pont. militibus Deum precari iussis, huiusmodi uerbis diuinam opem implorauit: Deus omnipotens, qui Gedeoni cum parua manu de hostibus uictoriam dedisti, qui te sanctè colentes nunquam tua ope destituiisti, preces nostras propitius suscipe: & filij tui, qui sanguinem suum pro salute nostra profudit, meritis concede, ut hæc piorum manus aduersus tuæ fidei hostes dimicatura, tuæ maiestatis dextra roboretur. Et tu CHRISTE IESU Seruator noster, quemadmodum Petrum in fluctibus ambulans, ne mergeretur, erexisti: & alterum Apostolum tertio naufragium passum, de profundo mari seruasti: sic nos nunc hac procella eripe, & ualidiores contra impios redde, ut parto de his triumpho, nomen tuum cunctis sanctum sit, & gloriosum. Deinde pugnae signum dedit, nec ullo unquam tempore populus Romanus alacrius pugnam iniit, ut non ad dubium pugnae euentum, sed ad certam uictoriam mitti uideretur. Pu-
gnatum

gnatum primò est aliquandiu æquo Marte , fuitq; cruentum prælium . Postremò fusi fugatiq; Sarraceni , & ad naues cum multa cæde compulsi sunt . Ingens hostium numerus uarijs casibus perijt , & multi capti : quorum plerique sunt circa portum ad aliorum terrorem , inuito tamen pont. qui ut miti erat ingenio , à captiuorum cæde abstinendum censebat , laqueo suspensi : reliqui Romam perducti , publicis operibus sunt attributi . Aedificauerat enim Leo in Vaticano ciuitatem Leoninam ,
10 hodie Borgo appellatam : in eamq; Corforum , quos Sarraceni insula eiecerant , coloniam deduxerat , agro eis quem colerent , circa Vaticanum uiritim adsignato : hanc autem assiduè magis muniebat , ornabatq; . Posthæc Sarraceni , qui Cretam obtinebant , in Illyricum & Histriam classe delati , Gradum urbem , Venetorum imperio subiectam , circumsedere . Sed hinc subitò Veneti ducis accessu depulsi , nauibusque repentè eductis in altum abiêre . Fuit hoc anno Salutis DCCCLXV . Et in Oriente Basilius Macedo , bello contra Cretenses Sarracenos suscepto uictus est : multisque cæsis , parum abfuit quin ipse caperetur . Quorum post audaciam fregit Christophorus , contra eos in Cretam ab eodem cum exercitu missus . & ipse Imperator cum exercitu in Syriam profectus , castellis quibusdam captis , & magna populatione facta , Tephricam , nobilissimam Sarracenorum urbem oppugnauit : sed cum eam nisi longa obsidione capi non posse animaduerteteret , castris inde motis , Euphratem fluuium nauali ponte traiecit : ac circumiecta loca populatus , multis castellis oppugnatis , alijs uerò in
30 ditionem acceptis , ad urbem redijt . Inde rursus expeditione in Syriam contra Sarracenos suscepta , Germaniciam inuadit : & suburbijs incensis , urbem Adatam obsidet , quam ciuibus negligenter defendentibus , non tamen cæpit . cuius negligentia causam ab eis scitanti Basilio , respondit senex quidam : In fati non esse , ut ipse eam caperet : sed Constantinus quidam , qui ab ipso genus esset ducturus nec tamen eum esse Constantinum ipsius
n 3 filium,

filium, quem secum in castris habebat. Quo responso ir-
 ritatus Basilius, maiore conatu oppugnationem est ag-
 gressus. sed quum uideret se nihil efficere, inde discessit:
 captiuus, ne motum aliquem excitarent, ne ue custodia
 opus esset, interfici iussis. Deinde Tharsensibus Sarrace-
 nis prouincias Romanas infestantibus, Andream cogno-
 mine Scytham contra eos misit, quo audaciam illorum
 reprimente, Tharsensium rex minaces, & in Deū contu-
 meliosas literas ad eū misit: quibus scribebat, si ipse illum
 inuasisset, nihil ei Marię filium profuturum. quorū uerbo¹⁰
 rum mox pœnas dedit. Nam cum ipsemet ad exercitū ue-
 nisset, Andreas contra eum copias eduxit: commissaq;
 pugna Sarraceni in fugam uersi, maxima ex parte cadunt,
 ipseq; rex iugulatur. Sed cum Andrea ob inuidiam apud
 Cæsare, quasi Tharsum capere, cum potuerit, noluisset,
 delato, Stypiota quidam in eius locum exercitui præposi-
 tus fuisset: Sarraceni nullas in castris eius excubias esse a-
 gnoscentes, noctu ea aggressi, multos cæciderūt, reliquos
 in fugam cōpulerunt. Ab alia parte Sarracenis Africanis,
 Ragusium in Illyrici ora obsidentibus, & Ragusinis auxi-²⁰
 lium ab Imperatore petētibus, Basilius centū bellicas na-
 ues eis subsidio misit. quod ubi Sarraceni cognouerunt, so-
 luta obsidione Italiam petūt: captaq; Bari urbe, Calabros,
 Apulos, Lucanos & Salentinos incēdio, cęde, rapinis penē
 ad internecionem affligunt: & iam de Roma ac totius I-
 taliaē imperio, inter se diuidendo agitabant, quum Iohan-
 nes pontifex publico periculo motus, ab Alberico, cuius
 opes latē in Hetruria uigebant, auxilium implorat: qui
 cum ualidissimo exercitu etiam Romæ delectu habito,
 cum illi iam in Romanum irrupissent agrum, primūm³⁰
 eos non procul ab urbe prælio uicit: inde ad Lirim flu-
 uium circa Minturnas, sic eos fudit, ut de Italia dese-
 renda cœperint cogitare: quamobrem omni mariti-
 ma ora incensa, in Apuliam concessēre: & arce in Gar-
 gano monte facta, ac sub iugo montis oppido ad bel-
 li sedem communito, per multos annos Italiam infestā-
 runt. Inde Beneuentum adorti, ui capiunt, diripiunt, &
 incen-

incendunt. quo exemplo territæ finitimæ urbes, eius gentis præsidia admifere. Verùm subsidiarijs copijs à Romanopontifice missis, barbari præda magis quàm iusto bello rem agentes, sine prælio Rom. finibus cessere. Et alia eiusdem gentis classis ex Africa profecta, Genuam graui obsidione pressam ui cæpit: propugnatores primo ingressu trucidati, puellas, matronas & mares impubes nauibus impositos, in Africam deportârunt. Sed Dandulus Venetus tradit, omnes uirilis sexus post in patriam rediisse: quo aut modo id factum sit, nemo scribit.

Fuit Genua capta anno Salutis Christianæ supra nongentesimum trigesimo quinto. Inde anno sexagesimo nono supra nongentesimum, ab Othone, Germanorû imperatore, à Gargani arce, prius à Dalmatis deiecti, & à Pannonibus multis cladibus attriti, prorsus Italia pulsi sunt Sarraceni. Græci hîc Italiam Constantinopolitani imperatoris ope, Francis in ipsius Imperatoris gratiam adiuantibus, Sarracenorum metu liberatam gloriantur. A iunt enim, Italiæ populos, ubi Ragusium à Græca classe

obsidione liberatum audiuerunt, se ei imperio subijciantes, auxilia & ipsos petiisse. Quamobrem Basilium per literas cum Francorum rege, ut eis opem ferret egisse, ab eoq; Sultanum captum, & Capuam perductum fuisse: qui post populi Capuani, cum quo contra regem conspirauerat, beneficio, rege inde pulso, liberatus, ipsis Capuanis bellum intulerit, sed Græcis opem ferentibus recesserit: hunc Francum regem, cuius mentionem injiciunt, Carolum Crassum V Germanorum Imperatorē esse puto. eius autem rei fides penes Græcos esto. Quod si fuit, nõ tamen tunc prorsus Italia pulsi sunt: sed multo post Othone imperante. nã diu Sarraceni arcem in Gargano habuere. Et in Oriëte Esmã Calyfa cū magna classe Euripi urbem aggressus, nihil effecit: quin ipse in oppugnatione lethali uulnere accepto obiit. Et Cretensium Sarracenorum classis, dum Aegæi maris oram & insulas populatur, in Romanam incidit: à qua multæ naues igni in cineres redactæ, multæ fractæ, & plures demersæ sunt. Quod periculū qui

ex illis

ex illis euaserunt, cum magis irritati Peloponnesum & uicinas insulas uexarēt: & Byzantinę classis præfectus, cum ad portum Cenchrearum applicuisset, ac naues hostiles circa Methonem, Pylum & Patras crebrò stationes habere didicisset, triremibus per Isthmum Corinthiacum celeriter terra traductis, eos repentè aggreditur: ijsq; improuisa impressione percussis, hostium naues partim cremat, partim cum ipsis uiris demergit, duce quoque illorum Photio interfecto. Verùm ex Africa sexaginta ingentes naues Romanis prouincijs uastandis, Cephalenem & Zancynthum usque processerunt: contra quos Narsam, Byzantinę classis præfectus, missus est. sed triremibus remigum fuga penè euacuatis, cum hoste congregi non est ausus. Sed cum classiarios aliquot Sarracenorum captiuorum, quos classiarios more indutos palis affigi iussit, supplicio terruisset: illi noctu hostem aggressi, alijs cæsis, alijs captis profligârunt. Deinde in Siciliam transuecti, urbes quæ Sarracenis parebant, uastârunt. Interea uerò Memabriaci Sarraceni nauibus aduecti, Phœnicia & Syriam infestârunt. Deinde Leone, qui Basilio Macedoni successerat, templis condendis occupato, Lemnum insulam multis mortalibus cæsis occupârunt. Inde aliquandiu quieuerunt, ad Romani Pueri imperium usque. is enim Nicephorum Phocam contra Cretenses Sarracenos misit: qui eos septem mensium spacio, illis multis prælijs profligatis, oppida omnia subegit: Candacem metropolim eorum euertit. Leo autem eius frater, in Syriam contra Camadam, Chalepi dominum, Sarracenum missus, barbaro acie superato, magnâ eius exercitus partem prælio cecidit: reliquam cæpit, ipso duce cum admodum paucis ægrè elapso. Quamobrem Leo triumphans, in urbem redijt. Sed Camada uires reparante, Nicephorus ex Creta rediēns, Syriam petere iussus est: qui pugna commissa, hostes illustri uictoria superauit. & Berrœa præter arcem uastata, maximis diuitijs est potitus: & captis penè innumeris, multos Christianos uinctos liberauit. Deinde hoc Nicephoro Phoca imperante, Manuel patricius, Leonis nothus,

nothus, in Siciliam cum ualida classe contra Sarracenos missus, ob imperitiam cum omni exercitu ab illis cæsus est. Eodemq; tempore Ioannes Zimisca, qui pòst imperium est adeptus, in Ciliciam missus, apud Adanam urbem Sarracenos uicit. Deinde ipsemet Nicephorus cum magno exercitu in Ciliciam profectus, Anabazam, Rosam & Adanam, eius prouinciæ urbes, aliaq; plura castella cepit: pòst in Cappadociam in hyberna regressus, ueris initio rediens, fratre Leone cum copiarum parte Tharsum misso, ipse Mopsihestiam obsedit: quam cum mediam flumen Sarus diuidat, altera eius parte oppugnata, Sarraceni igni iniecto, in alteram se receperunt: quæ & ipsa capta, omnes cæsi sunt. Qua re audita, Tharsenses imperatori se dederunt. Et triduo pòst classis Aegyptia Tharsensibus auxilio missa, ad terram appellendi facultatem non habuit: eademq; in reditu & uentorum procellis, & Romanarum triremium incursionibus maxima ex parte perijt. Imperator Constantinopolim reuersus, Aeneas Tarfi & Mopsihestiae portas exquisiti artificij, nouis ornamentis additis, arci ad Orientalem & Occidentalem partem accommodauit. Deinde Syriam inuasit, & urbibus ad Libanum & iuxta mare sitis, partim expugnatis, partim uastatis, ad Antiochiam, quam flumen Orontes aluit, uenit. Sed Antiochenis acrius resistentibus, accedente etiam commeatus penuria, & solo imbribus inundato, castellum in Tauro monte, quem hodie uulgò Maurum uocant, ædificauit: Michaelē Burrē, quem patricium fecit, & Tauri montis ducem nominauit, ad infestandos Antiochenos ibi relicto. Petrum uerò quendam ex eunuchis suis, fortem, constantem, & rei militaris peritum, castrorum præsidem designauit, ut locum exercitui daret ad hybernandum in Sicilia: ipso autem Byzantium reuerso, Burzes crebris excursionibus Antiochenos Sarracenos infestabat, assiduè de capienda urbe & gloria sibi comparanda cogitans: & turris eiusdem altitudinem clam mensus, paratis scalis illi paribus, nocte hyberna tenebrosissima & niuosa tacitè moenibus urbis succedit: affixisq;

fixisq; scalis cum trecentis, quos clam adduxerat, ascendit: custodes turris, & obuios quosq; caedit: ac statim castrorū magistro nunciat quid fiat, illumq; ad opem ferendam accersit. Interea Antiocheni, ubi turrim occupatā esse cognouerunt, eò alacriter ad Romanos repellendos concurrunt. Magister aut castrorū, ut qui in mandatis ab Imperatore ne Antiochiam inuaderet (quòd urbis eius captiuitatem interitū Imperatoris cōsecuturū uulgata fama erat) accepisset, ancipiti cura distractus: tamen ut tot uiri fortes perirent, nullo modo cōmittendum ratus, cum omnibus ¹⁰ copijs Antiochiam inuadit: quo factò, statim & manus & animi Sarracenorū cōciderunt. Burzes uerò cū suis iā desperata salute reuixit: & porta bipenni refracta, liberū ingressum castrorū magistro prębuit. & sic facile clarissima urbs in Romanorū potestaté uenit. quam paulo pòst Ioanne Zimisca imperāte, Sarraceni cōmunib. omnium tum Orientis, tum Occidentis uirib. sed quia Syrię Calyfe iam tenues erant uires, Cairoani Africę Calyfe auspicijs recuperare nixi obsederunt. quib. cum ciues cōstantius resisterent, Imperator hac gentium cōspiratione cognita, Mesopotamię ducē obsessis opem ferre iubet: à quo pręlio commisso, Sarraceni etsi numero longè Romanis superiores essent, profligati sunt: sed quia uideo Sarracenorū imperium ad finē iam excidiumq; properare, sunt nobis prius quàm ulterius progrediamur, reliquię illorū in Africa atque Hispania quàm breuissimè fieri poterit, persequendę: & primū de Hispania dicemus, deinde in Africā transibimus. In Hispania igitur Ramirus Legionis rex, anno post Christum Seruatorē natum primo supra nongentesimū, Sarracenis bellum inferens, Madritum illorū oppidum euertit, eosq; prope Osnam fudit, ac Cæsaraugustę regem Bonaiam sibi uectigalem fecit: cumq; iterū Abdirameni Cordubę regi fœdere iunctus rebellaret, eum pręlio quo triginta Sarracenorum millia ceciderunt, prope Simancas fudit & cępit, multaq; alia illis damna intulit. deinde cum Talaueram obsideret, Toletanos Sarracenos obsessis opem ferētes, septem millibus captis, & duo
decim

decim cæsis uicit. Pòst Abduramen, Cordubæ rex, Sancium Legionis regem, regno à suis pulsum, qui ad ipsum, ut morbo quodam ab eius medicis toto terrarum orbe celeberrimis sanaretur, uenerat, curatum suis copijs in regnum restituit. Sed eo pòst defuncto, Sarraceni, Simancas, Duengas, Sepuluedã, Gormas, Legionensis regni oppida cæperunt, ac Zamorram euerterunt. & paulo pòst etiã Portugalliam Lusitaniæ caput, atq; Compostellam deleuerunt. & Abduramene defuncto, Alliagibus, qui ei successit, se, ut multitudinẽ alliceret, Almanforem, hoc est Mansoris regis sui propugnatorem appellans (tunc enim Marrei, quam urbem Occidentalis Sarracenorum imperij sedẽ fuisse ostẽdimus, Mansor regnabat, cui omnes Hispaniæ Sarracenicæ generis reguli parebant) maximis copijs collectis, Castul onensium, Legionis & Cantabrorum fines inuasit: & Legionis urbem penè deleuit, turrets & propugnacula, quæ omnia marmorea erant (una tãtum, ut memoria pristini eius urbis splendoris extaret, relicta) diruit. Asturicã, Coiacã, quæ nunc Valentia est (non quidem illa

²⁰ ad Mediterraneum mare, sed in Legionensi regno & Pyrenæis) ac Sanfagnum, aliaq; oppida multa cæpit: & in Castulonẽsib. Osmã, Alcobetlam, Berlangã, Atienzã deleuit: atq; in Gallecijs Iacobi fanũ cæpit, & cãpanas Cordubã ferri iussit, ijsq; pro lampadis in sua meschita usus est, bellumque in duodecimũ annum circumtulit. Sed tandem Bermudes Legionis rex, suis & Castulonẽsiũ atq; Cãtabrorũ uiribus collectis, in loco qui Calataiacor uocatur, cũ eo cõgressus est: ibiq; per integrũ diẽ pugnatum est, multaq; Sarracenorũ millia cæsa, & Almanfor cũ suis fugiens præ

³⁰ mœrore obijt. Hispani castris direptis, opima præda sunt potiti. quam cladem refarcire uolens Abdimelicus eius filius, fractus & ipse fuit. Sed pòst Alphonso Bermudis filio regnãte, Sarraceni rursus in Castullonensium fines irrumptes, Auilam deleuerunt, Ormetũ aliaq; aliquot oppida cæperũt. Alphonso uerò Legionis urbem instaurauit. Posthęc orta sunt uaria inter ipsos Sarracenicæ generis regulos, qui Hispaniã obtinebant, ciuilia bella: unde Christia

norum vires quotidie magis in ea prouincia inualuerunt, adeò ut Mahometo Enafir, Marroci pontifice, prope Valentiam in Gottalania uicto, & sexaginta Sarracenorù milibus cæsis, anno Salutis supra millesimum centesimo & quinquagesimo, post triginta annorum spacio Christiani Valentiam, Deniam, Alicantē, Murciam, Carthaginē nouā, Cordubam, Sibiliam, Iaē & Vbedam recuperarint: & Sarraceni solum Granatę regnū retinuerint, quo tandem à Ferdinando, postremo Tarraconensium rege, Caroli V. Cæsaris auo materno, pulsati sunt. In Africa uerò ¹⁰ quidam qui se uatē, & ex Muamedis stirpe oriundum prædicabat, nomine Elmahelis, homo in montibus & natus & altus, anno à Christo nato circiter millesimo, seditione in religione excitata, Cairoani (quam urbem haud procul Carthagine, sed in mediterraneis Africę caput factam fuisse ostendimus) & item Abraemo Marroci regib. pulsatis, utranq; Mauritaniā, & Africā totā, Numidiā item & Libyam ad Nigritarū & Aegypti fines usq;, regia pontificiaq; sede Marroci collocata, subegit: & Marroci rex, Habdulmumenem, qui illum cum Elmahelis copiarum ²⁰ parte persequeretur, fugiens, Oranum urbem ad mediterraneum mare in Mauritania Cæsariensi sitam, peruenit: unde cum à ciuib. receptus non fuisset, miser rex omni spe amissa, solus cum uxore, quæ eidem equo infidebat, altissimum montem, qui mari imminebat, ascendit: atq; ibi equo calcantibus impulsus, se de rupe cum uxore & equo præcipitem dedit: & sic tres illi mortui, totiq; confracti in littore sunt inuēti: & Habdulmumenes Marroci reuersus, Elmahelim mortuum inuenit, ac ipse in eius locum rex & pontifex creatus est: cuius posterus, hoc est Iosip ³⁰ pus filius, Mansor nepos, & Machometus Enafir, cuius supra mentionem fecimus, pronepos regnum illud obtinuerunt. Sed dum Mahometo defuncto, decem eius liberi inter se pro regno dimicant, Marina gens Fessæ regnum occupauit, & Habduluaeda familia Telenfina regnum inuasit: ac Tunetano magistratu moto, regem ibi creauit. & alij Africę reguli omnes ab Marroci regum imperio defece-

defecerunt: & Sarracenorum potentia in Africa non secus atque alibi imminuta est, atque imperij illorum nomen extinctum.

C. AVGVSTINI CVRIONIS SARRACENICAE HISTORIAE LIBER TERTIVS.

In quo Sarraceni imperij eversio, & Turcici origo atq; incrementa ad Ottomanum usq; unde Iovius & ceteri tum Latini tum Graeci Turcicarum rerum scriptores historias suas auspiciantur: & item Tartarorum, Mamalucorum, Afassinorum, Sophianorumq; origines explicantur, trecentorum annorum ante Ottomanidas, Turcicas historias continens.

10
 20
 30
 O V V S mihi nunc rerum nascitur ordo, & res maximè memoria dignè enarrandæ occurrunt. In ea enim tempora nos traxit Sarracenicarū rerum explicatio, quibus uere & uero Sarracenco imperio corrumpente, quasi legitima Muamedis stirpe exclusa, nothi ac spurij filij hæreditatem occupârunt: & non ut illi, religionis specie, sed ui & armis, nouum duriusq; ac firmitus imperium cōstituerunt: quod tantum à priore illo distat, quantum ferri duricies à plumbi mollicie differt. Nam etsi ingens fuerit, & grauissima illius moles, adeò ut falsæ religionis feruore diffusa, totum penè terrarum orbem inundârit, obrueritq;: sæpius tamen uel ualidis militum armorumq; aggeribus obiectis, non modò inhibita est eius uis, uerùm etiam arctioribus quàm antea finibus inclusa, uel intestinarum seditionum flamma cōcitata, in uarias partes dilapsa disiunctaq; est, quæ post longo terrarum spacio ab illius Arabicæ Babylonicæq; officinæ, unde eruperant, igne disiunctæ, ita gelu concretæ sunt, ut amplius mouere se non possent: sicq; à tota mole distractæ, leuiorresq; redditæ, aut amotè sepultæq; sunt, aut nouo igne accendente tandem propria flamma conflagrârunt. quod & ipsi officinæ eadem ratione accidit, donec noui ualidioresq; fabri uenientes, durius metallum sub incudem posuerūt, quo plumbi mollicie munirent, eiusq; officinæ dignitatè tuerentur. Nā quū, ut ex ijs quæ duob. primis libris narrauimus patet, cū Sarracenis per quadringentos

fermè annos uaria semp fortuna maiores nostri bella gesserint, adèd ut, quamuis ingentes fuerint statim ab initio illorū uires, & Christiana Resp. tunc semper & seditionib. intestinis agigaretur, & barbarorū crebras incursiones pateretur, & Byzantinę arcu eneruati mollesq; imperatores præessent: sepe tamē ingentibus illos cladibus afflixerint: & modò Syriam, modò Armeniam, modò Persidis partem, aliasq; prouincias recuperârint: semper autem Europam uniuersam, aliqua Hispanię parte excepta, Asiam minorem, Mediam, Parthorumq; regna, Bithyniam & Cap¹⁰ padociam, cum multis alijs prouincijs obtinuerint. Turcarum uires iam à sexcentis ferè annis in nos grassantes nunquam reprimere, aut imperij illorum incrementa sistere potuerunt, uel eos semel captis locis expellere: tantā uim habet militaris disciplina, tantumq; distat Septentrionalium populorum ferocitas ab Australium mollicie. Qui, unde & qua occasione eruperint, iā explicabimus. Basilio Porphyrogenito Byzantij imperante circa annum Salutis nostrę millesimum, cum (ut superiore libro narrauimus) plures tyranni Sarracenicum imperium inter se di²⁰uisissent, & quatuor de summo pontificatu semper contenderent, bella atrocia inter se gerentes: ortum est inter Muchumetum Persidis, Corasmiorū, aliorumq; populorum principem, & Syriæ Calysam, qui Bagadeti sedem habebat, graue bellum: in quo cum Muchumetum Babylonius Scleri & Romanorum captiuorum opera superaret, Muchumetus Turcarum auxilia accersiuit: quorum opera (ut ex ijs quæ suprâ narrauimus, patet) iam ab aliquot annis Sarraceni in bellis, ut qui religionem ipsorum, ritusq; statim primis illis eruptionibus, quas in Sarra³⁰cenorum fines fecerunt, amplexi essent, uti consueuerant. Hi regionem intra Caucasum montem, nec non & ultrà ad Septentrionem incolebant: sic etiam à Plinio nuncupati. nam illorum qui eos Tartaros fuisse putant, opinionem falsam esse, ex ipsa historia patebit: ijdemq; & Hunni Tentarites, uel Tussagetæ appellati. nec tamen me latet, hæc nomina à Plinio ita distingui, ut Tussagetes, Turcas,

Turcas, Moschos & Vdinos, quos nos Hunnos esse arbitramur, tanquam diuersos populos numeret: eosdemq; à Græcis Byzantinarum rerum scriptoribus commisceri, adeò ut de iisdem loquentes, omnibus his nominibus eos absq; discrimine nuncupent. quod locorum fortasse propinquitas effecit. Sed tamè cum Byzantinis scriptoribus, utpote finitimis illorū, fidem omnino adhibendam censeam, nec interea Plinio, grauissimo scriptori, autoritatē derogare uelim, sic existimo. Scythiæ populos, qui regionem Taurum montem inter & Borealem Oceanum à Tanai flumine ad extrema usque Orientis littora, qui tractus mediam Asiæ partem cōplectitur, latissimè tenent, olim (ut hodie adhuc sunt) in multas tribus distributos fuisse: in quarum numero Hunni siue Vdini Moschi, Turcæ Tussagetesq;, qui regiones Mæotidi, & Tauro propinquiores incolebant, fuerint. Sed ut modò hi, modò illi bellicis artibus & potentia præstiterunt, ac cæteris imperârunt: sic reliquos omnes populos ab ea gente, quæ regnum obtinebat, cognominatos fuisse: quo factum est, ut ab rerum gestarum scriptoribus omnes hi populi, modò Hunni, modò Moschi, & modò Turcæ fuerint appellati. Sed Hunnorū qui loca magis ad Scythicū Oceanū, ut Plinius & alij multi scriptores testantur, incolebāt, res multò ante Turcarū potentiā floruerūt. Illis autē ad Europā populandā finib. suis digressis, Turcæ, Tussagetesq; & Moschi fines suos promouere cœperūt: & Moschi quidē Moschici mōtis accolæ, regionib. circa Tanaim occupatis ibi confederunt, unde pōst regio illa Mosconia dicta est. Moscos autem Turcas esse, Cedrenus, Zonaras, & alij Græci scriptores testant, eosdem passim etiā Hunnos appellantes: quapropter minimè absurdum uideretur, si quis diceret hos omnes ab Hunnis oriundos fuisse, quorū generis cōditor Hunnus Tuisconis filius (Beroso Chaldæo autore) fuisse perhibet, qui pōst in colonias diuisi uaria nomina à ducib. suis sortiti sunt: semper tamè, ut à cæteris Scythis distinguerent, gētis suæ cōditoris cognomē retinuerint. ex his uerò illos q in regiōe à maiorib. suis primò occupata pmāserūt, patrias-

patriasq; artes, hoc est magicas & dæmonum commercia retinuerunt, absque alio cognomine Hunnos appellatos. nam Hunnos ita magicis artibus deditos fuisse accepimus, ut multi eos à Faunis agrestibus genitos crediderint. Verùm Turcæ atque Tuffagetes ab illis oriundi, & Caucaſi montis ſeptentrionale latus, ut diximus, incolentes, multum uita, moribus & institutis ab ijs differabant, ita inter ſe ſimiles & fœdere iuncti, ut pro eodem populo haberentur: & fortasſe etiam ijdem erant, ſed ab uicinis Armenis, à quibus ritus accipiebant, quiq; Sagæ,¹⁰ id eſt ſancti uocabātur, ſic, quaſi prophani, appellati ſunt. Tentarites enim, ut in ſecūdo libro indicauimus, gentiles uel prophanos ſignificat. nam à multis ſcriptoribus hæc nomina ita cōiungūtur, ut alterū nomē, cognomē alterū uideatur. Hos Procopius ait, reliquis Hunnis minimè uicinos fuiſſe, & nihil ad eos pertinuiſſe: ſed Borealiū Perſidis partium, hoc eſt Armeniæ finitimos. nã Armenia ſemper ferè ſub Perſarū regibus fuit. Nec, ut ceteri Hunni uel Scythæ, Nomades erant: ſed optimā inter montes & colles incolebant regionem, ſoliq; Hunnorum albi erant.²⁰ nec ut cæteri, fœdi aſpectu, uel ferarum more uictitantes: ſed ſub uno degentes principe, benè inſtitutam rempublicam habebant: & non ſecus ac Græci, Romani, aliæue excultæ gentes inter ſe, & cum uicinis ius faſq; colebant, urbem Corga nomine regni ſedem habentes. nobiliores ditioresq; inter eos, perpetuò uiginti, uel plures, pro facultatum ratione amicos apud ſe conuiuas habebant, cum quibus & fortunæ & auctoritas, poteſtasq; communia illis erant: ut idem Procopius narrat, & hodierna illorum inſtitutio teſtatur. Nec deſunt, qui Turcarum³⁰ originem ad decem illas Iſraelis tribus, quæ in Mediā tranſlatae fuiſſe, apud Iosephum leguntur, referant: cuius rei argumento morum ſimilitudinem adducunt. alij uerò ad Gogum & Magogum, quorum in Sacris literis mentio fit: à quib. nos Tartaros, & fortasſe etiam Gotos ortos arbitramur, & alij ad Troianos. quas opiniones uel reſellere, uel confirmare, minimè noſtri inſtituti eſt,
cum

cum non probabilia indicia, sed ea quæ ueterum tum Græcorum & Thracum, tum ipsorummet Turcarum, & aliarum illis finitimarum gentium certissimis historiarum monumentis memoriæ tradita inueniuntur, persequamur: quæ sic se habent, ut suprâ explicauimus. Ab horum igitur principe Muchumetus tum contra Babylonium Calysam auxilia petijt, ijsq; Tangrolipice Mucalento duce acceptis, cum Pisafirio Babylonix Calysa confli-
 10 git, eumq; nullo negotio Arabibus Turcicarum sagittarum nimbum non ferentibus superat: & domum uictor reuersus, iisdem Turcis uoluit etiã in pugna contra Indos, cum quib. pariter bellum gerebat, uti: & petentib. ut domum sibi redire liceret, atq; ut præsidium ab Araxis fluminis ponte deduceretur, uim etiã minatus est. Turcis enim domum redeuntib. Araxes fluuius, qui Persarum regni finis est, traijciendus erat, & unico tantum ponte transiri poterat: pons aut ille ab utroq; latere, turrib. excitatis, ac præ-
 20 fidijs impositis munitus erat. Turcæ maiora pericula ueriti, ab eo defecerunt, & in Carbonitidem solitudinẽ (neq; enim, quũ non plus quàm tria millia essent, cum tam multis prælio congregari audebant) se subtraxerunt, indeq; crebris excursionib. Sarracenorũ agros populabantur. quod iniquissimè ferẽs Muchumetus, ad triginta hominũ millia contra eos mittit, decem nobilissimos noteq; fortitudinis ac prudentiæ tribunos exercitui præficiens. Hi ad bellum profecti, intrare in desertum, ob aque alimẽtorumque inopiam, noluerunt: sed proximè aditum solitudinis sunt metati. Turcarum dux de aduentu Persarũ certior factus, re cum suis communicata, Sarracenos & Persas re-
 30 pentè adoriri statuit: biduoq; magnis confectis itineribus, tertia nocte eos securè in tentorijs agentes, nihilq; suspicantes inuadit, atq; illicò profligat: ibi curribus, equis, pecuniaq; plurima potitus, non iam ut fugitiuus latrocinia exercere, sed palàm exinde in aperto castra habere: ad quem undique confluebant, qui ob maleficia supplicium metuebant, serui, atque alij rapto uiuere gaudentes, adeò ut breui tempore eius copiæ ad quinquaginta millia usq;

creuerint. At Muchumetus ob cladem acceptam iratus, decem illos duces luminibus orbat: & qui euaserant milites, eos se muliebri indutos uestitu, deuictis hostibus in triumpho ducturum minatur, ipse se ad bellum accingit. qui antea uicti à Turcis fuerant, minis perceptis ad Tangrolipicen transeunt: is tanta accessione auctus, cum omnibus suis copijs in Muchumetum it, ut collatis signis iusto praelio rem decernat. Et Muchumetus armatis Sarracenis, Persis, Arabibus & Cabiris, circiter quingentorum millium exercitu coacto, ac cētum turrigeris elephantis, 10 hosti apud locum cui Aspacham nomen est, occurrit. ibi atroci conferta pugna, multisq; utrinq; cadentibus, ipse etiam Muchumetus, dum hinc inde incautius obequitat, suosq; uerbis ad pugnam accendit, equo collapso, ceruices frangit, ac moritur: eoq; mortuo exercitus cū Turcis conspirat, ac omnium uoluntate Tangrolipix Persarum rex declaratur. qui statim suæ genti aditum in Persidem aperit: quorum mox ingens multitudo se eò contulit, oppressisq; Persis ac Sarracenis, Persidem occuparunt. Tangrolipicen Sultanum, id est summum Imperatorem, siue re- 20 gum regem appellant: is omnes magistratus, omnesq; dignitates à Persis in suos transtulit: & inter eos indigenis prorsus conculcatis, uniuersam diuisit Persidem. Aegypti autem princeps Daber, qui foedus cum Romanis habebat, eo uiolato Hierosolymitanum templum, in quo Christi Seruatoris sepulchrum est, & sacra loca omnia diruit. nam sub illius imperio tunc erat Hierosolyma. Et paulo post classem contra Cycladas insulas misit: quam Sami dux, duodecim nauibus unà cum uictoribus captis, reliquis dissipatis, deuicit. Deinde Romano Argyropylo 30 imperante, Arabes, urbes quas Nicephorus & Ioannes Zimisca in Syria caeperant, praesidijs caesis occuparunt. & Chalopi princeps perpetuis excursionibus, populacionibusque ipsam Antiochiam, aliasque finitimas Syriae gentes Romano subiectas imperio infestabat: à quo & dux Antiochenus, Constantino adhuc superstitite turpiter uictus, plerisque suorum amissis uix effugerat. cui Ro-
manus

manus successore dato, ipse quoque ad bellum iuit. Cui cum Chalepiti legati dona ferentes, & ueniam petentes, seq; eius imperio rursus subijcere uolentes, in itinere occurrissent: quamuis multi ex ducibus eum ad pacem hortarentur, tamen se facile Sarracenos debellaturum, & magnam sibi gloriam paraturum speras, in Syriam progredi uoluit. cumq; prope Chalepum castra communisset, Arabes, homines audaces atq; expediti, in celeribus equis nudi, insidijs undiq; collocatis, si qui pabulatum aut
 10 aquatum exhibant, eos impetu facto caedebant, aut capiebant: quo fiebat, ut & milites & equi praefiti deficerent. deinde incursionibus illis magis assuefacti, & Romanos ignauie accusantes, subito ex montibus decurrere, & clamore sublato speciem multitudinis ingerentes, omnem exercitum territum in fugam uerterunt. atque ipse Imperator a praetorianis militibus praemetu desertus, ac timore penè exanimis, nisi quidam eum in equum sublatum ad fugam cohortatus esset, captus fuisset. Sarraceni uerò fictam fugam esse suspicati, fugientes non sunt persequuti: sed castra in-
 20 gressi, paucis illustribus uiris captis, direptoq; Imperatoris tentorio, uariarum opum & regiae magnificentiae pleno, caeterisque impedimentis in equos impositis, recesserunt, Mesopotamiam incursionibus infestantes. & Aegyptia classis Illyrici oram populabatur: cum qua congressa Graeca, multas illorum naues incendit: & qui è pugna euaserunt, in mari Siculo tempestate perierunt. Ex Africa quoque circiter mille naues egressae, multas in insulas & loca maritima populabantur. Sed Romanae triremes partem quandam earum adeptae, multos sustulerunt, & quingentos captiuos ad Imperatorem miserunt. Et Georgius Maniaces, urbium quae ad Euphratem fluuium sunt, praetor, Samosatae degens, Edessa expugnata, epistolam Seruatoris nostri
 30 IESU CHRISTI manu scriptam, ibi inuentam, Imperatori misit. quam urbem post Michaelē Paphlagone imperante Arabes obsederunt: & recuperassent, nisi Antiochia dux Constantinus, Imperatoris frater, obsessis opem tulisset. Verum Aegypti principe mortuo, uxor eius, quae

Christiana erat, unà cum filio triginta annorum inducias cum Romanis pepigit, & templum aliaq; sacra loca Hierosolymis instaurari curauit. Cumq; duo fratres Sarraceni Siliciæ imperantes, inter se dissiderent, eorumq; alter Imperatoris opem implorasset, Georgius Maniaces patricius auxilio illi missus est: qui antequam in Siliciam uenisset, illi inter se reconciliati, & Maniacem insulæ aditu prohibere conati, auxilia Carthagine euocârunt. Sed pugna cõmissa Romanus exercitus uicit: magnaq; cæde Sarracenorum edita, primò tredecim urbes uastauit: deinde paulatim progrediens, totam Siliciam Romano Imperio restituit. At in Oriente parum abfuit, quin Edeffa ab Sarracenis dolo caperetur. Nam duodecim illorum principes, quingentos camelos Edeffam adduxêre, binas cistellas gestantes, quæ totidem armatos claudebant, simulantes se Imperatori munera ferre: qui si intromissi essent, in animo habebant, noctu eductis armatis urbem capere. Sed quum quidam Armenus mendicus, Arabicæ linguę peritus, apud Arabes foris diuersitantes mendicaret, audiuit quendam è cista perconctantem ubi essent? & urbem ingressus, insidias prætori aperuit. Is Arabum principes in urbe conuinantes reliquit: & cum suis egressus, apertis cistis, armatos omnes interfecit: ac in urbem regressus, duces quoque trucidauit, uno tantum dimisso, cui ambas manus, nasum & aures abscidit, ut cladem illam nunciaret. Ab alia parte Cairoani Africae Calyfa suarum copiarum interitu cognito, ipse cum maiore exercitu in Siciliam proficiscitur. Maniaces uerò castris contra eum positis, classis præfecto mandat, ut oram maritimam diligenter tueatur, ne Carthaginensis uictus effugere queat. deinde prælium committit: quo tot Sarraceni periêre, ut numerari nullo modo possent. Sed illorum princeps pugna elapsus, conscensa celoce domum redijt. Tangrolipx uerò, iam, ut suprâ ostendimus, Persarum rex, regni sui rebus præclarè constitutis, factaq; in Pissassinum Babylonis ducem expeditione, pluribus eum prælijs uicit, atq; interfecit: & sic Babylonijs subactis, Cutlu-

Cutlumū fratris filium cū exercitu cōtra Carbesum Arabiꝑ regem misit: à quo superatus Cutlumus, per legatos à Stephano patricio Mediæ, quę hodie Baas Prachan uocatur, præfecto per fines ipsius itineris faciendi facultatē petijt. quod nō modò nō impetrauit, uerùm etiã Stephanus armatus illi occurrit: qui multis suorū amissis, uictus & captus est. Cutlumus aut̄ ad Tangrolipicen reuersus, Medicum bellum referens, eius religionis fertilitatem celebrat, eam expugnatu facilem esse asserens: sed Tangrolipix illi
 10 ob cladem acceptam iratus, ipse cōtra Arabes proficiscitur. Cutlumus metu cum suis aufugit: & Pasare Chorasmiorum urbe occupata, à Sultano deficit. Verùm Sultanus eo ad tempus omisso, cum omnibus suis copijs cōtra Arabes proficiscitur: à quibus ipse quoque profligatus, domum rediens, maxima cum parte exercitus eum obsidet: cui Cutlumus loci munitione fretus, diu obstitit. Et tamen interea Tangrolipix Asanem, alterum nepotem, cognomine Surdum cū XX armatorum millib. in Mediam mittit. is impetu in prouinciam factō, & præ-
 20 lio cum Romanis commisso, cum toto exercitu paucissimis exceptis cadit. Quo Sultanus cognito, ut iacturam illam refarciret, Alimum Abramium cum centum armatorum millib. in eam prouinciam misit. Cuius præfectus auxilijs ab Imperatore petitis, Liparitam partis Iberiæ dynastam expectabat: nec prius sibi cum Turcis dimicandum censebat, quàm Iberū auxiliares copias aduentassent. quamobrem Romanis intra munitiones se continentib. Alimus negata pugnandi copia, Arzeni uicū nullo muro circumdatum, quē innumeri ditissimiq; mercatores incol-
 30 lebant, se primo impetu capturū ratus, inuasit: sed cum incolæ aditus trabibus obstruxissent, tela in hostes extectis conijciantes, multos sustulerunt. Alimus eo per sex dies oppugnato, cum Arrenos fortissimè se defendere, nec obsideri facile posse cerneret, ignem tectis iniecit: quo undiq; sæuiente, & incolis in fugam uersis, Turcæ uico potiti, multū auri & aliarū opum quas flamma nō absumpserat, inuenerunt. Inde cum Liparites Iberiæ copias

iam adduxisset, contra Romanum exercitum properarunt: praelioq; sub uesperam commisso, Turcae fusi fugatiq; sunt, Romanis eos in multam noctem persequentibus. Qua tamē in pugna Liparites, qui alterū exercitus cornu ducebat, captus fuit, & ad Sultanum perductus. cuius redimendi gratia Imperator magnam pecuniam & munera Sultano misit, foedus cum eo petens. Sed Sultanus, omni pecunia & muneribus remisissis, Liparitem gratis restituit: hortatus, ne in posterum arma contra Turcas sumeret. quin ipse etiam legatum ad Imperatorem misit, summæ dignitatis uirum, Seriphem appellatum. quæ dignitas, ea apud illos est, ut Calyfa mortuo, Seriphes succedat. Nam Turcae statim Muamedis sectam amplexi, Calyfas (etsi regna illis, profanamq; potestatem in suo imperio ademissent) ut sacerdotes & pontifices in summo honore habuerunt. Is igitur Byzantium ingressus, cum superbè ab Imperatore, ut tributum Sultano penderet, petijisset, re infecta est dimissus: qua re indignatus Sultanus, ipse Romanos adortus est. cumque Comium Iberiæ urbem, propterea quòd incolæ se & res necessarias castellis (qualia tunc in Iberia multa erant) & locis munitissimis maturè incluserant, nulla re memorabili gesta progressus esset, Romanas copias Cæsareæ colligi audiens, in Mediam est regressus: ubi cū omnia nō secus atq; alibi muris defendi uideret, animū ad oppugnationē conuertit. ac primò omniū Mätzichierte urbem in planicie sitā, ac triplici muro cinctā, multisq; intus fontibus irriguam, in quā præterea magnā conmeatus copiam oppidani importarant, aggreditur: & uallo prope mœnia posito, omnis generis machinis per triginta continuos dies oppugnat: tandemq; re infecta, & multis ex suis amissis abit, Abramiū deinceps nepotē persequens, quem Cutlumo consobriño suo coniunctū, praelio apud Pafarim urbem uictum necauit. Cutlumus uerò, cum sex millibus. & Melecho Abramij filio fugiens, per legatos ab Imperatore Cōstantino Duca se in fidem societatemq; recipi postulauit, responsum in Persarmenia ad Charse urbem expectans: quem insequutus Sulta-

Sultanus cum copijs in Iberiam cōtendit, Caithlunus uerò in Felicem Arabiam confugit. Sultanus in Iberia obuia quęq; populatur & uastat: sed Michaelē cum copijs contra se uenire sentiens, & turpe sibi cum Imperatoris ministro cōgredi existimans, in suos fines se recepit: quidam uerò ex eius ducibus, Samuchus nomine, obscuris parentibus ortus, uerum bello egregius, cum tribus millibus remanens, atq; hinc inde per plana maioris Armeniæ loca uagatus, repentinis ac crebris incursionibus fines Romani Imperij infestabat. Inde Romano Diogene Imperante, Sultanus rursus cum maximis copijs Romani imperij fines est ingressus. Verum ipso Imperatore cū exercitu contra illum expeditionē suscipiente, retrocessit: & exercitu in duas partes distributo, alterā in australem Asiam, alteram uerò in Aquilonarē misit: qui obuia quęq; populati, & Neocæsarea subita incursione uastata, præda onusti inde recedebant. Sed Imperator hoc audito, expeditioribus militibus assumptis, per loca inuia & montosa, ut hostes anteuerteret, iter faciens, eos repente adortus, ita terruit, ut statim arrepta fuga, & prædam & impedimenta reliquerint. nec tamen, quia Romani itinere fatigati, longius eos persequi non potuerunt, magna illorū strages est edita: sed multi captiui liberati. Inde Syrię iter ingressus phalange una Melitenam missa, Chalepo magnam & hominum & animantium prædam abduxit, ac Hierapolim Syriæ deditione cœpit. Deinde, quum Turcæ Romanarum copiarum partem superassent, Imperator, qui Hierapoli erat, illo nuncio accepto, ad opem uictis ferendam accurrit. Chalepi uerò præfectus, Romanorum clade audita, cum suis ad Turcas desciiuit. cumque hostes Romana castra corona cinxissent, Imperator prælio eis non denunciato eduxit exercitum: & nullo tubarum sonitu alio ue manifesto signo dato, hostes fudit. Deinde Hierapoli arcem condidit: & alijs multis oppidis captis, Alexandriam Ciliciæ urbem peruenit: exercituque in hyberna, ubi nulla commeatus inopia premeretur, ducto, Byzantium redijt. Sub ueris aut̄ initium Imperator altera expeditione suscepta,

pta, quum Cæsaream uenisset, & magnam Turcarum copiam eam prouinciam incurfare cognouisset, illis aut cæsis, aut captis, ad Eufratem contendit: ibiq; parte una exercitus Philareto duce relicta, ipse ad Septentrionem declinauit. Turcæ autem Philareti militibus territis, omnibus eorum impedimētis potiuntur. & in Cappadociam progressi, omnibus uastatis Iconium petunt, urbem tunc felicissimam, nobilissimamq;. quo Imperator Sebastia cognito, eodem contendit: uerum ubi illa urbe euersa, hostes suo aduentu cognito discessisse audiuit, Cathagurio¹⁰ Antiochiæ duci Romanarum legionum partē tradidit, eiq; mandauit, ut ad Mopsihestiam ueniret, & Turcas illac transituos aggredere. qui quū in Tharsiplanicem uenissent, ab Armenis omni ferè præda spoliati sunt: auditisq; Romanorum ad Mopsihestiam insidijs, noctu diffugerunt. Deinde uere ineunte, Turcæ iterum Romanas prouincias infestantes, à Michaele Comneno, Imperatoris legato, uicti sunt: & paulo post ipse ab Imperatore cum minoribus copijs, ob inuidiam in Syriam missus, à Turcis uictus & captus fuit. Deinde ipsemet Imperator, in Oriētales²⁰ prouincias cum exercitu progressus, quū ad Criapegam castra haberet, prælio cum hostibus congressus, & Scythis quos in castris habebat, ad Turcas deficientibus fortissimè pugnans, captus fuit: & ad Sultanum, qui Axā uocabatur (iam enim Trangolipix mortuus erat) perductus: quem Axā, ut erat iustissimus, & summa animi moderatione præditus, ubi Imperatorem esse certò cognouit, (neq; enim prius credidit, quàm & legati quos ad eū miserat, eum esse testati sunt: & Græci duces, quos in uinculis habebat, coram illo ducti, ad pedes eius prostrati ceciderunt³⁰) prius tamē de more, ut uictum ante pedes suos prostratum, erexit: atque ut fratrem amplexus est, & mox hu iusmodi uerbis solatus: Noli moerere Imperator: hæc enim est rerum humanarum uicissitudo, ut belli fortuna modò hos, modò illos deprimat, alios uerò extollat: tu multa bella præclarè gessisti, semper uirtus & fortitudo tua celebrabitur, modò te in aduersis non minus fortem præbeas,

præbeas, quàm in secundis prudentem. quamuis à me nõ
 ut captiuus, sed ut Imperator tractaberis: statimq; ei taber-
 naculum ornatissimum attribuit, & ministros ac reliqua
 omnia quæ Imperatorem decent. & mensæ adhibitum
 iuxta se collocat, captiuus quotquot peteret redditis: & sic
 per dies aliquot cū eo uersatus, & colloquutus, pace per-
 petua sancita, promissaq; affinitate inter liberos ipsorum
 contrahenda, Diogenem cum magno comitatu & hono-
 re dimisit, barbarica etiam ueste ornatum. Sed pòst eo
 10 Byzantij à suis trucidato, Axan Sultanus id audiens, ma-
 gno dolore affectus, copias suas in Romanorum prouin-
 cias, non iam prædatum, sed ad eas subigendas misit. Con-
 tra quem Michael Ducas Imperator Isaacium Comnenū
 cum exercitu misit: qui à Turcis uictus & captus, magna
 se pecunia redemit. Pòst Cutlumo, quem suprà ostendi-
 mus Tangrolipicis nepotem fuisse, arma cōtra Axanem
 nouum Sultanum, ut ipse imperium occuparet, parante:
 Babylonius Calyfa, cuius etiã apud Turcas, ut qui à Mua-
 mede originem trahere putaretur, summa erat autoritas,
 20 nihil sectæ suæ perniciosius esse animaduertens, quàm si
 eadem bella ciuilia, quæ Sarracenicū, ipsorumq; Calyfarū
 imperium euerterant, iam inter nouos Sarracenos, hoc
 est Turcas quoq; orirentur: quamuis loco suo excedere,
 & in publico uersari non soleret, ad eos abit, qui de regno
 contendebant: eisq; persuadet, ut omissò bello Axan, quæ
 Calsiarum quidam uocant, principatum suum integrum
 teneat: cognatoq; omni ope præstò sit, ut Romanis pro-
 uincijs subactis imperet. qui breui Media & totius Orien-
 tis locis subactis, insulas quoque inuasit, Zacham quen-
 30 dam obscuro genere natum mittēs: qui Chio insula cum
 paucis nauibus repentè occupata, classēq; ibi comparata,
 Lesbum, Samum, Rhodum, Cretam & Cypum cæpit:
 quæ tamen paulo pòst rursus in Imperij Romani pote-
 statem redierunt. Damascum uerò, & reliqua Syriæ loca
 ei propinqua, Axan Persarum Sultanus cuidam nepoti
 suo Ducat appellato tradiderat: ut quemadmodum ille al-
 ter cum Romanis bella gerebat, sic iste cum Aegyptijs fa-
 q ceret.

ceret. nam Aegyptius Calyfa, Laodicæam Syriæ usque, omnia possidebat : & Alapiam siue Calepum Samucho illi, cuius supra mentionem fecimus, tradidit : sed ita, ut hi beneficiarij essent sui : Cutlumo uerò, Sultanus & ipse. Sed Samuchi filius Sangninus, multis bellis gestis, Damasci quoque regnum occupauit. eiq; successit filius Norandinus, qui multa cum Ierosolymitanis regibus bella gessit. Sed cum Christiani qui Ierosolymis, & in alijs locis, sub Turcarum imperio degebant, durius à Turcis tractarentur, quàm antè ab Sarracenis, concilio in Gallia¹⁰ apud Claromontem habito, Urbanus pont. Christianis Orientis per Petrum quendam Gallum opem implorantibus, omnes gentes ad pium bellum cohortatus, effecit ut expeditio in Syriam susciperetur. Itaque profecti sunt, anno Salutis nostræ M X C diuersis itineribus Gottifredus, Eustatius, & Balduinus Bolliones, Raimundus & Robertus, Flandriæ comites, Vgo cognomento Magnus, Philippi Gallorum regis frater, Stephanus Valesius Carnutum comes, Podiensis antistes, & Petrus Eremita, huius expeditionis autor, cum circiter quin²⁰ gentis armatorum millibus, qui multis cruentis prælijs cum Turcis & Sarracenis atque Aegyptijs commissis, alij Nicæam Bithyniæ urbem, alij Antiochiam ad Orontem fluuium, alij Ierosolymitanam urbem, alij alias magno labore, multoque sanguine cæperunt, ibiq; regnum Christianum constituerunt : Constantinopolitano Imperatore interea fœdus cum altero Turcarum Sultano, qui Byzantio proximis prouincijs imperabat, habente. nam supra ostendimus, prouincias illas Cutlumo attributas fuisse, quibus ipsius hæredes sunt potiti, cum Tangrolipi³⁰ cis posterius Persis & Babylonijs imperarent, & in Aegypto adhuc erant Sarracenorum reliquiæ. Sed Cutlumo atque eius filio, qui Occidentis Sultani erant, Cappadociamq; obtinebant, defunctis, Tanismanius successerat. Ex his Christianis ducibus, ubi in Asiam traiecerunt, Turcæ Raimundum, Nicenum agrum inexplorato ingressum, insidijs exceptum, multa strage fuderunt :
& in

& in Exorgum oppidum desertum compulerunt : ubi aliquandiu obsidione fatigatus , ad hostes cum paucis transijt. reliqui, qui se dedere noluerunt, post diuturnam obsidionem, partim bello in excursionib. absumpti sunt, partim fame perierunt : & qui uiui in hostium potestatem uenerant, ad unum omnes cæsi sunt . Cæteri Nicomedeam primùm petierunt , inde ad Nicæam Bithyniæ urbem bellum transtulerunt . quam dum fortiter oppugnant, Tanismanius siue Solymanus cum sexaginta Turcarum millibus, in eam partem castrorum, in qua Podiensis antistes suos milites habebat, impetum fecit : qui à Gal-
 10 lis facilè repulsi sunt , tandemque Nicæa capta est : deinde cum Solymano quartis ab Nicæa castris ferocissimè pugnatum. collegerat enim ille totius Orientis uires, auxilijs undiq; accersitis. Inde Iconium, ad Taurum montem situm, ipsius Solymani sedes, hodie Cogni dicta , & Phrygiæ, quæ hodie Caramania uocatur, principum regia, atque Heraclia capta . Pòst bipartito exercitu Balduinus in
 20 Ciliciam flexit, Tharsumque, Edeffam & Manussam cepit : maiores copiæ Armeniam receptam, Palmuro Armeno tradidère . Inde Cappadociam, Cæsaream , Sororgia & Suram, in angustijs Tauri montis capiunt. Pòst Taurum transgressis, obtulerunt se in planicie Turcæ : sed facilè fusi à Latinis, fugatiq; sunt. & Antiochiam Phœnicæ clarissimam munitissimamque urbem, quam O-
 rontes fluuius interluit (nam alia est in Pamphilia Seleucia uicina) rectà perreçtum : eaq; deditione potiti sunt, Turcis prius acie uictis. quo in prælio centum Turcarum
 30 millia ceciderunt , & quindecim camelorum millia capta sunt . Interea Veneti ducentarum nauium classe ad Latinos iuuandos missa, Smyrnam in Ioniæ ora occuparunt : & Latini Antiochia capta, Rugiam quoq; & Albariam expugnârunt, ibique hyemârunt. Vere autem in-
 eunte inde digressi, Tortosam primò & Tripolim oppugnant . Tripolitanus rex in fidem receptus , Tortosa à suis egregiè defensa. Quare castris inde motis, Zebulo, Zabari , & Brai flumine traieçto , per insidiosa loca iter
 q 2 facientes,

facientes, Berytum maritimam urbem peruenere, & Be-
 ryti Sagittam, unde decimo die Caesaream uentum est, post
 Ramam, ac tandem Ierosolymis castra admouerunt: eaq;
 cruentissimo Marte & summo labore capta fuit, circa an-
 num Salutis nostrae MC, & Gottifredus rex salutatus. At
 Turce cum Aegyptijs, ingentibus collectis copijs mox bel-
 lum instaurant: quib. obuiam progressus Gottifredus, eos
 ad Ascalonem castra habentes, centum, uel (ut alij uolunt) quin-
 quaginta millib. caesis, fudit. Sed antequam Ierosolyma ca-
 peretur, Veneta classis Lyciae, Pamphyliae, Ciliciae, & Syriae
 oram praeteruecta, Ioppesem portum iam a Gallis captum,
 ut Christianos commeatu adiuuaret, tenuit: indeq; Asca-
 lonem, Porphyriam, urbem Ptolemaidis propinquam, & Ty-
 beriadem, maritimas urbes capiunt. Et Ierosolymis Gotti-
 fredo mortuo, Balduinus eius frater rex creatur, caeteris
 principib. domum reuersis. hic Ptolemaidem, Venetis, Ge-
 nuensib. & Boemundo Antiochiae rege adiuuantibus, &
 Sydonem atq; Berytum Phoeniciae urbes cepit. Deinde Boe-
 mudo mortuo, & Tancredo eius fratre Antiochiae regnan-
 te, cum Turcae atq; Aegyptij rursus Ierosolymitanos fines
 ingressi essent, Balduinus Tancredo in auxilium accersito,
 cum eis pugnavit: & uictus, magna suorum cede Ierosoly-
 mam se recepit, Tancredus uero Antiochiam. & Turcae
 montem Sinai occuparunt. Et paulo post Balduino defun-
 cto, Balduinus alter cognomine Burgenfis, rex creatus fu-
 it. Deinde Alexio Byzantij imperante, quia Balduinus se-
 cundus auxilium a Latinis petebat, altera expeditio in Syria
 facta est: profecti sunt Vuilhelmus Aquitaniae dux, Vgo
 Magnus, Philippi Francorum regis frater, Stephanus Car-
 nutum comes, qui ex priore expeditione domum reuer-
 sus erat, & Stephanus Burgundiae comes, atq; Tolofas, &
 Veneti quoq; classem maximam miserunt. Latini proce-
 res cum suis copijs multis laboribus & cladibus afflicti,
 ac penitus dissipati, tandem Ierosolymam peruenere. Sed
 Balduinus improvide sine illis cum Turcis congressus, e-
 exercitu suo fuso, ipse captus, & Carras perductus, tandemq;
 pecunia data liberatus fuit. At Veneta classis, septingenta-
 rum

rum Aegyptij Calyfae nauium classe, quæ Ioppem oppugnabat, fracta, Tyrum cepit: quam urbem cum oppugnaret, columba uisa est castra superuolare (nam copiarum partem in littus Veneti exposuerat) Damasceni regis literas ferens, quibus obfessis significabat, se breui cum ingentibus copijs illis auxilio fore. quæ à militib. uisa, & omnib. maximum clamorem ac strepitum edentib. cecidit: & duces Veneti lectis literis, ad illarum exemplum alias finxerunt, quæ obfessis omnem auxilij spem adimerent: unde post traditio secuta est. His temporib. uiguit inter Sarracenos uel Turcas, genus quoddam hominũ, & secta, Affalsinorũ appellata: qui latronũ more quoscunq; uellent interficientes, magnis Christianos in Syria cladib. afficiebant. ex quo post factum est, ut apud Italos latrones omnes Affalsini uocarẽtur. Cuius sectæ origo sic tradit: Aloadinus quidam secta Sarracenus, regnũ in ea Persidis parte quæ Indo flumini proxima est, haud procul ab Arriane prouinciæ finib. sub Caucaaso obtinẽs (quæ regio hodie Mulehet uocatur, in qua olim fuerunt Asaceni, quorum mentionẽ facit Arrianus in Alexandri Magni rerum gestarum historia, eos inter Cophen & Indum fluuios collocans: quem Cophen à Iosepho in Iudaicis antiquitatib. Cuthũ appellari puto, & in hanc regionẽ decem illas Israelis trib. translatas fuisse.) hic Aloadinus, ut suis persuaderet, se uitæ beatæ illos participes facere posse, qui mandata sua seruassent: in amœnissima quadam ualle, inter duos altissimos montes, hortos pulcherrimos, omni arborum suaues fructus ferentium, & florum genere adornarat: quos undique splendidissimis ædificijs incluserat, quæ auro alijsque coloribus depicta, & preciosissima supellectile instructa erant, & uarijs in partibus, lactis, mellis, uini, ac odoratarum aquarum fontes riuosque habebant: intus erant lepidissimæ puellæ, cantu, musicis instrumentis, choreis, omnibusque blanditijs, eos qui ibi essent oblectantes: & insuper ministræ erant, quæ semper intra tecta latent, omnia tum ad uictum, tum ad uoluptatem necessaria hospitibus parabant: locus autem totus foris &

natura & arte munitissimus erat. Hoc igitur uoluptatum omnium horto facto, Aloadinus montanis illis hominibus se Muamedis socium prædicabat: sibi que paradisi ac beatæ uitæ impertiendæ potestatem datam. & ex illis melioris ad arma indolis, adolescentes duodecimum & decimum quartum ætatis annum transgressos deligebat, & in aula sua educabat: eosque, quò libentius mandata sua exequerentur, aliqua portione altissimo conpositos somno, in eum locum transferrebat, ubi eo somno excitati, omnibus uoluptatibus per duos uel tres dies¹⁰ fruebantur, & post iterum eadem portione somno obruti efferebantur. & sic fiebat, ut illi post nulla pericula, ut eius mandata perficere possent, subterfugerent: ac quoscunque ille uellet, uel in remotissimis partibus degentes, insidijs trucidarent. horum autem ad sexaginta millia habebat. Vnde potentia eius ac successorum, qui Sexmontij uocabantur, ita creuit, ut eundem ordinem etiam in Syria instituerit, & præfectum Damasci habuerit. erat enim quasi quidam equestris ordo, cuius summus magister Sexmontius uocabatur: & præfectos alios uarijs in²⁰ locis militiæ suæ habebat. Arx uerò illa, in qua horti erant, Tigadum appellabatur. Hi milites cædibus & latrocinijs totam Asiam Christianis infestam reddebant. Sed eos post Tartari, arce septem annorum obsidione capta, penitus deleuerunt. Hæc est illorum, quos aliqui Essenos, & alij Arsacidas errore uocârunt, historia: ut nos apud fide dignos autores inuenimus. Tanismanio defuncto, imperium Turcicum Occidentale diuidi cœptum est. nam Muchumetus quidam Tanismanio successit, cui cum Masuto Iconij præside inimiciæ intercedebant. Sed³⁰ cum Ioannes Comnenus Imperator fœdere cum Masuto inito, Muchumetum coniunctis uiribus oppugnaret: tandem Masutus cū Muchumeto recõciliatus, ab Imperatore defecit. & nihilominus Imperator Castamonē & Gangrū, nobilissimas Ponti urbes, quas Turcæ occupauerant, expugnauit: quas Muchumetus paulo post recuperauit, & Iberiam quoque ac nonnulla Mesopotamię loca subegit. & Masutus

Masutus Iconio cum alijs Syrię locis est potitus. qui etiam in Thraciã impressione facta, ab Manuele Comnenõ fugatus fuit. Cũ uerò Imperator hac uictoria elatus Iconiũ oppugnaret, Turcæ insidijs collocatis exercitum eius fuderũt, adeò ut ipse egrè effugerit. Pòst Christianis qui Ierosolymam obtinebant, laborantibus, facta est tertia expeditio, cuius dux fuit Conradus, dux Franconiæ, qui illis cum magno Germanorũ atque Italarum & Gallorum exercitu opem tulit: & cum Turcis, cum quibus & Græci
 10 conspirauerant, ad Mæandrum fluuium cruento prælio congressi, ingentem Turcarum stragem ediderunt. Masuto autem mortuo, regnum eius tres filij distribuerunt, bella deinde inter se gerentes, Iagupafanes & Iconij Sultanus: tandemq; Iagupafanes uicit, & Sultanus ad Imperatorem confugit, qui eum Byzantium in triumphum duxit. Neque hic prætereundus est Sarracenus Icarus: qui cum in Sultani comitatu esset, præstigiator habitus, circensibus ludis sponte Byzantini Hippodromi turri conscensa, sub qua carceres erant, unde equi emittebantur:
 20 supra uerò quatuor illi equi aurati, qui nunc Venetijs supra Marciam ædem sunt, sibi inuicem obuersi, alacritatis ad cursum pleni stabant, se stadium transuolaturum iactabat. cumque diu, ampla & promissa ueste candida indutus, quæ uinculis in orbem succincta, sinuosa efficiebatur, manus alarum instar ad uolatum, ut plus uenti colligeret, librans, tandem se uento committens, prostratus, ossibus omnibus confractis expirauit. Manuel uerò, ut à Sultano liberalis & potens haberetur, eum ingenti pecunia, & preciosissimis rebus donatum dimisit:
 30 ea tamen lege, ut ipse ei Sebastiam cum suburbano agro redderet. sed ille cum pecunia Iconium reuersus, Sebastia uastata, & uicinia eius subacta, summam rerum ad se transtulit: & Dadunę altero fratre eiecto, Cæsareaq; occupata, Iagupafanem quoq; euertere nitebatur. Dadunes uerò Amasiam possessore uacuã occupauit: sed paulo pòst à Clizastlane Sultano, qui Cappadociã occupauerat, pulsus est. Clizastlanes uerò Imperatorem patrem appellans,
 interea

128 SARRACENICAE HISTORIAE
interea semper fines eius populabatur. Quamobrem non
multo post nouo inter eos accenso odio, quia & uicissim
Sultanus Imperatorē leuitatis in promissis non seruandis
accusabat: Imperator bellum summis uiribus gesturus, &
Turcicę gentis euerfionem animo concipiens, ueteranos
milites colligit, nouas legiones conscribit, externa auxilia
undique accersit, cum Balduino Ierosolymarum rege fœ-
dus inicit: Scythas Istri accolas sibi adiungit. ingentiq; exer-
citu comparato, ac omnibus ritè peractis, & diuina ope
implorata, copias educit: ac per Phrygiam & Laodiceam,¹⁰
Chonas, Archangeli fanum, Lampim & Celenas, ubi Mæ-
andri amnis fontes sunt, in quem Marfyas influit, Choma-
iter faciens, Myriocephalum, castellum uetustum & de-
sertum, pessimo omine transit. cuius nomen res subsequuta
est. nam haud procul inde, multa Gręcorum capitum mil-
lia perierunt. Semper tamen cautè instructaq; acie ince-
dens, castra ubi metabatur communiens, sed tardius pro-
pter iumēta, quę machinas trahebāt, incedere cogebatur:
& Turcę sæpe se ostendentes, leuibus prælijs eos lacesse-
bant: omniaq; infesta reddebant, gramen demetentes, &²⁰
commeatum intercipientes, aquasq; inficientes. At Sulta-
nus magnis auxilijs ex Perside & Mesopotamia, alijsq; e-
iusdem gentis regibus accersitis, per legatos ab Imperato-
re pacem petijt: quam omnes prouectioris ætatis ac Tur-
cicis bellis exercitati duces amplectēdam suadebant, pro-
pterea quòd loca munita & opportuna omnia ab hostib.
essent occupata. Verùm ille neglectis seniorum consilijs,
& iuniorib. (qui forma tantum, gemmisq; & auro, non
autem triumphis & rerum peritia cōspicui erant) cupidè
auditis, legatos uoti impotes dimisit. Cumq; Sultanus ite-³⁰
rum pacem petijisset, eiq; Imperator iactabundè dixisset,
Se Iconij sponsurum: Sultanus in angustijs Tauri mon-
tis, quę Clisura Zybritzæ appellantur, per quas Romano
exercitui Myriocephalō castra mouenti, iter erat facien-
dum, suas phalanges, ut impetum in eos prætereuntes fa-
cerēt, abdit. Est ante Clisura oblonga conuallis, quam La-
tino nomine Clusium optimè nominare possumus, uer-
ticibus

ticibus montium affurgens, quæ ad Septentrionem paulò decliuior inter colles in patentiores ualles protenditur: ab altera uerò parte abruptis arduisque rupibus includitur. quam uia ingressurus Manuel, non secus ac si per patentem campos iter esset faciendum, nihil prospexit eorum quæ periti imperatores prouidere solent: utpote impedimenta & currus, quibus machinæ trahuntur: & imbellem multitudinem, ne pugnantibus, si id fors ferat, impedimento sint, extra aciem remouere, expedita
 10 cohorte hostes ex angustijs depellere, atq; exercitui uiam aperire, & omnia antè per exploratores cognoscere. quorum ille, etsi antè barbaros iuga occupasse audiisset, nihil fecit: sed acie sic instructa, angustias est ingressus. Primum agmen, in quo erant Angeli Constantini duo filij, Ioannes & Andronicus, nec non Macroduca Constantinus, atq; Lapardas Andronicus, cum suis cohortibus, lunata acie incedebat: dextrum cornu Balduinus Ierosolymorum rex, sinistrum Märozomes Theodorus ducebat: hos sequebantur lixæ, calones, currus, & alia impedimēta. In
 20 de Imperator ipse cum delecta manu, extremum agmen clausit Andronicus Contostephanus. Sed ubi ad angustias uentum est, cum acies explicari non posset, Angeli, Macroduca & Laparde cohortes, quæ in sinistro cornu erant, cum eo facto, barbaros è collibus, unde pugnabant, in montes repulerunt, & sic incolumes transiērunt. Sed reliquæ legiones hos minimè strenuè consecutæ sunt: nec, ut debebant, sagittarijs in lateribus positis, Turcarum impetum represserunt, testudinem ue egerunt: quapropter densissima Turcarum agmina, undiq; ab editis locis in humilia,
 30 & è tumulis in planiciem magna uirruiebāt: & audacius in Romanos inuecta, aciem perreperunt: ac Balduini cornu in fugam uerso, multos uulnerarunt, trucidaruntq;: quod uidens Balduinus, ut suis laborantibus opem ferret, cum delecta equitum manu in medio hostes inuehitur: à quibus circumuentus & ipse occiditur, & eius milites omnes fortissimè pugnantes cadunt. quo successu elati Turcæ, omnes uias Romanis intercludunt. qui ut in angustijs in-
 r ter se

ter se impliciti, & alij alios impediētes, tantum aberat
 ut hostibus nocere possent, ut suos quoque impedirent,
 & hostib. maētandos obtruderent: nec ab extremo agmi-
 ne aut ipso Imperatore iuuari aut recedere, uel in aliquod
 latus declinare poterant, curribus qui in medio trahe-
 bantur, tanquam uallo obiecto impediētib. Iumen-
 ta pariter & homines Turcicis telis sternebantur, cada-
 ueribus plenæ erant ualles, abscisis membris scatebant
 saltus, sanguinis riui pecudum simul & hominum cruo-
 re permixto manabant, adē ut huius pugnae atrocitas ¹⁰
 nullis exprimi literis possit. & praeter cætera mala, ho-
 stes caput Andronici Bacazæ, qui Imperatoris ex sorore
 nepos, cum exercitu ex Paphlagonia & Heraclea Pontica
 collecto, contra Turcas Amasenos missus fuerat, hastæ
 infixum ostentârunt: quibus spectaculis, & periculi ma-
 gnitudine perturbatus Manuel, animo æger, & dolorem
 ac metum silentio dissimulans, inopsque consilij, quò se
 uerteret nesciebat. Verumtamen Romanæ legiones,
 quas præcessisse diximus, periculosis illis itineribus supe-
 ratis, in colle quodam satis opportuno castra muniue- ²⁰
 runt. Turcæ uerò omni contentione Imperatoris a-
 gmen debellare nitebantur, quòd maxima & potentissi-
 ma exercitus parte profligata, se facile cæteros superatu-
 ros, eoq; uicto (ut in serpentibus capite contrito, unà e-
 tiam reliquas corporis partes, quæ abscissæ, singulae per
 se mouebantur, moriuntur: & arce expugnata, urbs hosti-
 bus resistere non potest) reliquos paruo labore posse dele-
 ri putabant. At Imperator sæpius Turcas ex angustijs
 illis depellere, ac suis uiam aperire conatus, Turcarum
 qui è superiore loco pugnabant, ui subinde crescente, si ³⁰
 bi cum alijs, siue maneret, siue progredere, æquè pe-
 reundum existimans, suos monet, ut spe omni in Deo pri-
 mum, deinde in armis, ac dextra posita, ferro sibi salu-
 tem, aut honesta morte perpetuum decus quærant. se e-
 nim nullam aliam euadendi uiam uidere: nec Deum, si
 modò sanctè eius auxilium implorarent, uiribusq; quas
 ille suppeditaret, fortiter uterentur, eos qui pro sacrosan-
 ctæ re-

ctæ religionis propagatione, ipsiusq; nominis gloria, con-
 tra impios, omnis religionis, pietatis, honestatisq; euer-
 fores pugnarent, deserturum prorsus esse. quod si ta-
 men eos mori contingeret, pro breui & fragili uita, ut
 qui iustissimam causam haberent, duplicem consecutu-
 ros: nempe sempiternam illam & beatã in cœlesti regno,
 quæ cum omnibus uerè Christum colentibus, tum maxi-
 mè ijs qui pro eius gloria sanguinem uitamq; profunde-
 rent, promissa & parata à Christo Seruatore nostro est: &
 1° præterea alteram, in perpetua hominũ in hac uita degen-
 tium memoria positam, qui semper fortitudinem, con-
 stantiamq; ipsorum celebraturi essent. eos uerò qui arma
 abiecissent, ut Imperatoris sui desertores ac proditores,
 & Christi beneficiorũ immemores, ingratosq; omnium
 ore & sermonibus condemnandos, ac sempiternas Deo
 pœnas duros. Itaq; suo exemplo uiam sibi quisq; ferro
 aperiret. Deinde cum paucis quos secum habebat, re-
 ctã in hostes fertur: atque ita post multa uulnera illata &
 accepta, Turcica phalange perrupta, sic toto corpore uul-
 2° neratus, ut scuto circiter trigintæ sagittæ inhærent, &
 cassidem decussam attollere non posset, elapsus est. Cum
 interea cæterę legiones passim cæderentur, seq; inuicem
 conculcarent: & qui fortè has fauces superârant, nihilo
 minus in altera ualle ab hostibus trucidabantur. is enim
 transitus in septem profundas ualles, inter se uicinas, fin-
 debatur: & initio paulo latior, rursus in angustias compli-
 cabatur, quas omnes Turcæ præsidij infederant. Præ-
 terea tantus repente exortus est uentorum, arenas, qui-
 bus loca illa plena sunt, impellentium nimbus, ut ambo
 3° exercitus in densissimis tenebris uelut noctu summo im-
 petu congressi pugnarent, & nullo discrimine obuios
 quosq; siue amici essent, siue inimici, trucidarent. eo-
 demque loco Turcæ, Romani, iumenta & homines
 promiscuè caderent: & uallis illa nihil aliud uideretur,
 quàm commune amplissimumque horum omnium se-
 pulchrum. Sed tamen plures ex Romano exercitu, quàm
 ex Turcico, cadebant: & præsertim ex genere clariori-
 r 2 bus, &

bus, & Imperatoris cognatis: & multi etiam uiui inter ca-
 dauerum aceruos ita sepulti iacebant, ut inde se explica-
 renon possent: nec qui eis opem ferret, singulis pro salu-
 te sua laborantibus, erat, adeò ut inter longos cruciatus
 tandem animam agere & ipsi cogerentur. Imperator
 uerò sine armigero, sine satellite, & sine custode, solus
 sub pyri siluestris umbra uires exhaustas recipiebat: cum
 quidam gregarius eques, fortè & ipse pugna elapsus, eius
 misertus, ei pro uirili ministrare studens, galeam, aliaq;
 arma hinc inde cadentia reposuit. Quod dum facit, Tur¹⁰
 ca quidam accurrit: & nemine eum defendente, Impera-
 torem freno arrepto capere uoluit. quem ille hastæ par-
 te, quam reliquam habebat, in caput impacta humi pro-
 strauit: cumq; alij Turcæ accurrissent, eum uiuum cape-
 re uolètes, ipse arrepta eius equitis, de quo diximus, hasta:
 & uno ex hostibus transfixo, cum etiam eques ille stricto
 gladio alteri caput amputasset, illos repulit: donec alijs
 decem Romanis militib. accurrentibus, se legionibus quæ
 præcesserant, coniungere cupiens, inde abiit. sed iter eius
 tum cadauerum acerui, tum Turcæ ubique occurrentes,²⁰
 ualde impediébāt. Deinde faucib. illis ac præterfluente am-
 ne alicubi super cadauera suorū equitādo ægrè superatis,
 aliam Romanorū manum, quæ eo uiso accurrit, cogit: i-
 biq; aliud prælium cœptum est, in quo Ioannem Cantacu-
 zenum, neptis suæ uirum, solum cum multis fortissimè pu-
 gnantem cadere & spoliari uidit: & Turcæ, qui illum occi-
 derunt, Imperatorem præterire uidentes, eum congloba-
 ti, ut opimam prædam, petunt. erant autem ij inter Tur-
 cas uiri principes, & armis insignes, equis Arabicis splen-
 didissimè ornatis infidentes. quæ impetum Imperator a-³⁰
 nimis suorū excitatis facilè repulit: & nūc Turcas, qui un-
 diq; ut eum caperēt accurrebant, armis repellens, nunc ce-
 leritate præcurrens, tandem in suorum castra, ab illis ex-
 pectatus, & multis periculis laboribusq; exantlatis, à suis
 quoq; iniurijs & conuicijs affectus peruenit. ubi noctem
 illam metu pallentes insomnem egerunt: & manè Turcæ
 castra ipsa oppugnatum ibant. Sed Sultanus Manuelis ca-
 lamita-

lamitatē miseratus, missis ad eum munerib. pacem ei de-
 dit, ea lege, ut Dorylęum & Sublęum oppida, quę à Turcis
 euersa instaurauerat, rursus euertentur: quę pacta Impe-
 rator non seruauit. nam Sublęum quidem euertit, Dory-
 lęum uerò nō. quamobrem Sultanus Atapacum ducem
 cum delectorū militum manu ire ad mare usq; omnes ur-
 bes ac prouincias uastare, neminiq; parcere: & sibi aquam
 marinā, remum, & arenā referre iubet. qui mandata exe-
 quēs, Phrygiam & Męandrias urbes populatus est. quem
 10 Imperator in Męandri fluminis transitu insidijs exceptū,
 ipso duce cū multis alijs cęso, oppressit. Deinde Manuele
 mortuo, Sultanus, qui Iconij sedem habebat, multas Phry-
 gię urbes cępit. Huic Sultano defuncto successit filius,
 Chaichosroes nomine: quo imperante, Fridericus Barba-
 ruffa Orientem petijt, & Turcas ad Iconiū pręlio uicit: fi-
 liū Copatinū, qui patrē regno expulerat, & Iconiū cępit.
 Deinde Germanus quidam heros ingenti corpore, quū i-
 ter suū sequeretur, post exercitū equum fessum trahens, à
 20 quinquaginta Turcis circūuentus, nō magis se cōmouit,
 aut gradum accelerauit, quàm si nemo persequeretur: sed
 gladio unū ex illis tam facilè in duas partes secauit, à capite
 simul cum equi sella usq; ad tergum, ut reliqui territi absti-
 nuerint. Friderico aut̄ in flumine submerso, Germani do-
 mum redierūt. Quo tempore grauis seditio inter Turcas
 est orta. Clizastlanus enim, potentissimus Iconij Sultanus
 moriens, quatuor filios reliquit, Masutum, Coppatinum,
 Rucratinum, & Chaichosroem. Masuto Amasiam, An-
 ciram, Dorilęum, & alias Ponticas urbes assignauit. Me-
 litenem, Cæsaream, & coloniam quę nunc Taxara dici-
 30 tur, Coppatino. Amisam, Doceam, & alias maritimas
 urbes, Rucratinus. Chaichosroes Iconium tenebat, ipsius
 Sultani sedem, & cū ea Lycaoniam atq; Pamphyliam, &
 quę ad Cottyaniū usq; pertinent. Coppatino mortuo, de
 eius principatu Rucratinus & Masutus certāt. sed Rucra-
 tinus ingenio & rei bellicę peritia uincit, et Masuto princi-
 patus partē adimit: atq; hac uictoria elatus, Chaichosroi,
 qui ex altera matre Christiana natus erat, Iconij potiundi
 r 3 cupidus,

cupidus, ni sibi regno cedat, bellum indicit. Chaichof-
 roes igitur ad Imperatorem Alexium Angelum patris e-
 xemplo confugit: sed secus ac pater, nullis auxilijs impe-
 tratis, domum redijt. uixdum autem Iconium peruenit,
 cum à Rucratino pulsus, ad Lebunē in Armeniam fugit:
 ubi humaniter quidem acceptus fuit, sed nulla ope impe-
 trata Byzantiū redijt, ibiq; obscurus uixit. Hoc Alexio An-
 gelo imperante, Veneti Byzantium cæperunt. & Angelo
 pulso, Græci in Asia Theodorū Lascarim, eius generum,
 Imperatorem creârunt: quī non solum Bithyniæ & mari-¹⁰
 timæ oræ imperauit, uerūm etiā in mediterranea longif-
 simè progressus, à Caria, & qua Meridies est, Mæandro flu-
 uio, Septentrionē uersus ad Galaticū pontū & ipsam Cap-
 padociā pertinebat, imperij sedem Niceę collocat. Quod
 ægrè ferens Alexius, per mare Aegæum Asiam ingressus,
 clam Iathatinē, Rucratini filium Sultanū supplex misera-
 bili habitu adit, ut imperiū sibi restituat orans: & ueterē a-
 micitiam illi in memoriam reuocans, prætereaq; aceros
 pecuniarum pollicens: quibus rebus permotus Iathati-
 nes, statim Theodoro bellum exitiumq; per legatos mina²⁰
 tur, ni socero cedat. & copijs collectis, Antiochiam ad
 Mæandrum sitam obsidet. Theodorus uerò & ipse exer-
 citu, numero quidem Turcico longè inferiori, sed uirtu-
 te pari, uel etiam superiore collecto, ei obuiam it: & supe-
 ratis tertio die montis Olympi angustijs, quæ in maxi-
 mam porrectæ longitudinem Bithyniam ad Septentrio-
 nem, Phrygiam uerò ad Austrum habent: deinde Cay-
 stro amne traiecto, undecimo die improuisus Turcas
 nihil tale metuentes adoritur: eosque facilè in loco an-
 gulto, ut copias explicare non possent, & ubi equis com-³⁰
 modè uti non poterant, ipso Sultano propria manu ob-
 truncato, fudit, & Alexium captum liberaliter apud se ha-
 buit. Post Angelo Theodoro imperante, anno Salutis cir-
 citer MCCXL, Scythæ Asiatici, qui mediam inter
 Ryp hæos montes & Oceanum Septentrionalem plani-
 ciem incolebāt (quos supra Tartaros appellatos diximus)
 Asiam instar locustarum effusi penè uniuersam uastātes,
 Turcis

Turcis bellum intulerunt, de quibus pauca nobis dicenda sunt. Erat hæc gens populosissima, omnium gentium ad Septentrionem ultima, quam Homerus mortalium iustissimam uocauit: cæterum homines inopem regionem incolentes, omnium deliciarum, & agrorum ac uitium culturæ ignari, quibus uictum præbebant spontè è terra natæ herbæ, & sanguis, & carnes iumentorum, ferarumque & uolucrum uenatus: uestem nulla arte confectam, animalium pelles: argentum uerò, aurum & margaritas, cæterasque gemmas nihili faciebant: nullos solennes ludos, 10 nulla ambitiosa spectacula, nullas disceptationes habentes: sed pacatam, & seditionum expertem uitam agentes, ideoque sine lege, sine eloquentiæ usu, & argutijs, innata eos iusticia regente, aurea libertate fruebantur. quæ regio instar amplissimi fontis innumeras uarijs temporibus gentes effudit: hoc autem tempore hæc gens omnis in septem tribus (quarum hæc erant nomina, Tatar, Tangur, Cunat, Talair, Sonich, Nongli, Tebeta) diuisa, uicinarum prouinciarum, nempe Georgorum regibus pa- 20 rebat, & angustam pro hominum ac iumentorum multitudine regionem habebat: cum senex quidam ex tribu Tatar, Cangio appellatus, uir obscuri quidem generis, sed prudentia & sanctitatis opinione insignis, in somnis oraculo admonitus, multisque miraculis eius orationi fidem facientibus, eos ad libertatem capes- sendam, uberioremque regionem & fines propagandos cohortatus, & Rex atque Imperator ab illis factus, extra inopissimæ illius regionis, quæ instar peninsulæ Persidi & Caspio mari opposita, Scythico undique 30 Oceano clauditur, unico tantum Isthmo, quem altissimi & inaccessi Ryphæi montes quasi uallo quodam muniunt, Asiæ coniuncta, maris fluctibus (quemadmodum narrat Haytomus Armenus) ut uia illis inter montes ac mare patèret recedentibus, eduxit. Quamobrem omnes illi Scythæ post à tribu, ex qua Imperator erat, Tartari sunt appellati, quorum antiquissimam originem multi (ut etiam de Turcis diximus) ad decem
 Israelis

Israelis tribus referunt : quod unde habeant , non uideo .
 mihi quidem illud constare uidetur , Scythas à Magogo
 Iapeti filio ; cuius in Sacris literis sæpe mentio fit , origi-
 nem ducere : & decem illas tribus à Persarum rege non
 in Scythiam , sed in Mediam translatas fuisse . Sed ut ut se-
 res habeat , Tartari eo quo diximus modo , Cangio (quem
 Camum , honoris gratia , hoc est summum Imperato-
 rem uocauère) duce , ab Hyperboreis effusi , Ioanne Duca
 Byzantij imperante , ad Caspium mare descenderunt .
 interim uerò Cangio Caimo defuncto , successit Hocco-¹⁰
 ta filius , uir prudens & fortis , duodecim fratrum natu
 maximus . is Gebesabada duce ad Occidentis regiones de-
 bellandas missus , ipse Caspijs angustijs superatis , Sogdia-
 na , Bactrianis & Oxo , Sogodo flumine , qui plurimis
 ijsq; magnis fontibus augetur , superatis , ad radices Tau-
 ri montis , ubertate illius regionis & præda antè parta
 fruens , hybernauit . Est autem Taurus mons omnium to-
 to terrarum orbe maximus , qui continenti quodam iu-
 go cohærens , & ab Occasu proximè Aegæum mare inci-
 piens , atque ac orientalem Oceanum desinens , Asiam²⁰
 totam in duas partes secat : idem & Caucasus appellatus .
 uere autem terra graminibus & herbis floescente , relictis
 ad Caucaasi radices hybernis , maximorum gregum uel
 armentorum instar , montium cacumina superant , &
 subiectos populos inuadunt : eosque omnes prædati , in In-
 diam penetrant , quanta in utramq; ripam maximi fluui-
 rum Indi patet , imperij finem Oceanum constituens : i-
 biq; regia Cambalu , urbe amplissima , & totius Asiæ ad
 omnem humanam iucunditatem optatissima , condita ,
 sedem suam posuit . Deinceps per legatos bella gerēs , quos³⁰
 exercitibus præficiebat , ex fratribus & regia stirpe dele-
 ctos : ex his alij Septentrionem , Occasum alij , & alij
 Austrum petierunt : & Arachosijs Caramanisq; , item a-
 lijs gentibus subactis , ac Perside occupata , Turcisq; inde
 pulsis , ad Chaldæos & Arabes peruenerunt . Deinde ad
 Babylonios & Assyrios transgressi , occupataq; Mesopo-
 tamia , Persas , Parthos & Medos subigunt . Post per Ar-
 meniam

meniam maiorem ascendentes, Septentrionem uersus ad Colchidem, & finitimam illi Iberiam summa celeritate excurrunt, adeò ut res illorum & maximæ & clarissimæ fuerint. Habebat autem in animo summus ille Tartarorum princeps, imperij sui limites undique littoribus maris terminare: sed amœnissimæ regionis Indiæ delicijs eneruatus, prouincijs, urbibus, ædibus, prædijs feracissimis delicatissimisq; inter suos distributis conquieuerunt: & Assyriorum, Persarum, Chaldæorumq; ritus acceperunt. Vbi igitur primùm Tartari isti Caspios montes transgressi, Alexandriam urbem ad claustra ipsa sitam, quæ nunc Portæ ferreæ nuncupatur, repentina ui cœperunt: Turcarum princeps Sultanus, hac nouorum ferocissimorumq; populorum irruptione uehementer territus, timens ne Tartarico bello distractus, hostilem Romanorum exercitum à tergo haberet, legatos omni rei gerendæ autoritate præditos, ad Imperatorem firmandæ pacis causa mittit: quod & Imperatori, utpote cui Europæis bellis occupato, Turcæ contra Tartarorum impetum pro uallo in Asia essent futuri, gratum fuit. Fœdus igitur cum Turcis cupidè amplexus est, Græco Imperio utilissimum. Nam cum diuturnorum bellorum ærumnis afflicti homines, iam neque agros colerent, nec armenta curarent, summa annonæ pecunia ubique laborabatur, & æraria quoque diuturnis sumptibus erant exhausta. quamobrem ijs nunc liberatus, ad pacis artes animum cōuertit: ac ut suo exemplo reliquos excitaret, ipse tantum incultæ terræ, ut bonum patrem familiâs & populi principem decet, sua cura colendum suscepit, arationi & plantandis uineis idoneæ, quantum satis fore putabat ad suam mensam, & eos sustentandos, quos pro liberalitate ac perpetua benignitate fouendos susceperat: pauperes uidelicet, & uarijs afflictos morbis: quibus domicilia assignauit, & curatores præfecit, qui & agros colere, & uineas plantare scirent, & quotannis uberem frugum prouentum reposuit: atque etiam armenta equorum & bouum, ouium item & porcorum greges, ac uaria ge-

ria genera cicurum auium parauit, unde multiplicem quotannis prouentum percipiebat. & idem cæteris cognatis suis ac proceribus atq; nobilibus faciendi auctor fuit, ut cum quisque haberet unde uiueret, nemo plebeios & inopes per uim opprimeret, aut grauia tributa imperaret: sicq; Romana Respublica omni maleficio & crimine uacaret, adeò ut paucorum annorum spacio omnium & horrea & cellæ referta frugibus & uino conspicerentur: & uiæ ac plateæ, stabula & ouilia, pecorum multitudinem, gallinarumq; & cæterarum auium greges uix¹⁰ domus & horti caperent. Huic felicitati accessit, ut Turcæ fame & maxima annonæ penuria affligerentur: unde factum est, ut omnes illorum auri, argenti, cæterarumque deliciarum & preciosarum rerum opes, hoc diuino Imperatoris consilio in Romanorum manus peruenirent. Videre enim erat, ab illis maximi precij merces exiguo frumento commutari: & quælibet auis, bos, hœdus, magno precio ueniebant: tum uiæ omnes eius gentis hominum, mulierum, uirorum & puerorum, aduentium & abeuntium à Romanis prouincijs plenæ erant:²⁰ adeò ut, cum oua imperatricis gallinarum quotidie uenderentur (neque enim omnia in familiæ usum consumi poterant) eaque Turcæ magno precio emerent, pecunia ex illis collecta, exiguo tempore ipsi Imperatrici corona gemmis & margaritis preciosissimis distincta facta sit: quam ideo Imperator Ouatam nominauit. & sic breui Imperator, & se, & subditos omnes fortunis beatos reddidit. Interea Tartaris, Baydo duce, in Turcarum fines progredientibus, Iconij Sultanus quàm maximo potuit, ex omnibus gentibus exercitu collecto,³⁰ (habuit enim & Græcorum & Latinorum, hoc est, Italicorum, Germanorum & Gallorum duas cohortes, ex quibus Græcæ cohorti præfuit Ioannes Lyuitnada Cyprius, uel, ut alij uolunt, Palæologus, qui ab imperatore defecerat: Latinæ autem Bonifacius Molineus, patricius Venetus) suis quemque uestibus & armis ornatum, & sic Tartaris prope urbem Arscor in Armenia
maiori,

maiori, loco quodam Cosdrach appellato, occurrit. Tar-
 tari uerò peregrino exercitu conspecto, maiora illi au-
 xilia missa fuisse opinantes, uehementer territi fuerunt:
 & nisi quidam Sultani cognatus, in ipsius pugnae initio
 cum magna manu, ueteris simultatis memor, ad hostes
 defecisset, terga daturi erant. quæ res Turcarum fortu-
 nas euertit, & Tartaris regnum illorum penè totum adie-
 cit. Tartari enim prælio uictores, Euphrate fluuio supe-
 rato, Syriam usq; ad Palæstinam & Arabiam subigunt.
 10 Deinde reliquijs Syrorum, Arabum, Phœnicum annuis
 tributis imperatis, multis manubijs onusti Orientem re-
 petunt. Sed anno sequenti rursus intra Euphratem irrum-
 pentes, Septétrionem uersus in Cappadociam & ad Ther-
 modontem fluuium peruenerunt: & Iconio Turcarum
 regia capta, Azatines Sultanus cum fratre Meleco exul ad
 Imperatorem Michaelem Palæologum confugit, quem
 ipse paulo antè liberaliter & munificè apud se profugum
 habuerat: eumq; ueteri amicitia in memoriam reuocata,
 rogat ut uel opem ferat contra Tartaros, uel partem ali-
 20 quam agri, ac ueluti coloniam sibi assignet, in qua cum
 suis tutius confidere queat. adducebat enim secum uxo-
 res & liberos, famulosque multos cum magnis diuitijs.
 Imperator autem, tot undique bellis urgentibus, copias
 suas minuere nolebat: terræ autem partem tanto uiro,
 qui multis prouincijs imperasset, & regio fastu ab ineun-
 te ætate educatus esset, assignare periculosum existima-
 bat. subiectos enim satrapas, ducem suum quæsituros,
 & uarijs in locis dispersos, ut planetæ noctu aberrantes,
 ad eum qui facem præfert, & uiam monstrat, concur-
 30 runt: sic illos ad regem suum accursuros, ac tandem Ro-
 manos insigni clade affecturos. Quamobrem eum spe fo-
 uens, ancipitem detinebat: ubi cum Christianis paren-
 tibus Azatines natus esset, & sacro fonte ab ineunte æ-
 tate lauatus, sacras conciones assiduè cum Imperatore a-
 dibat: & tam diu apud Imperatorem mansit, donec Scy-
 this Europæis adiuuantibus, ex oppido Aeno cum filio
 suo Meleco profugit, Istrumque traiecit, & paulo post
 s 2 obiit.

obijt . Melecus uerò per pontum in Afiam ad Tartaros tranſijt : ab eisq̄ue Turcicæ gentis regnum , ut paternam hæreditatem , impetrauit . Sed fatrapes quidam nomine Amurius , illi infestis armis occurrit , adeò ut fractus Heracleam Ponti urbem confugerit : ſed paulo poſt ad ſuos reuerſus , patrium regnum recuperauit , & breui per inſidias fuit interfectus . Sicq̄; euerſum eſt Turcicum imperium , atque ex optima diſciplina , ſplendidaq̄; fortuna , ad maximam perturbationem prolapſum : quoniam non modò proceres & nobiliores regnum in plurimas partes diuiferunt , uerùm etiam multi obſcuri & ignobiles homines infima plebe aſciti , latrocinari cœperunt , præter arcum & pharetram nihil ſecum geſtantes : qui anguſtijs montium inſeſis , finitimos agros & Romani imperij urbes crebris incurſionibus uexabant . Nam paulo antè acciderat , ut præſidia quæ arces tuebantur , cum annua ſtipendia illis ab Imperatore non numerarentur , inde migrarent . quæ res initiò , ut parui momenti , neglecta , maximas tandem clades Romano Imperio attulit . Turcæ enim , cum à Tartaris pellebantur , Græcos pellebant : & quàm infirmi erant contra illos , tam fortes contra hos exiſtebant , adeò ut tandem etiam ad aperta bella deuenirent . Multis enim Turcarum copijs in Paphlagonia collectis , Imperator magno & firmo exercitu celerem illorum , quantum fieri poſſet , incurſionem inhiſcendam cenſuit , ne impunè longius euagarentur . Itaque collectis copijs , exercitum contra eos miſit : qui Turcas prælio uictos , dum fuſe nimis ultra fluuium perſequuntur , in inſidias præcedenti nocte à Turcis paratas incidentes : hinc recenti milite & inſtrcto exercitu , illinc flumine intercluſi , penè omnes cæſi ſunt . Vnde poſt Turcæ Romanas prouincias populabundi , ad Sangarium amnem uſque percurrerunt : & à mari Pontico atq̄; Galatia , ad Lycium & Carium mare , & Eurymedontem fluuium omnia ſuæ ditionis fecerunt . Hoc etiam tempore in Aegypto Mamaluci , id eſt ſerui regnum occupârunt , imperijq̄; fines in Africam & Libyam Gades

Gades usque promouerunt : nec non Phœniciam & Syriam, omnemq; oram maritimam domuerunt.

Quod quomodo factum sit, explicemus. Calyfae, & omnes Sarraceni, eius regionis delicijs eneruati, eò ignauiæ uenerant, ut ditissimum regnum possidentes, facile à quouis debellari possent : & Calyfae ipsi toti luxui ac uoluptatibus dediti, nulla negocia curarent, sed omnia per regni Admirantem administrarent. Cum igitur Balduinus Ierosolymorum rex, Aegypti regnum sibi uectigale fecisset, idque uectigal Almericus eius frater & successor sibi pendi postularet, idque Aegyptij ei denegarent : ipse cum exercitu Aegyptum petijt, & Darganum regni Admirantem, in solitudine cum copijs occurrentem prælio uicit, & in urbem Bilbis fuga se recipere coegit : ac Nilo, qui tunc annum suum incrementum habebat, aggeribus ab Aegyptijs, ut eius uictoriæ cursum sisterent, ruptis, restagnante, spolijs hostium onustus, ne cum toto exercitu aquis submergeretur, in regni sui fines redijt. Qua occasione arrepta, Sanar, quem

20 Darganus paulo antè eadem Admirantis dignitate uideiecerat, quiq; ad Arabes tribules suos confugerat, ad Norandinum Sanguini filium, Damascenorum regem potentissimum, se contulit : & auxilium ab eo contra Darganum iam fractum, & populo inuisum petijt : idq; multis muneribus promissis à Norandino, se, si sui milites semel Aegyptum essent ingressi, facile eo regno potiturum, sperante impetrauit. dedit illi Norandinus magnas auxiliares copias, quibus Syracenum militiæ suæ principem præfecit, uirum industrium, fortem, & supra fortunarum suarum uires liberalem, gloriæ cupidum, & rei militaris peritissimum, quem munificētia militibus charum efficiebat : sed obscuro genere natum, quib. auxilijs fretus Sanar Aegyptum inuasit. Dargan uerò territus, ab Ierosolymarum rege opem, fœdus perpetuum cum eo paciscens, petijt : sed priusquam legati eius cum responso redijissent, à quodam ex suis sagitta interfectus fuit, cum iam Sanarem & Turcas uno prælio uicisset. quamobrem

Sanar quasi uictor uoti compos factus est, eiusq; confanguineos ac familiares omnes interemit: Calyfa interea, quasi altissimo somno confopitus esset, in uoluptatibus luxuq; immerso. nihil enim sua interesse arbitrabatur, quis regni negocia curaret, modò is se dominum nuncupatum agnosceret. At Syraconus Bilbis ciuitatem, olim Pelusium, occupauit, sibiq; retinuit. qua re motus Sanar, foedus à Dargano cum Almerico pactum instaurauit: sicque Almericus cum exercitu in Aegyptum profectus, & coniunctis cum Sanare uiribus, Bilbis urbem obsidione¹⁹ cinxit, Syraconumq; ad deditiōem compulit: qui inde digressus Babyloniae Calyfam adiit (Norandinus enim, alijs bellis cum Christianis in Syria gerendi occupatus, Aegypti rebus uacare tunc non poterat) & Aegypti opibus, ubertate, populiq; mollicie expositis, eum ad id bellum capeffendum, iam antè æmuli sui odio id cupientem, impulit: ingentibusq; Arabum, Persarum ac Turcarum, qui Babylonium pontificem uenerabantur, copijs collectis, & multorum dierum com meatu, propter solitudinem quæ inter Syriam atque Aegyptum²⁰ est, sumpto, rursus in Aegyptum contendit. Quod audiens Almericus, & ipse exercitum quàm potest maximum colligit. pugnatum est in solitudine, ancipiti utriusque fortuna, & cruento prælio. Syraconus ex fuga secum exercitus reliquijs Alexandriam recepit, quam Almericus diu obsessam deditiōe cæpit: & Syraconus secum suis Damascum cõtulit, Almericus uerò in regnum suum redit. Sed paulo post Sanarem cum Norandino foedus contra se moliri aut suspicatus, aut ob eius regni occupandi desiderium fingens, Aegyptum inuadit, &³⁰ Bilbis urbem ui capit: in omne genus hominum, omnemq; ætatem ac sexum ferro & flamma sæuiens. quamobrem Sanar à Norandino auxilium petit: & simul ingenti pecunia promissa, tamdiu Almericæ uictoriæ cursum remoratur, donec auxiliares copiae ueniant. de quarum aduentu certior factus Almericus, Aegyptij finibus excedit. Itaque Syraconus, qui Norandini co-

dini copias ducebat, Aegyptum externis auxilijs spoliatam inueniens, Cairum regni sedem petit, Sanacem ad colloquium egressum obtruncat: urbemq; statim potitus, Calysæ honorem exhibet: ab eoq; Admirans regni appellatur. eaq; dignitate annum potitus obijt: Saladinum, suum ex fratre nepotem, acris ingenij, fortemq;, & liberalissimum uirum, successorem relinquens. qui statim Calysam cum tota eius progenie trucidauit, ut solus utranque potestatem obtineret: & sic opulentissimum illud regnum Turcis cecidit anno MCL. Deinde Saladinus, ut erat prudens, Aegypti molliciem uidens (quæ homines ita eneruaret, ut semper eius reges, si qua maior uis ingrueret, externis auxilijs opus haberent) aliquod militiæ genus instituere statuit, quod eius regni propugnaculum esset: & populos qui magis ad Septentriones uergunt, Australibus ad belli usum aptiores fortioresq; esse uidens, cum populis quibusdam, qui circa Mæotim & Pontum sedes habent, Circassis (à Plinio autem & ueteribus Zigis appellatis) foedus iniit, commerciumq; instituit: ut pueros & adolescentes ab illis certo precio haberet, qui in Aegyptum perducti, atque ab ineunte ætate in militari disciplina instituti, armorumq; usum edocti, soli arma tractarent, honoresq; ac dignitates bellicæ penes illos essent. Sunt enim Zigæ natura ferocissimi, laboribusque perpetuis & malis perferendis, iam ab incunabulis assueti: eam Ponti ac Mæotidis oram, quæ circa Phasin fluuium, Colchidis terminum, atque Tanais ostium est, incolentes, qui tractus patet circiter D. M. P. qui non in urbibus, sed hinc inde sparsi & uicatim habitant: religione Christiani, uerum nonnullos à nostris dissimiles ritus habentes. infantes statim ubi nati sunt, uel media hyeme, ad flumen deferunt, ibique lauant: omnes ferè formosi sunt. regio palustris est, arundinibusq; plena, ex quibus & tuguria faciunt. cum Tartaris, & alijs finitimis gentibus perpetua bella gerunt. nobiles nunquam nisi armati & lorica induti conspiciuntur: semperq; equis insident, quos ad cursum habent aptissimos: sed plebeios nullum

144 SARRACENICAE HISTORIAE
nullum habere patiuntur. eos enim agros colere cogunt.
Regem nullum, dominum uel habent, aut leges scriptas:
nec literas ullas norunt, uerum lites omnes aut armis
aut amicorum intercessu dirimunt: in peregrinos hospita-
les sunt, raptoque, aut ex uenatione uictitant. Ad hos igitur
Saladinus quotannis negociatores suos mittebat, qui iu-
uenes ab illis bello captos, aut etiam pauperum inter illos
filios emptos, in Aegyptum perducerent. ex ijsque ualidam
militiam instruxit: qui post Mamaluchi, id est serui, sunt
appellati. quorum opera Damascum, Norandino defun-
cto, uniuersamque Syriam, & Christianis pulsas Iudæam
quoque, nec non & maximam Africę partem occupauit:
ita ut post tres essent maximi inter Turcas principes, quo-
rum unus Persidi, alter Cappadocię cum uicinis provin-
cijs, tertius Aegypto & Syrię imperaret. Regnauit au-
tem in Aegypto, huius Saladini genus, per cętum & quin-
quaginta annos: soli que Aegypti reges, eius posteris, aduersus
Tartaros, huius militię & fœderis, quod cum Zigis ha-
bebant, beneficio inuicti permansere. nam quotiescunq;
Tartari eis bellum inferebant, Zigę uicissim Tartaro-
rum fines ab altera parte populabantur: & Mamaluci Tar-
taros fortitudine, atque rei militaris peritia longè supera-
bant. Saladini autem genere extincto, cum nullus super-
esset legitimus regni hæres, omnisque potestas penes Ma-
malucos esset: qui Zigarum morem seruantes, quasi ipsi
soli nobiles essent, & Aegyptij omnes plebeij, neminem
in tota Aegypto, præter se, equum aut arma habere patie-
bantur: ipsi ex suo numero quendam, cui Peperis nomen
erat, regem creauerunt: eum morem in posterum seruan-
tes, ut non filius patri succederet, aliqua uel regię stirpis
ratio haberetur: sed regis filij non secus atque cæteri serui,
qui quotannis aduehebantur, in armis instituerentur: nec
quisquam paternam hæreditatem, aut aliquid supra id
quod ipsemet meruisset, commodi honoris uel haberet,
uerum singulis omnia ex propria uirtute essent petenda.
Fuit Aegypti regnū à Saladini stirpe ad Mamalucos trans-
latum, anno à Christo nato circiter MCCC. hi que ad an-
num

num MDXVII regnarunt: tunc uerò à Selimo Turcarum Imperatore deleti sunt. Regno igitur Aegypti in hunc modum à Saladino occupato, eiusq; Calyfa extincto, unicus inter Sarracenos Calyfa mansit, qui Bagadeti sedem habebat, & quasi Deus quidam à Sarracenis & Turcis colebatur. Sed eum Haloonus Tartarorum Imperatoris legatus, anno MCCLVIII in potestatem suam redactum, Mustaceno Munibila, qui tunc eam dignitatem obtinebat, inter ingentes quas habuerat diuitias, fame necato, sustulit. Deincepsque Sarraceni ducentorum ferè annorum spacio summo pontifice caruerunt, donec in Perside iterum Muamedis genus, circa annum Salutis nostræ MCCCCXX regnare cœpit: quod quomodo factum sit, est nobis indicandum. Erat quidam regulus inter Persas, Ardenelim oppidum obtinens, Sophi appellatus, qui se ex Alis, Muamedis generi, stirpe, per Musam Cazinum eius nepotem, cuius in primo Libro mentionem fecimus, oriundum gloriabatur. hic Babylonio Calyfa extincto: & aduersa factione, quam Turcæ tuebantur, à Tartaris depressa, cœpit liberius suam de religione sententiam profiteri. & quia Hocemus Alis filius, à quo ipse se genus ducere iactabat, duodecim filios habuerat: uolens aliquod sectæ suæ, quo à cæteris dignoscerentur, signum imponere, instituit, ut qui suam sectam amplecti uellent, tyaram sub uelo, quo caput Turcæ omnes inuoluunt, tulibante appellato, purpuream gestarent, quæ in medio extra tulibantem duodecim fastigia emitteret. Eoq; mortuo, successit filius Guines appellatus: qui tantam sibi in toto Oriente doctrinæ sanctitatisq; existimationem conciliauit, ut Tamerlanes ille clarissimus Parthorum Imperator, qui Baiazetem Turcarum regem cœpit, per Persidem iter faciens, eum quasi sanctum aliquem uirum inuisere uoluerit: ab eoque Guines triginta captiuorum, quos secum abducebat, millia dono impetrarit, quos ipse post in secta sua instituit: eorumq; opera Secaidar eius filius in bellis usus est. is enim Guine mortuo, Georgis Scythiæ populis, suis finitimis,

t sed

fed Christianis, horum uiribus fretus, bellum intulit, multisque illos cladibus afflixit. Regnabat in Perside Turca quidam, Mirza Geunsa appellatus: isque cum Hacembeco (quem alij Assambeium uocant) Armeniae maioris, quæ ab illis Diarbec uocatur, rege, itidem Turca, bellum gerebat: quo in bello Acembecus, Mirza in prælio occiso uicit: & Perside potitus, quia obscuro genere ortus erat, nec propinquos habebat, ut regni statum affinitatibus muniret, filiam suam ex Trapezuntij Imperatoris filia, quæ Christiana erat, natam, Secaidaro nuptui dedit. Hacembeco autem mortuo, successit illi Iacobus Becus, quæ uox dominum significat: is Secaidari sororij sui potentiam, quam tum ex noua secta, tum Georgicis bellis adeptus erat, metuens, eum insidijs in eò ipso bello quod cum Georgis gerebat, auxilijs clam eius hostibus datis interfici curauit: & duos eius filios Ismaelem & Solymanum, cuidam familiari suo ad Mansorem Depornam Siraciæ urbis, quæ longissimè distabat, præfectum perducendos dedit: eique mandauit, ut eos in arce munitissima Zalgah appellata, quæ in ardua rupe²⁰ est, sub custodia tamdiu haberet, donec ipse aliud mandasset. Sed Mansor eorum, ob Alis, à quo originem antiquissimam ducebant, honorem, misertus, liberaliter apud se habuit, & cum suis liberis in literis institui curauit: cumque post aliquot annos in grauisimum morbum incidisset, quo sibi uitæ finem imminere uidebat, metuens ne Cacemus filius adolescens se mortuo hos iuuenes Roceno, qui Iacobo patri mortuo successerat, traderet: eos pecunia, equis & comitibus itineris datis, ad matrem & propinquos ipsorum misit: ubi de statu suo, quem hæc³⁰ nus ignorauerant, edocti, & propinquis atque clientibus paternis undique ad eos accurrentibus: Ismael maior natus, qui ingenio maiori erat præditus, fato eum suo & animo inuitantibus, se patris necem ulcisci uelle dixit: & post aliquot incursiones in Georgiorum fines factas, exercitu eius quotidie crescente, se Alis doctrinæ uiriumque defensorem nuncupans, Roceno Persarum regi bellum

lum intulit . & quoniam is duodecim fratres habebat, cum quibus de regni successione armis contendebat : ipse illum cum reliquis omnibus Marabeco excepto interemit. Marabecus autem ad Turcarum principem Solimum confugit, eiusq; opem imploravit : unde post multa inter Ottomanidas & Sophianos bella sunt orta . sed priusquam ille Turcarum auxilia impetrasset, Ismael non solum Perside tota est potitus , uerum etiam multas de Tartaris præclaras uictorias retulit : & sic rursus in Perside Sarraceni Turcis pulsus regnare cœperunt , anno post Christum Seruatorem natum circiter M D. & hodie regnant . Turcæ autem coniunctis uiribus, cum omnes in Asia Romanorum prouincias ad mare usq; occupassent, eas inter se sorte distribuerunt : qua in distributione Phrygiæ mediterranea, Philadelphiam usq;, & prope Antiochiam ad Mæandrum fluuium sitam, Carmano Alifurio obuenerunt, unde regio post Carmania dicta est. Quicquid inde est Smyrnam usque, & ad interiorem Ioniam oram, Sarcano cuidam obuēnit. Magnesium, Priēnem & Ephesum, Sasan occupauit . A Lydia & Aetolia ad Mysiam, ad Hellespontum sitam, usque Calames, atque eius filius Cerasus obtinebant. A flumine Sangario ad Paphlagoniam usque, Armurij filij inter se partiti sunt . Quæ citra Olympum sunt, & Bithyniam omnem, obtinuit Atman, siue Ottomanus (a quo hæc familia, quæ hodie regnat, originem habet) Anno Salutis nostræ supra millesimum tricesimo, Alberto primo Austriaco Cæsare, Germaniæ imperante. Et ab hoc Ottomano, Laonicus Chalcocondyla Atheniensis, Paulus Iouius, & cæteri Græci pariter ac Latini Turcicarum rerum Scriptores, historias suas auspicantur : quocirca nos, ne Iliada post Homerum canere uideamur, hic finem faciemus.

SARRACENICAE HISTORIAE C. AV-
GUSTINI CVRIONIS
FINIS.

2 DE

DE SARRACENORVM ET TVR-
CORVM ORIGINE ET REBVS GESTIS, CHRO-
nicum Vuolfgangi Drechsleri.

567.

ASCITVR Machometus patre Abdara, matre Emma, ex gente Ismaelitarum, temporibus Mauricij Imperatoris, & Gregorij pontificis Romani.

623.

Machometus suo pernicioso dogmate, instinctu et insidijs Ioannis Antiocheni, & Sergij Italici monachi, Alcoranum scripsit: & seducens Arabas, aliosq; Asiaticos populos, eos Sarracenos nuncupauit.

637.

Moritur Machometus, ipse ætatis agens annum quadragesimum. Sepultus in Mecha Persidis urbe.

638.

Hierosolyma post biennem obfidionem à Sarracenis deuastata.

639.

Tota Syria à Sarracenis clade affecta est.

640.

Sarraceni ab Imperatore Romano defecerunt.

641.

Antiochia à Sarracenis euerfa, Damascus capta, Phœnicia oppugnata, subacta Aegyptus.

648.

Maximam partem Africæ Sarraceni suo imperio subiugârunt.

655.

Rhodus nobilissima insula à Sarracenis oppugnata est: quam capientes, plurimum ex ea auri auerunt: & colossum Solis nobilem, altum 110. ped. ex cuius ære Iudæis uendito, noningentos camelos onerasse dicuntur.

656.

Aegeum mare piratica infestârunt, & Cycladibus insulis multa intulerunt damna.

663.

Sarraceni Olympiū Italiæ exarchū in Sicilia cum toto exercitu fuderūt.

668.

Constantinus IIII, cum Muchamedo rege Sarracenorum hac conditio ne inijt pacem, ut Sarraceni magnam uim auri Romanis exoluerent, cum insigni equo, & cum nobili puero.

672.

Irrupere Sarraceni in Siciliam, & Syracusis captis, omniq; terra deuastata, Alexandriam rediere.

675.

Obsessa est Constantinopolis à Sarracenis: qua frustra sæpius oppugnata, cum nauibus conscensis domum redire statuissent, maior eorum pars naufragijs periit.

676.

Romani Sarracenos uicerunt, occisis triginta eorum millibus.

679.

Pax secundò inter Romanos ac Sarracenos ad triginta annos hac lege facta est, ut Sarraceni Romanis tria millia librarum auri, & quinquaginta captiuos nobiles cum totidem equis annuatim soluerent.

686.

Sarraceni rege Ammiratho Africam & Libyam inuaserunt, multis spolijs ditati.

687.

Mortuo Constantino, Iustinianus eiusmodi conditionibus cum Sarracenis pacem inijt, ut Africa & Libya imperio restituta, per decem annos singulis diebus mille aureos, & equum cum nobili puero loco tributipenderent.

688.

Hoc foedere rupto Iustinianus pugnam cum Sarracenis iniens, plurimum damni ab ijs retulit.

692.

Fusis per Sarracenos Romanis, nomen Sarracenum creuit, dignitas Romanorum ualde imminuta est.

698.

Abimelech Sarracenorum rex Africam inuadens, non diu uictoria gauisus est.

700.

Romani Syriam deprædantes, ducēta millia Sarracenorum fuderunt.

706.

Contentione de imperio inter Iustinianum & Leontium orta, Sarraceni Africam rursus occupauerunt.

Sarrace-

Sarraceni ex Libya nauigantes, primum intulerunt pedem Hispaniæ, 710. uastantes Tarraconensem, Bethicam & Lusitaniam.

Cum trecentis nauibus Sarraceni Asiatici Constantinopolim appulere, 718. & eam mari terraq; acriter oppugnauerunt. Eodem anno in Bulgaris duo & uiginti milia Sarracenorum caesa.

Zulemon Sarracenorum rex, in castris ante Constantinopolim moritur, 719. sublatò in eius locum Amiratho.

In obsidione Constantinopolitanæ urbis multi ex Sarracenis, fame, peste, & frigore interierunt. Superstites cum domum reuerti statuisent, exorta tempestate maris, & igne de cælo cadente, partim igni, partim aquis consumpti sunt: adeo ut ex classe trium millium nauium, quinque tantum naues euaserint. Durauit hæc obsidio totum biennium. Eodem anno Sarraceni refarturi perpeffa mala, cum ingenti exercitu in Hispaniam irruunt, omnem terram excepta Gallicia depopulantes.

Abidimarus Sarracenorum Africanorum dux, Burdegalam Galliæ urbem uicam ui captam diripuit: & in Pictauos mouens, à Carolo Martello repulsus est. Abidimaro autem principe occiso, Sarraceni aliquantulum ab armis quiescere.

Sarraceni deductis secum uxoribus, liberis, ac omni familia, Galliam incurrun, 730. quasi perpetuo ibi habitaturi. Cùm ijs pugna inijt Carolus magnus, Gallicis in auxilium uocatis, & trecentis octuaginta millibus Sarracenorum interfectis: ipse tamen mille & quingentorum militum ex suis iacturam fecit.

Carolus Francorum rex Auinionem, claram Galliæ urbem, à Sarracenis dolo captam, sua uirtute liberauit.

Carolus multas alias ciuitates, expulsis Sarracenis, paci ac libertati restituit, Amorreo altero eorum duce occiso, Athino altero fugato.

Idem adiutus Luitprandi Lombardiæ regis auxilijs, extota Gallia Sarracenos eiecit, atque expulit.

Constantinus Copronymus, imperator Constantinopolitanus, classem aduersus Sarracenos Aegyptios duxit, 744.

Sarraceni in Oriente suo imperio semper aliquid, quod Romanorum erat, subiecerunt, Romanis intestinis odijs dissidentibus, & in solos Galliciarum reges intentis.

Carolus Magnus contra Sarracenos pugnauit feliciter in Hispania. Romanus Sarracenum Christianos saepe prouocantem, duello uicit: eo que strato, suis faciliorem uictoriam præbuit.

Leo quartus Impator in Sarracenos Syriam inhabitantes incursionem fecit, 780.

Aaron Sarracenorum princeps cum trecentis millibus expeditis equitibus, Nicephorum regem Constantinopolitanum oppugnauit, eumque tributarium reddidit, impositis legibus iniquissimis.

Sardinia & Corsica insulæ à Sarracenis deprædatæ, 807.
Sarraceni Cretam insulam suæ ditioni subijciunt, Græcis duplici prælio superatis, 826.

Sarraceni Asiatici in Palæstinam, Africani in Siciliam irrumpunt, 828.

Bonifacius Corsicæ comes Christianorum auxilio destitutus, exceptis Hetruscorum populis, traiecit in Africam, & inter Carthaginam & Vticam quatuor prælijs uictor exitit: & terrore nominis sui, ex Sicilia Sarracenos domum ire ad propria defendenda compulit.

Multis terris Sarraceni maxima intulere damna, & metu ciuitates plurimæ hinc inde ad eos defecerunt.

Saba rex Maurorum, Sarracenorum dux, Siciliam & sinum Crotoniensem uastat, Tarentum capit: cui Theophilus Imperator, & Venetorum classes frustra restiterunt, 843.

845. Sarraceni inuadentes Hetruriam & Latium, Romam deprædati sunt: sed antequam domum redirent, plurimi naufragijs deperiére.
846. Illyrio & Dalmatia uexata, Adriaticum mare transeuntes, Anconam Piceni urbem direptam incenderunt.
847. Leo quartus pontifex, reliquias Sarracenorum ex portu Ostiensi eiecit, & Transyberinam regionem contra eos muniuit.
867. Sarraceni prædæ causa iterum irrupere in Italiam, & Beneuentanum agrum in Samnitibus igne ferroq; uastarunt: sed à Ludouico & Lothario regibus in fugam sunt conuersi.
870. Cum Persis Sarraceni iterarunt bella. Persæ Turcico milite usi (montem 10
Caucasum tum Turcæ habitabant, & uocabantur Tartari) illorum auxilijs uicerunt. Ab eo usque tempore Turcæ nunquam postea reliquerunt Asiam, & in Sarracenicum tam regnum quàm nomen transiuerunt.
878. Ex Sicilia Sarraceni, quam septimum & quadragesimum annum tenebant, penitus expelluntur.
881. Carolus Crassus irrupentes Sarracenos Italia arcuit.
891. Nicetes dux Constantinopolitani Imperatoris, egregiam uictoriam de Sarracenis reportauit.
910. Sarraceni Apuliam & Calabriam inuadunt.
913. Ad Lyrin Campaniæ fluuium, Sarraceni Romanorum ciuitates uastan- 20
tes, uincuntur.
934. Sarraceni Fraxineto irrupentes, ad Aquas usque peruenerunt, ubi Sagitus dux eorum cum toto exercitu deletus est.
935. Genuam Liguriæ urbem Sarraceni depopulati sunt: collectaq; ingenti præda, in Africam redierunt.
941. Hugo Italiæ rex Fraxineto capto, Sarracenam classem exussit.
944. Radamirus rex Gallicię, maximũ exercitũ Sarracenorũ fudit in Hispania.
951. Sarraceni Calabriam, Apuliam, Lucaniam cædibus & incendijs replentes, uirtute Alberici Hetrusci marchionis repressi sunt, & in agro Minturnensi in Campania ad Lyrin fluuium superati, cum accessione ad urbem 30
Romam instituisent.
952. Sarraceni ex Gargano monte, in quem se contulerant, incursiones frequentes in finitimos faciunt. Beneuentum captum incendunt.
969. Otho primus, Germanorum Imperator, Sarracenos Italia expulit, & Garganum montem recepit.
970. Sarraceni Consentiam recuperarunt, ex qua paulo antè ab Vngaris eiecti erant.
977. Creta insula Sarracenis erepta.
982. Otho secundus, cum Sarracenis, quibus cum sociis arma ex foedere Græci coniunxerat, in Calabria, magna sua clade conflixit, Idibus Iulij. fortis 40
simis autem suorum interfectis, ipse fuga uix saluus euasit.
1000. Alphonfus Hispaniæ rex, Sarracenorum præsidium quoddam, nomine Viseum, obsidens, sagitta percussus, uitam cum morte commutauit.
1007. Sarraceni duplici exercitu Italiam ingressi, Capuam caeperunt, Barum obsidione preserunt.
1109. Sarraceni Asiatici Hierosolymam occuparunt.
1013. Henricus secundus Germanorum Imperator, Sarracenos Capua expulit, & duces quosdam eorum partibus fauentes graui bello persecutus est.
1028. Calyphas Aegypti præses, Sarracenco exercitu et Turcico (qui tum Persidem occupauerant) adiutus, templum Domini Hierosolymis diripuit, 50
& spoliauit.
1048. Calypha mortuo, Impator Constantinopolitanus cū Dobire filio, & successore eius foedus iniit, & eius permissu Domini cū templũ instauratũ est.

Robertus Nortmannus Capuam à Sarracenis obsessam liberat, & Graecos cum eis confederatos Calabria eiicit, sacerdotibus tantum relictis. 1056.

Antiochiam & Casaream uexantes Sarraceni, repressi sunt. 1060.

Ad Cirium oppidum, ultra Bosphorum Thracium, multi Christiani à Sarracenis occisi sunt. 1095.

Hispania, Gallia, Anglia, Scotia, Dania, Lotaringia, Alemaniam, Burgundia, Lombardia, Italia multi exercitus contra Sarracenos in unum confluerent, animo exturbandi illos ex Hierosolymis & tota terra sancta. 1096.

Prædicti exercitus apud Niceam urbem duabus stragibus Sarracenos fuderunt. Receptæ quoque sunt Heraclea & Tarsus. 1097.

Christiani ex Antiochia expulere Sarracenos, quam obsederunt mensibus undecim. Hostium centena millia occisa, quod prælium commissum est quarto Cal. Iulij. 1098.

In agro Hierosolymitano bellum à Christianis contra Sarracenos commissum est: & Dei benevolentia Sarraceni uicti, Hierosolyma à Christianis recuperata, Idibus Iulij mensis. 1099.

Gotfridus Bolionius Remensis, Lotharingæ dux, qui primus muros ascenderat, rex Hierosolymorum à Christianis uictoribus creatur.

Eodem anno Sarraceni, duce Calypha Babylonio, cum centenis millibus equitum, & quadringentis millibus peditum, contra Christianos parauerunt exercitum. Christiani autem quinque millibus equitum & quindecim millibus uirorum occisis, Hierosolyma conseruant. 1100.

Gotfridus Ascalonem capit, magnoque auri pondere ibi potitus est. Eodem anno Gotfridus moritur: cui successit Balduinus frater.

Balduinus magna strage uincitur, & uix fuga incolumis euadit. Romana moenia, in quam reliquæ exercitus eius confugerant, ab hostibus diruntur. 1102.

Boemundus Apuliæ rex cum cæteris in expeditionem Hierosolymitanam profectus, à Sarracenis capitur, & postea à Tancredo nepote suo liberatur. 1103.

Christiani Accaron ciuitatem Palæstinae, quam alij Ptolemaida appellant, post uigesimalium diem obsessionis capiunt. 1104.

Magna pars Sarracenorum à Christi fidelibus deleta est. 1105.

Eodem anno Alexius Imperator Constantinopolitanus, conditiones pacis à Balduino oblatas, accipere cogitur.

Balduinus Berythum & Sidonem, urbes maritimas, subigit. Apud Carthas seditio inter Christianos principes orta, maximo illis damno fuit. irruentibus enim in illos ex improviso hostibus, quidam capti, quidam duces fugati sunt, exercitu misere destituto. Hanc notam paulo post recentem de Sarracenis uictoria emendauit Balduinus. 1106.

Sarraceni in regnum Hierosolymitanum ex Perside incurrentes, regis copias forte oblatas fugant & cadunt. 1113.

Tancredus, qui patruum suum à Sarracenis liberauerat, ad montem regalem ab hostibus uincitur, & occiditur. 1115.

Pisani inter Hetruscos nobiles populi, Sarracenos ex Bælgaribus insulis armis eiecerunt. 1117.

Balduino secundo Hierosolymorum rege mortuo, alter eiusdem nominis succedit, qui regem Persarum deuicit, atque occidit. Damasci regem fugauit. Sed Parthorum rege sibi resistente, & illos ulcisci uolente, Balduinus capitur, & uinctus ultra Euphratem custodiae demandatur. 1118.

Balduinus post octauum & decimum mensem insidijs è carcere liberatus, ad suos reuertitur. 1119.

Venetorum classis in Syria Sarracenis molesta fuit, Dominico Michaele duce, 1122.

- le duce. Fuerunt Venetis propter multa merita & uirtutem concessa magna priuilegia.
1125. Pugnatum contra Christianos est quadringentis millibus militum, quibus occurrerunt tribus millibus uirorum Christiani: & Dei benignitate, septem millibus hostium gladio caesis, & quinque millibus aquis suffocatis, Christiani uictoriam consecuti sunt.
1127. In Syria Christiani duabus stragibus fudere Sarracenos, ubi in prima pugna duo millia Sarracenorum, & quingenti desiderati sunt. In altera, quamuis uterque exercitus afflictus est, Christiani tamen uictores extiterunt.
1129. Rex Ascalonitarum a Balduino repressus, rex Damasci tribus praesidijs uictus.
1130. Balduino tertio rege Hierosolymitano, e uiuis sublato, Fulco quartus rex constituitur.
1131. Tripolitanus comes proditus occiditur. Fulco rex ab hostibus fugatur, & iniquas condiciones, ut ex obsidione liberaretur, accipit.
1133. Christiani Aegyptijs felici Marte restiterunt.
1139. Ascalon a Christianis recuperatur.
1142. Fulco quartus rex in Hierosolymis, insequens leporem, & ex equo decedens, efflauit animam: cui successit Balduinus filius, qui quintus rex fuit.
1143. Vrbs Edessa, & tota fere Mesopotamia a Sarracenis et Alapho duce Turcarum, qui iam in Oriente magni nominis erant, deuicta est, multa & miserabili Christianorum strage edita, matronis in aede D. Ioannis Baptistae supra altare stupratis.
1144. Balduinus III, quintus rex Hierosolymorum, Gaza & Ascalone Sarracenos eiecit: & apud Hierichunta Noradinum, Damascenae militiae principem, quinque millibus hostium interfectis, uicit & fugauit.
1145. Emanuel Constantinopolitanus Imperator, exercitus Christianorum contra Sarracenos euntes, multis insidijs fatigauit, ne quid utile Christianae Reipublicae efficerent.
1146. Rogerius Siciliae & Nortmannorum rex, Sarracenos Africanos, rege ipsorum capto, ad triginta annos sibi tributarios reddidit.
1146. Eo anno Conradus secundus Imperator ingentes copias pugnatorum contra Sarracenos parat: sed pugnat infeliciter.
- Ludouicus rex Galliae contra infideles maximam uim militum cogit.
1147. Ex Flandria, Anglia, Lotharingia instructis ducentis nauibus bellum contra Sarracenos institutum est.
- Hoc anno Coradus Imperator transmissio feliciter Bosphoro, prope hostes accessit: uerum deficiente comatu, & (ut nonnulli aiunt) frumento gypso corrupto, coactus est continere cursum, & copias reducere. Quo cognito, Sarraceni a tergo insequentes, aliquot hominum millia trucidauerunt.
- Eodem anno confluit ad Imperatorem rex Franciae, adiuuandi illum studio: sed exercitu fame confecto, nihil praecleari actum est.
- Eodem tempore Veneti instructa classe profecti sunt in Asiam, opem laturo Imperatori, qui Sarracenis bellum faciebat.
1148. Hispani expulsis Sarracenis, Almariam & Tortosam turrigeras urbes recuperauerunt.
- Eodem anno Damascus a Syris, Gallis, Alemanis, Hierosolymitanis oppugnata est, ac extremi muri diruti: cumque iam spes esset potiunda urbis, & expugnandi Sarracenos, exorta dissensione inter principes, quisque conuocato suo exercitu, ab oppugnatione destiterunt.
1149. Rex Antiochia Raimundus cum toto exercitu deleris a Sarracenis est: omniq; terra eius deuastata, sola Antiochia a rege Hierosolymorum aegre seruata est.

Rex Hierosolymorum Balduinus, Aegyptios ac Babylonios fudit. 1151.

Sarraceni ex Almaria armis profligârunt Hispanos. 1158.

Balduinus multas ciuitates eiectis Sarracenis in pacem & libertatem restituit. 1159.

Moritur Balduinus Hierosolymitanus rex, subrogatusq; est frater eius Almericus, sextus rex. 1164.

Almericus in Aegypto clara potitur uictoria. 1170.

Idem rex Damiatam obsedit: sed malis conditionibus inicit pacem. 1171.

Sarraceni Africani plurimas fecerunt excursiones in Hispaniam. 1172.

Almericus Hierusalem rex febrî extinctus: Balduinus filius eius in regem ungitur, septimus rex. 1175.

Balduinus Saladini Aegyptiorum regis copijs bis uictis & deletis, multum auri Hierosolymis intulit. 1177.

Filia regis Sarracenorum, quæ Pagaño principi nupserat, à rege Siciliae in mari, cum sponso domum deduceretur, capitur. 1180.

Eo anno Christianæ religionis professores, qui Hierosolyma inhabitabant, uincuntur.

Maximis impensis ac sumptibus Carthago à rege Sarracenorum Mausamuntho instaurata est. 1181.

Balduinus septimus rex in Hierosolymis, quem lepra infecerat, absq; hærede uita excedit. Nepos eius ex sorore Balduinus nomine, rex quidem declaratur, sed fatorum inuidia ex illo honorum gradu eripitur: cui successit octauus rex Guido Lusignanus. 1184.

Inter Guidonem Hierosolymitanum regem, & Raimundum Tripolitanum comitem orta dissensio, causa extitit, ut Christiani in extremum discrimen incidere.

Congressi Christiani cum exercitu Saladini regis, uiginti millibus ac quingentis suorum interfectis, miserè occumbunt. Guido rex capitur, Tripolitanus comes subitanea morte extinguitur. 1186.

Octoginta & octo annis, cum Hierusalem à Christianis habitata esset, hoc anno regi Sarracenorum, expulsis Christianis, deditioe tradita est, die secundo Octobris. 1187.

Eo anno uniuersam Iudææ regionem hostis Sarracenus Christianis eripuit: Tyro, Tripoli, & Antiochia, uix conseruatis.

Fridericus Romanorū Imperator cum Friderico filio, Philippus Gallie, Richardus Angliæ reges, cum plurimis alijs principibus in comitijs decernunt, relictis in Iudæa Christianis subueniendum esse. Instruitur bellum. Fridericus Imperator deductis in Syriam copijs, Armeniaq; minore recepta, estatis tempore lauandi causa Selephium amnem ingressus perijt. 1188.

Eodem anno Danica & Flandrica classis Africana littora infestauit, Sylua urbe capta, & incensa.

Guido collectis copijs Aconem grauiter obsidet, sed Saladini astutia semper uincitur. magna clades Christianis illata morbo, fame, armis. Sibylla Guidonis uxor cum quatuor filijs, in castris moritur dysenteria. 1189.

Franciæ & Galliæ rex coniunctis suis nauibus cum Guidonis exercitu, Aconem oppugnant. 1190.

Acon post biennalem obsidionem conditionibus sese dedit. 1191.

Inter Philippum & Richardum reges similitate orta, copiæ disiunguntur, & rex Galliæ domum redijt. Angliæ autem rex diutius aliquantulum experiebatur belli fortunam, sed frustra. 1192.

Eodem anno Venetæ quoque & Pisanae classis disiectio, Christianæ Reipublicæ perniciosa fuit: quia & ipsæ discessum parantes, odiorum causas domum secum attulerunt.

1193. Sultanus Saladinus imperator Sarracenæ gentis, rebus gestis, moderatione & fortitudine insignis, efflauit animam, filijs eius regnum inter se dispertientibus.
1195. Sarraceni Africani in Hispaniam irruentes, binis, ut nunc sunt, regnis potiuntur, Castellæ & Granatæ.
1198. Henricus Imperator Moguntino archiepiscopo, & Othone Saxonie electore belli præfectis, ac plerisque alijs magni nominis uiris, nouas instruxit copias contra Sarracenos: & receptis ad certum numerum ciuitatibus, constituunt Christiani regem, Hamericum nominatum. Fuit in eadem expeditione Hermannus Landgrauus Turingiæ.
1199. Henrico Imperatore mortuo, duces modò dicti uictoriam desperantes, in Germaniam reuertuntur.
1200. Sarraceni post captam crudeliter Ioppen, sauerunt in omnes Christianos.
1202. Africani Sarraceni utramque Hispaniam igne & cæde uastarunt, excursionibus in Galliam quoque factis.
1216. Friderico secundo Imperatore noua expeditio in Syriam decreta, multis principibus conspirantibus, contra Sarracenos.
Eodem anno in suburbio Aconis ciuitatis, exercitus Christianorum confluunt, & ciuitatem Damiatam, Aegypti urbem, ab impijs munitam obsident.
1217. Quatuor Hispaniæ reges, collecto in unum exercitu, Sarracenos represserunt, ex Betica tamen eicere non ualuerunt.
1221. Damiatam Sultano reddita, Christiani Aconem & Tyrum redierunt.
1228. Fridericus Imperator in Syriam profectus, inducias cum Sarracenis pepigit: & Hierosolyma cum suis copijs, regio diademate honorandus, ingressus est.
1237. Christianorum exercitus, cui Theobaldus Nauarræ rex præfuit, inter Gazam & Ptolemaidam occubuit.
1244. Sarraceni à Ferdinando rege forti & celebri ex Hispanijs expulsi.
1247. Sarraceni Asiatici Christianos in Syria uexarunt, & sepulchrum Christi ignominiose defœdarunt.
1248. Ludouicus rex Galliæ, exercitum traiecit in Syriam, animo expugnandi Sarracenos, & cupiditate liberandi Christianos.
1249. Congressus Ludouicus Galliæ rex cum Sarracenis, Damiatam ciuitatem populosam ac turrigeram cepit.
1250. Cum inter procellas pugnae ad Faramiam à Sarracenis comprehenderetur Ludouicus rex cum Carolo & Alphonso fratribus, reddidit Damiatam: quo facto suæ suorumque salutem consuluit, & ex uinculis liberatus est. Captus rex est die quinto Aprilis.
1252. Sarraceni Baleares amiserunt insulas, quas occupauit dux Tarraconensis.
1261. Hispaniæ reges inter se discordes, alius Gallos socios ad se allexit, alter Sarracenum militem aduersus fratrem conduxit, suo suorumque maximo incommodo.
1262. Factiones Veneta & Genuensis, Christianos Ptolemaidem & Tyrum incolentes, intestinis odijs exercuerunt.
1265. Expulsi ex Syria Sarraceni Christianos.
1268. Antiochia à Bodegaro Sultano uastata.
1270. Iterum rex Galliæ Ludouicus cum filijs tribus ingentes copias, contra Sarracenos, in Africam duxit: ubi cum contra illos feliciter pugnatum esset, Carthaginem obsedit. sed pestis exercitum inficiens, regem, simulque filium eius Ioannem uita priuauit: & sic soluta est obsidio.
1281. Armenij & Scythæ ad Gamalam Iudææ urbem cum ipsa penè urbe à Sarracenis delentur.

Sultanus Aegypti rex Tripolim incendit, Christianos in seruitutem 1289.
abigit.

Tyrus, Sidon, Tripolis, Berytus, ab eodem incensa & complanata. 1290.
Ptolemaeus fuga disperlis Christianis, sine vi capta atque diruta: fundamen-
tis quoque effosis, Christiani qui urbem reliquerant, in Cretam fugientes,
perierunt naufragio.

TVRCARVM REGNV M.

10 THOMANVS rapinis & praedationibus ditatus, intra de- 1301.
cennale spacium bonam Bithyniae partem, & adiacentia Pon-
to Euxino loca, suo imperio adiecit, & primi regis Turcarum
nomen meruit.

Rhodus insula Sarracenis erepta. 1307.

Alphonfus rex Castellae cum Sarracenis signa feliciter contulit, duabus 1310.
potentissimis urbibus captis.

Othomanus Turcarum rex moritur: cui successit Orchanes filius, Tur 1328.
carum rex secundus.

20 Graecis de regno inter se disceptantibus, Prusiam amplissimam urbem 1350.
Orchanes uia demit.

Orchanes contra Tartaros (ita Scythae appellantur) infauste pugnans, 1350.
cum multis suorum interficitur. Regni habenas accepit Amurathes Tur-
carum rex III.

Amurathes auaricia & perfidia Genuensium Hellepontis angustias ad 1363.
Abydum superat, Philippopoli & Hadrianopoli urbibus in potestatem
redactis.

Serua Bulgariae Christianis adempta, Lazaro Seruae Despota capto. 1372.
in campis Calfoiis.

30 Superiorem Mysiam ingressus Amurathes, a fidei seruo Lazari, qui 1373.
mortem Domini ulcisci cupiit, pugione in inguine percussus, interiit. A-
murathi interfecti regnum consecutus est filius eius Baiazethes, fratre in-
terfecto, Turcarum rex IIII.

Marcus Cratenicus Bulgarorum rex, cum uniuersa sua nobilitate a Ba- 1374.
iazethe in praelio deletur.

Bosna, Croacia, Illyria, Albania, Vualachia, uastata, multis millibus 1376.
Christianorum partim occisis, partim in seruitutem abstractis.

Constantinopolis ab immanissimo Turcarum rege totos octo annos 1389.
uexatur, & obsidetur.

40 Franci & Angli socijs Genuensibus Sarracenos Africanos compulerunt, 1390.
ut captiuos Christianos redderent, & decem millia aureorum penderent.

Valachi auxilijs Turcicis utentes contra Vngaros, profligati sunt. 1392.

50 Praelio inter Christianos & Turcas ad Nicopolim commisso, die pro- 1396.
festo diui Michaelis uictoria penes Baiazethem fuit: qui in armis plus
quam trecenta hominum millia habuit, in quibus sexaginta millia equi-
tum fuerunt. Christianorum exercitus, qui ex Gallis & Vngaris con-
stabat, non excessit numerum octoginta millium, inter quos circiter
uiginti millia equitum fuere. Gallorum duces maxima ex parte capti. Si-
gismundus Vngariae rex fuga sibi uix consuluit. Ex Christianis uiginti
millia, ex Turcis sexaginta sunt occisa. Haec quoque clades Christia-
ni exercitus discordia contigit, modo Gallis, modo Vngaris primas
praeliandi partes deposcentibus. Post praelium ad Constantinopolitanam
obsidionem recursum fuit.

Tamburlanus Scytharum rex, obscuro loco natus, tantopere creuit, 1397.

u 2 ut mil-

ut mille ducentos equites in aula sua aleret. Hic cum infinita armatorum multitudine in Asiam descendens, prope Stellam montem in Gallicia Bithyniæq; confinio, ad ducenta Turcarum millia cæcidit. Regem Baiazethem capit, & caueæ inclusit, aureis catenis ligauit. Conscensurus equum, eo pro scabello utebatur, & in ludibrium per totam Asiam secum circumducebat. Persas fugauit, Medos uicit, Armenios strauit, totam Aegyptum deuastauit. Damascum euertit: Marchantum urbem condidit, quam omnis generis captiuus impleuit, & urbium captiuarum spolijs ornauit. In eius exercitu penè supra fidem duodecims centena millia hominum militasse traduntur. Triplici tentorio usus est, cum in conspectum hostium ueniret: albo, quo spem gratiæ sese deditibus significabat: tum rubro, quo sanguinem & flammam: postremò atro, quo extremam rerum omnium euerlionem.

Eodem anno Vualachia, Transyluania, Moldauia, & omnis Transdanubiana regio, duce Stephano Vaiuoda tumultuatur contra Sigismundum: unde intellectum est, prioris cladis auctorem Vaiuodam fuisse, qui Turcas allexerit.

1398. Cyriscelebes, quem Calepinum alij appellant, post deletum à Scytharum rege exercitum, & captum patrem, fuga liberatus, ad regnum aspirauit: quod etiam obtinuit, v. Turcarum rex. 20
1399. Turcæ rege suo capto, & cæso exercitu, sub Cyriscelebe nihil memoria dignum egerunt.
1404. Cyriscelebes Turcarum rex moritur, relictis filijs Orcanne & Mahometho.
- Orcannes Thraciæ regulis fauentibus, admodum adolescens imperio destinatur, sed in pugna ad Gazarum, non longè ab Hebro fluuiò, Moisis patruis sui scelere opprimitur.
1405. Mahometes VI. Turcarum rex, sublato fratre, regno solus potitur.
1408. Mahometes Seruiam, Vualachiam, & non exiguam Sclauoniæ partem subegit. 30
1411. Sigismundus Vngarorum rex in Salumbezinis campis, qui Philadelphix olim appellati sunt, contra Turcas pugnans, uiribus inferior, uictus atque fugatus est.
1412. Vualachis grauiã tributa Mahometes imposuit. Ex Bithynia in Thraciam, sedem regiam transtulit: & Prusiæ urbi prætulit Adrianopolim. Primus Danubium traiecit, Macedoniam perdomuit, ad Ionium usque pelagus peruenit.
1419. Amurrathes VII. Turcarum rex, Mustapha Baiazethis filio hostiliter deuicto, regnum paternum arripuit.
1420. Turca in Georgium Despotam Seruię, quam nonnulli Rasciam uocant, expeditionem facit. Nouementum, & Scopiam, quadriennium obsidet, Synderouiam infestat, Despotæ filios duos captos, oculis & pudendis priuat. Filiam eius in uxorem ducit, propter pulchritudinem. 40
1438. Thessalonica insignis urbs Venetæ ditionis, in Turcarum potestatem uenit: qui nullum genus iniuriæ aut contumeliæ in Christianos omiserunt. Amurrathes Belgradum obsidens, circa decem millibus hominum in fossis amissis, cum dedecore septem mensium obsidionem soluit.
1439. Ioannes Huniades Turcis se opposuit, inter Sauum & Drauum regiones Vngariæ uastantes, eosq; in fugam uertit.
1440. Ladislaus Poloniae & Vngariæ rex, eodem Huniade duce in Hæmicampis illustri uictoria potitus, Turcam ad conditiones pacis compulit. 50
1444. Pax cum Turca inita, Eugenij Pontificis hortatu uiolatur: quæ res nomini Christiano perniciofa extitit. Primum enim septuaginta triremes Christiano

Christianorum ad Hellespontii angustias superatę: deinde cōmissō ad Varnam pręlio, die profesto diui Martini, ultra triginta millia ceciderunt: plurimi in paludibus submersi sunt. Interierunt etiam Iulianus Cęsarinus cardinalis, qui ad foderis uiolationem impulerat: & rex ipse Ludouicus, qui bellum cupidę nimis susceperat. Huniades uix fuga euasit. Turca per Bosphorum Thracium traicere classem non potuisset, nisi Genuenses in singula Turcarum capita aureo nummo accepto id permisissent.

Isthmum Corinthiacum Amurrhates occupat, & Gręcorum pręsidia 1445. cum fratre Constantinopolitani Imperatoris fundit, & populationibus totam deuastat Peloponnesum.

Rex Poloniae cum Turcis in Vngariam irruentes, conseruit manus, & 1446. uictor euasit. Turcę ultionis cupidı magna ui coacta, reparant uires, ac bellum instaurant: in quo utraque pars tulit cladem circiter octingentorum millium. grauior tamę Turcarum iactura fuit, quęm Christianorum: quamuis occubuerat princeps belli, cuius caput ad Turcarum regem allatum est. Occubuit & Turcarum regis filius in eadem pugna.

Vngari duce Huniade, deuastaturi Turcicas prouincias numero circiter 1448. sexingentorum millium, regiones eorum ingrediuntur: pugnantesq; cum Turcis, prima quidem pugna retulere uictoriam, altero uero pręlio cecidę re penę omnes, exceptis circiter mille, qui fuga sibi consulebant.

Turca Croiam urbem, in campis Aemathię sitam, Scanderbeccho resi 1449. stente frustra multis mensibus oppugnat: suorum que multis deletis, infesta re discedit.

Amurrhates Turcarum Imperator de uita discedit, relicto successore, filio Machomete VIII, Turcarum rege: qui fratrem suum, ne pater solus sepeliretur, statim interfecit, & eodem sepulchro condi iussit.

Machometi initium belli fuit contra Scanderbecchum. Turca Croiam 1451. octuaginta millibus hominum obsidens, cum dedecore discessit: & relicto in Croię obsidione duce Ballabano, ab urbe fugit.

Athenę, omnium artium & disciplinarum inuentrices, ab immanissimo tyranno solo æquatae sunt, etiam fundamentis quibusdam in locis effossis, & Munychia atque Piræo dirutis.

Machometes Constantinopolim die nono & uicesimo Maij expugnavit, quam nono die Aprilis cęperat obsidere, omnibus Christianis gladio dissectis, & Constantino interfecto: cuius caput ludibrii causa pilo affixum in castris circumferri iussit, uniuersa eius stirpe deleta, & nobilibus omnibus inter conuiuia per ludibrium trucidatis.

Machometes Belgradum, quam Albam gręcā uocant, cum centum quinquaginta millibus hominum expugnatum adiit. Conuocatis autem Christianis, & Ioanne Capistrano adhortante, Huniades dux ultra quadraginta millia hostium occidit, alijs in fugam turpissimam uersis, & ipso Machomete sagitta percusso. Hoc pręlium commissum est in die Magdalenę.

Cum Afsimbao Perfarum rege, quem Vfuncaffanum, quasi herosa magnum appellant, pręlio primū congressus ad Euphratem, decem millia militum amisit. secundo pręlio Machometes superior fuit.

Capta est Corinthus a Machomete.

Rex Turcarum Imperium Trapezuntı, suę potestati, decollato Dauide eius rege, subdidit.

Mitylene insula expugnata.

Venetı instructam classem, liberaturi Corinthum, in Gręciam miserunt: sed re infecta sunt reuersi.

Eodem anno rex Vngarię, Geisam Bosniae urbem recepit, quam Turca

- secundò obsidens, audito Christianorum aduentu, quatuor bombardis in-
gentibus in Drinam fluuium demersis, in fuga spe posita reliquit.
1464. Principem Mysiæ simulata pace ad se Machometes euocans, captum ex-
coriauit. Fratrem eius & sororem in triumpho duxit.
1465. Turca in Epiro munitionem ualidam, urbis instar, mira celeritate trigin-
ta dierum spacio extruit, ex qua finitimas regiones excursionibus uexare,
territasq; & exhaustas facilius posset armis uincere.
1466. Rex Epiri Georgius Castriottus, cognomento Scanderbecchus, ingen-
ti clade Turcas strauit, atque repulit.
1468. Machometes Syros & Aegyptios cum eorum exercitibus fudit, Narran¹⁰
tana & Scandalora urbibus ui captis & incensis, & omni populo miserabili-
ter interfecto, & nobilibus de locis editis & turribus præcipitatis.
Eodem anno cum Cisimo Indorum rege amicitiam iniit, cui nobilem
puellam ex suo gynæceo cum regali munificentia & donis Imperatoris in
uxorem misit.
1469. Grauius oppugnatus est Machometes à copijs Vfuncassani regis.
Eodem anno Nicolaus Canalis, classis Venetæ præfectus, magnum dam-
num nauali bello intulit Machometi, occisis duobus millibus Turcarum.
Eodem tempore multi Christianorum hinc inde à Turcis capti & abdu-
cti sunt.
1470. Missis quadringentis nauibus ac centum uiginti millibus hominum in
Eubœam insulam, Omario duce, in oppugnando quadraginta penè ho-
minum millia Machometes amisit: sed eam post trigessimum diem cepit,
Italibus militibus palis affixis, & omni genere crudelitatis & libidinis in in-
colas flagitiosissimè edito.
Eodem anno Turcicus exercitus in Vngaria usq; ad Zagabriam præ-
dando grassatus, circiter decem hominum millia captiua abduxit.
Eodem anno Turcæ in Dalmatiam, Forumiulium, Stiriam excursions
fecerunt, multa ex hominibus & pecoribus præda abacta.
1471. Rex Portugalliæ, freto Gaditano traiecto, multas ciuitates in Mauri-³⁰
tanæ finibus à Turcis liberatas fecit, suocq; imperio adiecit.
1472. Vfuncassanus rex secundis prelijs factis, plures ciuitates Othomannis a-
demit, quod factum æternum nomen in Orientis partibus illi peperit.
Nicolaus Thronus eodem anno classem Venetam cum regis Partho-
rum exercitu contra Turcam coniunxit. (fudit.)
1473. Vfuncassanus leui prælio circiter tria millia ex Machometis exercitu
Eodem anno Turcæ cum ingenti multitudine traicientes in Vngariam,
finitimas ciuitates ad fluuenta positas depopulati sunt.
1474. Commisso cum Persarum rege ad Eufratem fluuium prælio, Turca ui-
ctor extitit, sex hostium millia & octingentos cepit. Ex quibus domum⁴⁰
rediens, in singulis locis ubi statua habuit, quingentos per diem gladio se-
cari iubet, & insepultos dispergit, totamq; Armeniorum regionem imple-
uit horrendo funerum spectaculo.
1475. Ad Istri fluminis partem, quam Muldauiam, Vualachiamq; appellant,
Turcæ cæsi sunt à Stephano Muldauia Palatino. Quatuor duces Turcici
capti, & xxxvi signa militaria.
1476. Matthias Vngarorum rex, ad Saurum fluuium, castellum Turcarum ma-
gna cum laude sua expugnauit.
Eodem anno Capha in ponti Euxini ora, Genuensium colonia, Turcæ
prodita est.
1477. Clausit supremum diem Vfuncassanus, qui Persis, Parthis, Medis, ac⁵⁰
toti penè Orienti præfuit. Cui successit filius maior natu: hic, capite ple-
ctens fratres suos, solus regno potiebatur,

Eodem

Eodem anno Nicosiam Turcæ classe piratica infestârunt, non sine magno urbis eius incommodo.

In Mysia ingens multitudo Turcarum superata est.

1478.

Venerunt cum Machomete foedus ieiunt, Chalcide armis, Scodra deditio-
ne extorta. Polliciti eidem sunt quotannis octo aureorum millia, ut Pon-
tica nauigatio pateret mercatoribus.

Magnam classem Machometes in Apuliam misit: sed & ipse in Vnga-
riam cum exercitu profectus est, & ex utrisque locis plurimos greges ca-
ptiuorum Christianorum abegit. Inde Leucadiam, Neritum, Cephale-
niam & Zacynthum insulas armis domuit.

1479.

Machometes cum exercitu est in Aegyptum profectus ad occupandam
Alexandriam: domi uerò ad Rhodianam expeditionem res necessariae
comparatae.

1481.

Machometes duce Mesicho Rhodum obsedit, & eam quatuor classib. gra-
uissimè oppugnauit: sed trucidatis suorum nouè millibus & quindecim mil-
lib. uulneratis, ab oppugnatione, quæ undenonaginta dies durauit, turpiter
desistere coactus est, Petro Dabusonio pro Christianis propugnante.

Eodem anno cum classe ingenti irruens Turca in Apuliam, Hydrun-
tum ciuitatem maritimam, amplam & populosam duce Acomato expu-
gnauit, & incolas omnes gladio occidit.

Eo anno sex millia Turcarum ad ciuitatem Mantineam in regno Lace-
dæmoniorum occubuere.

Eodè anno Machometes Turcarum Imperator primus est appellatus, qui
duo Christianis imperia, Cõstantinopolitanum & Trapezuntinum subuertit,
regna duodecim ademit, ducetas urbes Christianam pietatem secutas cepit:
magno & suorum & hostium læticia, propter crudelitatem inauditam, & om-
nibus hominibus grauem, animam impiam & blasphemam euocauit.

Baiazethes VIII, Turcarum Imperator, domestica dissensione sedata, &
fratre suo ex tota Asia eiecto, regnum stabiliiuit.

Eodem anno Ferdinandus Neapolitanus rex, misso filio Alphonso
cum exercitu, Hydruntum ciuitatem à Machomete expugnatam, Turcis
eripuit.

Eodem anno Ioannes Castriottus, Scanderbegi filius, ditionem per Ma-
chometem patri suo uel ereptam, coactis agminibus recuperabat.

Eodem anno Stephanus Vaiuoda, & Matthias rex, superiorem Mysiam,
quam nunc Bosnam nominant, Turcæ ademerunt.

Baiazethes contra Sultanum Aegyptium sæpius se incommodo pu-
gnans, foedus cum eo iniit.

1483.

Vualachiam Turcæ infesto exercitu petierunt &, deuicerunt.

1484.

Zizinus Baiazethis frater, apud Rhodios exul, Romam ad Innocen-
tium VIII Pont. mittitur: tandem cum pontificis filio Alexandro ue-
neno tollitur.

1488.

Alphonfus, Lusitaniæ rex, cum decem millibus equitum, & quinquagin-
ta peditum, Sarracenis Granatæ regnum eripuit, eorumque reliquias ultra
mare compulsi.

1490.

Cerauniorum montium incolas, tractumque illum Epiroticum, libera-
rum semper gentium, seruituti suæ Baiazethes subiicit.

1492.

Eodem anno Matthias Vngarorum rex, Sabatrum, quod Turcæ munie-
rant, firmissimum præsidium expugnans, fines suos tutiores reddidit, &
regnum suum magno metu liberauit.

Misso in Vngariam exercitu, cui præerat Cadumus Bassa, septem mil-
lia Vngarorum deleta, & in testimonium stragis Christianis illatæ, multa
capita ac nasi illis abscissi, Constantinopolim missi sunt.

1493.

1494. Irruerunt Turcæ in Croaciã, quos Maximilianus in fugam uertit.
1498. Bellum Venetis Turca intulit, & Dalmatiam igne ferroq; desolauit, ingenti præda abducta. In Foro iulio item capita hominibus plus quater mille, quos abducere propter inundationem cuiusdam riuus non poterat, amputari iussit. Venetiã in periculo & metu constituta fuerunt.
1499. Modonam & Coronam, Peloponnesiacas urbes, Turcæ debellauerunt.
1500. Metho urbs Venetis erepta, die diui Laurentij. Episcopum eius loci decollari iussit Baiazethes, in suo conspectu. oppidanos ad unum omnes necauit, ædificia maxima ex parte incendit. Amiserunt eodem casu Naupactum & Dyrrhachium.
1501. Quidam ex Christianis regibus, Venetis amici, unã cum ipsorum classe, cui Benedictus Pisaurus præerat, Aeginam & Zacynthum depulati: & adorti Leucadem & Cephaleniam, insulam etiam Neritum, quæ hodie diuæ Mauræ appellatur, ceperunt. Naupliam obsidione liberarunt.
1502. Turca sibi timens, propter rumorem de Elia propheta Persico acceptum, supra ducentas domos Constantinopoli imperauit unã cū habitatoribus cremari. Fuit autem tantæ æstimationis ille propheta, ut supra centum quinquaginta hominum millia eius sectam & castra, quæ ornatissima fuerunt, sequerentur, & inter se omnia haberent communia.
- Eodem anno cum Venetiarum duce, & rege Vngarorum pacem & fœdus Turca inijt.
1504. Rex Hispaniæ in Mauritania Cæsariensi, contra Sarracenos Magnum portum obtinuit.
1505. Rex Persiæ conferens uictrices manus in Asia cum Turcicis copijs, eas deleuit.
1509. Granum Africæ ciuitas, plena populo & rebus, ab Hispanis occupata est.
1510. Bugia in Africa Hispanorum armis capitur.
1511. Zelymus minimus natus, ex Baiazethis filijs, patri atate confecto insidijs, fratribus interitum struit. Fratres tandem cum ipsorum filijs strangulari iubet, patrem toxico per Iudæum tollit.
1512. Zelymus factione militari, & studijs popularibus Imperator salutatur, & eligitur, in Turcarum.
1513. Acomathes, Zelymi frater, Persicis auxilijs adiutus, bellum mouet: sed fortuna illi inuidente capitur, & strangulatur.
1514. Pacem cum Venetis atque Vngaris Zelymus renouans, contra Ismaelem Persarum regem proficiscitur, eumq; ad Chalderanum oppidum uincit & fugat. Taurum regiã ciuitatem, olim Artaxata nominatam, sine sanguine & sudore capit.
1515. Nouum bellum contra Aladulum Cappadociæ regem suscipit, ducemque eius in fuga captum decollauit, caputq; in uictoriæ signum Venetias misit.
1516. Zelymus Campsorem Aegypti Sultanum, cum omni suo exercitu deuicit, Sultanum etiam in fuga pereunte. Belli autem fortuna prospera usus, Alkatum, Alexandriam, ciuitates turrigeras ac populosas, totamque Aegyptum suo imperio subdidit. Damascum, Syriæ amplam ac celebrem ciuitatem, debellauit.
1517. Pons à Zelymo naualis supra Nilum constratus, ut Tomombeium Aegypti nouum Sultanum insequeretur: quem per prodicionem captum, & omnibus tormentis ac contumelijs uexatum, suspendi iussit.
1518. Marranos, Sarracene gentis reliquias, Carolus Hispaniarum rex è regno suo expellit, & barbarorum circiter quadraginta millia occidit,

Zelimus extinguitur ultricibus furijs, eo in loco, quo patrem fuerat hostili ter persecutus. Huic successit Solimannus, XII. Turcarum Imperator.

Solimannus Belgradum urbem munitissimam expugnauit, multasq; arces & castella in Vngaria diruit.

Rhodum insulam quadringentis nauibus adiit, & cum maxima hominum multitudine obsedit, sub Iunij mensis finem. Rhodij milites conserentes cum eo fortiter manus, post varias & insignitas strages, uiribus exhausti, ciuitatem tradidere, quam Turca ipsis Christi Natalibus ingressus est.

Ludouicus Vngariæ rex, contra Turcam Vngariam inuadentem pugnaturus, suis ipse copijs præfuit. In acie uictus, & sibi fuga consulere cupiens, in palude interiit. Multi insignes uiri eo prælio desiderati. ex quibus Stephanus Slico maximum suis dolorem reliquit. Buda regia urbs direpta, & nobilis bibliotheca Matthiæ regis incensa.

Rhodij milites Meliten insulam Sarracenis eripiunt.

Eodem anno Solimannus redit in Vngariam, Budam munitissimam arcem secundum obsidet: quam cum frustra laboraret euertere, ijs qui eam tenebant, certis conditionibus propositis, persuasit, ut eam traderent. Inde ad Viennam Austriæ perrexit, quam secundo & uicesimo die Sept. obsidet, tormentis oppugnat, murosq; rumpit. sed cum multos suorum amitteret, desperatione adductus, fugæ sese tradidit. Ipse obsidionis tempore ex finitimis locis innumeras prædas egit. & hominum multa millia abduxit. uirgines & matronas nudas proiecit, pueros palis affixit. In exercitu centum quadraginta millia uirorum habuit: ex quibus circiter octuaginta millia tum in oppugnatione Viennæ, tum in fuga frigore & inedia perierunt.

Gunsum Vngaricum oppidulum, defendente forti & claro uiro Nicolao Iurizio, cum ducentis armatorum millibus Solimannus terdecies oppugnauit: non captum tamen ui, sed deditioe traditum. Auditò autem Caroli Cæsaris aduentu, qui octuaginta peditum millia habuit, & triginta ferè galearum equitum ex Germanis, Italis, Hispanis collectorum, exceptis Vngaricis equitibus: Turca non expectandum sibi ratus, per Noricorum montana fugit, multa præda onustus domum rediens.

Solimannus Africanum simul & Vngaricum bellum molitus est. Corradinum enim Barbarossam classis suæ præfectum in Africam, contra Tunetum regem misit: quem etiam regno priuauit. Ludouicum uerò Gritum, Andreae Venetiarum ducis filium, in Vngariam, ut Vaiuodam eij cerneret. Occupata autem Medeujscha ciuitate, quam Gritus tenebat, Meilanus Vaiuoda ipsum cum exercitu obruncauit, eiusq; filios ante oculos patris in frustra conscidit.

Carolus V. in Africam trañciens, Tunetanum regem restituit, & ad uiginti captiuorum millia e seruitute liberauit.

Eodem anno Taurus Persiæ ciuitas à Turca uicinitate capitur: in qua cum securius agerent milites, improviso Tahamæ Persarum regis aduentu uiginti Turcarum millia opprimuntur. Spolijs amplis, & Imperatorijs concubinis Persæ cum magno hostium dedecore potiti sunt.

Solimannus ex Ponto & Propontide centum quinquaginta triremes, biremes octoginta, ducenta simul, & septuaginta uarij generis nauigia collegit: quibus Corcyram, Venetæ ditionis insulam, aggressus, decem dies obsidet: incensisq; suburbanis, & agris deuastatis, multisq; incolarum aut occisis, aut captis, discedit. Zacynthum & Cythera populatur. Aeginam expugnat & complanat, Parum capit, Naxum tributariam facit. In Apuliam, maiorem & meliorem classis partem, in quam decem millia lectorum peditum & duo millia equitum robustissimorum imposuerat, mittit, & totam Tyrrheni maris oram ibi depredatur. Classes Imperatoris, Pontificis,

Veneto-

- Venetorum coniunctæ, ducum ambitione & discordia dissipatæ sunt.
1538. In Stiriam incursiones feterunt Martilosi nominati, genus hominum a-
greste, & latrocinij deditum: sed incolarum uirtute repulsum est.
Eodem anno Calciani ducis perfidia à Christianis infeliciter contra Tur-
cas in Sauiâ pugnatum est.
1539. Veneti cum Turca pacem renouârunt, traditis illi trecentis millibus co-
ronatorum, & Neapoli ac Maluasia oppidâ, in finibus Macedoniae.
1540. Castellum nouum Dalmatiæ oppidum, quod Hispani & Germani mi-
lites tenebant, coniuuentibus Venetis, à Turcis direptum est, incolis &
millitibus de more gladio occisis. 10
1541. Turca relictus tutor Iohannis Vaiuodæ, infantis filij in Vngariam à mo-
nacho Vaiuodæ gentili uocatur. Qui Buda capta infantem unâ cum ma-
tre sequi castra iubet. ipse arcem ingreditur: & Pestum, eregiônè positam
ciuitatem, omni apparatu bellico sum instructam, sui iuris facit: Stridoni-
um capit, Quinqueecclesias solo æquat.
1542. Eodem anno Carolus Imperator contra Barbarossam, ad capiendum
Argieræ portum, in Mauritaniâ Cæsariensem serius nauigans, & (ut a-
iunt) Pontificis colloquio Lucæ detentus, naufragium fecit. Ipse in Balea-
res insulas uento reiectus est, multis nauibus ex pulcherrima illa classe ui-
& iniuriâ tempestatum amissis. Germanus miles, Italo fugiente, fortiter 20
contra Mauritanos pro Cæsare pugnavit.
1542. Expeditio in Vngariam facta, ad recuperandam Budam, duce Ioachimo
Brandeburgensi electore. Plures milites morbo, quàm armis perierunt.
Oppugnationem tentauerunt quidem, sed non urserunt. Mauricij Saxo-
niæ ducis uirtus tum maximè eluxit.
1543. Pacis conditiones cum Turca in itæ ad certum tempus: quæ utrique
parti armis fessæ, gratæ fuerunt.
1546. Poloniae rex Sigismundus, castellum quoddam Turcæ, prope regni sui
fines ædificatum, duce Breteuitio diruit & evertit.
1547. Mustapha Solimanni filius, reliquis liberis à parte sublatis, solus impe- 30
rio destinatus, cupidus paterni imperij sollicitauit populos Aegyptios; &
commouit Persarum arma in patrem.
1548. Solimannus contra Tolcham regem Persarum maximo exercitu profe-
ctus, signis infelicibus pugnavit, suis amissis in Persia: & Tartaris socia ar-
ma iungere uolentibus, cæsis in minore Armenia.
Eodem anno Curculaius, Turcicus pirata, uiginti biremibus & triremi-
bus contra induciâ, um pacta, Siciliae & Campaniæ littora infestauit: impro-
uifosq; accolas adoriens, ingenti præda ditatus est.
Eodem anno Sarraceni Mauritanii tumultuantes, ducum Cæsarianorum
Sestiani & Albani uirtute repressi sunt, Portugallia & Hispania ab incur- 40
sione liberatis.
1549. Turca, ut uindicaret recentem ignominiam, nouos exercitus conscri-
psit contra Persas: & primùm milites suos stipendiorum amplificatione
inuitauit, deinde sociorum animos per legatos confirmauit. Sed copias
apparatissimas foris fame & peste amisit: & eodem morbo Constantino-
poli grassante, quam centum triremium præsidio absens munierat, ad se-
ptuaginta hominum millia sublata sunt.
1550. Ineunte hoc anno Solimanni mors falsis rumoribus nunciata est, qui tri-
ginta annos populum Dei afflixit.
Hic annus autem, cum lubilæus habeatur, & apud Hebræos olim an- 50
nus mitigationis & leuationis fuerit, te oramus Deus æterne, mitiga
propter filium tuum mala tot annos Ecclesiæ tuæ illata: conserua pro im-
mensa misericordia tua doctrinâ Euangelij, ut sublatis Machomethanorū
blasphemæ

blasphemis, gloriosum fiat nomen tuum in gentibus: excita ad necessarium bellum principum Christianorum animos, ut liberato grege tuo ab impijsimo tyrannidis iugo, tuam bonitatem & potentiam agnoscat atque prædicet orbis uniuersus.

APPENDIX.

Eodem anno Carolus Quintus Cæsar, Africam urbem Draguto rege pulso cepit.

Turcæ cum arcem Melitæ frustra tentassent, Tripolim Numidiæ portum occuparunt. 1551

Solimanus Mustapham filium interemit, & induciæ fuerunt inter ipsum atque Ferdinandum regem Romanorum. 1553

Turcicus exercitus in Stiriam uenit: Coppam, Capenissuarum, & Bazam expugnauit. Sigetium uero nulla uia capere potuit. deinde descendens, Babozam, Sanmartinum, Gerosgalum, Seliam, Sanlaurentium & Caliangem incendit. 1556

Philippus Hispaniæ rex classem misit, ad Tripolim, aut Gerbem insulam occupandam: quæ cum ad Gerbem delata esset, cum Turcis congressa, magnam cladem accepit. quæ ad decem octo nostrorum millia periere: uiginti septem trirèmes, biremis una, & quatuordecim naues onerariæ in hostium potestatem uenere. 1560

Eodemque anno Turcæ in Vngaria castrum munitissimum, Filech nomine, occuparunt: quo eius anni initio capto, induciæ postea inter Cæsarem Ferdinandum & Solimanum fuere, quamdiu uixit Ferdinandus.

Cæsar Maximilianus per Lazarum Sruendium legatum, Tochay locum munitissimum, quem Ioannes Vayuoda obtinebat, Turcis eum defendentibus, expugnauit. 1564

Solimanus ingentem classem ad Melitam insulam oppugnandam misit: quæ, Helmi arce munitissima expugnata atque euerfa, post diuturnam ualidissimamque oppugnationem, Hierosolymitanis equitibus incredibili uirtute locum tuentibus, tandem re infecta & magna clade accepta recessit. 1565

Solimanus cum ingenti exercitu in Vngariam uenit, Sigetium & Iulam expugnauit: ibique obiit, filium Selimum regnorum hæredem relinquens, cuius Deus habenas moderetur, ne uiribus suis ad Christianæ Reipublicæ, quæ ciuilibus discordijs se ipsam lacerat, perniciem utatur. 1566

VVOLF. DRECHSLER DE REB. TURCICIS LIBRI, & Appendicis

FINIS.

ERRATA, OPERARVM INCURIA
commiffa, fic emendabis.

Fol. 5. Verf. 9 quales in Republica 8.18 quantã ab Sarracenis 10.3
Petreia regio à Nabeothe 13.5 tres tantum uates fuiſſe, ſe, Moſem &
Chriſtum 19.20 ac in domo Aiſſa coniugis Medina 30 Iſidorum 23. 6
Muamedica legis 24.15 cladibus 33.29 Ciaſam 47.6 Guienna 50.
10.16 & 19 Cinca amni 32 Planielum 51.7 Perapertuſa 21 Collaga-
tium 32 alpeſtris, pro aſper 52.7 Sobarbria regione 53.7 in alpeſtria
loca, pro in ardua 57.1 Abraemum Alcamacem. 58.23 impetuſq; in
urbem 62.31 Sed uarij in diuerſis Hiſpania partibus 63.28 & ab alce-
raparte Euclitum 66.2 Monſpeſulum 71.26 Euclidus 73.16 cui pro-
uincia pro Maruano 74.19 Corduba 78.3 poſt aliquot 29 Aſturie regẽ
81.2 in eoq; 83.3 Ac ne Chriſtiani fraudem ſtruenti 92.8 Santiliana
93.33 Amorium 95.22 Melitenam 98.37 & tunc 104.4 Pylon 105.
18 ancas 27 Michaele Burze 32 in Cilicia 107.12 Marroci 110.36
Teutazites 111.28 Moſcouia 112.12 Teutazites 116.36 in Piſaſirium
119.1 Cutlumus 121.26 Caſſianum 123.6 Nicomediam 129.18 Mas-
rozomes 130.12 Bataza 25. reliqua 135.18 Mongli 136.14
Sogdoq; 142.13 gerendis 143.2
Sanarem.

Reliqua diligens Lector facile animad-
uertet, ac emendabit.

RERVM ET VERBORVM IN SAR=

RACENICA CAELII AVGVSTINI CVRIO-

nis Historia præcipue memorabilium

I N D E X.

Aron Sarracenorum pont. 75.24. in Christianos beneficus. 80.13. legatos ad Carolum mittit. ibid. 15	Adana urbs	105.4
Aaron Nicephorum ad pacem auro re- dimendam compellit. 80.10	Adata à Basilio oppugnatur	101.32
Tyanâ capit. cad. 17	Adhiferis Persarum rex	22.23
Aaronis obitus 81.14	Adrianopolis	86.14
Abatius 38.28	Aegyptus ab Almerico occupata, & ue- ctigalis Balduino facta 141.9. ite à Sa- nare	33
Abazona familia 33.37	Aegyptus à Sarracenis capitur	21.30
Abdala Zubir tyrannus 36.11 à Caiano interficitur 20	Aegypti fines 39.3 mollicies	143.11
Abdalamus Hocemum interimit 32.36	Aegypti regnū à Saladini stirpe ad Ma- malucos translatum	144.6
Abdalanus pontifex 33.24	Aegypti regnum Turcis cedit	143.10
Abdalanus alium Califam opprimit 34. 1. trucidatur 16	Aegypti reges Zigarum fœdere contra Tartaros, inuicti	144.18
Abdeluzitus Roderici coniugem sibi matrimonio iungit 62.20 Sibilie se regem facit 62.23 trucidatur 24	Aegypti Sultanorum origo	73.36
Abdemarus Sarracenos Corsica repellit 87.35	Aegyptij Califę cum Romanis inducię 116.1	
Abderama Gottalanie rex 66.7 in Gal- liam transit 14	Aenum oppid.	139.36
Abdimelicus pontifex 33.26 Dadacum persequitur 38 pacem à Iustiniano ingenti precio redimit 35.20. Perfi- dem occupat 36.15	Aethiopia	39.5
Abdimelici obitus 38.13	Aetius patricius Gallie prætor	64.36
Abdimoneples Muamedis dominus 11. 19	Afri quam sectam sequantur	31.26
Abduramenus Cordubę rex 92.4 & 106.33 eiusdem singularis humanita- tis exemplum 107.1	Africa ab Sarracenis occupatur	23.20
Abedelę duo de pōtificatu certāt 75.14	Africa in multa regna diuisa	82.5
Abdedramum 34.24 & 38.15 in Mau- ritaniām Tingintanam secedit 34.30 Marrocum condidit 35.2	Africa urbs	39.30
Abesum 50.32	Africa unde dicta	10.9
Abizanla 52.8	Africae descriptio 38.34 partes 39.18 urbes 39.30	
Aboalinus 91.11	Agranum Arabiae oppidum unde	10.1
Abraemus Alcamaces 57.1	Aierue	50.14
Abraemus Marroci rex 108.16	Aigolandus 77.36 à Carolo profligatur 78.15 eius obitus	17
Abfmarus Tyberius 37.30 Imperator à militibus salutatur. ibid.	Aissa secunda Muamedis uxor	12.34
Abubalanus Muamat. 73.34 eiusdem obitus 75.13	Aiubus Hispanie præfectus 62.26 Bil- bilis urbem instaurauit	29
Abuobeid Muamedis legatus 15.19	Alaba	74.13
Abutaurus 77.32	Alambeli	31.25
Abuzachar 92.15	Alapia & Chalepum, idem	122.2
Abydus 58.21	Albaida	87.21
Abyla promontorium 40.19	Albaria à Latinis capitur	123.32
Acortum 50.31	Albericus Sarracenos fundit	102.27
	Albertus I. Austriacus Cæsar	147.27
	Alcaba turris ab Ismaele ædificatur	11.5
	Alchama uates	91.10
	Alcobetla deletur	107.22
	Alcoranū Ozmeni iussu cōpositū. 24.4	
	Alcorani sex inter Sarracenos approba- ti	31.20
	Aleria urbs à Sarracenis diripitur	88.33
	Alesanium	74.9
	Alexandria Almerico capta	142.25
	Alexandria Cilicie urbs	119.34
	Alexandria Tartaris capta	137.11
	Alexandrię Aegypti speculum admi- radum	

I N D E X.

randum	61. 23	Anabarza urbs	105.6
Alexandrinū cuius sectæ	31.28	Anas fl. unde oriatur	44.6
Alexius Angelus supplex Turcarum o- pem contra Theodorum implorat.	134.16	Anastasiū supplicium	86.34
Alexius Rom. imperator	124.27	Ancira	133.28
Algendelum oppidum	26.17	Ancon à Sarracenis capitur	97.35
Algeriæ regnum	82.5	Andalusia unde dicta	43.2
Alhacemus ab Cufæ & Aratæ ciuibus pontifex creatur 26.31 exercitum contra Muauiam ducit 34. Muauia supplex adit 27.2. à Muauia rex appellatur 6		Andoria iuga	50.37
Alhacemi obitus 27.8. symbolum	9	Andreas Scytha	102.6
Ali 19.9 Alicante	108.6	Andronicus Bataza	130.12
Aliendelum oppidum	18.19	Andronicus Constantinus	129.15
Alies campi	66.17	Andronicus Contostephanus	129.21
Alifre Muamedis legatus	15.18	Angelus Constantinus	129.14
Alimus Abramius	117.22	Angelus Theodorus	134.33
Alis Muamedis gener 145.16 à Muamede successor declaratus 19.33		Angolisma	66.29
Alis Muamadum armis opprimit infidijs Muauia interficitur 26.25	25.38	Anni Arabum	13.20
Alis forma 26.29 symbolum	28	Antiochia	84.15 & 105.23
Alis ubi sepultus	26.25	Antiochia ad Mæandrum à Turcis ob- sidentur 134.22	
Allobroges	67.17	Antiochia à Nicephoro capta 106.15 à Sarracenis oppugnata. ibid.20	
Almanfor	107.10	Antiochia ad Orontem fl. à Christianis capitur 122.23	
Almericus Aegyptum occupat	141.12	Antiochia Phœnicia à Latinis capitur 123.25	
Almerici mors	143.5	Antiochia duæ 123.26	
Almigira seruus Homarem interficit 22.30		Antiochia dux 114.36	
Aloadinus	125.15	Antipyrenæi 51.12	
Alozaidas Aliendeli rex, à Muamedis copijs subigitur 18.18		Aomar Muamedis legem amplectitur 15.2	
Alphonfus Cantabrię ducis filius se Pe- lagio coniungit 63.12		Appia uis 91.33	
Alphonfus Carolo Legionis regnū of- fert 78.30		Apuli 102.23	
Alphonfus Castus Hisp. rex 74.27		Aquitania, Gortica Gallia nuncupata. 65.20	
Alphonfus Catholicus 74.5. eius res geste. ibid. inde. obitus 74.16		Ara fluuius 50.10	
Alphonfus Magnus Sarracenos bis fun- dit 91.5		Arabes ab Heraclij quæstoribus iniuria affecti 17.13	
Altalauaccæ mons 50.34		Arabes cuius sectæ 31.26	
Aluelda 87.10		Arabes ex alia tribu uxorem ducere nefas ducunt 10.30	
Alziradalfrada, olim Gades inf. 42.23		Arabes furtis dediti 10.36. in tribus diuisi. ibid.26	
Amaia urbs 47.11 & 74.9		Arabes multos Hebræorum ritus ha- bent 10.24.	
Amasia 127.34 & 133.27		& circumcisionem. ibid.25	
Ambullacus Sarracenorum pont. 90.5 pacem cum Gallia rege init. 16		Arabum nobilitas incorruptis. 10.31	
Amerumen pont. 87.29		Arabum origo 9.31	
Amerus Sarracenorum dux 36.37		Arabia unde dicta 9.34	
Amisa 133.30		Arabie descriptio. 9.17 partes tres ibid..	
Amorium ab Sarracenis capitur 93.37		Arabie desertæ fines 9.24. Item Felicia, ibid.27 & Petreie 20	
Amorreus Sarracenorum rex 70.36. E- iusdem interitus 71.2		Arabiam qui populi habitarint 9.30	
Amurius 140.4		Arachosij 136.33	
Anas fluuius 40.34		Aradum à Muauia oppugnatum & ca- ptum 24.8. item ab Sarracenis 23.38	
		Aragon maior & minor fl. 49.37	
		Aragon olim Iberia 43.32	
		Aragon mons 49.33	
		Aragonie fines 50.2	
		Arani-	

I N D E X.

Arani uallis	50.28	ticam linguam	52.22
Ararena regio in Arabia undè	10.1	Astures primi Sarracenorum cursum	
Aratha urbs	26.32	remorati	48.32
Araxis fl.	113.13	Asturum fines	44.10
Archangeli fanum	128.11	Asturica urbs 47.13 & 74.6 & 107.19	
Arcussa	52.7	Atapacus	133.5
Ardenelis oppid.	145.15	Ateum ab Sarracenis capitur	64.5
Arelatum 66.17 Aretifa	50.30	Atienza deletur	107.22
Armara Phrygiæ ciuitas à Sarracenis		Atinus Sarracenorum rex 67.24	
capitur 28.8 à Græcis recuperatur 13		eiusdem rei militaris peritia & disci-	
Armenia à Latinis capta 123.20 à Sarracenis		plina	34.
populatur 25.6 iisdem deditur		Atlas mons	39.16
37.3 & 38.6 Romano Imp. restituitur	64.9	Atmar, qui & Ottomannus	147.25
Armenia maior, Diarbes etiam uocata		Attilæ uastationes	8.22
14.6.5		Auenio à Sarracenis capta 66.2. & 67.26	
Armenia principes à Sarracenis cre-		belli arx constituitur	29
mantur	38.7	Auinionis situs 67.30 expugnatio	
Armenica lingua prisca ubi conseruata		70.1	
52.20		Auila deletur	107.34
Armeni cuius sectæ	31.27	Aumar Abdinazidi filius pont.	61.10
Armeni & Obsidiani, soli Thomæ impe-		Aumari Califæ obitus	63.15
rium decretauit	84.9	Aurelius rex Hisp.	74.22
Armeni iterum Sarracenos expellunt		Auseua mons 56.32 eiusdem specus 57.7	
38.25. & trucidant 5. Turcas præda		Auseua montis uertex Sarracenos ob-	
ipoliant	120.14	ruit	27.25
Artonium	51.6	Aufonia urbs ab Hagidone capitur 91.1	
Acranum urbs	32.33	Axan Sultanus 120.24. Eiusdem ad	
Ardana prouincia	125.17	Diogenem captiuum oratio 120.33	
Artacidae	126.26	erga eundem liberalitas, & cum eo	
Artcor urbs	138.37	foedus	121.2
Aruntis ager	50.9	Axanis humanitas	120.26
Arzen uicus à Turcis incenditur 117.		Azachsum	51.2
30		Azatunis Sultani cum fratre Meleco, ad	
Asaceni 125.20 Afafij	31.24	Mich. Palæologum fuga	139.16
Asanes 117.18 Ascalon urbs	124.8	Azeibus Meccæ præfectus	18.5
Ascalon à Venetis capitur	124.12	Azubeirus Muamedis legatus	15.18
Ascalum	50.33	B	
Asæ prouincias Romanorū quomodo		Baanes Sarracenos fundit 20.24. à mi-	
Turcæ inter se partiti 147.13 inde		litibus Imperator salutatur	21.2
Asmalinus 73.7 Caiimos delet. 15 Iblin-		Baanis & Sacellarij milites à Sarracenis	
um fundit 73.22. Item Marua-		uincuntur	21.13
num	73.24	Baas prachan, olim Media	117.3
Asmulinus nouæ sectæ princeps 73.7		Babylonij Califæ apud Turcas autoritas	
seruos contradominos concitat 10		121.18	
Aspacham	114.11	Bactriani 136.14 Badainum	50.26
Aslambeius, qui & Hacembecus.		Bagadatum oppidum	33.9
14.6.4		Bagadat urbs à quo condita	81.23
Assalsini ex decem Israelis tribubus ori-		Bagadeti Calyfae Aegypti sedes	145.4
undi	125.23	Baiazetes Turcarum rex à Tamerlano	
Assalsinorum origo 125.10 arx 126.22		captus	145.32
Assalsinorum paraditus	125.24	Baiona urbs, olim Gennum	78.12
Assyria à Sarracenis occupatur	22.3	Baiona ab Aigolando obsidetur	78.13
Assyrij cuius sectæ	31.28	Balduinus	122.16
Astures 41.4 à barbaris intacti 48.		Balduinus secundus Ierosolymorum	
32		rex	124.15
Astures antiquissimam Hispaniæ lin-		Balduinus alter, tertius Ierosolymo-	
guam retinent 48.33. item Got-		rum rex	124.26
		Balduinus Ierosolymorum rex 129.17	

I N D E X.

Aegyptū sibi uectigalem reddit	14.1.9	infert	91.17
Balduinus II à Turcis capitur	124.36	Borgo, olim ciuitas Leonina	101.10
Barbariæ fines	39.24	Bosphorus Thracius	58.29
Barbyfa fl.	59.16	Bosra Arabiæ urbs	20.17
Barcinon	48.3	Bracha 74.10 Brais fl.	213.37
Bardanes fl.	20.26	Bramantes à Carolo interficitur	72.
Bardanius Turcus	83.9	17	
Barium ab Sarracenis capitur	102.23	Bredinus amnis	17.28
Bartholomæi templum Valentie, olim		Bressa 50.14 Bretum	53.11
D. Basilij collegium	47.26	Brotum 50.14 Broti uallis	50.12
Basilus Macedo à Sarracenis prælio		Buanisi	31.25
uincitur	101.20	Bubacus Muamedis focer	12.33
Basilus Porphyrogenitus	110.17	Bucharedus Sarracenos nauali pugna	
Bassam mons	49.19	uincit	88.16
Batalus 71.22 Batidzes	93.35	Buesa	52.10
Baydus Tartarorum dux	138.28	Bugiæ regnum	39.32
Bearnia regio	49.29	Buillium	52.9
Beatrius	91.18	Bulgari Sarracenos fundunt	61.20
Becus uox, pro Domino	146.12	Burdegala à Sarracenis capitur	66.
Bedalaces fl. olim Betis	43.36	26	
Bellaguarda	51.14	Byzantium ab Sarracenis obsidetur	
Bellamir mons	51.4	29.18	
bellum inter Muauiam & Alim de Pon-		Byzantina obsidio in septimum annum	
rificatu 261. Item, inter Masurum		protrahitur 29.25 soluitur	28
& Rucratinum	133.34	Byziæ castellum	86.15
Benaia rex	106.32	C.	
Benauarium	50.28	Caba Iuliani filia	4.17
Beneuentum ab Sarracenis incenditur	103.1	Cacemus Mansoris F.	146.27
Berlanga deletur	107.22	Cadallus Sarracenorum dux	30.30
Bermudes rex	107.26	Cadium	51.18
Bernardus Toleti metropolitanus	48.6	Cæsaraugusta 106.31 nunc Sarrago-	
Bertea urbs ab Nicephoro capitur	104.	tia 49.35 à Carolo capitur	77.30
34		Cæsaraugustæ regnum	63.3
Berytus urbs 85.19 & 124.1 à Baldui-		Cæsarea 120.1 & 133.29 à Latinis capi-	
no capitur	18	tur 123.21 à Sarracenis oppugnatur	
Besaca 49.17 Betica	40.37	25.15 capitur	63.28
Beris fl. hodie Guadalouir 43.1 eius o-		Caganus Bulgarorum rex	64.6
rigo	44.3	Cairoanum 81.30 & 108.14 à Sarrace-	
Bibelia uallis	51.4	nis conditum 23.29 ubi situm. ibid.	
Bielte ingum	50.15	Cairus regni Aegyptiaci sedes	143.2
Biesca	50.5	Cairum conditur	22.15 & 81.27
Bigerrones	50.4	Cairum prope Memphis ruinas	34.7
Bilbilis urbs ab Aiubo instaurata 62.29		Cairi omnes sectæ uigent	31.28
hodie Calataiud.	30	Cairini Abdalanum reijciunt	34.6
Bilbis Aegypti urbs 141.14 Syracono		Caifes Sarracenorum dux	29.13
occupata 142.6 Almerico dedita 10.		Caismi	73.13
ui capta	31	Calabri 102.23. Calabria	97.20
Bilbis, olim Pelusium	142.7	Calagurra	87.21
Biledulgerid	39.21	Calames	147.21
Bioi uallis	50.16	Calataiud, olim Bilbilis	62.30
Biolla	50.29	Calataiacor	107.26
Biscalia, olim Cantabria	74.14	Calyfa quid	19.33. & 81.36
Blaisium	66.29	Calyse Aegyptij luxui tantū dediti	14.1.
Bolliones	122.16	6. & 14.2.2	
Bonafia uallis	50.26	Callinicus Sarracenorum naues incēdit	
Bonifacius Molineus	138.35	30.10	
Bonifacius Sarracenis in Africa bellum		Calpe promontorium	40.17
		Camada	104.28
			Camba-

I N D E X.

Cambalu urbs	136.28	milibes oratio 69.9 cum Sarracenis	
Camfranci iugum	49.30	ad Illiberim pugna 71.1	militaris di-
Campanæ pro lampadib.	107.25	sciplina 68.11	obitus 71.9
Campi regio Hisp.	74.6	Caroli uallis	79.12
Campredum 51.15	Camus quid 136.7	Carracia 74.10	Carræ urbs 124.36
Candaces Cretæ urbs evertitur	104.26	Carrion fl. 74.7	Carteia urbs 40.17
hodie Candia appellata	88.17	Carteia, hodie Tarifa	40.18
Candia Cretæ, urbs Candaces antea		Carthago 91.19	ab Sarracenis deletur
88.19		23.20	
Cangio Tartarorum dux	133.22	Carthago noua	108.6
Canicas, uel Cangas	58.6	Calsianus	121.26
Caniciarès	74.9	Calsinense fanum à Sarracenis diripi-	
Canigum 51.15	Cantabri 107.15 & 41.	tur	91.37
4 hodie Nauarra	43.33	Castamon à Ioanne Comneno capitur	
Cantabri priscam linguam Armenicam		26.34	
retinent	52.20	Castellacium 52.7	Castellones 52.
Cantabria, hodie Biscalia	74.14	10	
Cantabria urbs, hodie Logronia	52.	Castellum Monclusij	52.8
29		Castiliæ regnum 44.2	finès 44.4
Cappadocia 105.8 à Latinis occupatur		Castri leonis mons	50.28
123.21 à Turcis occupata	33	Castulonenses	107.15
Capuani Sultanum liberant	103.24	Catabanus 73.10	Catacellas 84.11
Caramani	136.33	Catalaunica	50.25
Caramania, olim Phrygia	123.17	Catalonia unde dicta	43.30
Carax promontorium	88.8	Cathagurius	120.10
Carbala urbs	33.1	Caucasia claustra 71.12	errore Caspia
Carbalenses campi	32.37	dici 30.17	ab Constantino aperta
Carbesus Arabiæ rex Cutlumum supe-		30.16	ab Alexandro Magno clausa
rat	117.2	30.17	
Carbonitidis solitudo	113.19	Caucasus mons	25.7
Carcozirus Sarracenos Cypro insula		Caudas locus in Creta	88.11
repellit	23.35	Caudiesium 51.6	Cayster fl. 134.27
Carmania regio unde dicta	147.17	Cebola dux 47.38	Cedoctus 85.36
Carmanus Alifurius	147.16	Cedrei populi unde dicti	10.4
Carociorum usus unde	45.9	Celenæ	8.11
Carolus Crassus	103.28	Cenchrearum portus	104.3
Carolus Magnus à patre in exilium re-		census ab Homare, populorum suum	
legatur 72.8	Bramantem Sarrace-	agnoscentium, imperium, habitus	
num regem interficit 17	Galianam	22.26	
abducit 20 in Hispaniam exercitum	ducit 75.30	Hispaniam penè totam	
domat	77.33		
Carolus Magnus se ad Galasium Tole-		Centucelle, hodie Ciuitas uetus	90.24
ti regem confert	72.11	Cephalenes	104.10
Carolus Aigolandum profligat	78.15	Cepta, olim Efsiliffa	40.20
interimit	17	Cerasus Calamis F.	147.22
Carolus secundò in Hispaniam transit		Cerdania regio 47.16	Sarracenis sub-
78.17		iecta	51.27
Carolus semel tantù in Hispaniam ar-		Cerdaniæ fines	51.30
ma promouit 78.25	cum Hispanis	Cerquetum	50.24
in montium angustijs pugnat	79.	Chaicosiros 133.14.27	à Rucratis
10		pellitur 134.5	Byzantium fugit 12
Carolus amicitiam cum impiorum fa-		item in Armeniam fugit	5
trapis cõtrahit 80.4	pacem uniuers-	Chalcedon 59.30.	Chalepum 104.
so terrarum orbi parare studet	80.4	28	
Caroli ad milites cohortatio 77.7	cum	Chalepum à Romano obsidetur	115.
Sarracenis apud Baionâ pugna 78.5		10	à Diogene capitur
Carolus Martellus 65.17	eiusdem ad	Chalepum & Alapia idem	122.2
		Chalepi princeps	114.33
		Chares Solis colossum fecit	24.34
		Charse urbs	118.37
			X 3 Chara

I N D E X.

Charianæ angustiae	95.23	Constantinopolis descriptio	58. 27.34
Charianum	92.32	eiusdem magnitudo	60.1
Cherson insula	37.10	Constantinopolitana obsidio soluitur.	62.15
Chæture filij Arabiam felicem & Africam incoluerunt	10.5	Constantinus pacem cum Sarracenis init 30.38	Romani Imperij sedem & ornamenta urbis Byzantium transtulit
Childebrandus	68.9		60.2
Childericus Galliae rex deponitur	72.1	Constantinus Copronymus magnam Syriae partem capit 72.36	Eiusdem & Artabaldi de Imperio certamen 72.29
Chius insula 29.30 à Turcis capitur	121.30	Constantius Cæsar Romam spoliatur 28.18	auro à Muavia pacem redimit 27.13
Choma 128. 12 Chonæ	128.11	Constantij Cæsaris tyrannis	18.30
Christiani in Hispania ex montibus Sarracenos infestant	51.32	obitus	28.31
Christianorum apud Baionam clades. 78.5	in Syriam expeditio 122.14	Conu sinus.	58.31
secunda 124.27	tertia in Syriam expeditio 127.5	Copatinus	133.16 & 26
Christinae fanum	49.32	Cophes fl.	125.21
Chrysoceras promontorium	59.10	Corduba	47.3
Ciafas Abdalanum persequitur 33.29	Abdalanum prælio uincit 34.3	Corga urbs	112.25
Maraunium genus persequitur	20	Corona aurea Imperatrici ex ouis uenditis parata, & Ouata inde dicta 138.26	
Cilicia 105.7 ab Sarracenis occupatur	29.15	uastatur	38.9
Cinca fluuius	50.11	Cosdrach locus	139.1 (15.34)
Cintilia, nunc Santiliana	92.8	Cosdroes sacri fontis lauacrum sumit.	
Circassi populi	143.18	Cosdroes cur Christianis infensus	16.1
Cirenes	39.31	Cosdroes Persarum rex Mauricij Cæsaris filiam uxorem ducit	15.33
Ciuitas uetus, olim Centumcellæ	90.24	Cosdroes Asiam, Aegyptum & Africam occupat	16.10
Clamofa	52.8	Cosdroes cum Medarse filio, à Syrochi altero filio trucidantur	17.2
Claramontanum concilium	122.11	Cosdrois fuga	16.21
Clauigium	87.13	Cottyanium	133.33
Clisura Zibritzæ	128.32	Corasmij	110.23
Clisura quid	128.36	Corduba	108.7
Clizastlanes Sultanus 127.36	eiusdem perfidia	128.1	Corofeni
Clizastlanus	133.25	Cororum colonia in ciuitatem Leoninam deducta	101.10
Co insula	89.22	Craterus 88.36 à Sarracenis Cretenibus in crucem tollitur	89.23
Cobliure	51.13	Creta à Sarracenis uastata 30.30	à Turcis capta
Cogni, olim Iconium	123.15		121.32
Coiaça 107.19. Coimbra	91.8	Crotoniates sinus	97.23
Collagatium	51.21	Cursianum opp. à Sarracenis captum	71.11
Colossi centum, Rhodi	25.3	Cusa urbs	26.25 & 33.25
columba literas ferens capitur	125.3	Cunat	135.18
Comium urbs	118.19	Cutlumus à Carbeso superatus 117.2	à Tangrolipice deficit
Compostella deletur	107.8		12
Concilium Arabum	33.28	Cuthus fl.	125.23
Concordiæ uires	4.31	Cybiretæ	88.36
Conradus Franconiæ dux	127.7	Cyclades insule 114.28	ab Sarracenis uastatæ
Conradi cum Turcis ad Mæandrum pugna	127.10		25.4
Consensus quantum uim habeat	3.21	Cyclobium siue Cyglobium promontorium	29.20 & 59.20
Constans Cæsar inducias ab Muavia petit 24.16	eiusdem cum Muavia naualis pugna 28	Cydrus fl.	59.15
clades & fuga	30	Cyprij omnes in Syriam translati	71.30
Constantia Cypri urbs ab Sarracenis capitur	23.33	Cyprus ab Sarracenis uastata 23.24	à Turcis capta
Constantinopolis munitissima urbs. 59.35	à Thoma oppugnatur	84.31	121.32
			Cyprij

I N D E X.

Cyprij à Sarracenis patria eijciuntur	81.13	translati	127.20
Cyrillus martyr	88.22.	Ermengarius Sarracenos fundit	90.20
Cyrus episcopus Aegypti prefectus	21.20	Ermeta fl.	21.14.
Cyrus fluuius	95.9	Esman Calyfa	103.32
Cyzicus urbs ab Sarracenis capta	29.23	Esseni	126.25
D		Elsiliffa, hodie Cepta	40.20
Daber Aegypti Calyfa	114.24	Eubocara 19.12 Muamedis successor de-	
cum Christianis uiolat.	ibid.	claratur 20.10 Romanas prouincias	
Dadacus 72.29 seditiosus pontifex 33.		inuadit	12
28. Maruani filiū uincit 72.30 à Mar-		Eubocarę obitus	20.13
uano trucidatur	33	Eudo Aquitanię dux 65.20 eiusdem	
Dadunes	127.33	cum Martello fœdus 66.32 item cū	
Dalmatę Sarracenos Gargani arce deij-		Sarracenis fœdus 65.30 cum iisdem	
ciunt	103.14	pugna	66.4
Damalicum promontorium	59.21	Euelidus pontifex 63.23 Ro. prouincias	
Damasceni agri ubertas	31.34	adoritur	24 (71.15
Damasceni cuius sectę 31.27. Abdalanū		Euelidus Thraciam populatur 63.29 &	
reijciunt	34.5	Euelidi obitus	71.26
Damascus Sarracenorū imperij sedes		Euphrates fluuius	22.33
27.14. Saladino occupata	144.10	Euphemius ab Sarracenis Ro. Impera-	
Damianus	88.12	tor declaratus 90.8 Vestalem uirginē	
Darganus Aegyptij regni Admirās 141.		inuitam rapit 89.34 interficitur 90.11	
12 eius interitus	36	Euripi urbs	103.32
Darnilium	51.15	Eustathius	122.16
Delphinatus	67.17	Exarchus quid	25.10
Denia 108.6. Denię regnum	63.2	Exorgum oppidum	123.1
Deuisezus	77.32	F	
Diabasis campus	86.5	Fadala Muauię legatus	28.4
Diarbec Armenia maior	146.5	Fafila Pelagij filius, ab urbis deuoratus.	
Diogenes Hierapoli arcem condit 119.		64.24	
34. Turcas fundit	33	fames Sarracenos affligit	35.12
Diogenes imperator à Turcis capitur		Faulum	50.14
120.23 eiusdem obitus	121.10	fata in alium locum transferri non pos-	
Discordię uires	5.16	sunt	60.10
Docęa	133.30	Fatema Muamedis filia	9.10
Dorylæum	93.12 & 133.2.28	Felicis fanum	50.32
Drazymenum	93.15	Ferdinandus Tarraconensium rex Sar-	
Ducat Damasci princeps	121.36	racenos Hispania tota pellit	108.10
Duengas	74.8. & 107.6	Fessę regnum 82.5 & 108.34 à Maraunia	
Duerrus fl. 74.7 siue Duerus	91.7	familia constitutum	75.5
Duria fl.	41.1	Ficarium forum Valentię	47.29
E		fides apud Gręcos leuior quàm apud	
Eambulij patricij sapiens dictum	86.30	barbaros	81.10 & 82.1
Ebubezer 19.9 à Theodoro Begario frā-		filius patri in regno apud Arabes non	
gitur 14 Muchęa oppidū oppu-		succeedit	10.33
gnat.	ibid.	Fiscalia uallis 50.28 Fiscalium	29
Edessa à Balduino capta 123.19 item ab		fœdus inter Axanē & Cutlumū	121.26
Iaido 22.13 & à Maniace	115.32	fores D. Petri basilicę argenteę	91.30
Egicia urbs	46.25	Fragę regnum	63.3
Ēgilona Roderici coniunx Abdeluzito		Franci ex Germania in Gallia irruerūt	
nubit 62.23 trucidatur	24	8.25 quam regionem prius in Gallia	
Eitorum	51.7	incoluerint	65.1
Elaglebus Cairoanum condidit	81.32	Fręcici reges uoluptatibus dediti	65.10
Elmahelis	108.12	Francorum origo	64.34
Emessa urbs	20.23	Friderici Barbarussę in Orientem expe-	
Equestris D. Iacobi ordinis origo. 87.		ditio 133.14 interitus.	ibid.24
22		frigus ingens 61.12 Froila Ga-	
equi quatuor aurati Byzatio Venetias		liciam occupat 74.20. eius obitus 21	
		Fuma-	

I N D E X.

Fumarium uestigal	84.12	Gormas 107.6 Gortynis urbs	88.22
G		Gottalania 43.30 ab Sarracenis capta	
Gabaleria	50.27	47.16	
Gabata urbs	20.17	Gottifredus 122.16 primus Ierosolymo	
Gabeltarif	42.31	rum rex 124.5 eiusdem cum Turcis	
Gades insula, nunc Alzira Dalfrada	42.	pugna	124.8
23		Gotti primi hominum de Romanis tri-	
Galamij fanum	51.6	umpharunt 8.20 quamdiu Hispaniã	
Galasius Toleti rex	72.11	obtinuerint	40.10
Galata, hodie Pera	59.12	Gottorum origo	112.35
Galero, siue Ganus Carolum prodit	79.	Gottorum regum in prælijs mos	44.32
24		Gottica Gallia	41.7
Galiana Galasij filia	72.15	Gottica lingua ubi in Hispania conser-	
Galianæ palatia Toleti 72.24. Burde-		uata	52.12
galæ	72.25	Gottici campi regio	47.13
Galicia 49.23 olim Calceci	74.20	Gotticum morem Italiæ ciuitates secu-	
Gallecus amnis	50.6	tæ	45.4
Galleci 49.23 hodie Gallicia	74.20	Gradacus Armaniæ prætor	64.8
Gangrum à Ieanne Comneno capitur.		Gradum urbs à Sarracenis obsidetur.	
126.34		101.16	
Garfias Scimenefius Tarraconensium		Granata 47.18. Granatæ regnum 40.38	
rex	52.12 & 64.18	& 63.1	
Garganus mons à Sarracenis occupa-		Grausium	50.28
tur, & arx in eo ædificatur	102.34	Gregorius à Thoma funditur	85.10
Garronna fl.	66.28	Gregorius patricius Africæ imperium	
Gauas mons	50.3	occupat	23.20
Gazaria regio 64.6 eius princeps Sarrac-		Guadalagiara	47.8
enis bellum infert	64.7	Guadalouir, olim Betis fl.	43.1
Gebefabada	136.12	Guciutha	49.17
Gegion urbs, uel Gigion	47.14	Guines Sophi F.	145.28
Gelzira Tares insula unde dicta	42.11	Guipuzquæ regio	49.13
Genua ab Sarracenis capitur	103.6	H	
Gennum, hodie Baiona	78.12	Habdulmumenes	108.20
Georgi Scythiæ pop.	135.19 & 145.37	Habduluadea familia	108.35
Georgius Maniaces	115.30	Hacembecus, qui & Assambeius	146.4
Germani equitis heroicum facinus	133.	Hadigia Muamedis uxor	12.17
17		Haido Sarracenos in Galliam accersit	
Germanicia à Basilio oppugnatur	101.31	90.37	
Gerunda	51.10	Haldales pont.	81.16
Giaenæ regnum	63.1	Haloonus Tartarorū imp. legatus	145.6
Giasa	50.15	Hebdomi promontorium	29.19 & 59.8
Gibel terra unde deriuatum	42.31	Helenæ fanum	50.5
Gienna regio	47.6	Henui uallis	50.36
Gigion urbs 52.34 deletur	57.30	Heraclea Pontica	130.13
Gistainum	50.22	Herculei freti descriptio	40.13
Gistau uallis	50.17	Heraclia à Latinis capta	123.18
Gizidus Abdimelici filius pont.	63.17	Heraclius Imp. Scenitas tumultuantes	
Africæ præfectus 61.37 Bishyniæ lit-		ad bellum ablegat 15.30. Cosdroem	
tora prædatur 63.5 eiusdem obitus		uincit 16.20	
63.22		Heraclius regnum Syrochi Cosdroæ fi-	
Gizidus Moabbs Persidis regnum occu-		lio concedit	19.28
pat 63.18 à Masabnaco uincitur	63.19	Heraclius Hierosolymitani templi or-	
Gizidus à Romanis legionibus fundi-		namenta Byzantium fert	20.30
tur	62.7	Heraclius fœdus à Ciro cum Sarracenis	
Gizitus II. pont. 71.26 eius obitus	33	initum uiolat	21.24
Gogus & Magogus Tartarorum geni-		Heraclius Tyberij frater Sarracenos uin-	
tores	112.34	cit	38.1
Goletæ sinus	23.25	Heraclij ignauia	16.6
		Herinũ	

I N D E X.

Herinum op.	33.9	Iberia à Turcis capta	126.37 uastata	119.3
Hierapolis à Diogene capta	119.25	Iberus fluuius		40.26
Hierosolyma à Sarracenis capta	22.1	Iblinus		73.17
Hierosolymitanum templum euerſum	114.26	Ibnabala Cæſarauguſtæ rex, regno pulſus	75.25 ad Carolum Galliæ regem confugit	75.27
Hiſpani, Caroli exercitum inſidijs opprimunt	79.5	Icarus Sarracenus		127.16
Hiſpanorum cum Sarracenis tertia pugna	46.25	Iconium, hodie Cogni		123.15
Hiſpania citerior & ulterior	40.23	Iconium Turcarum regia à Tartariſ capta	139.14 item à Latinis	123.18 à Maſuto
Hiſpania ab Sarracenis cur facile uicta	44.20	Iconiũ à Ioanne Comneno oppugnatur		127.1 (127.3)
Hiſpania in multa regna diſtribuitur	63.1	Ieroſolyma à Chriſtianiſ capta		123.24
Hiſpania Marrocenſi pontifici ſubiecta	81.33	Iezidus Sarracenorum pontifex		32.2
Hiſpania religionem, linguam, & mores mutauit	48.20	Iezidi mores	32.24 ſymbolum	32.32
Hiſpaniæ deſcriptio	40.30 diuiſio. ibid.	obitus		32.33
	20	Ignicus		43.5
Hiſpaniæ exitij cauſſa	41.10	ignis artificioſus		61.21
Hiſpaniæ ſalus in Aſturibus nata	48.30	ignis in fundo mariſ ingens excitatus		63.30
Hoccota	136.10	Illiberis fluuius		70.37
Hocemus Alis F. 145.21 pontifex creatur	32.34 interficitur	Illyricum		97.29
Hocemi filiorum numerus, & nomina	33.2	Imperia quibus artibus conſeruentur		3.16
Homar Eubocarę ſucceſſor	20.15 Bosram urbem capit	Imperia quid euerterit		3.10
	16 interficitur	Impraelus Syriæ Calyfa	92.10 eius faſtus	94.1
Homar ſedem Hieroſolymis ponit.	22.27	Indus fl.		125.17
Homariſ forma	23.6 mores	Inſula noua in mari nata		63.35
Horçę iugum	50.8	Inza		50.11
Morichuela	47.19	Ioannes Cantactuzenus		132.24
Hormiſda Perſarum rex	22.24	Ioannis Caraueli fanum		50.23
Hofca	49.34	Ioannes Cattea Meſopotamiæ præfeſtus, pacem ab Sarraceniſ auro tedit		22.9
Hospita uallis	79.11	Ioannes Conſtantinus		129.15
Hucba Sarracenus Africam inuadit	23.18	Ioannes Lyuitnada Cyprius		138.33
Hunaimum à Muamede capitur	17.32	Ioannes patticius Sarracenoſ acie uincit		37.15
Hunni, Teutazites, & Turcæ, iſdem.	110.36	Ioannis Pedeperti fanum		49.21
Hunorum origo	111.33	Ioannis Pignia fanum	49.33 ſpecus	64.20
Hunoldus	67.11	Ioannes Pizigauda		29.38
Hunoldi & Vaiſari cum Sarraceniſ fœdus	67.20 populationes	Ioannes Zimiſca Sarracenoſ uincit		105.4
Hyperborei	136.8	Iobus Antiochenus paſtor, Thomam Cæſariſ diademate ornat		84.15
I		Ionium mare		97.29
Iaca	49.32	Ioppeniſ portus à Gallis capitur		124.11
Iacobus Becus	146.12	Iſippus Marroci rex		108.30
Iacobi fanum capitur	107.23	Irene, Conſtantinum ſuũ oculiſ & Imperio orbat		83.5
D. Iacobi templum in Galleciſ, à quo ornatum	91.14	Iſaciꝯ Comnenuſ à Turciſ capitur		121.14
Iæ	108.7	Iſaꝯ		49.28
Iagupaſanes	127.14	Iſauria regio ab Sarraceniſ uaſtatur		24.12
Iaduſ Meſopotamiam inuadit	22.5	Iſidoruſ epiſcopuſ Muamedem capere		
Iaſharineſ	134.16			
Iberia, hodie Aragon	43.32			

I N D E X.

conatus	19.30	(147.8	Leontius patricius imperium occupat	
Ismael Iacobi Beci F.	14.6.16		37.10 à Tyberio capitur	33
Ismaelitæ Arabiæ populi		9.38	Leontij patricij res aduersus Sarrace-	
Isthmus Corinthiacus		104.5	nos gestæ	36.5
Iteripum Arabiæ oppidū	11.10		à Muamede captum	48.3
		17.36	Leidę regnum	63.3
Julianus Ceptæ comes	41.10	secedit	Lesbus à Turcis capitur	121.32
25. ad Sarracenos transit		30	Libanus mons	105.22
Juliani comitis interitus		57.32	Ligarrium	50.30
Iunonis collis		51.18	Linares	50.14
iusurandum, quo se Arabes Muamedi			Liparita	117.24
obstringunt		15.1	Liparites à Turcis capitur	118.3
Iusti fanum		50.30	Liris fl.	92.1 & 102.30
Iustinianus Mardaitas monte Libano			Liunia mons	51.4
amouet	35.23	Selauros debellat	38	Logronia urbs, olim Cantabria
Sclauicas legiones conscribit		36.1	Longobardi magnam Italię partem oc-	52.29
scdus cum Sarracenis frangit	4.	in	cupant	8.24
Chersonem insulam relegatur.	37.10		Lucani 102.24	Lucus
Iustinianus Cæsar in imperium restitui-			Lusitania 41.1	eius fines
tur		38.30	Lutum opp.	75.3
Iustiniani fuga		36.34	Lybia, Arabicè Sarra	39.19
			Lybiæ descriptio	38.34 & 39.13
			Lycaonia	133.32
			Lydia ab Sarracenis occupata	29.15
				M
Laccetani		43.31	Machometi Enasir clades	108.2
Lalacæon regio		95.2	Macroduca Constantinus	129.15
Lamiana 50.24	Lamonitæ	73.13	Madi Sarracenorū pont.	75.20
Lampis 128.11	Laodicea	128.10	Madritum euertitur	106.30
Lapardas 129.16	Lardies	50.30	Mæander fl. 127.10	eius fontes
Laresitalla		50.15	Mæandriæ urbes à Turcis uastantur	
Laruntis ager		50.3	Mageitar	47.4 (133.9
Latina uia		91.33	Malaca, hodie Malega	47.1
Latinorum cum Turcis pugna	123.14		Malfamas legatus 58.20	Cappado-
Leader sacra Mozarabica instituit	48.19		ciam inuadit	63.27
Lebunes Armeniæ rex		134.5	Mamaluchi	144.9
Ledum opp.		75.3	Mamaluci in Aegypto qui, & eorun-	
Leges ab Homare late		23.4	dem excursiones	140.36
Legio urbs penè deleta	107.15	hodie	Mamaluci Tartaris præstantiores	144.21
Leon, à Pelagio recipitur	58.5	à Mau-	Mamalucorum interitus	145.2
regato capitur	74.34	à Sarracenis	Mamumus Califa 94.31	cum exercitu
oppugnatur		91.6 & 107.35	cæsus	95.20
Legio quadragenaria unde dicta	89.27		Mamumus Xerxis factū imitatus	94.34
Legionis nomen unde oriuatū	64.29		Mamumi ad Leonem literę	96.12
Legionis regum insigne		64.25	ad imperatorē Cōstātinopolitanū	31
Lemnus insula ab Sarracenis occupa-			Mamumi laudes	95.24
tur		104.21	Mansilia 58.6	Mansor
Lemouices		66.30	Mansor Deporna	146.17
Leo Armeniæ prætor, Sarracenorū			Manuel 92.11	patricius
conatus contra Constantinop. impe-			104.37	eius-
dit		43.18	dem contra Turcas bellum	128.5
Leo Imperator 58.27	Sarracenos in		Manuelis Comneni in Sultanum insa-	
Thracia fundit		71.25	na liberalitas	127.30
Leo philosophus 95.30	Mamumi lite-		Manuelis Imp. cū Turcis pugna	129.32
ris imperatori notus fit	96.22	Thes-	Manussa à Balduino capitur	123.19
salonicensi ecclesiæ præficitur	97.10		Marabecus	147.3
Leonis III pont. ad pop. Ro. oratio.			Marauniona familia 33.31	eiusdem re-
98.6. ad Deum precatio ante pugna			liquiæ quò iuerint	73.30
Leocara	51.7	(100.22	Mardaitæ Sarracenis formidabiles	30.
Leonina ciuitas, hodie Borgo, quando			condita, & à quo	101.10
				23. ab

I N D E X

23 ab Constantino contra Sarracenos concitati 30.21 ab Sarracenis repelluntur 31.2 Hierosolymam usq; fines promouent 35.14	Meschinentia 50.21
Marina gens, Fessæ regnum occupat 108.34	Mesopotamiæ dux 106.20
Marrocius, siue Marrocû urbs, à quo & quando condita 35.2 & 81.34	Messembriaci Sarraceni Phœnicia orâ infestant 104.19
Marroci regnum 39.27	Methone 104.4
Marfilius Saragotia rex 72.12	Metopicum promontorium 59.20
Marfyas fl. 128.12	Michael Burzes 105.27
Martelli Caroli cum Eudone bellum 65.27 cum Sarracenis in Turonibus pugna 66.33	Michael Comnenus Turcas uincit 120.17 à Turcis capitur 120.20
Martialis poetæ patria 62.29	Michael Ducas Imp. 121.13
Martini templum spoliatum 66.31	Michael imp. 82.21
Maruanus pontifex 33.21 & 71.35	Milo Anglerius 78.6
Maruanus Syriam recuperat 73.1 ab Asmulino uincitur 24. in Aegyptum fugit 28 cum exercitu in Aegypto ab Salino deletur 29	Minturnæ 102.32
Masabnacus Gizidum Moalabem opprimit 63.20	Miralmuminus 34.37 & 38.24
Massadale 26.27 urbs 33.13	Mirza Geunza Persidis regulus 146.3
Masutus 126.30 & 133.26 in Thraciam irrumpit 127.2	Mista urbs à Sarracenis capta 38.26
Matzichierte urbs 118.26	Moadus Meccæ præfectus 18.12
Mauregatus 74.29 eiusdem cum Sarracenis turpe fœdus 30	Mongli 135.18
Mauricius à Phoca interimitur 15.37	Monspesulum à Sarracenis capitur 66.2
Mauritania Cæsariensis 39.28 Tingitana 27	Mopshestia 120.12 capitur 105.10
Mauritania Tingitana unde dicta 40.	Mortago Bulgarorum rex 85.29
Maurozones Theodorus 129.18 (19)	Moschi, Hunni 111.14 Turcæ quam regionem incoluerint 111.27
Maurus mons, olim Taurus 30.23	Moschieus mons 111.27
Mecca, Arabiae desertæ urbs 11.10 caput 18.7	Moses Sarracenorum ponr. 75.22
Mecca ab Ismaele uel ab Abrahamo condita 18.9 à Caiano capitur 36.20	Mozarabica sacra 48.17
Meccæ antiquissimû idolum incenditur 36.20	Muamades Sarracenorum dux 29.13
Meccæ nemo qui Muamedis religionē non amplecteretur, relictus 18.23	Muamates pont. 81.15 Bagadat urbem condit 81.23
Medarses à Cosdroe regni consors declaratur 16.21	Muamates cum Haldale pugnat 81.16
Media, hodie Baasprachan 117.3	Muamedes Mahadinus 33.10
Media à Turcis capitur 121.28 Ro. Imp. restituitur 64.9	Muamedes ab Scenitis captus 11.71 uenditus 18 in mercaturæ negotijs exercitatus 20
Medina Almeidae unde dicta 47.8 à Muamede capitur 17.37	Muamedes Iudæis infensus 18.1 literarum ignarus 22.35 omnibus sectis gratus 11.24
Melechus 118.34	Muamedes periculorum contemptor 11.33 qua occasione ausus sit se uatem profiteri 12.11
Meleci ad Mich. Palæologum fuga 139.15 ad Tartaros defectio 140.1	Muamedes quando & ubi natus 11.10.12
Melicus 71.22 Melici 31.24	Muamedes comitali morbo laborabat 12.19
Melidus Muamedis legatus 18.17	Muamedes à Turco uulneratus 16.18
Melitena 95.22 & 119.24	Muamedes heram uxorem duci 12.17 Hunainum capit 17.32 inter Scenitas motus excitat 15.26 Iudæos quotquot potest interimit 18.3
Melitenes 133.29 Memphis 81.27	Muamedes Mecam secundò oppugnat 15.28 item tertio 15.29 capit 17.30
Mentesia urbs 47.5	Muamedes quatuor tribunos militum creat 19.3
	Muamedes quomodo militiâ instruat 15.15
	Muamedes regionem ad habitandum ab Heraclio impetrat 17.12
	Muamedes se Dei spiritu corripî finge-

I N D E X.

bat	12.21 (12.34)	Mugnores dux	47.16 à Sarracenis ob-
Muamedes secundam uxorem ducit		truncatur	66.10
Muamedes sub Heraclio contra Persas		Mugnuza dux	47.15
militavit	16.17	Mulhet regio	125.19
Muamedis ad reges legationes	18.37	Murcia 108.6 Murtia 47.18	• Murcia
Muamedis ambitio	12.10	regnum	62.1
Muamedis anulus ab Ozmeno amissus		Mula Cazinus	145.17
25.23		Mustaceni Munibila interitus	145.8
Muamedis affecte omnes Sarraceni ap-		Mutar Persidem occupat	32.29
pellantur	18.30	Mutarus Ciasam prælio fundit	35.33
Muamedis de Muavia iudicium	32.10	Perside potitur 15 à Mulubo inter-	
Muamedis doctrina, ex omnibus sectis		ficitur	36.14
conflata	13.1	Myriocephalum	128.13.33
Muamedis forma 11.25 genus	8		
Muamedis fuga, unde Arabes annos		N	
suos numerant	13.20	Nabathæa regio unde dicta	10.3
Muamedis genus quando in Perside		Nagierra	49.29 & 87.9
regnare cœperit	145.12	Narbo urbs à Sarracenis capitur	65.28
Muamedis infantia 11.14 ingenium &		à Martello recuperatur	71.5
mores 32 ingenij varietas	12.3	à Sarracenis belli arx cõstituitur	67.27
Muamedis in Mauritiam & Hispan-		Narbonis oppugnatio	70.34
niam peregrinatio	19.27	Naualis aqua fl.	51.20
Muamedis oratio ad suos	13.24	Nauarræ fines 49.29 regnum	43.33
Muamedis primum cum Meccensibus		Nauarri Sarracenos in angustijs cadit	
prælium 15.21 postremum	17.28	67.6	
Muamedis sanctitatem uxor prædicat.		naues Sarracenorū ab Calixico in-	
12.28		centæ	30.10
Muamedis sigillum quale	19.1	Nemausium à Sarracenis captum	66.1
Muamedis uictoriæ	17.30 & inde	Neocæsaria à Turcis uastatur	119.15
Muamedis obitus 19.18 sepulchrum		Nicæa Bithyniæ urbs ab Sarracenis op-	
21 scripta ab Homare collecta	22.33	pugnata 64.1 à Christianis capitur	
scripta omnia abolita	31.19	122.23	
Muamedis scriptis ducenti cameli oner-		Nicæa, Græcorum in Asia Imperij sedes	
rati	31.19	134.15	
Muamedem uxor hereditate ditat	12.30	Nicephorus Imp. tributum Aaroni pro-	
Muauias Sarracenorū dux 63.37 &		mittit 81.6 eidem promissa non ser-	
pontifex	27.10	uat 10 Eiusdem ad eundem episto-	
Muauias Aegypto præficitur 22.15. Ci-		la	80.20
liciam depopulatur 27.24. Cyprum		Nicephorus Phocas	104.24
inuadit	23.33	Nicephori Imp. cum Aaronæ fœdus 81.	
Muauias Constantium Cæs. sibi ucti-		6 res contra Sarracenos	105.6
galem facit	27.13	Nicomedia 123.6 Niger fl.	39.10
Muauias contrariam sectam in Perside		Nigritæ 39.12 Nilus fl.	39.7
armis opprimit	27.20	Nimis urbs	43.34
Muauias Saponi auxilium mittit	28.3	nobiliores apud Arabes regnant	10.31
Muauias forma 32.2 mores 32.1 res		Nogera fl. 51.22 Norandinus	122.7
gestæ 31.30 obitus 29 symbolū 32.5		Norandinus Sanguini F. Damasceno-	
Mucas 40.5 peculatus damnatus mo-		rum rex	141.22
ritur	61.34	Numa quomodo regnum adeptus 4.	
Muchæa Palæstina oppidum	19.14	29	
Muchumetus 110.23 Turca	126.29	Numidiæ fines	39.21
in pugna cadit	119.24	Nuriæ uirginis sanum	51.17
Muchumetus Pisafirium Turcarū ope			
uincit	113.10	O	
Muchumetus Turcarum auxilia accer-		Occetani	49.34
sit 110.27 Turcas inuitos retinere ni-		Ociogauia	49.27
titur	113.18	odium quid inter reges ac populos ex-	
Muchumeti immanitas	114.1	citet	5.6
		Olaliæ sanum	50.31
		Olbianus	84.11
		Olymias	

I N D E X.

Olymius exarchus Sarracenos Sicilia expellit	25.10	fatur	53.9
Olympi angustiaram descriptio	134.25	Pelagius Cantabrię & Asturum rex creatur	56.30
Omar 19.9 Muamedis legatus	15.18	Pelagius Sarracenorū manus effugit	53.16
Opasius episcopus	46.38	53.16 Sarracenos fundit	57.20
Opficiāni & Armeni soli Thomę imperium detrectant	84.9	Pelagij ad Asturum & Cantabrorū principes oratio	53.24
Oranum 108.21 Orani regnum	82.5	Pelagij obitus	64.22
Oratio Manuelis Imp. ad milites	130.31	Pelagij patrem Vitiza rex interimic	52.27
Oratio Martelli	69.9	Pelagij sororem Mugnuza uiolat	53.5
Oratio Muamedis	13.24	Pelubium, quę postea Bilbis	142.6
Oratio Pelagij	53.24	Peperis Mamalucorum in Aegypto rex	144.28
Ordonius Legionis rex	92.5	Pera, olim Galatā	59.12
Ordugnia	74.14	Peralta	50.28
Orelia equus	45.14	Perapertusa	51.7
Organa 51.18 Orismunda	63.13	Persę iugum	51.4
Orlandi, siue Rolandi obitus	79.30	Persę Sarraceni appellati	22.25
Ormetum capitur	107.34	Persę ab alijs Sarracenis dissentiunt	27.19
Orontes fl.	105.23	Persę à Sarracenis uicti	22.24
Ortopeda mons	44.3	Persę Alim Muamede maiorem fuisse dicunt	73.8
Oryphas	89.24	Persę, cuius sectę	31.27
Olma 106.31 deletur	107.22	Perarmenia	118.37
Otho Imperator Sarracenos Italia pel- lit	103.14	Pertusium	51.14
Ottomanus, qui & Atman	147.25	pestilentia ingens Byzantij	62.13
Ouata corona cur dicta	138.26	Pestilentia Sarracenos affligit	35.11
Ouedum	91.14	dēm in Aegypto penē extinxit	30.12
Oxus fl.	136.14	Petra Arabię oppidum	9.18
Ozmen Muamedis legatus	15.18	Petrę Blanię mons	50.34
Ozmenus 19.9 bis Muamedis gener	23.12	Petreia unde dicta	9.36
Homaris successor 10 largitio- ne pontificatum adipiscitur	23.14	Petrōna	94.37
Ozmeni forma & mores	25.26	Petrus Cantabrię dux	63.12
18		Petrus eremita	122.20
Ozmeni symbolum quale	25.25	D. Petri templum à Sarracenis diripi- tur	91.28
Ozroena urbs	22.8	Philaretus	120.4
		Philomelium urbs	83.10
P		Photinus 88.12 Photius	104.9
Pallaresia	51.22	Phrygia, hodie Caramania	123.17
Palasij comitatus	50.36	Phrygia à Turcis uastatur	133.9
Palmutus Armenus	123.21	Pictaui	66.30
Pamphylia	133.32	Pimōrentis mons	80.35
Pandisium	51.18	Pionia fl.	53.15
Paniellum	50.28	Pipinus Arnolphi Bauarię ducis F.	65.14
Pannonēs Sarracenos in Italia multis cladibus afficiunt	103.15	Pipinus cum Venetis bellum gerit.	88.29
Panormus ab Sarracenis capitur	91.16	Pipinus Italię rex	87.35
Panouius specus	64.20	Pipinus 11. Gallię rex creatur	724
Paphlagonia	130.13	Sarracenos ex Gallia repellit	71.36
Pares Gallię trucidantur	79.33	Pipini obitus	74.3
Pasare urbs 117.11 Patrę	104.4	Pisacrius Babylonię Califa	113.8
Pauli basilica à Sarracenis spoliatur	91.34	Pisguera fl.	44.10 & 74.7
pax perfecta uictoria paratur	30.36	Planielum	50.32
Peianera	49.30	Planium	50.23
Pelagius Fasilę filius	52.26		
Pelagius apud Tarisem maiestatis accu-			

I N D E X.

Podienſis antiſtes	122.19	Romanæ urbis ornamenta à Sarracenis	
poma Giſtaina	50.24.	capta	29.3
Pompellon, ſiue Pompelon, à Carolo		Romania, olim Thracia	71.10
oppugnatur & capitur	75.37 & 76.1	Romanum imperium à nullo tantam	
Pontifices duo inter Sarracenos creati		cladem, quantam ab Sarracenis, pal-	
81.16 Item quatuor	20	ſum	8.8
populi Romani cum Sarracenis pugna		Romanus Argyropyſus	114.30
100.35		Romanus Puer Imperator	104.23 (16
Porphyria à Venetis capta	124.13	Romanus prope Chalepū funditur	115.
Portæ ferreæ clauſtra	137.2	Romulus qua ratione ad regnum aſcen-	
portæ Tharſi & Mopſiheſtię Conſtanti-		derit	4.28
nopolim translatae	105.19	Romulus ſecundus urbis cōditor	4.28
Portugallia unde diſta	74.11	Roncalis uallis	49.28
Portugallia deletur	107.8	Roncisuallis	75.36 & 79.7
portus	74.11	Rofa urbs	105.7
prælium octo dierum	44.25	Rota 58.6 Ruconia	74.15
Prociannes	39.9	Rucratinus	133.27
proceres nouem ex Martelli exercitu		Rugia à Latinis capitur	123.32
Sarracenis in Gottalania bellum in-		Ryphæi montes	134.35
ferunt	71.9		
prodigium de D. Iacobo in prælio uiſo		S	
Prouincia Narbonenſis	41.5 (87.19	Saba Sarracenorū dux	97.18
Ptolemais à Balduino capitur	124.16	Sabæa unde diſta	9.35
Profontes. 95.8 Puigualedium	51.6	Sabatius patricius	37.2
Puigum Cebolæ unde diſtum	47.38	Sæuus Sarracenorū dux	39.16
Puigum Eneſæ oppidum	74.33	Sagæ quid	112.10
Pylus	104.4	Sagitta urbs	114.2
Pyrenæi minores	51.12	Sagninus Damafcum capit	122.6
Pyrenæorum montium deſcriptio	49.1	Saidus ab Abdimelico interficitur	36.8
longitudo	3	Saladinus Almerici nepos & ſucceſſor	
Pytagores pop.	66.28	143.5	
	R	Saladini genus quot annis in Aegypto	
Raguſium à Sarracenis obſeſſum	102.20	regnarit	144.16
Raiundus	122.17	Salazari uallis	49.27
à Turcis fuſus	37	Salentini	102.24 Salentum
Ramirus Legionis rex	106.28	Salinus	73.28. Salles
Ramiri cum Sarracenis prælium	87.10	Salutalebus Muamedis patruus	11.15
regis miſerabilis exitus	108.30	Sami dux	114.29
regem quælibet tribus apud Arabes ha-		Samofata urbs	94.14
bet	10.32	Samuchus	119.6
regnorum origo	3.33 & 82.4	Samus à Turcis capta	121.32
regnorum Hispaniæ enumeratio	63.1	Sanar Aegyptū inuadit	141.19 (143.2
religio apud Arabes uaria.	10.38	Sanaris cū Almerico fœdus	142.8 cędes
Rhodus ab Sarracenis capta	24.32	Sancius rex ad Abduramenem cōfugit	
item à Turcis	121.32	Sanctones pop.	66.29 (107.1
Rhodus quot ſtatuas habuerit	25.3	Sangonerij campi unde diſti	47.20
Ribargorgia	50.27	Sanſagmum	107.21
Richardus Gottorum rex	63.12	Santiliana, olim Cintilia	92.8
Robertus	122.17	Sapor Perſidis pro Ro. Imp. præfectus, au-	
Rocenus Iacobi Beci F.	146.27	xilium ab Muauia contra Imp. petit	
Perſa-		Saporis interitus	28.5 (27.30
rum rex	37	Sarbiſe	50.14
Rocida, ſiue Ronus uallis	49.20	Sarcanus	147.19
Rocilionis ager	51.5	Sarra quid	39.18
Rodericus Gottorum rex	40.10	Sarraceni à Plinio & Prolempſo nomina-	
Ca-		ti	10.15 ab Cōſtantino ueſtigales fa-
bam ſtuprat	41.20	cti	29.37 ab Heraclio cęduntur
Roderici regis coniux Abdelizito Sar-	62.23 (46.4	Sarraceni ad Romam oppugnandam	
raceno nubit		eunt	98.3
Roderici regis obitus	45.22		
epitaphiū			
Rolandi, ſiue Orlandi obitus	79.30		

I N D E X

Sarraceni Aegyptum inuadunt & occupant	21.27	Sarracenorum cum Roderico rege prælium	44.10
Sarraceni Africæ maritimam oram populantur	29.10	Sarracenorum Hispanorū colonia Cretam occupat	88.7
rursus Africæ oram inuadunt	37.13	Sarracenorum iacula miraculo in ipsos met redeunt	57.15
Sarraceni Byzantium oppugnant	58.20	Sarracenorum imperium in duas partes diuisum	81.16
Sarraceni Calabriam infestant	90.12	eorum imperij fines	403
Centumcellas capiunt	90.27	inclinatio	81.21
Chalcedoniam affligunt	28.7	Sarracenorum ingens clades	38.3
Corficam inuadunt	90.18	in mari	115.25
ex Corsica ab Abdemaro repelluntur	87.35	in Sicilia strages	116.27
Sarraceni Damascum & Phœniciam capiunt	21.15	in Thracia	71.23
Sarraceni diuina atque humana permiscuerunt	8.6	in Turonib.	66.33
Sarraceni & imperij & religionis eueriores	8.36	Sarracenorum ingens multitudo ab captiuis in Syria trucidatur	24.20
Sarraceni Creta pelluntur	104.26	Sarracenorū in Galliam irruptio	64.32
in Creta prælio uicti, Græcos ebrios trucidant	89.18	Sarracenorum in Hispania progressus terminus	52.4
Sarraceni humana cadatiera uorant	62.11	Sarracenorum prima in Hispaniam irruptio	42.26
stercus comedunt	10	secunda	42.28
Sarraceni Illyrici oram populantur	115.24	in Thraciam	37.8
Sarraceni Italia pelluntur	103.16	Sarracenorum origo	10.12
Sarraceni metu Venetorum Sicilia excedunt	90.34	Sarracenorum potentia ex Christianorum dissidijs coaluit	8.7
Sarraceni montis ruina obruuntur	57.25	Sarracenorum quatuor sectæ	31.23
Sarraceni Persidis domini	147.10	Sarracenorum reliquiæ adhuc in Africa	9.15
Sarraceni quando primum arma abijcere cœperint	77.16	Sarracenorum trecenta millia ab Constantino cæsa	29.36
Sarraceni quot annis summo pontifice caruerint	145.11	Sarracenicū imperium in quatuor partes diuisum	81.18
Sarraceni rursus in Galliam transeunt, & repelluntur	71.36	Sarracenicij imperij magnitudo	9.10
Sarraceni Siciliam inuadunt	28.38	cum Turcico comparatio	109.20
occupat	90.10	Sarracecasum	74.15
Sicilia pelluntur	116.10	Sarragotia	48.3
Sarraceni Synodum Damasci celebrant	31.9	Sarus fl.	105.11
Sarraceni Thebas capiunt	81.12	Sasan	147.20
Tolosam oppugnat	66.20	Sason	50.32
Sarraceni tota Hispania pelluntur	108.	Saturnus primus Romanæ arcis conditor	4.21
Sarraceni tributum à Ramiro rege petunt	87.5	Saturnus quomodo Iouis insidias uirarit	4.25
Sarraceni uniuersam Lybiam occupant	38.32	Scaniela	52.8
Sarracenorum ad Byzantiū oppugnandum conatus irritus redditur	43.15	Scarpum	50.20
Sarracenorum circa Byzantium castrametatio	60.22	Scartinum	50.15
Sarracenorum classis in Africam missa	37.23	Sciatiua, olim Seraba	63.2
artificioso igne consumpta	61.26	Sciatiuæ regnum	63.2
magna ex parte in mari perit	29.30	Scene, urbs Arabiæ	9.24
& 62.20		Scenitæ inter Arabes fortissimi	10.18
Sarracenorum cum Alphonso Casto bellum	75.3	Romanis militabant	23
cum Gallis ad Illiberim pugna	71.1	Scenitæ in Romanos irritati, se Muamedi adiungunt	17.22
Item cum Iustiniano pugna	36.30	Scenitæ unde dicti	10.20
		Scenitis regio, Arabia deserta	92.5
		Sclauū ad Sarracenos deficiunt	36.30
		Sciabierre	50.31
		Sclerus	110.25
		Scythæ Asiatici	134.34
		Scythæ, Istri accolæ	128.8
		Scythæ in tribus distributi	111.13
		Scythiæ fines	111.9
			Seba-

I N D E X

Sebastia	120.8 & 127.30	Stephanus Valefius	122.19
Sebastopolis urbs	36.25	Stephani uallis	49.16
Secaidar Guines F.	145.36 & 146.10	Stola fl.	74.7
Seditio inter Baanis & Sacellarij milites orta	21.5	stratagema Sarracenorum ad Edessam capiendam	116.12
Seditiones inter Sarracenos	75.5 de pontifice eligendo 25.34. Item ob sectarum uarietatem	stratagema Theophobi	92.23
Segres fl.	50.20	stratagema Venetorum in Tyro capienda	125.3
Selimus Turcarum Imp. Mamalucos delet	145.1	Stypiota	102.16
Senias 50.23 Sepulueda	107.6	Subæum	133.2
Sergius monachus Muamedis incitator	12.13	Subordam fl.	50.1
Sergius Saporis legatus ab Andrea Cesaris ministro in crucetollitur	27.34	Sultanus	74.1
Seruatoris epistola Edesse inuenta	115.32	Sultanus Capuæ captiuus	103.23
Serberum 50.23 Seriphes	118.11	Sultani inter Turcas duo	122.4
Serui Perfidis in duas factiones diuisi 73.13 dominos interficiunt	11	Sultani cum Imperatore Rom. fœdus	137.20
Seraba, nunc Sciatiua	63.2	Supuerta	74.10
Setcomelsum	51.21	Sura à Latinis capta	123.22
Sibilia	48.14 & 108.7	Susia Sarracenorum dux	29.33
Sibiliae regnum	63.1	Sydon à Balduino capitur	124.18
Sicilia ab Sarracenis uastatur 25.9 Romano Imperio restituitur	116.3	Syacomus dux	141.28
Sideronium à Sarracenis captum	71.21	Syracusæ à Sarracenis captæ	29.1
Silo rex Hisp.	74.23	Syria	105.21
Silues	50.32	Syrochis patrem & fratrem Herachio prodit	16.24
Simancas	74.8 & 106.35 & 107.5		T
Sinai mons à Turcis occupatur	124.23	Tagus fl.	72.23
Siracia urbs	146.18	Talair	135.8
Sobarbria regio	50.16	Talauera	106.36
Sogdiana 136.13 Sogdus fl.	136.14	Talaus Muamedis legatus	15.18
Sogorbes	48.3	Tambicum à Muamede captum, ibique templum conditum	18.16
Sophianorum origo	32.30	Tamerlanes Parthorum Imp.	145.30
Solana uallis	50.33	Tanais fl.	111.28
Solis colossus à quo factus 24.33 trecentis talentis constitit. ibid. 34. ab Sarracenis destructus.	ibid.	Tangrolipix Turcarum dux 113.7 Mu-chumeti copias fundit	113.30
Solis colossi magnitudo 24.38 æs non-genti cameli extulerunt	24.34	Tangrolipix Persarum rex creatur	114.27
Solymanus 123.9 Iacobi Beci F.	146.18	Babylonium uincit	116.37
Sonich	135.18	Tangrolipix ab Arabibus profligatus	117.14
Sophi regulus	145.16	Tangrolipix Curulum obsidet 117.16 Abramium teporem necat	118.33
Sophianæ sectæ origo	73.32	Tanismanius Sultanus	112.34
Sororgia à Latinis capta	123.22	Tangur	135.18
Sozopetra ab Theophilo expugnata	93.7	Tarentum à Sarracenis oppugnatum	97.19
speculum naues exurens	6.22	Tarifa urbs 40.18. unde dicta	42.19.33
Spielum	50.33	Tarifes Hispaniæ præfectus	61.37
Squa mons	49.19	Tarifes Auenzarca cum Iuliano in Hispaniam transit	42.7
Stephanus Burgundiæ comes	124.31	Tarifus fons	46.30
item Carnutum comes	124.29	Tarlæ iugum	50.10 (4.29)
Stephanus patricius à Turcis capitur	117.3	Tarquinius quomodo regnum adeptus	
		Tarracon delata 48.5 à quo instaurata	6
		Tarraconensis prouincia 41.2 eiusdem fines	49.29
		Tarfus	

I N D E X

Tarsus à Muamede frustra oppugnatur 17.34	Tineum	58.7
Tartari Euphrate superato Syriam & Arabiam occupant 139.8	Tingis urbs	40.18
Tartari in septem tribus distributi 135. 16	Toletum	47.8
Tartarorum in Turcarum fines irruptio 138.28	Tolosa 43.34 à Sarracenis obsessa	66.20
Tartarorum mores 135.2 origo 134.33	Tolosa Galliae regia	66.19
Tatar	Torla	50.13
Taurus mons, hodie Maurus 30.23	Torri mons	50.35
communitur 105.27	Tortosa 48.3 à Latinis oppugnatur 123.34	
Tauri montis descriptio 136.16	Tortosiae regnum	63.3
Taxara 133.29 Tebeta 135.18	Transinera	74.9
Tebidus 72.29	Trebellius Bulgarorum rex	38.30
Telensini regnum 39.28 & 108.35	Tricastum	50.31
Templum Hierosolymis ab Homare Muamedi dicatum 22.28	Tripolis regnum	82.5
Tenia uallis 50.6 Teniae ager 50.4	Tripolis Syriae urbs 24.18 & 39.31	
Tephrica urbs à Basilio Macedone op- pugnatur 101.26	Tripolitanus rex se Latinis dedit 123.35	
Tergestinus sinus 97.32	Tui	74.6
terramotus ingens per totum ferè or- bem terrarum 73.3	tulibantis uelum Turcicum quale 145. 26	
Tessæ regnum 39.27	Tunes urbs 39.30 ubi sita 23.24	
Teutazites quid 64.12 & 112.12	Tunes ab Sarracenis auge tur 23.23	
Tharsus 120.13 obsidetur 105.10 à Balduino capitur 123.19	Tuneræ regnum 182.4	
Tharsensium rex in pugna cadit 102.13	Turcæ à Muchumeto deficiunt 113.19	
eiudem in Deum contumeliæ 102.8	Turcæ Asiae prouincias inter se partiti 147.13	
Thobæ à Sarracenis capte 18.12	Turcæ Amaseni 130.14	
Theodorus Begarius Sarracenos fugat 19.14	Turcæ Caucasij claustris egressi 30.20 & 75.15	
Theodorus Heraclij frater ab Homare uincitur 20.20	Turcæ & Hunni, iidem 110.36	
Theodorus Lascaris in Asia Imp. crea- tur 134.9 Turcas prelio uincit 134.30	Turcæ in Media cæduntur 117.20 & 118.2	
Theodon Imperij fines 134.10	Turcæ, non fuerunt Tartari 10.33 non à Troianis ori und 112.36	
Theophilus Imperator 92.11. Eiuldē cum Sarracenis apud Anzin pugna. ibid. 15 & 93.22	Turcæ Persarum regnum occupant 114. 27	
Theophili obitus 94.12	Turcæ quam regionem prius incolte- runt 110.31 qua occasione finibus suis sint egressi 10.20	
Theophobus 92.11	Turcæ Sarracenorum hæredes 9.13	
Thessalonicenses Leonis industria agro- rum sterilitate liberantur 97.13	Turcæ tributur à Ro. Imperatore pe- tunt 118.17	
Thomas Christianam religionem ab- iurat 82.36 à Constantinum Treues filium prædicat 83.5 Imperatoris no- men sibi uendicat 84.13	Turcæ, Vni, Teutazites 64.12	
Thomas Michaelis copias fundit 84. 20 Constantinopolim oppugnat 31	Turcarum ad Imperatorem Romanum legatio 118.10	
Thomas ab Imperatore funditur 85.9	Turcarum cum Sarracenis pugna 64.12	
item à Bulgaris 86.1	Turcarum grassationes 40.31	
Thomæ ad bellum apparatus 83.25 res gestæ 84.1 fuga 86.13 libido 82.30 supplicium 86.24	Turcarum Imperium inter duos Sul- tanos diuisum 122.4	
Thracia, hodie Romania 71.10 (24	Turcarum ingens clades 123.30	
Tigadum 126.22 à Tartaris deletū 126.	Turcarum mores antiqui 112.15	
	Turcarum origo 111.33	
	Turcas, ludæos esse falso dici 112.30	
	Turcici Imperij ruina 140.7	
	Turones 66.30	
	Turpinus Remensis 78.21	
	Turtis ambulatoriæ descriptio 70.12	
	Tussetæ & Turcæ, iidem 110.36	
	Tyana ab Sarracenis capta 80.17	
	Tyber	

I N D E X.

Tyberias à Venetis capta	124.14	Vimaranus	74.36
Tyberius Byzantium & Leontium cap- pit	37.33	Vincentius martyr	47.29
Tyberius, idem & Absimarus	37.30	Viridis insula	41.12
Tyberij res contra Sarracenos gestæ	38.1	Viseum 74.11 Lusitaniæ urbs	46.3
Tyranni multi inter Sarracenos excita- ti	72.28	Vitiza immanissimus tyrannus	44.20
Tyranni quatuor inter Sarracenos crea- ti	81.20	Vlitus Abdimelico succedit 38.22 eius obitus	43.10
Tyrus à Venetis capta	125.2	Vnni Teutazites Turcæ	64.12
V		Vorastrum	50.30
Vaifarus	67.11	Votcia uallis	50.12
Valentia	47.22 & 108.6	Vrbanus Rom. pont.	48.6 & 122.11
Valentia Legionis	107.19	Vrdos 49.31 Vtica	91.18
Valentia Palasia	50.37	Vuilhelmus Aquitaniæ dux	124.28
Valentiæ regnum	63.2	X	
vandalusia	40.37	Xerez oppidum	43.37
Vansa 51.18 Varduli	49.18	Xerxes mare flagris cædi iussit	94.35
Vascones	49.13	Z	
Vaticanum à Sarracenis capitur	91.27	Zabanus fl.	73.24
Vbeda	108.7	Zabaris	123.37
Vbequar Muamedis legatus 15.18 & 19.12		Zacharias Rom. pont. Pipinū 11 regem creat, Childerico deposito	72.4
Vdini, qui & Hunni	111.1	Zachas	121.29
Veneris templum	511.1	Zacynthus	104.10
Venera classis Aegyptiam frangit 125.1 Smyrnam capit 123.31 & Tyrum 125.2		Zadinus, siue Zaedinus Muamedis le- gatus	15.19
Venetæ classis res in Syria gestæ	124.10	Zaid Muamedis se obstringit	15.2
Veneti Byzantium capiunt	134.8	Zalgah arx	146.20
Venetorum cum Sarracenis pugna & clades	97.28	Zalidus Muamedis legatus	18.17
Vermudeces 74.36 regnum Alphon- so restituit	75.1	Zamorra urbs à quo condita 91.9 e- uertitur	107.7
Vgo magnus	122.18 & 124.29	Zebulum	123.36
Viceni fanum	52.10	Zigæ populi, qui & Circasi quales	143.18 24. inde
Villanova	49.32	Zulciminus tyrannus	72.29
		Zulciminus pont. Vlito succedit	43.11
		Zulciminij obitus	61.8

F I N I S.

*BASILEAE, EX OFFICINA IOANNIS OPO-
rini, Anno Salutis humane per Christum parte
M. D. L X V I I. Mense
Augusto.*

CHIK

